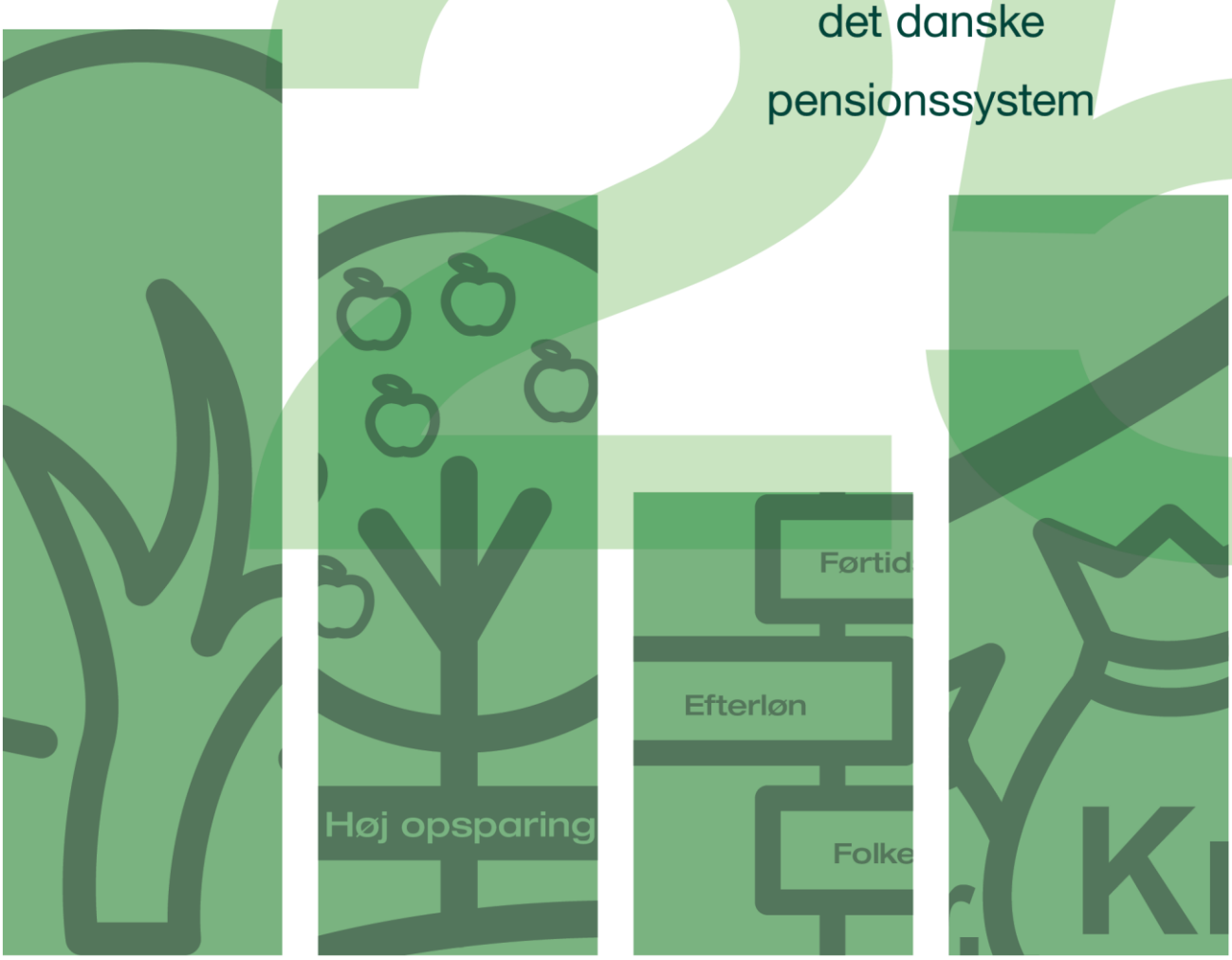
atp=

Pension i tal 2025

Indsigt i det danske pensionssystem

Forord

ATP's Samfundsøkonomiske-analyseafdeling har netop lagt sidste hånd på rapporten Pension i tal 2025. Rapporten giver et detaljeret indblik i det danske pensionssystem, som kan bruges af både "begynderen" eller eksperten, der har brug for svar på et konkret spørgsmål eller søger et større kendskab til det danske pensionssystem.

Kapitlerne i Pension i tal er bygget således op, at rapporten enten kan bruges som et opslagsværk, hvis man søger efter en bestemt information om pensionssystemet. Eller man kan læse Pension i tal fra start til slut, hvis man gerne vil have en godt overblik over, hvordan det danske pensionssystem er skruet sammen. Tanken er, at mange forskellige læsere skal kunne få noget ud af at læse rapporten – både dem, der ikke rigtig ved noget om pensionssystemet, og dem der har et godt kendskab til systemet, men ønsker at opnå en endnu større viden.

Rapporten giver ved hjælp af mange figurer og analyser fx et grundigt indblik i, hvor meget danskerne har sparet op til pension, hvornår de trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet, hvordan pensionisternes indkomster ser ud, og den særlige rolle ATP spiller i pensionssystemet.

I ATP ligger vi inde med en stor viden om det danske pensionssystem, og den vil vi gerne dele med andre. I Pension i tal har vi samlet fakta og analyser om det danske pensionssystem, som belyser pensionssystemet hen over livet. Lige fra man træder ind på arbejdsmarkedet og begynder at spare op til sin pension, og frem til man går på pension og begynder at få sine pensioner udbetalt. Rapporten ser både på pensionssystemets betydning for den enkelte og for samfundet.

Siden sidste udgave af rapporten i 2024 er der blev tilføjet flere nye og spændende analyser. Vi har igen i år udvidet kapitlet om tilbagetrækning og arbejdsudbud, da debatten om arbejdsudbud fylder meget i disse år. Derudover har vi set nærmere på tilbagetrækningsmønstre i Norden og brugen af aldersopsparing, som flere danskere har taget til sig. Vi kan også se at anvendelsen af selvpension er stagneret – til trods for at Finansministeriet havde forventet en fortsat vækst. I årets rapport har vi desuden undersøgt, hvor mange pensionister, der har haft glæde af, at modregningen i partnerens arbejdsindkomst er bortfaldet.

Hvis I er interesseret i at få mere at vide om pension og det danske pensionssystem eller godt kunne tænke jer et oplæg om nogle af emnerne i rapporten, så henvend jer til Michael Jørgensen på mjr@atp.dk.

Med venlig hilsen

Det samfundsøkonomiske analyseteam i ATP

Oskar Krusegaard Nielsen, Amalie Woel og Michael Jørgensen

Sammenfatning af rapporten

Kapitel 1: Pensionssystemet i Danmark

Problemstilling og formål

Kapitlet kortlægger, hvordan det danske pensionssystem historisk er blevet opbygget, og hvorfor det i dag hviler på flere søjler, der tilsammen skal sikre økonomisk tryghed for alle ældre. Analysen stiller skarpt på, hvordan de tre søjler – grundpension (folkepension og ATP), arbejdsmarkedspensioner og individuelle ordninger – supplerer hinanden, og hvordan balancen mellem obligatoriske og frivillige elementer påvirker både dækning og holdbarhed. Et gennemgående tema er, hvordan systemet kan bevare sin kollektive styrke, samtidig med, at der gives rum for individuelle valg.

Hovedresultater

Systemet dækker i dag stort set hele befolkningen. Søjle 1 omfatter folkepension og ATP, søjle 2 omfatter arbejdsmarkedspensioner og dækker næsten alle lønmodtagere, og søjle 3 omfatter individuelle ordninger og giver frivillig fleksibilitet for selvstændige og andre. Erfaringerne viser, at obligatorisk opsparing har øget både samlet national opsparing og den enkeltes indkomst som pensionist. Kollektive elementer i ATP og arbejdsmarkedspensioner stabiliserer ydelserne over tid og udjævner risici mellem generationer.

Perspektivering

Pension i tal 2025 viser, at kombinationen af flere søjler har givet Danmark et robust og finansielt balanceret system, der leverer på både individuelle og samfundsmæssige mål. Analysen dokumenterer, hvordan samspillet mellem søjlerne giver både forsikringsværdi, risikodeling og fleksibilitet – et kendetegn, som Pensionskommissionen fremhæver som centralt for den danske model. Mercer vurderer tilsvarende, at netop denne kombination af bred dækning og livsvarige ydelser er med til at forklare Danmarks topplacering globalt. Rapporten giver dermed det kvantitative og institutionelle grundlag, som understøtter både Kommissionens og Mercers vurderinger af styrker og udviklingspunkter.

Kapitel 2: Indbetalinger til pension og udbredelse af pensionsordninger

Problemstilling og formål

Kapitlet analyserer, hvem der sparer op, og hvor meget, samt hvilke befolkningsgrupper der stadig står med lav eller ingen pensionsopsparing. Spørgsmålet er centralt, fordi høj dækning både bidrager til den enkeltes forsørgelse og til systemets samlede økonomiske bæredygtighed.

Hovedresultater

91 pct. af de 18-66-årige indbetaler til ATP, 66 pct. til arbejdsmarkedspensioner og 15 pct. til individuelle ordninger. Dækningen er altså tæt på universel, men omkring 25 pct. af de 30-59-årige forventes at have en så begrænset opsparing i fremtiden, at de vil være afhængige af offentlige supplerende ydelser. Analysen

peger på flere forklaringer: lav indkomst, ustabil beskæftigelse, selvstændig virksomhed og adfærdsmæssig inerti.

Perspektivering

Rapportens analyser viser, at den næsten universelle dækning har været en af de største samfundsøkonomiske succeser i nyere velfærdspolitik. Udbygningen af arbejdsmarkedspensionerne siden 1990'erne har løftet hele midterbefolkningen og reduceret risikoen for lavindkomst i alderdommen. Restgruppen med lav opsparing identificeres som et vedvarende opmærksomhedspunkt. Pensionskommissionen fremhæver netop dette som en af de få svagheder i et ellers stærkt system, mens Mercer vurderer, at Danmarks høje Adequacy-score skyldes den brede dækning og obligatoriske opsparing. Pension i tal tilfører et faktabaseret grundlag, som giver mulighed for at overvåge udviklingen i dækning og restgruppe over tid.

Kapitel 3: Tilbagetrækning og arbejdsudbud

Problemstilling og formål

Analysen fokuserer på, hvordan reformer, stigende levealder og økonomiske incitamenter har påvirket danskernes faktiske tilbagetrækningsadfærd. Målet er at vurdere, i hvilket omfang ændringer i lovgivningen og befolkningens adfærd har øget arbejdsudbuddet og dermed styrket pensionssystemets finansielle holdbarhed.

Hovedresultater

Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder er steget fra 63,1 år i 2007 til 66,8 år i 2023. Beskæftigelsesfrekvensen for 65-69-årige er steget fra 15 pct. i 2005 til 33 pct. i 2023. Stigningen har været drevet af reformer, der hæver folkepensions- og efterlønsalderen samt fjerner modregning af arbejdsindkomst i folkepensionen. Antallet af selvpensionister – der frivilligt trækker sig tilbage for egen opsparing – er steget fra 4.800 personer i 2015 til 11.400 i 2023.

Perspektivering

Pension i tal 2025 dokumenterer, at reformerne har haft betydelig effekt på danskernes faktiske adfærd. Den stigende deltagelse blandt seniorer viser, at incitamenter og fleksible tilbagetrækningsruter virker. Denne empiriske udvikling understøtter Pensionskommissionens konklusioner om, at et højere arbejdsudbud blandt ældre er afgørende for holdbarheden, og den understøtter, hvorfor Mercer giver Danmark en høj Sustainability-score. Reformerne de seneste årtier har betydet, at færre forlader arbejdsmarkedet tidligt, og at flere vælger eller har mulighed for at blive længere i job. Det har både løftet beskæftigelsen blandt ældre og forbedret balancen mellem bidrag og udbetalinger i pensionssystemet. Dermed er det samlede system blevet mere økonomisk robust og mindre sårbart over for stigende levetid og demografiske ændringer.

Kapitel 4: Danskernes pensionsformuer

Problemstilling og formål

Kapitlet belyser udviklingen i danskernes samlede pensionsformuer og fordelingen mellem befolkningsgrupper. Formålet er at vise, hvordan udbygningen af arbejdsmarkedspensionerne og ATP har påvirket opsparingsmønstre, ulighed og generationsfordeling.

Hovedresultater

Den samlede pensionsformue er vokset fra 2.632 mia. kr. (1994) til 5.335 mia. kr. (2023) i 2023-lønkroner. Pensionsformuer topper nu ved 66 år (mod 58 år i 1994), og fordelingen er blevet væsentligt mere jævn. De 20 pct. mest formuende blandt 60-årige ejede 79 pct. af den samlede formue i 1994, men 49 pct. i 2023. Gruppen fra 3. til 7. decil ejede i 1994 21 pct. af formuen, men i 2023 ejede de 49 pct.

Perspektivering

Rapportens tal viser, at udbredelsen af arbejdsmarkedspensionerne har haft en markant udlignende effekt på formuefordelingen. Hvor pension tidligere var koncentreret blandt højindkomstgrupper, har brede grupper i dag opbygget betydelig formue, hvilket styrker både individuel og samfundsmæssig robusthed. Denne udvikling svarer til Pensionskommissionens observation om, at pensionsopsparingen har reduceret uligheden mellem generationer og skabt en mere balanceret formueprofil blandt ældre. Mercer vurderer på tilsvarende vis, at Danmarks store pensionsaktiver og brede opsparing bidrager til landets høje Sustainability-score. Pension i tal tilfører et solidt datagrundlag, der dokumenterer disse fordelingsmæssige ændringer over tid.

Kapitel 5: Pensionisternes indkomster

Problemstilling og formål

De fleste pensionisters indkomster er i dag sammensat af både offentlige og private pensioner, hvilket giver de fleste en stabil økonomi. Selvom flere pensionister end tidligere har privat pension, er grundpensionen fortsat vigtig for mange. Systemet sikrer, at de fleste har en rimelig indkomst. Kapitlet undersøger, hvordan pensionisternes indkomstkilder fordeler sig mellem offentlige og private ydelser, og hvordan ændringer i regler og opsparingsadfærd har påvirket levestandarden i alderdommen.

Hovedresultater

Pensionisternes indkomster består i dag af både offentlige og private pensioner, hvilket giver en mere sammensat økonomi end tidligere. Men 35 pct. af pensionisterne har stadig kun pensionsindkomst fra ATP Livslang Pension og offentlige pensionsydelser, hvilket viser, at grundpensionen fortsat spiller en vigtig rolle for lav- og mellemindkomstgrupper.

96 pct. af folkepensionister modtog i 2023 en privat pensionsudbetaling (mod 67 pct. i 1995), hvilket understreger, hvor bredt de private ordninger nu er udbredt. Mediannettodækningsgraden er i dag 64 pct.,

men der er betydelig variation mellem grupper. Samtidig er andelen af pensionister, der fortsætter med at arbejde efter pensionsalderen, steget markant – fra 21,7 pct. i 2014 til 26,4 pct. i 2023 – hvilket både øger arbejdsudbuddet og supplerer indkomsten i pensionstilværelsen.

Endelig har fjernelsen af modregning af partnerens arbejdsindkomst i folkepensionen øget udbetalingerne for omkring 66.000 personer med gennemsnitligt ca. 20.000 kr. årligt. Samlet viser udviklingen, at flere pensionister har opnået en mere stabil og diversificeret økonomi, men at grundpensionen stadig er afgørende for dem med begrænset privat opsparing.

Perspektivering

Pensionisternes indkomster består i stigende grad af både offentlige og private pensioner. Andelen af pensionister med privat pensionsudbetaling er steget markant, og dækningsgraderne er generelt blevet mere stabile, selvom der fortsat er stor variation afhængigt af tidligere indkomst. Grundpensionen har fortsat stor betydning, især for de ældste og for dem med lave private pensioner, og modregningsreglerne sikrer, at de offentlige pensioner fungerer som et sikkerhedsnet, hvis de private pensioner falder.

Systemets opbygning betyder, at fald i private pensioner automatisk delvist kompenseres af de offentlige ydelser, hvilket reducerer risikoen for lavindkomst blandt ældre. Denne mekanisme understøtter Pensionskommissionens vurdering af, at samspillet mellem søjlerne er en af de væsentligste årsager til, at Danmark har lav fattigdom blandt ældre. Mercer fremhæver det samme forhold som baggrund for Danmarks høje Adequacy-score. Pension i tal leverer dermed de empiriske målinger, der viser, hvordan denne balance fungerer i praksis.

Kapitel 6: ATP's rolle i det danske pensionssystem

Problemstilling og formål

Kapitlet analyserer ATP's bidrag til den samlede pensionsdækning, risikodeling og systemets økonomiske stabilitet. Fokus er på ATP's rolle som bindeled mellem social tryghed og opsparing, og på hvordan lave omkostninger og livsvarige ydelser påvirker både individ og system.

Hovedresultater

ATP's brede dækning og lave omkostninger betyder, at næsten alle danskere får en livsvarig, garanteret pension. ATP er med til at sikre, at ingen står uden en grundlæggende pensionsdækning – uanset arbejdsliv. ATP dækker 94 pct. af alle pensionisterne og udbetalte i 2024 ca. 19,5 mia. kr. med en gennemsnitlig udbetaling på 18.700 kr., og den maksimale fulde årlige ATP-udbetaling er 26.600 kr. ATP's ÅOP på 0,32 pct. ligger væsentligt under branchens på 0,95 pct. For 42 pct. af pensionisterne overstiger ATP-udbetalingen summen af deres øvrige private pensioner. ATP reducerer andelen under OECD's fattigdomsgrænse fra 5,0 pct. til 2,3 pct.

Perspektivering

Pension i tal 2025 viser, at ATP spiller en central rolle for både dækning, risikodeling og lav fattigdom blandt ældre. Kombinationen af livsvarige ydelser, kollektive garantier og lave omkostninger gør ATP til en vigtig komponent i systemets samlede robusthed. Pensionskommissionen fremhæver tilsvarende ATP som en nøgle til at fastholde universel dækning og tryghed på tværs af generationer, mens Mercer peger på ATP som en vigtig bidragende årsag til Danmarks topplacering globalt. Rapportens resultater fungerer her som et konkret bidrag, der underbygger de vurderinger med detaljerede data om dækning, afkast og fattigdomseffekt.

Forord 2

Sammenfatning af rapporten 3
Kapitel 1: Pensionssystemet i Danmark 3
Kapitel 2: Indbetalinger til pension og udbredelse af pensionsordninger 3
Kapitel 3: Tilbagetrækning og arbejdsudbud 4
Kapitel 4: Danskernes pensionsformuer 5
Kapitel 5: Pensionisternes indkomster 5
Kapitel 6: ATP's rolle i det danske pensionssystem 6

1. Pensionssystemet i Danmark 11
1.1 Historien om udviklingen af det danske pensionssystem 11
1.2 Pensionssystemets formål 15
1.3 Pensionspyramiden 16
Fordele ved et flerbenet pensionssystem 17
Frit valg vs. obligatoriske default ordninger i pensionssystemet 19
Pensionssystemet har reelt fem søjler 19

2. Indbetalinger til pension og udbredelse af pensionsordninger 22
2.1 Indbetalingerne i pensionssystemet 22
2.2 Udbredelsen af ordningerne i pensionssystemet 24
2.3 Skattereglernes påvirkning af pensionsindbetalingerne 26
2.4 Udvikling i indbetalinger til kapitalpension / aldersopsparing 28
2.5 Udviklingen i indbetalinger til SUPP 29
2.6 Dem der indbetaler meget lidt til pension – restgruppen i pensionssystemet 31
2.7 Pension er et spørgsmål om forbrug nu eller senere 36
Fire forklaringer på, at folk ikke sparer nok op til pension 36

3. Tilbagetrækning og arbejdsudbud 39
3.1 Tilbagetrækningsruterne i Danmark og deres respektive reformer de seneste 25 år 39
Førtidspension og seniorpension 39
Fleksjob og fleksydelse 42
Efterløn 43
Tidlig pension 44
Overgangsydelse 45
Folkepension 45
3.2 De seneste 25 års udvikling i tilbagetrækningen 45
3.3 Udvikling i den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder 48
3.4 Udviklingen i den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder i Norden 51
3.5 Opsat pension 53
3.6 Arbejdsudbud og selvpension 58

3.6.1 Den overordnede tilbagetrækning blandt personer, som er 50+ 59
3.6.2 Selvpensionering blandt 60+-årige 61
Hvordan defineres selvpension? 61
Hvorfor ser vi sådan en kraftig stigning i selvpensionering de seneste år? 64
Hvad karakteriserer dem, der vælger at bruge selvpensionering? 65
Hvad kan vi forvente i fremtiden mht. selvpensionering? 66
3.7 Længere levetider og højere folkepensionsalder 68
3.8 Beskæftigelsen de seneste 10 år (2014-2023) 70

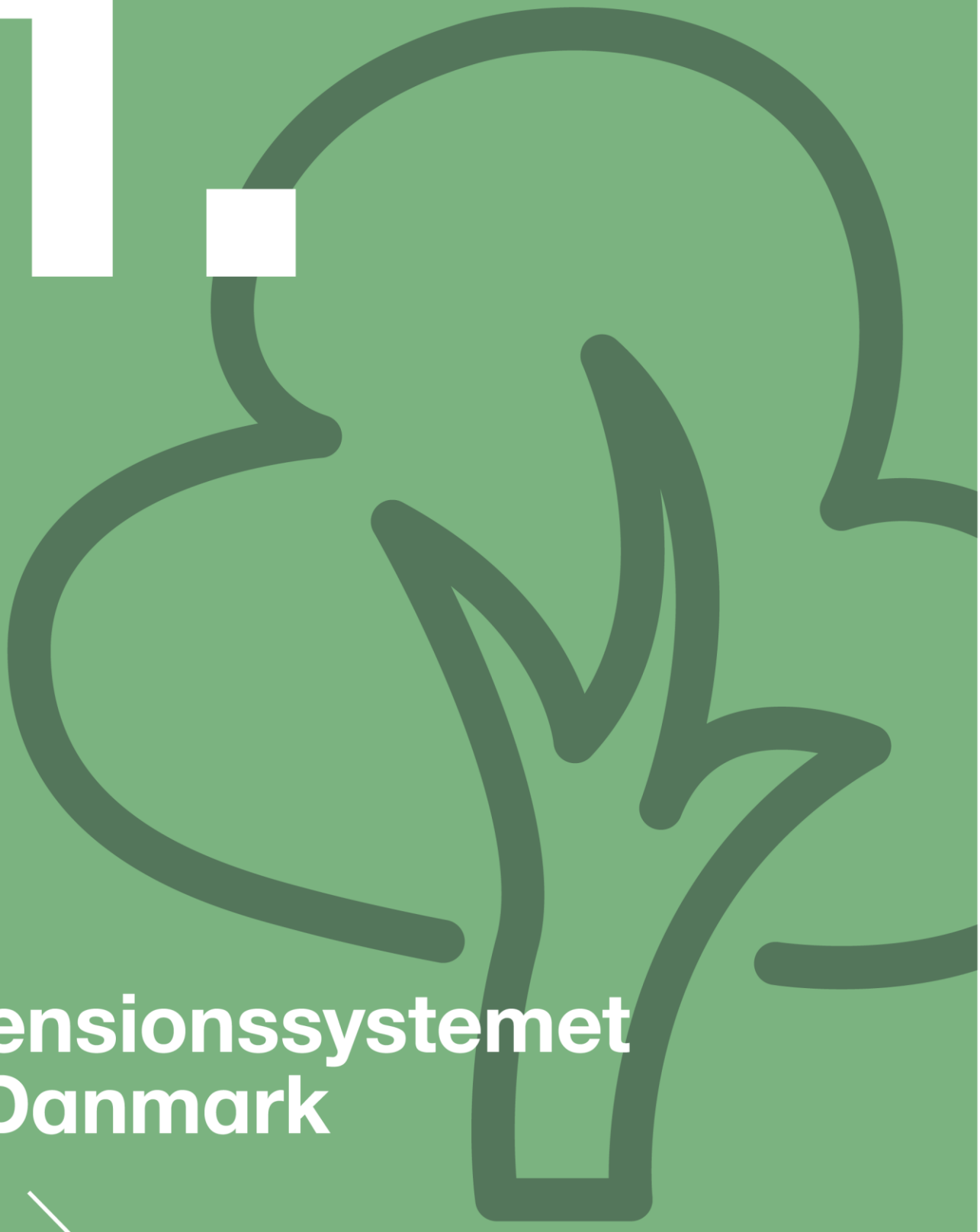
4. Danskernes pensionsformuer 75
4.1 Udviklingen i danskernes bruttopensionsformuer 1994-2023 75
Folkepensionens formueværdi 77
4.2 Fordelingen af pensionsformuerne 77
Pensionsformuen er mindre skævt fordelt i dag end tidligere 78

5. Pensionisternes indkomster 82
5.1 Udbetalingerne i pensionssystemet 82
5.2 Næsten alle folkepensionister modtager privat pension i dag 84
5.3 Dækningsgrader for pensionister i 2023 og i fremtiden 85
5.4 Grundpensionen får større betydning med alderen 89
De offentlige pensioner yder en forsikring mod faldende private pensioner 93
5.5 Fjernelse af modregning i pension for arbejdsindkomst 95

6. ATP's rolle i det danske pensionssystem 98
6.1 Fortællingen om ATP Livslang Pension og rollen i pensionssystemet 98
6.2 ATP, SUPP og OP dækker tilsammen næsten alle danskere 101
6.3 En moderne garanti og lave omkostninger 103
Rentetilpasning og moderne garanti 105
Lave omkostninger 105
ATP's investeringsstrategi relateret til formålene med ATP-pensionen 107
6.4 ATP og grundpensionen er vigtig i dag og i fremtiden 109

7. Appendiks 116
7.1 Ordbog 116
7.2 Tal til figurerne i afsnit 3.6 121
7.3 Rapportens datagrundlag 125
7.4 Litteraturhenvisning 126

1.

Pensionssystemet i Danmark

1. Pensionssystemet i Danmark

Det danske pensionssystem er en kompleks størrelse, men et pensionssystem skal også løse mange forskellige opgaver på samme tid. Helt enkelt kan man sige, at et pensionssystem skal sikre, at alle borgere har en tilstrækkelig indkomst gennem hele pensionstilværelsen, uanset hvilket arbejdsliv de måtte have haft, samtidig med at det hele hænger samfundsøkonomisk sammen. Det danske pensionssystem er opbygget af tre grundsøjler ligesom i mange andre lande. De tre søjler spiller vidt forskellige roller, som hver især er med til at bidrage til at gøre det danske pensionssystem til et af verdens bedste.

Kapitel 1 giver en forståelse af de enkelte søjlers tilblivelse samt deres opbygning og betydning for pensionisterne. Kapitlet fortæller i afsnit 1.1 kort historien om udviklingen af det danske pensionssystem fra den tidlige start ved grundloven i 1849. Afsnit 1.2 fokuserer på de ønsker borgere og samfundet kan have til pensionssystemet, mens afsnit 1.3 gennemgår pensionspyramiden og elementerne i det danske pensionssystem i dag.

1.1 Historien om udviklingen af det danske pensionssystem

Det danske pensionssystem har sine rødder helt tilbage i grundloven i 1849 og pensionsloven i 1851, hvor de første tjenestemandspensioner blev indført – se Figur 1.1.1. Men det var først i 1891, at grundlaget for den universelle grundpension blev lagt med indførelsen af alderdomsunderstøttelsen. Understøttelsen blev indført i forbindelse med vedtagelsen af alderdomsforsørgelsesloven, der skulle sikre, at udsatte ældre, som havde indfødsret og bopæl i Danmark, kunne ansøge om en beskeden alderdomsunderstøttelse, hvis de var over 60 år og "værdigt trængende". Alderdomsunderstøttelsen blev ændret i 1922 til aldersrente og gjort til et retsprincip. Herefter havde alle, der levede op til kravene, og hvis indtægt og formue var under et vist beløb, ret til at modtage støtten. Både alderdomsunderstøttelsen og aldersrenten var en markant ændring fra andre og tidligere understøttelsesordninger, ved at de ikke var karakteriseret som fattighjælp, og at man derfor ikke mistede stemmeretten ved at modtage hjælpen.

I den private sektor blev den første pensionskasse "Værkstedsfunktionærer i Jernet" oprettet i 1900. Senere gik en række arbejdsgiverorganisationer og funktionærforeninger sammen i 1917 og dannede et selvstændigt pensionsselskab med almennyttigt formål, som i dag er kendt som PFA Pension. I 1919 fulgte Andels Pension (i dag AP Pension), og i 1928 blev Kommunernes Pensionskasse (i dag Sampension) oprettet. I løbet af 1940'erne begyndte nogle af de første tværgående pensionskasser at se dagens lys. I 1946 blev Lægernes Pensionskasse oprettet, og i løbet af 1950'erne fulgte andre akademikere og faggrupper inden for sundhedsområdet (det gjaldt fx arkitekter, fysioterapeuter, ergoterapeuter, sygeplejersker og sygehjælpere).

Figur 1.1.1 Nedslagspunkter i historien om opbygningen af det danske pensionssystem

Før 1990

1849
Grundloven.

1851
Tjenestemandspension indføres som lovfæstet ret.

1891
Alderdomsunderstøttelsen indføres.

1900
Første pensionskasse.

1917
Det senere PFA oprettes.

1922
Aldersrenten indføres.

1928
Kommunernes Pensionskasse (Sampension) oprettes.

1957
Folkepensionen indføres 1. april – rettighedsbaseret pension til ældre.

1964
ATP oprettes som et opsparingsbaseret supplement til folkepensionen.

1979
Efterlønnen indføres.

1987
Fælleserklæringen. Grundlaget for de "nye" overenskomstbaserede arbejdsmarkedspensioner

1991 – 2010

1993
ATP udvides til også at omfatte dagpengemodtagere.

1997
ATP udvides til at omfatte modtagere af kontanthjælp, revalideringsydelse mv.

1998
Midlertidig Pensionsopsparing (senere SP) indføres for lønmodtagere og selvstændige.

1999
Efterlønnen afkortes fra 7 til 5 år.
Reglerne for fradrag for pensionsindbetalinger ændres.

2003
Ældrechecken indføres.
SUPP indføres for førtidspensionister.
Obligatorisk ATP for nye førtidspensionister.

2004
Folkepensionsalderen nedsættes fra 67 til 65 år.
SP-opsparingen suspenderes.
Opsat folkepension bliver muligt.

2006
Velfærdsforliget – Efterløns- og folkepensionsalder kobles til forventet levealder.

2010
Loft over indbetalinger til ratepension.
SP-opsparingen udbetales.

2011 - 2022

2011
Tilbagetrækningsreform – Efterlønnen afkortes fra 5 til 3 år.
Hævelsen af efterløns- og folkepensionsalder fremrykkes.

2012
Loftet over indbetalinger til ratepension sænkes.

2013
Aldersopsparingen erstatter kapitalpension.
SUPP flyttes til ATP.

2015
Folketinget løfter for første gang pensionsalderen i fremtiden (2030) pbg. af levetiden.

2018
Loftet over indbetalinger til aldersopsparing aldersdifferentieres.
Ændring af tidligste udbetalingsalder for nye pensionsordninger.
Ekstra og aldersopdelt pensionsfradrag.

2019
Midlertidig forhøjelse af modregningsgrænsen for folkepensionens pensionstillæg.
Indførelse af skattefri seniorpræmie.

2020
OP og Seniorpension indføres 1. januar.

2022
Tidlig pension indføres 1. januar.

2023 og frem

2023
Modregning i folkepensionen pba. egen og samlevers arbejdsindkomst afskaffes.
Pr. 1. januar kan man indbetale det høje beløb 7 år før folkepensionsalderen til aldersopsparing – tidligere var det 5 år. Den årlige indbetaling for alle alderstrin er også sat op.

2025
Samlevers indtægter, hvor der ikke betales AM-bidrag vil indgå i modregningen af pensionstillægget.

2026
Aftale om bred skattereform indebærer forhøjelse af seniorpræmien og et ekstra beskæftigelsesfradrag der gælder 1-2 år før folkepensionsalderen.

Indtil 1960'erne var det almindelig praksis at ansætte folk i staten og i det offentlige som tjenestemænd, hvilket indebar yderst fordelagtige ansættelsesvilkår og en god pensionsordning. I takt med den voldsomme udbygning af den offentlige sektor ønskede man imidlertid at reducere antallet af tjenestemandsansættelser til fordel for mere fleksible ansættelsesordninger. Ordningen har derfor været under afviklingen siden da, og i dag er det kun ganske få faggrupper, der bliver ansat som tjenestemænd. Skiftet medførte også, at der i perioden 1954-1961 blev oprettet pensionskasser for civilingeniørerne, magistrene, juristerne og økonomerne, hvorved flere akademikergrupper blev dækket af arbejdsmarkedspensioner.

I 1960'erne kom finanssektoren, resten af sundhedssektoren og det øvrige offentlige funktionærområde også med på pensionsvognen, og i 1970'erne begyndte en række kommuner at tegne pensionsordninger for de kontoransatte funktionærer under LO. Selvom der således var blevet oprettet mange enkelte pensionsordninger, var situationen i slutningen af 1980'erne, at store dele af det private arbejdsmarked og dele af de LO-organiserede offentligt ansatte – i alt ca. to tredjedele af arbejdsstyrken – stadig stod uden en arbejdsmarkedspension. Det var især ufaglærte på det private og offentlige arbejdsmarked samt faglærte på det private arbejdsmarked, der ikke var omfattet af en arbejdsmarkedspension. Kombineret med, at flere og flere kvinder var kommet på arbejdsmarkedet op igennem 1960'erne og 1970'erne, betød det også, at flere par begyndte at gå på pension fra to arbejdsindkomster til to folkepensioner. Dette medførte en større nedgang i indkomst end tidligere, hvor parrene i højere grad var kommet fra én arbejdsindkomst til to folkepensioner.

LO fremlagde derfor i 1985 et forslag til en pensionsreform, som i 1987 udmøntede sig i Fælleserklæringen. Fælleserklæringen sørgede for, at der blev opbygget arbejdsmarkedspensioner for store dele af de grupper, der endnu ikke var omfattet af en arbejdsmarkedspension. Det var dog først under overenskomstforhandlingerne i 1989 og i 1991, at man vedtog opbygningen af de nye arbejdsmarkedspensioner. I 1989 gjaldt det de ufaglærte i den offentlige sektor, og i 1991 gjaldt det både de faglærte og de ufaglærte i den private sektor. Pensionsbidragene var i starten meget beskedne – kun 0,9 pct. af lønnen (1993). I løbet af 1990'erne og starten af det nye årtusinde blev ordningerne udbygget, og bidragsprocenten nåede i 2009 op på 12 pct., som var målsætningen for de "nye" ordninger. Bidragsprocenterne i de obligatoriske arbejdsmarkedspensioner starter i dag typisk omkring 13 pct. og er omkring 18-19 pct. for de højeste dækninger. Udvidelserne af arbejdsmarkedspensionerne har betydet, at langt flere i dag er omfattet af en pensionsordning.

Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP) blev oprettet i 1964 for at sikre pensionister et supplement til folkepensionen og dermed en økonomisk grundtryghed. ATP Livslang Pension er ikke i traditionel forstand en arbejdsmarkedspension, men derimod en obligatorisk lovfæstet socialforsikringsordning, der blev vedtaget af Folketinget ved lov i 1964. Ordningen er udvidet fra kun at dække beskæftigede lønmodtagere til også at omfatte stort set alle modtagere af overførselsindkomster. Udvidelserne skete i hhv. 1993 og 1997. I dag er det primært kun fire grupper, der står uden for ATP Livslang Pension – modtagere af SU, selvstændige, førtidspensionister fra før 2003 og efterlønsmodtagere[1]. For de sidste tre gruppers vedkommende gælder

[1] Modtagere af fleksløntilskud for fleksjob påbegyndt før 1. januar 2013, fleksydelse og delpension indbetaler heller ikke til ATP Livslang Pension, men udgør et relativt lille antal personer i forhold til de øvrige grupper.

dog, at de har mulighed for frivilligt at tilmelde sig ATP Livslang Pension, og for SU-modtagerne gælder, at en del af disse har et studiejob, hvorigennem de indbetaler til ATP Livslang Pension. Størstedelen af danskerne på arbejdsmarkedet – 88 pct. – indbetaler dermed til ATP Livslang Pension.

I 2003 blev den Supplerende Arbejdsmarkedspension for førtidspensionister (SUPP) indført og i 2013 flyttes den til ATP, hvorefter den bliver udbetalt sammen med ATP Livslang Pension.

Fra 2020 er Obligatoriske Pensionsordning (OP) indført i ATP for modtagere af overførselsindkomster. Ordningen har til formål at reducere restgruppen på pensionsområdet, og den dækker lidt flere overførselsmodtagere end ATP Livslang Pension – herunder førtidspensionister på ordningen fra før 2003, alle ydelsesmodtagere uanset størrelsen af ydelsen og efterlønsmodtagere. Efter indførslen af OP i starten af 2020 indbetaler 91 pct. af de 18-66-årige til en af ATP's ordninger. Både ATP Livslang Pension, OP og SUPP udbetales i dag som en samlet pension – nemlig ATP Livslang Pension. ATP-ordningerne er dermed klart de pensionsordninger, der dækker bredest.

Pensionssystemets ordninger står ikke alene, men er tæt forbundet med reglerne for tilbagetrækning. Det gælder både i forhold til ændringer i folkepensionsalderen, men også til forskellige tiders mulighed for tidlig tilbagetrækning (før folkepensionsalderen), som indførelsen af efterlønsordningen er et eksempel på. Oliekriserne i 1973 og 1979 fik ledigheden til at stige voldsomt op igennem 1970'erne, og ledigheden nåede i 1980 op på 7 pct. af arbejdsstyrken, hvilket var et højt niveau i forhold til 1960'erne, hvor ledigheden havde ligget på omkring 1-2 pct. I løbet af 1960'erne og 1970'erne kom der samtidig også politisk fokus på arbejdsmiljøproblemer, miljøbelastning og nedslidning. Politikerne valgte derfor at indføre efterlønsordningen 1. januar 1979, som skulle medvirke til at give plads til de unge på arbejdsmarkedet samt give de nedslidte en mulighed for at trække sig tilbage. Efterlønnen har siden 1990'erne været genstand for mange politiske reformer og diskussion – både i form af udvidelser, fx med overgangsydelsen, og indskrænkelser i form af en reduktion fra 7 år til 3 år, øget modregning og hævet efterlønsalder.

I en lang periode har fokus i høj grad været på at fastholde personer på arbejdsmarkedet frem mod og i nogen grad efter folkepensionsalderen. De forskellige muligheder for tidlig tilbagetrækning er i vid udstrækning blevet indskrænket eller afviklet og folkepensionsalderen (og efterlønsalderen) er blevet sat op. Dog er der i de seneste år sket en række lempelser igen med indførslen af Seniorpension og Tidlig Pension. Her gives der blandt andet mulighed for, at personer der er nedslidte eller som har haft en lang arbejdsmarkedshistorik kan trække sig tidligere tilbage fra arbejdsmarkedet.

Et gennemgribende fokus har samtidig været på at gøre det mere økonomisk attraktivt at fortsætte på arbejdsmarkedet også efter folkepensionsalderen, idet det siden 2004 har været muligt at udskyde (opsætte) sin folkepension. Derudover har man vedtaget reformer, der øger det økonomiske incitament til at fortsætte på arbejdsmarkedet – fx øget beskæftigelsesfradrag, afskaffelse af modregningen i folkepensionen som følge af egen eller samlevers arbejdsindkomst, nyt beskæftigelsesfradrag for seniorer to år før man når folkepensionsalderen fra 2026, skattefri seniorpræmie de første to år man arbejder efter folkepensionsalderen og den skattefri præmie i efterlønsordningen – alt sammen for at motivere folk til at arbejde længere.

1.2 Pensionssystemets formål

I udgangspunktet forsøger ethvert pensionssystem (også det danske) at opfylde og balancere flere forskellige – og nogle gange modstridende – formål.

Hvis man ser på pensionssystemet ud fra det enkelte individ, ønsker mange borgere en sikring imod "fattigdom" i alderdommen, men har samtidig også et ønske om individualitet, fleksibilitet og valgfrihed. Borgeren kan derfor have følgende ønsker til pensionssystemet.

1. *Beskyttelse mod fattigdom* – At pensionssystemet sikrer, at alle har en tilstrækkelig indkomst, når man bliver ældre og ikke længere kan arbejde – dvs. efter pensionering.
2. *Opsparing til indkomstudjævning over livet* – At pensionssystemet sikrer, at den enkelte borgers indkomst udjævnes over livet, så levestandarden efter pensionering svarer nogenlunde til det, den var før pensionering.
3. *Risikodeling mellem borgere* – At pensionssystemet i et vist omfang er en fælles forsikring, hvor vi deler de risici, vi hver især har for at blive ramt af hændelser, der kan resultere i manglende eller utilstrækkelig pensionsopsparing, fx arbejdsløshed, sygdom, lave afkast, ægtefællens død osv.
4. *Fleksible udbetalingsmuligheder* – At pensionssystemet optimalt set giver borgeren mulighed for at tilpasse udbetalingen til forbrugsbehovet. Det er ikke sikkert, at borgeren ønsker, eller har brug for, den samme indkomst igennem hele pensionstilværelsen, men måske i højere grad har et større forbrugsbehov de første år som pensionist og til gengæld til tilsvarende mindre i de sidste år.
5. *Valgfrihed ift. ordning og produkt* – At pensionssystemet giver den enkelte borger mulighed for at påvirke sin opsparing. Dette kan for eksempel ske gennem valg af pensionsselskab, pensionsprodukt og risikoprofil i produktet. Men det kan også ske ved opsparing i alternativer – for eksempel ved at afdrage på gæld eller lignende.
6. *Valgfrihed ift. tilbagetrækningstidspunkt* – At pensionssystemet giver borgeren mulighed for i et eller andet omfang selv at vælge tilbagetrækningstidspunktet fx i forhold til nedslidning og helbred.
7. *Retfærdighed mellem generationer* – At pensionssystemet overordnet bør afspejle en ambition om at stille generationer ens. Således at nuværende generationer hverken har bedre eller dårligere økonomiske pensionsforhold eller forventninger til den offentligt støttede pensionsperiode ift. kommende generationer.
8. *Tryghed via forudsigelighed* – At pensionssystemet har en sådan robusthed, at borgerne har tillid til, at en beslutning truffet i dag kan forventes at få nogenlunde de konsekvenser i fremtiden, som man forventede.

Ud fra et samfundsperspektiv skal pensionssystemet sikre, at borgerne har et incitament til at spare op til sin egen alderdom, og at pensionssystemet er finansielt holdbart. Samfundet kan dermed bl.a. have følgende supplerende ønsker til pensionssystemet:

9. *Klare incitamenter til at arbejde* – At pensionssystemet giver et incitament til, at den enkelte arbejder så længe som muligt, og ikke går for tidligt på pension. Derfor er det vigtigt, at systemet er indrettet, så det understøtter den enkeltes incitament til at arbejde.
10. *At flest mulige sparer op til deres egen pension* – At pensionssystemet giver et incitament til, at de enkelte sparer op til pension eller støtter, at man skal spare op til pension. Pensionssystemet bør

derfor tilstræbe en indretning sådan, at det kan betale sig for den enkelte selv at spare op til pension, og at så mange som muligt sparer op til deres egen pension.

11. *Finansiel holdbarhed* – At pensionssystemet er finansiel holdbart, så man også i fremtiden kan levere en stabil grundsikring igennem alderdommen. Afgørende for holdbarheden er sammenhængen mellem levealder og tilbagetrækningsalder, og at dem der selv har store private pensioner modregnes i de offentlige pensioner.

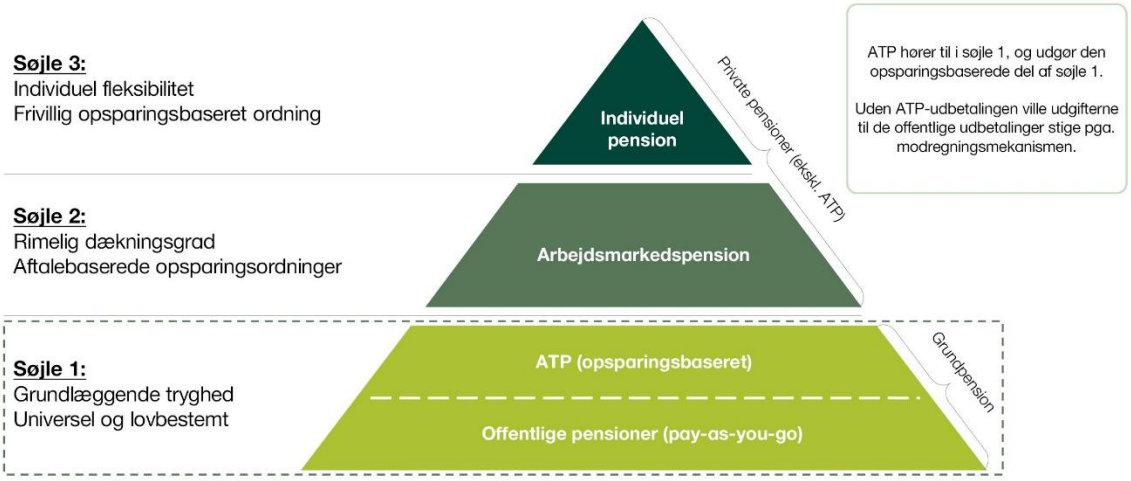
Borgerperspektivet og samfundsperspektivet kan have modstridende ønsker. Selv for den enkelte borger er der variationer i forhold til det optimale pensionssystem. Offentlige ydelser kan ikke målrettes, uden at man samtidig i større eller mindre omfang mindsker tilskyndelsen til opsparing. Og man kan heller ikke sikre, at alle har en passende opsparing, uden at det vil resultere i, at nogle sparer "for meget" op til pension, fordi de fx også sparer op andre steder. Udfordringen er derfor at finde en fornuftig balance mellem hensynet til incitamenter på den ene side og sociale hensyn på den anden, så det samlede pensionssystem på kort og lang sigt både leverer tilstrækkelige pensioner, bevarer borgernes opbakning og er finansielt bæredygtigt.

1.3 Pensionspyramiden

Det danske pensionssystem illustreres ofte som en pyramide bestående af tre lag (se Figur 1.3.1), hvor lagene udgøres af grundpension, arbejdsmarkedspension og individuel pension. De tre lag kaldes også for de tre søjler i det danske pensionssystem. Hvert lag (søjle) i pyramiden er indrettet med henblik på at løse specifikke dele af de komplekse og omfattende opgaver, der ligger i det danske pensionssystem.

Søjle 1 består af de offentlige pensioner (folkepensionen, ældrecheck, mediecheck, boligydelse og varmetillæg) og ATP Livslang Pension (inkl. SUPP og OP), og kaldes tilsammen for grundpensionen. Grundpensionen skal sikre alle en grundlæggende økonomiske tryghed igennem hele pensionstilværelsen. Derfor er pensionerne livslange, garanterede, baseret på lovgivning via Folketinget og dækker befolkningen bredt. Dermed ved man, hvad man kan regne med at få udbetalt i hele pensionstilværelsen, og det brede kollektiv sikrer stabile pensioner, når der er udsving i levetid og afkast (modsat et markedsrenteprodukt). Denne del af pyramiden skal med andre ord sikre grundlæggende tryghed for den enkelte. ATP-pensionen udgør den opsparingsbaserede del af søjle 1, og aflaster derfor de offentlige skattefinansierede pensioner i søjle 1. Grundpensionen er en forsikring for den enkelte, da ingen på forhånd ved, hvad livet bringer.

Figur 1.3.1 Pensionspyramiden – en illustration af det danske 3-søjlet pensionssystem

Søjle 2 består af arbejdsmarkedspensionerne via arbejdsmarkedspensionsselskaber eller kommercielle selskaber (herunder også tjenestemandspensionerne). Formålet er at skabe en indkomstudjævning gennem livet og en balance imellem indkomsten før og efter pensionering – dvs. en rimelig dækningsgrad. Arbejdsmarkedspensionerne er bestemt via overenskomster eller lokalaftaler og er obligatoriske og opsparingsbaserede, mens tjenestemandspensionen er en rettighedspension, der er skattefinansieret og bestemt ved lov.

Søjle 3 består af de individuelle pensionsordninger, som sikrer en individuel fleksibilitet ift. udbetalingsprofilen og opsparingsniveauet. Søjle 3 giver også de personer, der ikke er omfattet af arbejdsmarkedspensionerne i søjle 2 (fx selvstændige og lønmodtagere uden en arbejdsmarkedspension) en mulighed for at spare op til deres pension.

Samspillet mellem pensionssystemets tre søjler er utrolig vigtigt, og er en af årsagerne til at det danske pensionssystem vurderes som et af verdens bedste af Mercer.

Fordele ved et flerbenet pensionssystem

Det vil sige, at det danske pensionssystem er et flerbenet pensionssystem, som har en række fordele, da det bedre er i stand til at modstå mange forskellige udfordringer og opnå flere mål på samme tid, fordi søjlerne er særligt gode til at opnå specifikke mål. Ingen søjle kan opnå alle målene alene og søjlerne vil nogle gange give modsatrettede effekter. Derfor vil der være en afvejning af forskellige hensyn, når vægtningen af søjlerne skal fastsættes. Fordelene ved et flerbenet pensionssystem er blandt andet:

1. *Søjlerne har forskellige evner og bære risikoen forskelligt* – Et flerbenet pensionssystem hjælper med at kunne absorbere flere forskellige typer af risiko. Dette kan til dels sammenlignes med en diversificeret portefølje.

2. *Risikodeling imellem søjlerne* – Risikodeling imellem søjlerne sørger for stabile pensioner, når der er udsving på markederne, og giver samtidig opsparingen i søjle 2 og 3 mulighed for at indbygge mere risiko, fordi søjle 1 sørger for en stabil grundpension.
3. *Samspillet mellem søjlerne, hvor de aflaster hinanden* – Et grundlæggende princip er, at jo mere du selv sparer op til pension, desto mindre får du udbetalt fra det offentlige. Modregningen sørger sammen med pensionsafkastskatten (PAL-skatten) for, at de offentlige pensioner aflastes. De private pensioner er dermed med til at sikre den økonomiske holdbarhed af det danske pensionssystem. Omvendt kompenserer de offentlige pensioner for faldende private pensioner, hvis pensionsudbetalingerne falder. Det samspil sikrer igennem grundpensionen i søjle 1, at alle får en stabil grundpension, uanset hvilket arbejdsliv den enkelte måtte få, eller hvis markederne giver dårlige afkast i nogle år. Grundpensionen er dermed en kollektiv forsikringsordning, hvor alle danskere deler risikoen.

Der er typisk to typer af pensioner. 1) Skattefinansieret pensioner – også kaldet pay-as-you go (PAYG) – og 2) opsparingsbaseret pensioner. Et land kan have begge typer af pensioner. De to typer af pensioner har forskellige fordele:

Fordele ved pay-as-you go (PAYG) –1) Det er mere stabilt end opsparingsbaseret pensioner, da det er uafhængigt af markederne på den korte bane, 2) der er mulighed for større omfordeling og 3) det sikre en universal sikring mod fattigdom.

Fordele ved opsparingsbaseret – 1) Uafhængig af demografiske udsving fx en aldrende befolkning, 2) kan afdække kendte risikoer i markedet via finansielle instrumenter/forsikringsprodukter, 3) forbedre holdbarheden af pensionssystemet ved at aflaste de offentlige pensioner, 4) styrke målretningen i søjle 1, hvis det kombineres med modregning og 5) give mulighed for større individuelle tilpasninger mht. opsparingsniveauer, risiko- og udbetalingsprofil.

Det danske pensionssystem er i stor grad centreret omkring obligatorisk opsparing – både i ATP og i arbejdsmarkedspensionerne. Hvis der ikke havde været en obligatorisk opsparing, ville danskerne typisk havde sparet væsentligt mindre op. Der er en række gevinster ved høj opsparing:

1. *Højere samlet opsparing i samfundet* – Obligatorisk pensionsopsparing har ført til en større samlet opsparing (lav fortrængning af anden opsparing), hvilket øger den samlet velstand.
2. *Højere indkomster for individet* – Øget pensionsopsparing har ført til en højere indkomst for næsten alle pensionister. Det vil sige, at ved overgangen til pension er nedgangen i indkomsten blevet mindre.
3. *Et økonomisk holdbart pensionssystem/velfærdssystem* – Mere privat pensionsopsparing aflaster de offentlige pensioner igennem modregningsmekanismen. Uden obligatorisk opsparing åbnes der op for "free riding" for personer, der ikke sparer op.

Et grundlæggende princip er, at jo mere du selv sparer op til pension, desto mindre får du udbetalt fra det

offentlige. Modregningen sørger, sammen med pensionsafkastskatten (PAL-skatten), for, at de offentlige pensioner aflastes. De private pensioner er dermed med til at sikre den økonomiske holdbarhed af det danske pensionssystem. Omvendt kompenserer de offentlige pensioner for faldende private pensioner, hvis pensionsudbetalingerne falder. Det samspil sikrer igennem grundpensionen i søjle 1, at alle får en stabil grundpension, uanset hvilket arbejdsliv den enkelte måtte få, eller hvis markederne giver dårlige afkast i nogle år. Grundpensionen er dermed en kollektiv forsikringsordning, hvor alle danskere deler risikoen.

De offentlige pensioner og ATP (søjle 1) udgør i dag tre ud af fire pensionskroner, og vil udgøre én ud af to kroner, når de nye arbejdsmarkedspensioner er fuld modnet. Søjle 1 kommer således til også til at spille en væsentlig rolle i fremtiden.

Frit valg vs. obligatoriske default ordninger i pensionssystemet

I søjle 1, hvor ATP og de skattefinansierede pensioner udgør grundsikringen, er der næsten ingen individuelle valg – og det er bevidst. Her er kollektivitet, lav risiko og økonomisk tryghed vigtigere end fleksibilitet. I søjle 2 er der mere plads til tilpasninger og frie valg, men stadig med et kollektivt sigte, da ordningerne typisk er forhandlet via overenskomster. I søjle 3 er det individuelle valg mest udbredt, og i højere grad også hele formålet med denne søjle.

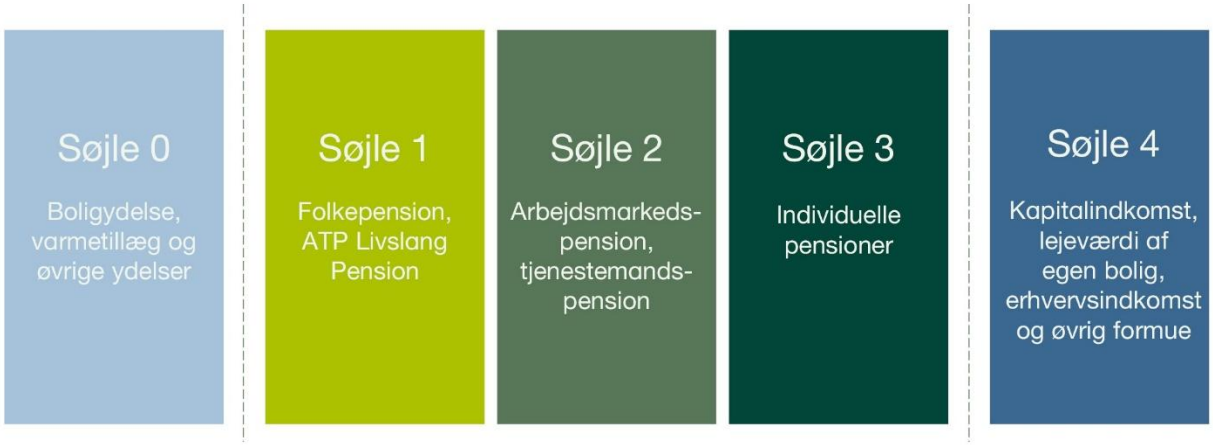
Frie valg i pensionssystemet kan umiddelbart virke attraktive, men rummer en række dilemmaer og potentielle faldgruber. Øget valgfrihed risikerer at føre til lavere opsparing, højere omkostninger og større økonomisk usikkerhed – især hvis individerne ikke har tilstrækkelig viden eller interesse for at træffe informerede beslutninger. Erfaringer fra bl.a. Danmark, Sverige og England viser, at få benytter de eksisterende valgmuligheder, og at mange vælger standardløsninger – også når de kunne vælge andet. Frie valg kan desuden underminere de kollektive elementer og stordriftsfordele, som især søjle 1 og 2 bygger på. Hvis man giver individet fuld frihed til fx at fravælge opsparing eller vælge korte udbetalingsprofiler, opstår der risiko for underforsørgede pensionister – og dermed øget pres på de offentlige ydelser. Frie valg er derfor ikke blot et spørgsmål om individuel frihed, men også om samfundets økonomiske bæredygtighed og solidaritet. Det kalder på en nøje afvejning mellem fleksibilitet, kompleksitet og kollektiv sikkerhed.

Pensionssystemet har reelt fem søjler

Pensionspyramiden er et godt overordnet billede på pensionssystemet, men hvis man ser på pensionisternes indkomster, udgøres de reelt af mere end blot de klassiske tre søjler. En måde at illustrere dette på, er ved at udvide systemet til at inkludere fem søjler. I versionen med fem søjler opdeles søjle 1 i en søjle 0 (supplerende sociale ydelser) og en søjle 1 (folkepension og ATP) og i toppen tilføjes en søjle 4, der indeholder de øvrige indkomst- og formueelementer som kapitalindkomst og erhvervsindkomst mv. – se Figur 1.3.2.[2]

[2] I denne version adskiller søjle 4 sig fra Verdensbankens definition, hvor der er højere grad af fokus på arbejdsmarkedspolitik, der sikrer muligheden for at udvide arbejdslivet – også efter den formelle pensionsalder. I indeværende rapport er der alene fokus på de økonomisk målbare elementer for det enkelte individ.

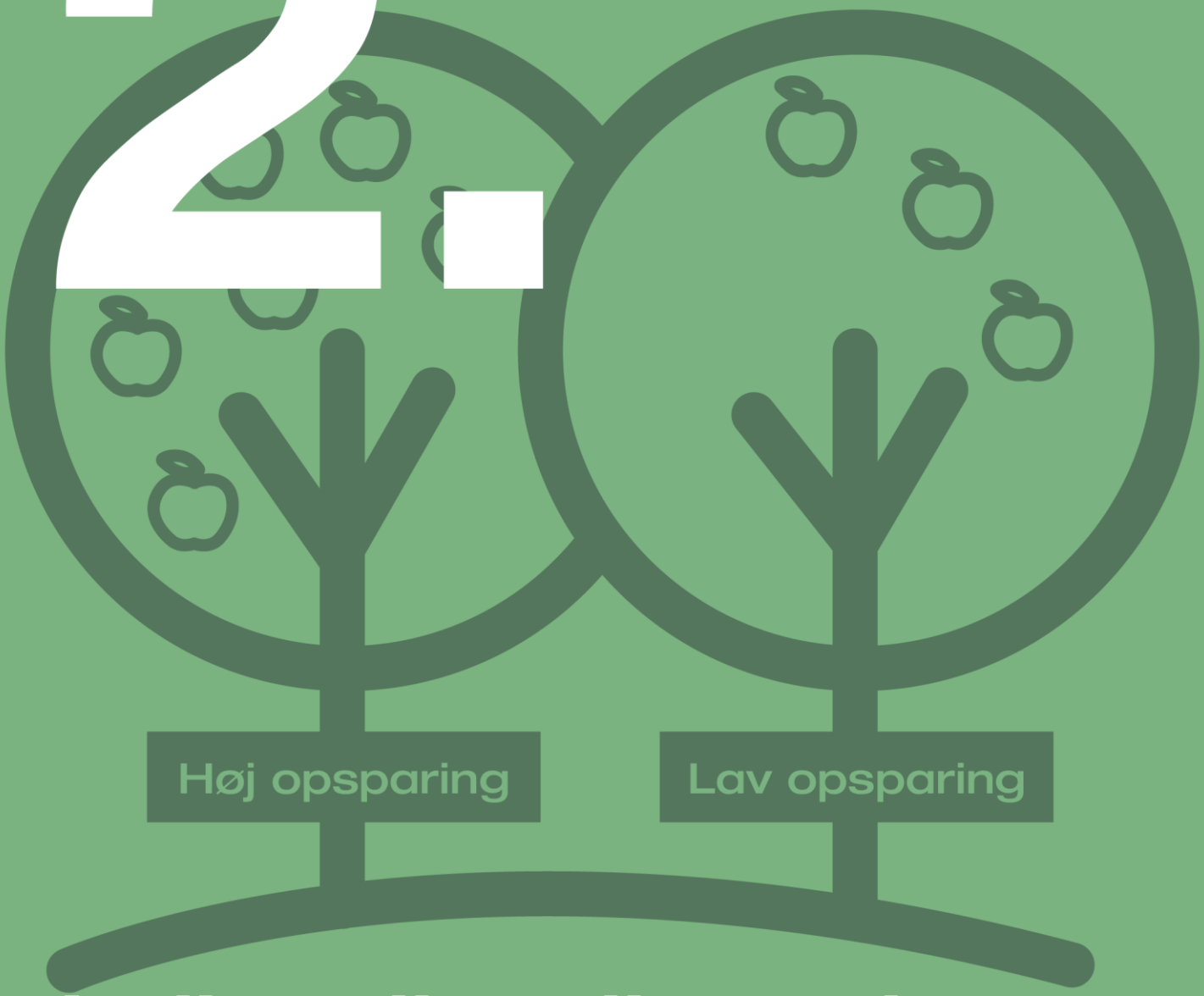
Figur 1.3.2 Pensionisternes indkomster fra de fem søjler

De supplerende sociale ydelser (søjle 0) er med til at sikre, at de økonomisk svagest stillede pensionister har tilstrækkelig indkomst til at sikre deres forbrugsmuligheder. Det gælder særligt dem, der ingen pensionsopsparing har. De har sammen med folkepensionens ydelser afgørende betydning for den sociale sikring af pensionisterne. Derfor kalder man også kombinationen af søjle 0 og folkepensionen for de sociale pensioner. ATP Livslang Pension regnes dermed ikke med til de sociale pensioner, men er stadig en del af søjle 1.

I den anden ende af skalaen er de øvrige indkomst- og formueelementer (søjle 4), der i høj grad udgør en del af forbrugsmulighederne for de pensionister, der har sparet op til deres alderdom i anden formue end pensionsformue. Værdien af at eje ens bolig er ikke uvæsentlig for mange pensionister (lidt over halvdelen af pensionisterne er boligejere), mens erhvervsindtægt og kapitalindkomst primært har en væsentlig betydning blandt pensionister med høje indkomster i de første år efter pensionering, og for de fleste selvstændige i hele pensionstilværelsen.

2.

Indbetaling til pension og udbredelse af pensionsordninger

2. Indbetalinger til pension og udbredelse af pensionsordninger

Pensionssystemet er blevet udvidet flere gange gennem tiden, så flere og flere er blevet dækket af private pensioner. De private pensionsordninger dækker hele pensionspyramiden og der er derfor markant forskel på både de enkelte ordningers formål og deres udbredelse i samfundet. Samlet set sikrer de private obligatoriske pensionsordninger i søjle 2 at langt størstedelen af de erhvervsaktive danskere sparer op til pension. Men på grund af beskatningsregler, borgernes alder og arbejdsmarkedstilknytning er der store forskelle i, hvor meget den enkelte dansker indbetaler både i et enkelt år og igennem arbejdslivet. Selvom flere og flere vil få udbetalinger fra private pensioner, vil der også i fremtiden være stor spredning, og der vil stadig være mange der er fuldt afhængige af grundpensionen.

Dette kapitel opgør i afsnit 2.1 først de overordnede indbetalinger til pension, mens afsnit 2.2 ser på udbredelsen af de opsparingsbaserede ordninger i pensionssystemet. I afsnit 2.3 gennemgås de påvirkninger som skiftende skatteregler har haft på pensionsindbetalingerne. Afsnit 2.4 ser på udviklingen i andele, der indbetaler til kapitalpension eller aldersopsparing. Afsnit 2.5 ser på udviklingen i indbetalinger til SUPP (supplerende arbejdsmarkedspension). Derefter ses der i afsnit 2.6 på den gruppe borgere, der kun indbetaler ganske lidt til pension – den såkaldte restgruppe. Endelig dykker afsnit 2.7 ned i forklaringerne på, hvorfor mange kan have svært ved at få indbetalt nok til deres pension.

2.1 Indbetalingerne i pensionssystemet

Hvis man kigger på indbetalingerne til pensionssystemet, var der samlet set godt 3,7 mio. danskere i alderen 18-66 år i 2023. Som Tabel 2.1.1 viser, indbetalte omkring 91 pct. af de 18-66-årige til en ordning under ATP, 88 pct. til ATP Livslang Pension i sig selv og omkring 66 pct. til arbejdsmarkedspensioner, mens ”kun” 16 pct. havde indbetalinger til individuelle pensioner.

91 pct. indbetaler til en ordning under ATP, mens 66 pct. indbetaler til en arbejdsmarkedspension

Tabel 2.1.1 Antal 18-66-årige med pensionsindbetalinger, samt indbetalingernes størrelse i 2023

	Personer	Andel, pct.	I alt indbetalt, mia. kr.	Gns. Indbetaling (blandt alle), kr.	Gns. Indbetaling (blandt personer med indbetaling), kr.
18-66-årige	3.715.800	100	167,7	45.135	48.893
Indbetaler til en pensionsordning	3.430.100	92	167,7	45.135	48.893
Indbetaler til ATP Livslang Pension	3.267.100	88	9,9	2.662	3.028
Indbetaler til SUPP (ATP)	142.800	4	0,9	230	5.997

	Personer	Andel, pct.	I alt indbetalt, mia. kr.	Gns. Indbetaling (blandt alle), kr.	Gns. Indbetaling (blandt personer med indbetaling), kr.
Indbetaler til OP (ATP)	910.100	24	1,4	383	1.562
Indbetaler til ATP (ATP Livslang Pension, SUPP eller OP)	3.363.300	91	12,2	3.275	3.618
Indbetaler til arbejdsmarkedsordninger (ekskl. tjenestemænd)	2.470.900	66	135,5	36.474	54.849
Optjener tjenestemandspensionsrettigheder	40.200	1	4,2	1.138	105.228
Indbetaler til individuelle pensioner	565.700	15	15,8	4.248	27.904
Indbetalinger til arbejdsmarkedsordninger (inkl. tjenestemænd) og individuelle pensioner	2.624.900	71	155,5	41.860	59.256

Note: De optjente tjenestemandspensionsrettigheder er beregnet som en fiktiv værdi, der udgør 22 pct. af lønindkomsten for tjenestemænd over 24 år. Antallet af personer dækker over personer i aldersgruppen 18-66 år med en positiv indbetaling af den pågældende type. Tjenestemænd er defineret som kommunale, regionale og statslige tjenestemænd og omfatter dermed ikke øvrige personer i tjenestemandslignede ansættelser. Beløb er 2023-kr. før fradrag, men efter arbejdsmarkedsbidrag.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

Når man ser på alle ordningerne under ATP – dvs. ATP Livslang Pension, SUPP og OP – er det 91 pct. af befolkningen, der indbetaler til en ordning under ATP. Værdien af de samlede årlige indbetalinger til pension var i 2023 nået op på ca. 168 mia. kr., hvoraf indbetalingerne til arbejdsmarkedspensionerne (ekskl. tjenestemænd) udgjorde langt størstedelen med godt 135,5 mia. kr.

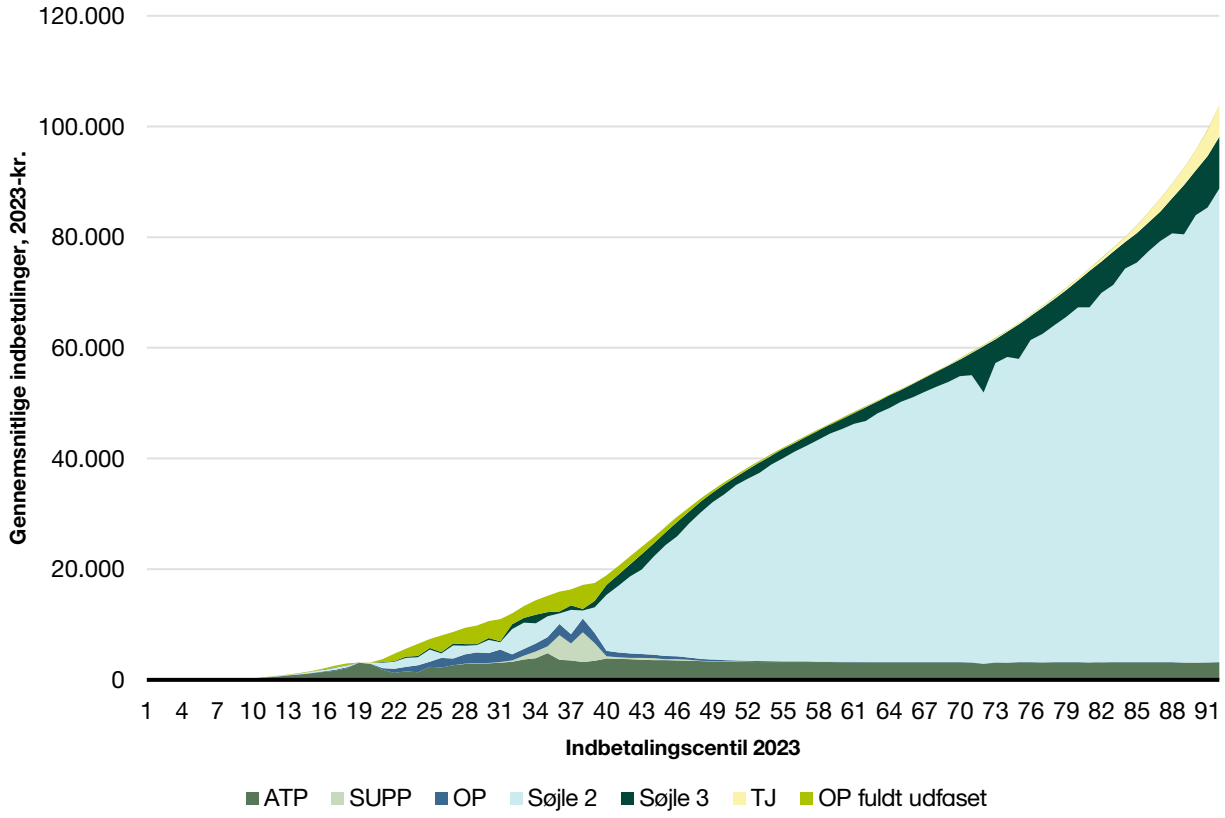
Denne samlede sum dækker dog over store forskelle i, hvor meget der indbetales blandt befolkningen. For at belyse fordelingen mere detaljeret viser Figur 2.1.1 de samlede pensionsindbetalinger fordelt på centiler. Her indgår både arbejdsmarkedspensioner, individuelle ordninger, fiktive tjenestemandsindbetalinger samt ATP-ordninger – inkl. OP Ekstra, som er tillagt forskellen mellem den gældende sats i 2023 på 1,2 pct. og det politisk besluttede mål på 3,3 pct. fra 2030. Figuren viser en markant forskel i indbetalingsniveauerne på tværs af befolkningen. De nederste 7 centiler har ingen pensionsindbetalinger overhovedet. Det afspejler især personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet, visse studerende, selvstændige og personer der modtager udenlandsk lønindkomst.

I de næste 32 centiler (8.-39. centil) udgør ATP-ordningerne den største andel af pensionsindbetalingen. I denne del af fordelingen er pensionsindbetalingerne domineret af ATP, mens der ofte ikke ses indbetalinger til arbejdsmarkedspensioner. Det kan både skyldes lav arbejdsmarkedstilknytning, men også at personer arbejder i job uden pensionsdækning – fx uden overenskomst. OP-bidraget, der er knyttet til overførselsindkomster, samt ATP Livslang Pension, udgør her en væsentlig – og i mange tilfælde eneste – kilde til pensionsopsparing.

Først fra omkring 40. centil begynder arbejdsmarkedspensionerne for alvor at dominere de samlede indbetalinger, og i de øverste centiler bliver de afgørende for den samlede pensionsformue. De individuelle

ordninger fylder mest i toppen af fordelingen og er i stigende grad koncentreret blandt højindkomstgrupper og selvstændige.

Figur 2.1.1 Gennemsnitlige indbetalinger til pension 18-66-årige i 2023

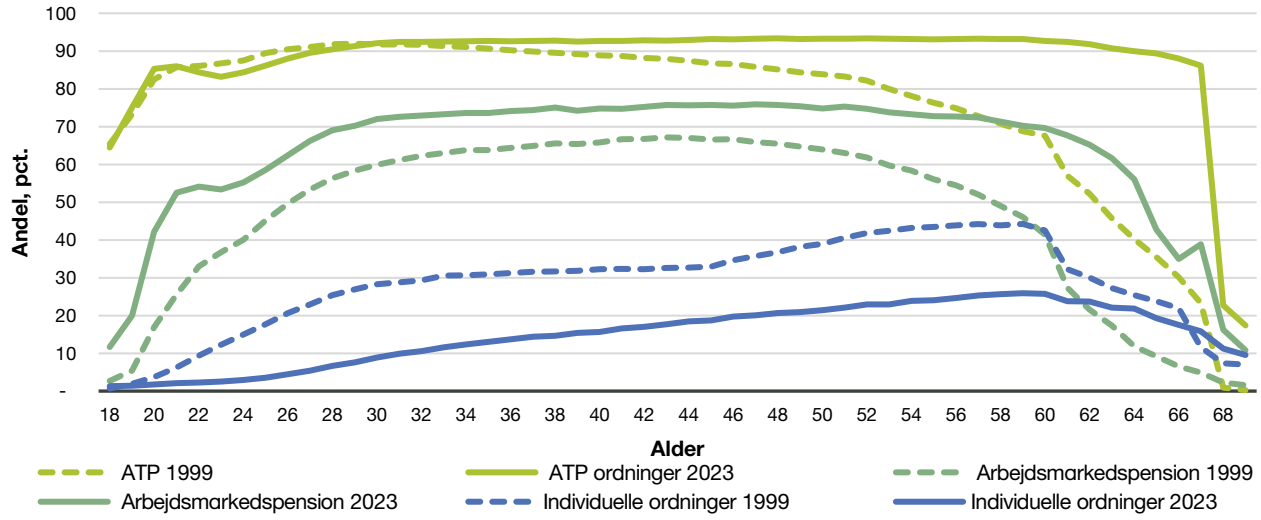
Note: De optjente tjenestemandspensionsrettigheder er beregnet som en fiktiv værdi, der udgør 22 pct. af lønindkomsten for tjenestemænd over 24 år. Tjenestemænd er defineret som kommunale, regionale og statslige tjenestemænd og omfatter dermed ikke øvrige personer i tjenestemandslignede ansættelser. Beløb er 2023-kr. før fradrag, men efter arbejdsmarkedsbidrag. OP fuldt indfaset viser fiktivt beregnede gennemsnitlige pensionsindbetalinger, hvor den obligatoriske pensionsordning (OP) er indregnet som fuldt indfaset. Beregningen baseres på forskellen mellem 3,3 pct. (forventet i 2030) og 1,2 pct. (realiseret i 2023).
Kilde: ATP's egne beregninger på data fra Danmarks Statistik, 2025

2.2 Udbredelsen af ordningerne i pensionssystemet

En række lønmodtagergrupper har haft arbejdsmarkedspensioner helt tilbage til 1940'erne og 1950'erne, mens store dele af arbejdsmarkedet først fik deres arbejdsmarkedspensioner med Fælleserklæringen i 1987. Med Fælleserklæringen i 1987 blev andelen af lønmodtagere, der er omfattet af en arbejdsmarkedspension, udvidet kraftigt, så andelen siden erklæringens indførsel og frem til i dag er steget fra ca. 30 til 90 pct. af lønmodtagerne. Bidragssatserne i de "nye" arbejdsmarkedspensioner, der blev indført med Fælleserklæringen, nåede i 2009 et niveau omkring 12 pct, og med de nye overenskomster i 2025 er satsen nået op på et niveau omkring 13 pct. De samlede indbetalingers vækst igennem de sidste årtier skyldes

derfor i høj grad udbredelsen af arbejdsmarkedspensionerne og de stigende bidragssatser. Blandt dem, der ikke er omfattet af arbejdsmarkedsordningerne, er historien en lidt anden, idet der til og med 2023 var færre, der indbetalte til pension end for 25 år siden. I 1999 indbetalte 97 pct. af alle 18-66-årige til en pensionsordning – dette tal var i 2023 faldet til 92 pct. Den primære årsag til faldet er, at den såkaldte SP-ordning, som eksisterede fra 1998 til 2003, blev suspenderet i 2004. SP-ordningen omfattede alle lønmodtagere, selvstændige og overførselsindkomstmodtagere og dækkede derfor en smule bredere end ATP-ordningerne, fordi ATP-ordningerne ikke omfatter selvstændige og nogle få overførsler. SP-ordningen løftede især antallet af selvstændige der indbetalte til pension. Andelen af selvstændige, der indbetalte til pension, blev derfor også mest påvirket, da SP-ordningen i 2004 blev suspenderet (og senere afskaffet), fordi selvstændige hverken er omfattet af ATP-ordningerne eller arbejdsmarkedspensionerne. Andelen af selvstændige med en pensionsindbetaling faldt således fra 97 pct. i 1999 til 68 pct. i 2023. Overførselsindkomstmodtagere blev også påvirket i perioden frem til 2020 – men i mindre grad end de selvstændige, fordi flere grupper af overførselsindkomstmodtagere også på dette tidspunkt var omfattet af ATP-ordningerne. Men der var stadig grupper af overførselsindkomstmodtagere, der ikke var omfattet – fx efterlønsmodtagere, førtidspensionister på den gamle ordning og personer med meget lav kontanthjælp. Fra 2020 er flere af de grupper, der var omfattet af SP-ordningen, igen blevet omfattet af en pensionsordning med indførslen af Obligatorisk Pensionsordning (OP) i ATP, som dækker stort set alle overførselsindkomster. Indførelsen af OP-ordningen i 2020 bevirker, at andelen af 18-66-årige, der indbetaler til en pensionsordning, i 2023 er oppe på 92 pct. Dermed er det grundlæggende kun selvstændige og studerende, der ikke er omfattet af en obligatorisk pensionsordning. Hvis man ser på hvilke dele af det danske pensionssystem, der bliver indbetalt til, er der sket væsentlige skift i løbet af de seneste 25 år – se Figur 2.2.1.

Figur 2.2.1 Andel, der indbetaler til ATP, arbejdsmarkedspensioner og individuelle ordninger i 1999 og 2023, opdelt på alder, pct.

Note: Figuren viser udviklingen i andelen, der har indbetalt til pension i hhv. 1999 og 2023 opdelt på alder. I opgørelsen af indbetalingerne indgår følgende pensioner: ATP Livslang Pension, arbejdsmarkedspensioner og individuelle pensioner. I 2023 indgår indbetalinger til SUPP og OP som en del af indbetalingerne til ATP, idet ordningerne kommer til udbetaling sammen med ATP Livslang Pension.

Kilde: ATP's egne beregninger på data fra Danmarks Statistik, 2025

Der er flere unge under 22 år og personer over 29 år der indbetaler til ATP, flere indbetaler til arbejdsmarkedspensioner på alle alderstrin, og langt færre indbetaler til en individuel ordning i 2023 end i 1999 på alle alderstrin på nær de 67+-årige (overordnet på tværs af alderstrin er der tale om et fald fra 29 pct. til 15 pct.).

I samme periode (1999 til 2023) er der også sket en stigning i andelen af de 18-66-årige, der indbetaler til en ATP-ordning (fra 82 pct. til 91 pct.). Som man kan se ud af Figur 2.2.1, så er andelen faldet en lille smule blandt de yngre (personer mellem 22 og 29 år), mens den er steget for resten af aldersgrupperne. Det lille fald blandt de unge hænger sammen med, at der er flere studerede i 2023 end i 1999, og studerende ikke er direkte omfattet af ATP-ordningerne. Studerende indbetaler – som alle andre – til ATP, hvis de har lønmodtagerarbejde i mere end 9 timer om ugen. Figuren viser også effekten af indførslen af hhv. OP og SUPP i ATP-ordningerne. Der er i 2023 lidt flere blandt de yngre under 22 år og mange flere blandt de ældre over 35 år, der indbetaler til en ATP-ordning end før OP og SUPP blev indført.

Ser man på arbejdsmarkedspensionerne i Figur 2.2.1, kan man se at danskerne i 2023 begyndte at indbetale til arbejdsmarkedspensioner tidligere i livet end i 1999. Desuden indbetaler en noget større andel af de 18-66-årige til en arbejdsmarkedspension i 2023 ift. 1999 – 66 pct. mod 49 pct.

Det gælder for alle alderstrin, at en højere andel indbetaler til arbejdsmarkedspension. En del af forklaringen på stigningen skyldes ændrede regler for, hvornår man er omfattet af en pensionsordning, idet aldersgrænsen og anciennitetskravet er sat ned, så flere personer omfattes tidligere i deres arbejdsforløb. En anden forklaring stammer fra ændringerne i tilbagetrækningen, idet efterlønnen i 1999 trak en stor del af de ældre ud af arbejdsmarkedet. De mellemliggende års reformer har haft til formål at fastholde de ældre på arbejdsmarkedet, og Figur 2.2.1 viser da også, at en langt større andel af de 50+-årige indbetaler til en arbejdsmarkedspension eller en ATP-ordning.

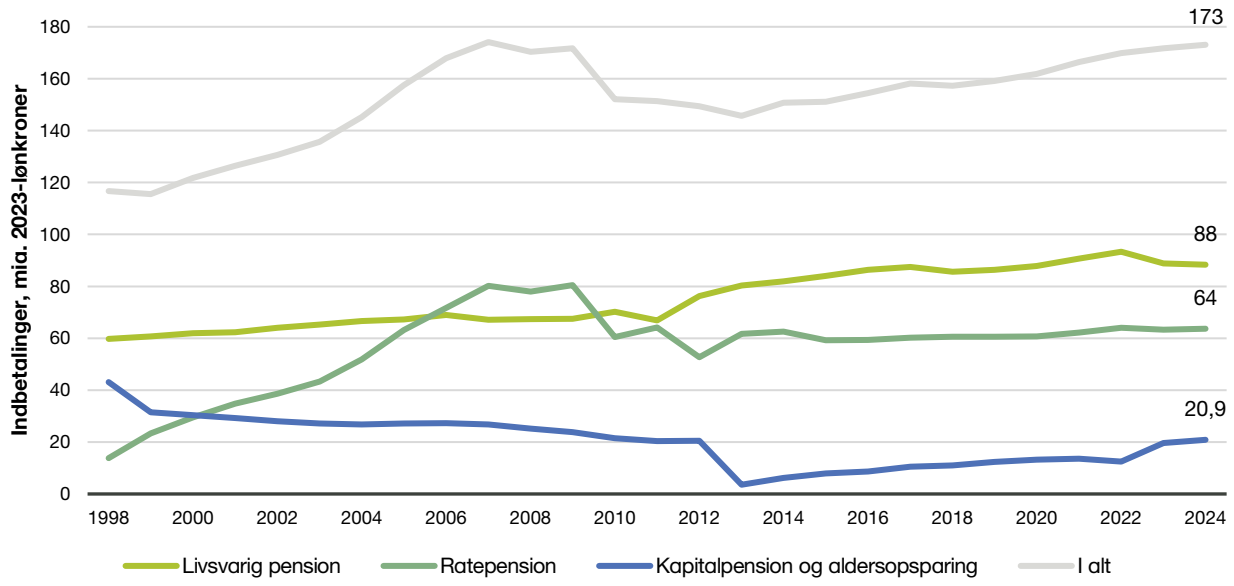
2.3 Skattereglernes påvirkning af pensionsindbetalingerne

Sammensætningen af indbetalingerne til pension har ændret sig markant gennem de sidste 25 år. En del af dette skyldes opbygningen af arbejdsmarkedspensionerne, men reformer af skatteregler og ordninger har i høj grad også styret, hvordan danskerne vælger at spare op til pension.

Den enkelte borger kan have forskellige ønsker til, hvordan pensionsopsparingen skal udbetales i pensionstilværelsen. Dels kan der være et ønske om fleksibilitet i forbrugsmuligheden, så der er en højere indkomst i den første del af pensionstilværelsen. Dels kan der være overvejelser ift. helbred, at man måske ikke forventer at leve så længe, som pensionsprognoserne antager, og derfor ønsker en kortere udbetalingsrække. Endelig kan der også være overvejelsen om, at ratepension – modsat livrenter uden depotsikring – er "egne" penge og ikke tilfalder fællesskabet ved død, samtidig med at det er muligt at konvertere en ratepension til en livsvarig ydelse, inden udbetalingen igangsættes. Alle disse forhold trækker borgerens ønsker i retning af opsparing i ratepensioner i stedet for livsvarige pensioner. Til gengæld risikerer borgeren at løbe tør for pension ved at ønske en kortere udbetalingshorisont og i sidste ende skulle klare sig med et reduceret økonomisk råderum.

Fra politisk side har fokus til gengæld været på at få danskerne til at spare mere op i livslange pensioner – livrenter – og det er i høj grad lykkedes, men skiftet mod indbetalinger til livrenter har også betydet et mindre fald i de samlede pensionsindbetalinger – se Figur 2.3.1. Det politiske ønske om livsvarige pensioner hænger sammen med, at man ikke ønsker, at den enkelte pensionist løber tør for pension, før de dør. I det tilfælde skal de i stedet have udbetalt højere offentlige pensioner, hvilket udfordrer den langsigtede holdbarhed i pensionssystemet.

Figur 2.3.1 Udviklingen i indbetalingerne til pension opdelt på pensionstyper, 1998-2024, 2023-lønkroner

Note: Indbetalinger til ATP-ordninger er inkluderet i kategorien "Livsvarig pension". Indbetalingerne til livsvarig pension er ekskl. de beregnede indbetalinger for tjenestemandspension, der dermed ikke er med i figuren. Aldersopsparing og kapitalpension er bruttoficeret, så de er sammenlignelige med de fradragsberettigede opsparinger. For at trække den overordnede lønudvikling ud af figuren er beløbene korrigeret med lønudviklingen i industrien. Indbetalingerne er inkl. arbejdsmarkedsbidrag.
Kilde: Forsikring & Pension, Danmarks Statistik og ATP, 2025

Siden 1999 har der været en række ændringer for opsparing og skatteregler i kapitalpensioner og ratepensioner, der primært har været drevet af ønsket om en højere grad af opsparing i livrenter.

Ændringerne i kapitalpension og aldersopsparing siden 1999 har haft markant betydning for indbetalingerne, der faldt fra 31,5 mia. kr. i 1999 (2023-lønkroner) til 20,5 mia. kr. i 2012 (2023-lønkroner). I 2013, hvor aldersopsparingen erstattede kapitalpensionen, blev der kun indbetalt 3,6 mia. kr. I første omgang valgte borgerne således at takke nej til den nye aldersopsparing. Indbetalingerne har efterfølgende været stigende og nåede op på 19,6 mia. kr. i 2023 (2023-lønkroner), hvilket var et rekordhøjt niveau og på niveau med indbetalinger til kapitalpension i 2012. I 2024 stiger indbetalingerne til aldersopsparingen til 20,9 mia. kr. (2023-lønkroner), og dette er en anelse højere end indbetalinger i 2023.

Pr. 1. januar 2023 var der ændret regler for aldersopsparing, hvor beløbsgrænsen blev sat op, samtidig med at man kunne indbetale et ekstraordinært bidrag op til 7 år før folkepensionsalderen – tidligere var det op til 5 år før. Der er også et politisk ønske, at grænserne udnyttes, idet aldersopsparingen ikke rammes af

modregningen og dermed er en løsning på de høje sammensatte marginalskatter, som pensionsopsparing – særligt i perioden op til pensionsalderen – er ramt af. Aldersopsparing er dog stadig langt fra at have den udbredelse som en fast del af arbejdsmarkedspensionsordninger, som kapitalpensionen havde – 46 pct. indbetalte til kapitalpension i en arbejdsmarkedspensionsordning i 2012, mens 39 pct. indbetalte til aldersopsparing i 2023.[3]

Indførslen af loftet over indbetalingerne til ratepension i 2010 havde en markant effekt. De samlede indbetalinger faldt med 11 pct. (19,6 mia. i 2023-lønkroner), men stammede hovedsageligt fra faldet i indbetalingerne til ratepension, som var på 20,0 mia. kr. Samtidig steg indbetalingerne til livrenter kun med 2,7 mia. kr. De mange milliarder pensionskroner, der således forsvandt ud af systemet, stammede stort set udelukkende fra borgere, der havde meget store indbetalinger til ratepension. Dermed kunne det tænkes, at disse store indbetalinger mere havde karakter af skattemæssig optimering end traditionel pensionsopsparing.

Sænkelsen af loftet over indbetalingerne til ratepension i 2012 påvirkede mange flere borgere end reguleringen i 2010, da reguleringen denne gang i højere grad også ramte borgere med mellemindkomster. Den enkelte borger kan dog kun i begrænset omfang træffe individuelle beslutninger om indbetaling til pension, da de som regel er omfattet af en overenskomst, som fastsætter pensionsindbetalingerne og sammensætningen af disse. Derfor blev faldet i indbetalingerne ganske begrænset, da langt størstedelen af faldet i ratepensionsindbetalinger blev kanaliseret over i livrenter. Billedet ændrer sig dog, hvis man kigger på de selvstændige. Da de selvstændige i 2015 blev omfattet af loftet over ratepensionsindbetalingerne[4], faldt indbetalingerne til denne pensionstype endnu en gang med omkring 3 mia. kr. svarende til lidt over 5 pct. af de årlige indbetalinger til ratepension.

2.4 Udvikling i indbetalinger til kapitalpension / aldersopsparing

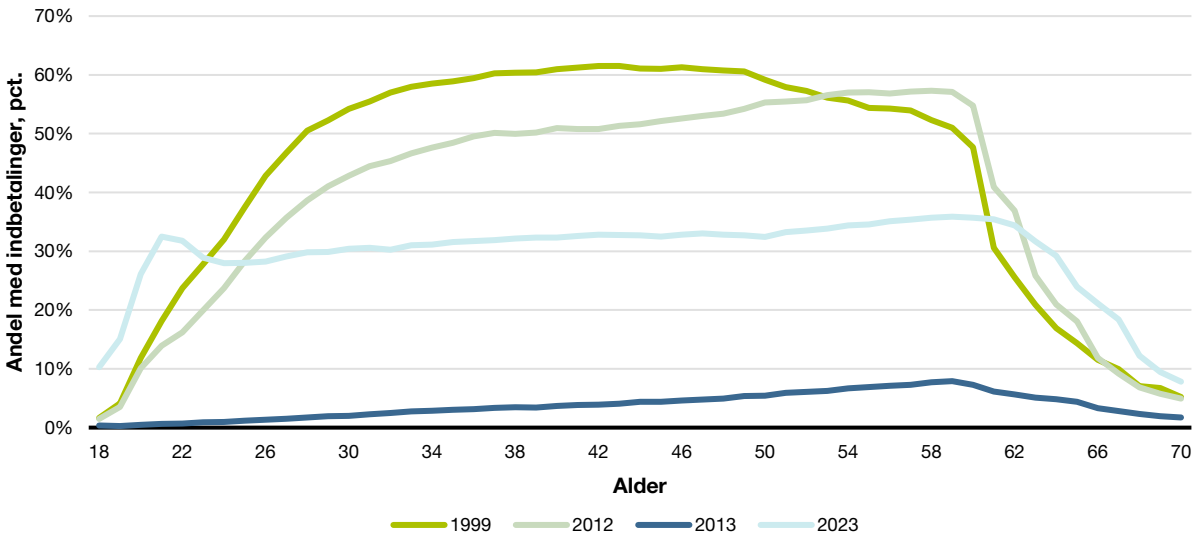
Aldersopsparing blev i 2013 indført som en afløser for kapitalpension. Aldersopsparing bliver som udgangspunkt udbetalt som et engangsbeløb på tilsvarende måde som kapitalpension, men man har også mulighed for at få udbetalt aldersopsparingen som rater. Den store forskel mellem aldersopsparing og kapitalpension ligger i beskatningen. Kapitalpension blev beskattet ved udbetalingen, mens aldersopsparing beskattes på indbetalingstidspunktet. Da aldersopsparingen beskattes på indbetalingstidspunktet, indebærer det også, at ordningen ikke indgår i modregningen af de offentlige pensioner.

Figur 2.4.1 viser andelen, der indbetalte til kapitalpension eller aldersopsparing i udvalgte år.

Figur 2.4.1 viser, at aldersopsparing i det første år var en ordning, som de færreste danskere indbetalte til. I 2023 er der flere danskere, som har taget aldersopsparing til sig, og for personer i den erhvervsaktive alder er der omkring en tredjedel, der indbetaler til en aldersopsparing. Der er dog stadig væsentligt færre personer, der indbetaler til en aldersopsparing end til den tidligere kapitalpension.

[3] Se ATP (2020), "Aldersopsparingens popularitet vokser – men indbetalingerne er små", *Faktum* nr. 203
[4] Frem til 2015 kunne selvstændige indsætte 30 pct. af overskuddet før renter mv. på en ratepension.

Figur 2.4.1 Andel, der indbetaler til kapitalpension / aldersopsparing i 1999, 2012, 2013 og 2023, opdelt på alder, pct. Aldersopsparing starter i 2013.

Note: Figuren viser udviklingen i andelen, der har indbetalt til kapitalpension eller aldersopsparing i hhv. 1999, 2012, 2013 og 2023, opdelt på alder. Det er ikke muligt at gå tilbage før 1999, da pensionsbidrag til kapitalpension fra individuelle ordninger (søjle 3) først blev tilgængelige fra 1999.
Kilde: ATP's egne beregninger på data fra Danmarks Statistik, 2025

For de yngste og de ældste grupper er der flere, der indbetaler til aldersopsparing end til kapitalpension. For de ældste grupper kan forklaringerne dog også ligge i, at folkepensionsalderen er blevet hævet fra 65 år til 67 år, og der har været stramninger af de førtidige tilbagetrækningsordninger.

Det skal bemærkes, at ikke alle vil have fordel af at indbetale til en aldersopsparing, fordi indbetalingerne ikke er fradragsberettigede og dermed ikke kan fratrækkes i topskatten.

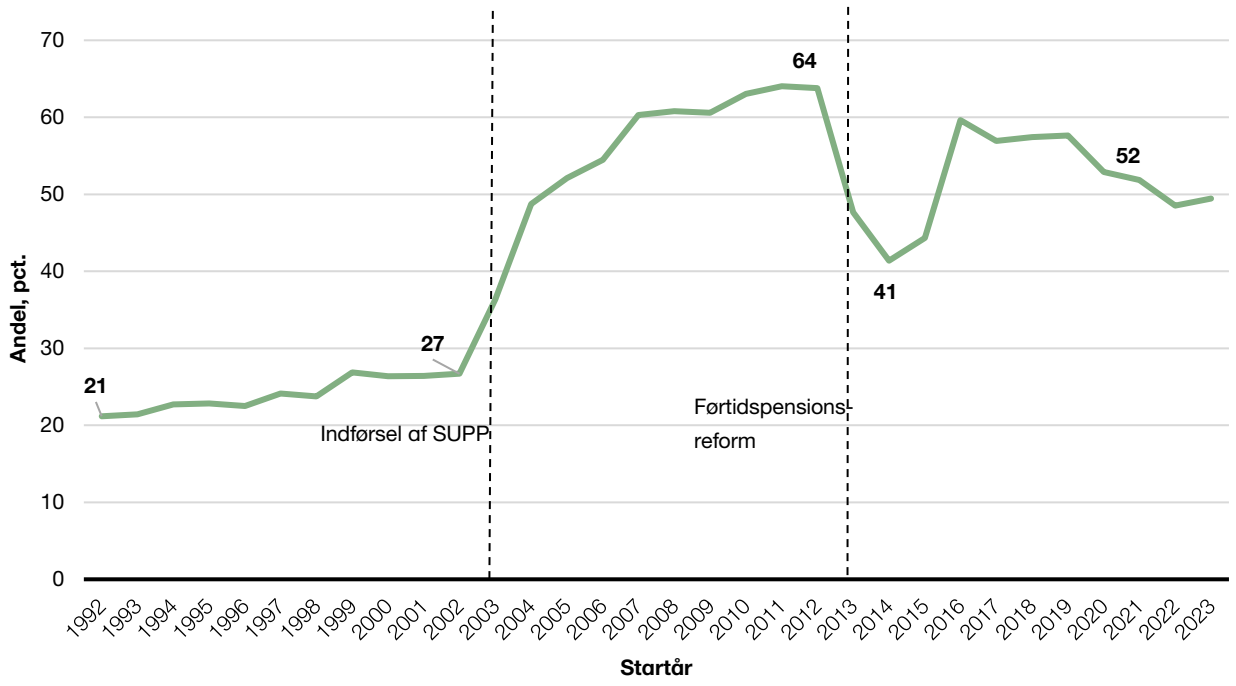
2.5 Udviklingen i indbetalinger til SUPP

Den 1. januar 2003 trådte ordningen 'Supplerende arbejdsmarkedspension for førtidspensionister', også kaldet SUPP, i kraft. SUPP er en frivillig pensionsordning, som førtidspensionisten kan indbetale til, og formålet er at undgå en stor nedgang i indkomsten ved overgang fra førtidspension til folkepension, idet førtidspensionen er en højere ydelse.

Ordningen gør det økonomisk attraktivt for en førtidspensionist at indbetale til pension ved, at staten betaler 2 kr. til pensionsordningen for hver en krone førtidspensionisten indbetaler. I 2025 er førtidspensionistens bidrag 205 kr., mens statens bidrag var 410 kr., dette svarer til et samlet årligt bidrag på 7.380 kr. Personer, der modtager seniorpension, kan også indbetale til SUPP.

Figur 2.5.1 viser andelen af førtidspensionister, der indbetalte til SUPP, fordelt på hvornår man er blevet tildelt førtids- eller seniorpension.

Figur 2.5.1 Andelen af førtidspensionister der indbetaler til SUPP opdelt efter startår for førtidspension

Note: Figuren viser andelen af de 18-66-årige førtidspensionister, der indbetalte til SUPP-ordningen, opdelt efter hvilket år de fik tildelt deres førtidspension. 1992 dækker over alle, der fik tildelt deres førtidspension før 1992 og i 1992. Tallene er opgjort ultimo 2023.
Kilde: ATP og Danmarks Statistik, 2025

Blandt personer der fik tildelt deres førtidspension før 2003, indbetaler omkring 21-27 pct. til SUPP. Efter 2003-årgangen er der en markant stigning af førtidspensionister, der indbetaler til SUPP, hvilket skyldes, at SUPP først blev oprettet i 2003, og mange førtidspensionister tilmelder sig ordningen i forbindelse med, at de får tilkendt deres førtidspension.

Stigningen i tilslutningen toppede i 2013 med 64 pct. (af nytilkendelserne), og faldt helt ned til 41 pct. i 2014. Tilslutningen steg igen frem mod 2016, og i 2023 var andelen af de nye førtidspensionister, der tilsluttede sig ordningen, nået op på 49 pct. Årsagen til faldet i 2013 skyldes en reform af førtidspensionsordningen i 2013.

Reformen af førtidspensionsordningen i 2013 fik ny-tilkendelserne til førtidspension til at falde fra et årligt niveau på omkring 14.000-18.000 førtidspensionister i årene op til 2013 til et niveau omkring 6-8.000 i årene efter reformen. Et så markant fald i ny-tildelingerne må have haft betydning for, hvilke typer af personer der fik tildelt en førtidspension efter reformen. Det må især formodes, at det var dem med det dårligste helbred og den dårligste arbejdsevne, der fik tildelt førtidspension i årene efter reformen, fordi de "stærkeste" skulle

arbejdsprøves først. Og netop dem med det svageste helbred vil måske i højere grad foretrække forbrug nu i stedet for opsparing, fordi de ikke forventer at leve så længe.[5]

2.6 Dem der indbetaler meget lidt til pension – restgruppen i pensionssystemet

Selvom rigtig mange danskere i dag er dækket af en eller flere pensionsordninger, er der imidlertid stadig omkring en fjerdedel af danskerne i aldersgruppen 30-59 år, der sparer så lidt op til pension over 10 år, at hvis de fortsætter det opsparingsmønster frem til pensionsalderen, vil kunne forvente at modtage en lang række supplerende sociale ydelser som pensionist. Denne gruppe kaldes restgruppen, og defineres her som dem, der kan forvente at blive afhængige af supplerende sociale ydelser (fx ældrecheck, mediecheck, varmetillæg og boligydelse) og samtidig modtager det fulde folkepensionstillæg, fordi de sparer relativt lidt op til pension[6]. Restgruppens størrelse er central, da den udtrykker, hvor stor en byrde der lægges på pensionssystemet og særligt de socialpolitiske virkemidler. Jo større restgruppe, des flere vil i betydelig grad være afhængige af de skattefinansierede ydelser – herunder særligt målrettede sociale ydelser – i alderdommen. Omvendt – jo mindre restgruppe, des flere har supplerende egen pensionsopsparing og vil være mindre afhængige af offentlige ydelser i alderdommen.

Hvis man ser på de nuværende pensionsregler, da defineres restgruppen som dem, der indbetaler mindre end ca. 24.000 kr. (inkl. ATP-bidrag) til pension om året. Sparer man mindre op end denne grænse vil man kunne forvente at få det fulde folkepensionstillæg samt (potentielt) supplerende offentlige pensionsydelser. Se boks 2.6.1 for en uddybning af beregningen af indbetalingsgrænsen.

Definitionen af restgruppen er således valgt ud fra pensionssystemets egen måde at vurdere pensionisternes økonomi på. Idet pensionssystemet implicit siger, at hvis man sparer mindre op end denne grænse, vil systemet potentielt "fylde op" med mere offentlig pension, og kommer man med mindre end denne grænse, vil man kunne få det fulde pensionstillæg og potentielt også de supplerende offentlige ydelser (fx ældrecheck, mediecheck, varmetillæg og boligydelse). Ydelser, der alle finansieres gennem skatterne. Har man derimod sparet mere op end denne grænse, vil folkepensionens tillæg blive reduceret, og man kan ikke længere modtage ældrecheck og andre supplerende offentlige ydelser.

Vi forventer, at flere i fremtiden vil have en længere uddannelse, at flere vil være enlige, at flere vil have en anden etnisk herkomst og at flere vil være selvstændige. For at tage højde for, at disse karakteristika påvirker pensionsopsparingen i fremtiden, så vægter vi de 30-59-årige i dag, ud fra den forventede fordeling på disse karakteristika i fremtiden.

[5] Se nyhedsbrevet Faktum nr. 219 for en uddybning: https://www.atp.dk/dokument/faktum-219-stadig-flere-foertidspensionister-faar-glaede-af-supp-saerligt-i-nogle-kommuner

[6] At man tilhører restgruppen, er ikke det samme som, at man er en fattig pensionist.

Boks 2.6.1 – Beregning af indbetalingsgrænsen til restgruppeberegningerne

Restgruppen defineres som dem, der kan forvente at blive afhængige af supplerende sociale ydelser og samtidig modtager det fulde folkepensionstillæg, fordi de sparer relativt lidt op til pension. Definitionen er således et systemisk udgangspunkt ift. pensionsindbetalingerne, idet pensionssystemet implicit siger, at hvis man sparer mindre op end denne grænse, vil systemet potentielt "fylde op" med mere offentlig pension, idet man kan modtage det fulde pensionstillæg og potentielt også de supplerende offentlige ydelser såsom ældrecheck, mediecheck, varmetillæg og boligydelse.

Beregningen af indbetalingsgrænsen tager udgangspunkt i satser og fradragsgrænser for folkepensionens ydelser i 2025, men da det er en langsigtet beregning, undlades den midlertidige forhøjelse af fradragsgrænser, der er i kraft fra 2019 til 2034, og det antages at de vedtagne pensionsregler og grænser fastholdes. Dermed defineres en person som værende i restgruppen, hvis vedkommende har en årlig pensionsindkomst på 85.300 kr., hvilket svarer til grænsen for, hvornår pensionstillægget vil blive modregnet som enlig i 2025.

Herefter anvendes de langsigtede samfundsforudsætninger ift. afkast og omkostninger, en fremtidig lønudvikling på 3 pct. og en pensionstilværelse på 19,0 år til at beregne det nødvendige depot, en person skal have for at få en årlig pensionsindkomst over 85.300 kr.

Endelig beregnes den opsparing, der kræves for at nå det nødvendige depot vha. en typepersonsberegning med vedtagne pensionsregler og samfundsforudsætningerne i 2025. Udgangspunktet for beregningerne er en person, der i 2025 er 20 år, som betaler ATP-bidrag fra starten og påbegynder sin pensionsopsparing som 25-årig, går på pension som 75-årig i 2080 og derefter er på pension i 19 år, der er den forventede restlevetid ved pensionsalderen fra ATP's interne levetidsmodel SAINT. Beregningen resulterer i, at det kræver en indbetaling på knap 24.000 kr. at nå en samlet pensionsopsparing, der vil resultere i en pensionsudbetaling, der lige akkurat overskrider fradragsgrænsen for folkepensionens pensionstillæg.

Derudover korrigerer vi beregningen for, om man indgår i et parforhold. For at en person i parforhold skal tilhøre restgruppen, skal parret samlet i gennemsnit indbetale mindre end 24.000 kr. årligt til pension pr. person. Baseret på disse beregningsprincipper, så udregnes restgruppen i 2023 til at udgøre 25 pct. – se Figur 2.6.1.

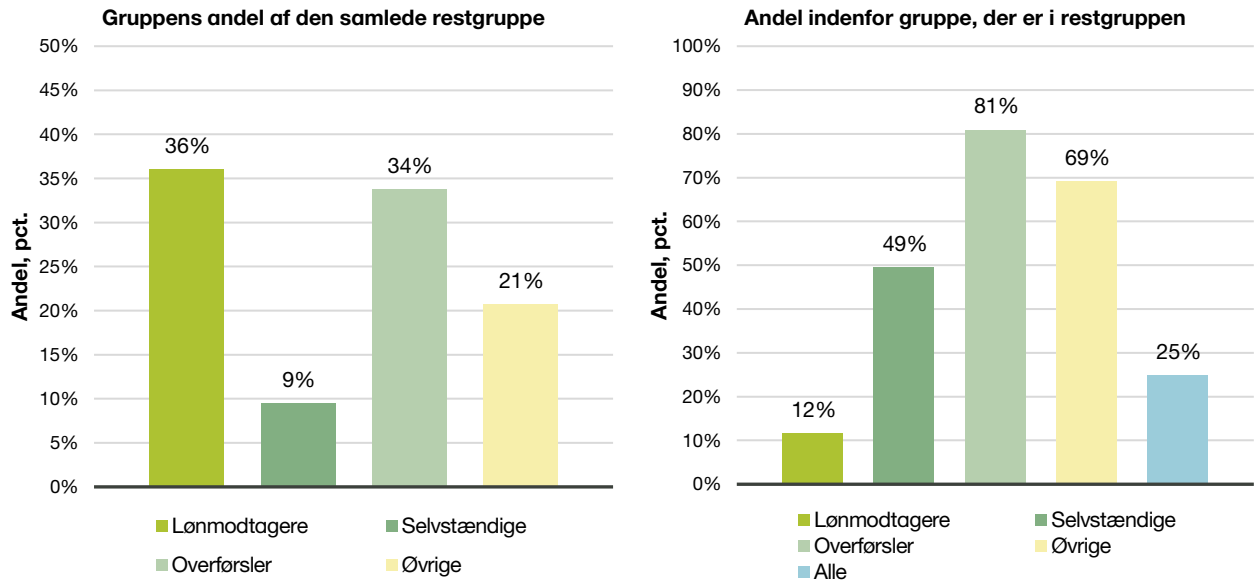
Omkring hver 4. mellem 30 og 59 år sparer så lidt op over 10 år, at de kan forvente at ende i restgruppen som pensionist

I 2024 udgaven af "Pension i tal" er beregningsprincippet for indbetalingsgrænsen blevet revideret på flere måder. Vi har løftet afkastforventningerne fordi afkastrådet har løftet deres forventninger i fremtiden. Vi har valgt at tage udgangspunkt i et mere rent ATP-produkt, hvor omkostningerne er relativt lave, hvilket sænker kravet til opsparingen. I ATP går en relativt mindre del af indbetalingerne til risikobidraget (invalidepension, ægtefællepension, børnepension mv.), og derfor reduceres indbetalingskravet. Omvægtningen til fremtidens demografi har ændret sig, så grupper med relativt høje indbetalinger vægtes højere i fremtiden. Samlet sænker det indbetalingsgrænsen med ca. 6.000 kr., og restgruppens størrelse falder med ca. 5 procentpoint. Dette fald har således ikke noget at gøre med om danskerne har indbetalt mere til pension!

I Figur 2.6.1 har vi også opdelt restgruppen på socioøkonomiske karakteristika. Lønmodtagere og overførselsindkomstmodtagere udgør de største andele af restgruppen – hhv. 36 pct. og 34 pct.

Årsagen til at lønmodtagerne udgør en stor andel af restgruppen er, at de udgør langt den største andel af alle 30-59-årige. Ser man på andelen inden for lønmodtagerne, der befinder sig i restgruppen, så er det kun

Figur 2.6.1 Restgruppens fordelt på socioøkonomiskgruppe i 2023

Note: Beregningerne er foretaget ud fra de 30-59-åriges (i 2023) indbetalinger i 10-års perioden 2014-2023. For at være med i beregningen skal personen være med i alle ti år. Data for 2014-2023 er omvægtet med befolkningssammensætningen i 2080 på uddannelse, herkomst og andelen med selvstændig virksomhed. Studerende er inkluderet i beregningen. For at en person i parforhold skal tilhøre restgruppen, skal parret i gennemsnit indbetale mindre end 24.000 kr. årligt til pension. Dvs., at en partner godt kan løfte en ud af restgruppen. Studerende indgår i gruppen øvrige sammen med personer med en svag tilknytning til arbejdsmarkedet. Alle beløb er i 2023-lønkroner.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

12 pct. af alle primært lønmodtagere, der befinder sig i restgruppen. Årsagen til at så relativt få af lønmodtagerne befinder sig i restgruppen er, at de fleste er omfattet af en arbejdsmarkedspension.

De selvstændige, overførselsindkomstmodtagere og øvrige personer er derimod overrepræsenterede i gruppen af personer, der indbetaler mindre end 24.000 kr. årligt. Kategorien *øvrige* omfatter personer som er studerende eller har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet.

Det er ikke så overraskende at andelen af overførselsindkomstmodtagere og øvrige personer er overrepræsenteret i restgruppen, da deres indkomster er relativt lave, og disse grupper "kun" indbetaler til ATP-klassisk og OP-pension. Derimod er det lidt mere overraskende, at så relativt mange af de selvstændige (49 pct.) relativt ift. lønmodtagerne (12 pct.) befinder sig i restgruppen.

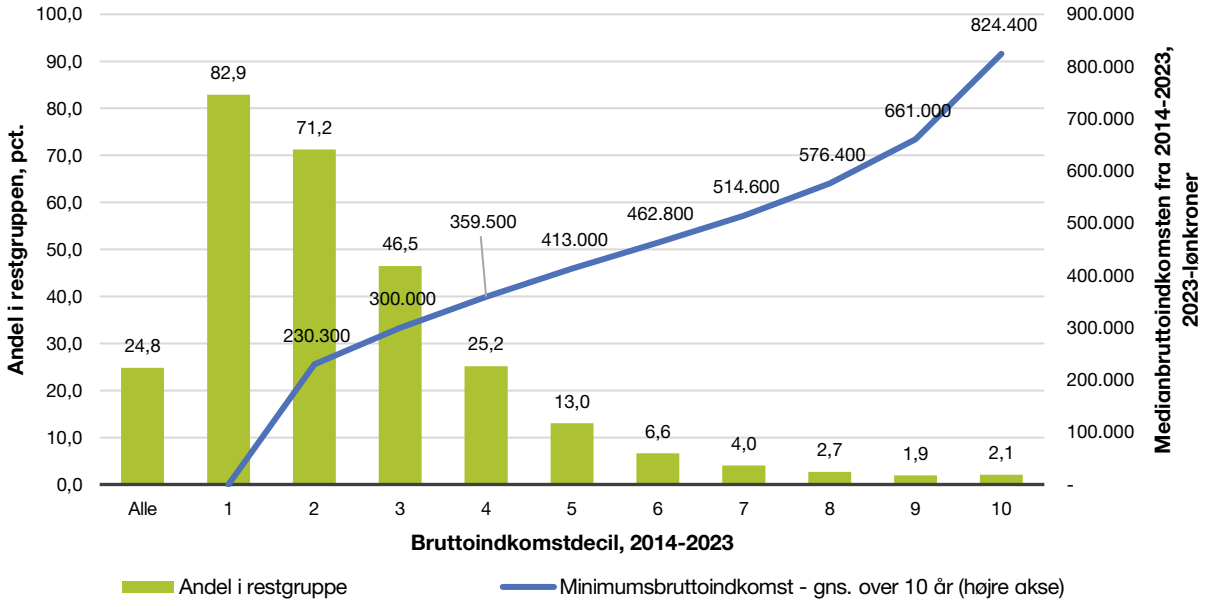
En alternativ måde at definere restgruppen på kunne være ved at kigge på en minimumsopsparingsprocent. Et sådant relativt mål tager højde for den enkeltes indkomstniveau. Velfærdskommissionen (2006), DØRS

(2008) og V-regeringen i 2016 har alle foreslået et minimumsopsparingsniveau på 6 pct. Anvender man denne grænse, som er en relativ grænse, så var der ca. 25 pct. i gruppen. De to opgørelsesmetoder – det absolutte indbetalingskriterie på 24.000 kr. og det relative kriterie på 6 pct. af bruttoindkomsten – kommer frem til omtrent den samme vurdering af størrelsen af restgruppen. Begge kriterier vurderer, at restgruppen er omkring 25 pct.

Indbetalingerne til pension bør også ses i sammenhæng med den indkomst, den enkelte har. Derfor viser

Figur 2.6.2 restgruppen opdelt efter størrelsen af den gennemsnitlige bruttoindkomst i perioden 2014-2023, og det ses, at der er en klar sammenhæng mellem andelen, der indbetalte mindre end 24.000 kr. årligt, og bruttoindkomsten i perioden. I decil 1 indbetalte næsten alle personer mindre end kravet, mens andelen falder til omkring 2 pct. i decil 8, 9 og 10. Minimumsbruttoindkomsten stiger fra ca. 230.300 kr. i decil 2 til ca. 824.400 kr. i decil 10.

Figur 2.6.2 Andel 30-59-årige med indbetalinger mindre end 24.000 kr. årligt vægtet med befolkningssammensætning i 2080 og korrigeret for parstatus

Note: Beregningerne er foretaget ud fra de 30-59-åriges (i 2023) indbetalinger i 10-års perioden 2014-2023. For at være med i beregningen skal personen være med i alle ti år. Data for 2014-2023 er omvægtet med befolkningssammensætningen i 2080, på uddannelse, herkomst og andelen med selvstændig virksomhed. Studerende er inkluderet i beregningen. For at en person i parforhold skal tilhøre restgruppen, skal parret i gennemsnit indbetale mindre end 24.000 kr. årligt til pension. Dvs., at en partner godt kan løfte en ud af restgruppen. Alle beløb er i 2023-lønkroner.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

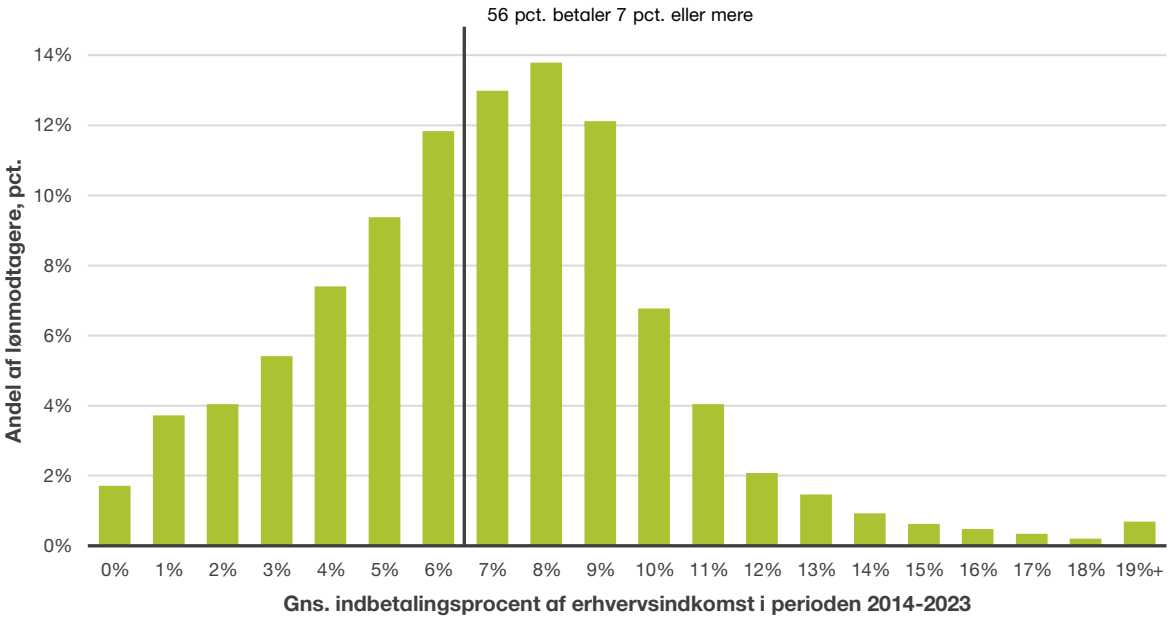
Når man kigger på restgruppen, er der mange, der i gennemsnit har haft en pæn gennemsnitsindkomst over den 10-årige periode år – og derfor kunne karakteriseres som free-ridere[7].

[7] Free-riding er defineret som, at man, trods økonomisk mulighed for at spare op til sin egen pension, undlader at gøre det, og derigennem får adgang til en højere offentlig pension.

For at det giver mening at tale om free-riding, skal de grupper, der ikke sparer op til deres egen pension, have en rimelig indkomst, som de kan spare op fra. En måde at vurdere, hvorvidt de forskellige indkomstgrupper har en indkomst, der er stor nok til, at de kan indbetale til en pensionsordning, er ved at se på, hvor mange lønmodtagere, der allerede indbetalte, hvad der svarer til de laveste arbejdsmarkedspensionssatser på omkring 8 pct. Den årlige mindsteløn på industriens område er i dag på ca. 252.800 kr., hvilket er lidt over højeste dagpengesats. Blandt lønmodtagerne med indkomster over 252.800 kr., er det 73 pct. der indbetalte mere end 8 pct. til pension i gennemsnit over de 10 år.

Ses der alene på lønmodtagerne med de allerlaveste indkomster – fra mindstelønnen på 252.800 kr. til grænsen for 2. decil på ca. 300.000 kr. – så var det stadig 44 pct., der indbetalte 8 pct. eller mere til pension – og 56 pct. der indbetalte 7 pct. eller mere, se Figur 2.6.3.

Figur 2.6.3 Pensionsindbetalinger for lønmodtagere med indkomster mellem 252.800 og 300.000 kr. (laveste indkomster for fuldtidsansatte lønmodtagere på arbejdsmarkedet)

Note: Beregningerne er foretaget på et panel af de 30-59-årige i 2023 for perioden 2014-2023. Figuren viser kun primære lønmodtagere, med gennemsnitlige bruttoindkomster mellem 252.800 og 300.000 kr. for perioden. Dette svarer til personer med indkomster i decil 2 men over minimumslønnen for industrien.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

Beregningerne viser dermed, at langt de fleste personer, der tjente mere end minimumslønnen, allerede selv sparer op til deres pension og dermed er med til at medfinansiere de højere offentlige pensioner (via skatterne) for dem, der ikke selv sparer op – free-riderne.

Det valgte indbetalingskriterie på 24.000 kr. er et absolut indbetalingskriterie beregnet som et gennemsnit for den tiårig periode. Et andet muligt kriterie baserer sig, som nævnt tidligere, på en indbetaling på minimum 6

pct. af bruttoindkomsten i samme periode. Finansministeriet anvender dette kriterie udover den absolutte grænse i deres fremskrivningsrapport[8] fra 2017.

Ligeledes har både Velfærdskommissionen (2006) DØRS (2008) og VLAK-regeringen (2016) foreslået et minimumsniveau for opsparing til pension på 6 pct. af bruttoindkomsten, sådan at alle sparer op til deres egen pension[9]. Minimumsgrænsen på 6 pct. kaldes et relativt kriterie, fordi personer, der sparer ret forskellige kronebeløb op til pension, alligevel begge kan ende i restgruppen ud fra denne definition, fordi deres indkomster er forskellige.

2.7 Pension er et spørgsmål om forbrug nu eller senere

Selvom pension – og dermed opsparing til pension – kan virke fjernt for mange, er det vigtigt at komme i gang tidligt med at spare op, for 'den første krone er altid den vigtigste'. Jo tidligere, man sparer op, jo større bliver effekten af renters-rente, og man øger dermed sine forbrugsmuligheder i fremtiden markant ved at komme tidligt i gang med pensionsopsparingen. Lige meget om man sparer op via obligatoriske arbejdsmarkedspensioner eller ved at nedbringe gæld, så er pointen den samme, nemlig at man holder igen med forbruget nu. Det kommer en til gode senere, hvor ens økonomiske vilkår vil være tilsvarende bedre, end de ellers havde været. For dem der sigter efter at have så høje forbrugsmuligheder her og nu, kan det blive dyrt senere hen.

Fire forklaringer på, at folk ikke sparer nok op til pension

Hvis der ikke var tvungne pensionsordninger for størstedelen af danskerne, ville de fleste opleve en markant indkomstnedgang, når de gik på pension. Det er nemlig de færreste, der ville spare så meget op, at de kunne opnå en fornuftig dækningsgrad (70-80 pct.) efter pensionering, hvis de selv kunne bestemme, hvor meget de skulle spare op til pension.

Overordnet set kan man tale om fire hovedforklaringer på, at folk sparer for lidt op til pension: budgetbegrænsninger, anden opsparing, inerti og tabsaversion.

1 Begrænset indkomst: Nogle danskere har så begrænset en indkomst, at det er svært at lægge særlig meget til side til pension indenfor deres budget. En person med minimumsløn, der har et pensionsbidrag på 12 pct., har svært ved at spare mere op, selvom indbetalingerne nominelt måske er begrænsede. Et andet eksempel er kontanthjælpsmodtagere, der med en årlig indkomst på maksimalt 210.000 kr. nærmest ikke har mulighed for at spare op. Overførselsindkomstsmodtagere får derfor også en del hjælp fra staten netop til pensionsopsparing, idet staten fx betaler 2/3 af ATP-bidraget for denne gruppe. Derudover

[8] Finansministeriet (2017): "Det danske pensionssystem nu og i fremtiden". Rapporten er tilgængelig her: https://fm.dk/media/15330/detdanskepensionssystemnuogifremtiden.pdf. I deres rapport ser de på indbetalinger over en 5-årig periode.

[9] Denne målsætning er i nogen grad opfyldt for overførselsindkomstmodtagere, da de indbetaler obligatorisk til ATP og OP og også i nogle tilfælde SUPP.

bidrager staten også med pensionsindbetaling i forbindelse med Arbejdsmarkedspension for førtidspensionister (SUPP) samt i Obligatorisk Pensionsopsparing (OP), der trådte i kraft i 2020.

2 Anden opsparing: En anden forklaring på manglende pensionsopsparing er, at nogle hellere vil spare op på anden vis. Opsparingen er der altså, bare ikke i pensionssystemet. En hurtigere nedbetaling af gæld – fx i fast ejendom – eller investering i obligationer eller aktier er nogle klassiske alternativer til at spare op til pensionen.

De sidste to forklaringer er i højere grad forankret i den menneskelige psyke.

3 Inerti: Når man taler om inerti i forhold til opsparing, betyder det ganske enkelt, at man simpelthen bare ikke lige får det gjort. Uanset om det handler om pensionsopsparing eller noget andet tilsvarende komplekst, er tendensen, at man bliver ved med at udsætte det. Man glemmer eller udskyder at få handlet, også selvom man faktisk umiddelbart synes, at det er en god ide. Dermed er der mange, der ikke får sparet op til pension medmindre de er "tvunget" til det gennem obligatoriske pensionsordninger.

4 Tabsaversion: Den anden psykologiske mekanisme – tabsaversion – går ud på, at mennesker har en indbygget modstand mod at tabe. En frivillig opsparing til pension er rationelt set ikke et tab, men problemet er, at den føles som et tab. Den enkelte person "taber" pengene til forbrug her og nu, og udsigten til at få dem igen om en årrække kan ikke omsættes til noget håndgribeligt for personen. Derfor kan "tabet" ved at gå ned i forbrug her og nu slet ikke opvejes af et potentielt større forbrug senere i livet.

3.

Tilbagetrækning og arbejdsudbud

3. Tilbagetrækning og arbejdsudbud

Som i mange andre lande er levealderen i Danmark steget de seneste mange år. Mens folkepensionsalderen faktisk faldt fra 1995 til 2018 fra 67 år til 65 år, steg levealderen i samme periode meget. Samlet betød det, at en "ny" folkepensionist i 2018 i gennemsnit kunne forvente at være 19,4 år på pension, mens en "ny" folkepensionist i 1995 kunne forvente at være 14,6 år på pension. En livsvarig pension (både offentlige og private) skulle således udbetales 33 pct. længere i 2018 end i 1995. Den længere periode på pension har betydning for, hvor mange milliarder statskassen hvert år skal udbetale til folkepension. Den beskrevne stigning i tiden på pension, fra 1995 til 2018, betød isoleret set en årlig ekstra udgift til folkepension på 26,6 mia. kr.[10] (2024-priser). Den omtalte historiske udvikling har ført til, at staten har hævet tilbagetrækningsalderen for at kunne modstå udgiftspresset. I 2018 til 2022 blev folkepensionsalderen gradvist hævet fra 65 år til 67 år. I 2024 kunne en ny folkepensionist forvente at være ca. 20 år på pension.

Dette kapitel giver overblikket over udviklingen i levetiden og danskernes tilbagetrækningsadfærd. Afsnit 3.1 og 3.5 kigger på danskernes forskellige muligheder for at trække sig både tidligt og sent tilbage fra arbejdsmarkedet. Afsnit 3.2 ser på hvordan danskernes tilbagetrækning har forandret sig i løbet af de seneste 25 år i kølvandet på de omfattende tilbagetrækningsreformer. Afsnit 3.3 og 3.4 kigger på udviklingen i den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder i Danmark og i Norden. Afsnit 3.6 ser nærmere på udviklingen i beskæftigede seniorer og selvpensionister. Endelig ser afsnit 3.7 nærmere på den stigende levetid og justeringen af den stigende pensionsalder.

3.1 Tilbagetrækningsruterne i Danmark og deres respektive reformer de seneste 25 år

Danskerne har gennem tiden haft flere forskellige tilbagetrækningsruter fra arbejdsmarkedet. De seneste 25 år har budt på flere reformer, der markant har reduceret mulighederne for tidlig tilbagetrækning via, fx efterløn og førtidspension. I Figur 3.1.1 ses udviklingen i antal personer og offentlige udgifter for tilbagetrækningsydelser og ressourceforløb.

Nedenfor følger en beskrivelse af ordningerne og de ændringer, der er sket.

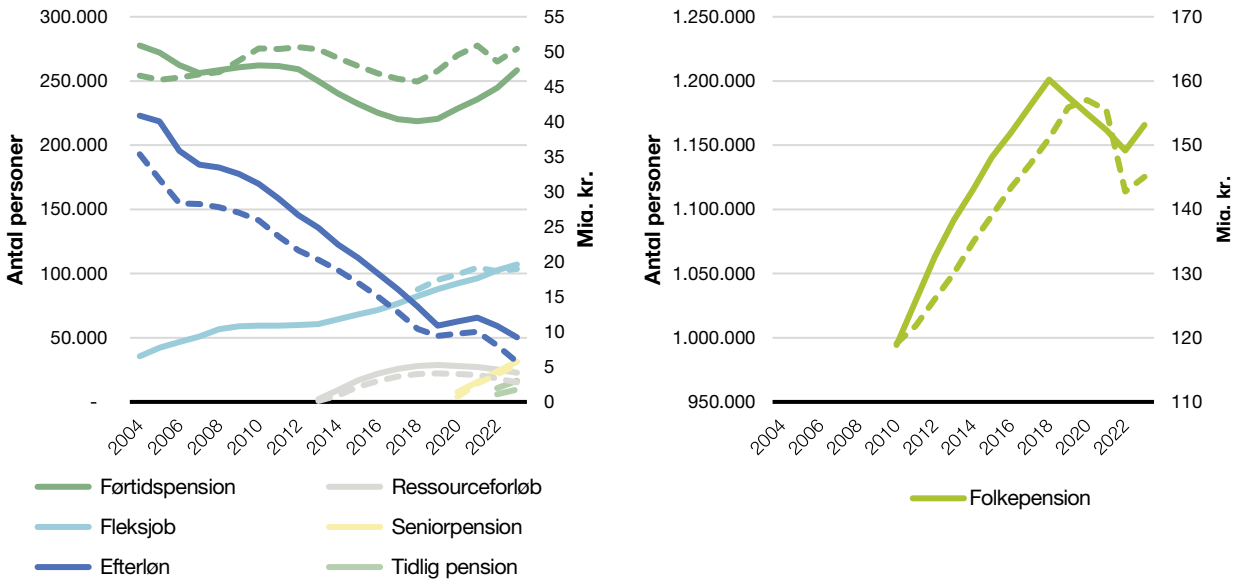
Førtidspension og seniorpension

Førtidspension erstattede i 1984 de tidligere sociale sikringsordninger som invalidepension og enkepension. Den tildeles af kommunen. Førtidspension er reelt en social sikringsordning, men kan alligevel betragtes som en slags tilbagetrækningsordning, fordi ydelsen i høj grad tildeles personer i 50'erne og 60'erne, som enten er fysisk eller psykisk nedslidte. Førtidspension kan tilkendes personer fra 18 år med varigt nedsat arbejdsevne i en sådan grad, at de ikke kan forsørge sig selv ved eget arbejde. Det er muligt at arbejde i et vist omfang samtidig med, at man modtager førtidspension. Pensionen bliver dog sat ned, hvis

[10] Se nyhedsbrevet Faktum nr. 185 for en uddybning: https://www.atp.dk/dokument/185-stadig-stigende-levetid-koster-22-mia-kr-mere-i-folkepension-om-aaret

førtidspensionisten eller dennes ægtefælle eller samlever har supplerende indtægter ud over AM-bidrag af en vis størrelse. Samlevers indtægt ved personligt arbejde (fx løn, dagpenge, selvstændig virksomhed) påvirker ikke førtidspension.

Figur 3.1.1 Antal personer der er trukket tilbage og de offentlige udgifter til ydelserne – 2004-2023. De solide linjer viser antal personer, og de stiplet linjer viser offentlige udgifter i mia. kr.

Note: Figuren viser antal personer og offentlige udgifter til udvalgte offentlige ydelser relateret til tilbagetrækning. De solide linjer er antal personer og de stiplet linjer er offentlige udgifter. Opgjort i 2023-kr. Jobindsats databank opgør folkepension fra 2010.
Kilde: ATP, DST og Jobindsats databank, 2025

Førtidspension og fleksjob (se næste afsnit) gennemgik en reform i 2012, som trådte i kraft den 1. januar 2013, hvor ressourceforløb blev indført som ny ydelse. Formålet med indførelsen af ressourceforløb var at give personer med betydelige og komplekse problemer støtte til at få fodfæste på arbejdsmarkedet eller i uddannelse frem for at blive tildelt permanent offentlig forsørgelse på førtidspension. Efter reformen i 2013 er det derfor, som udgangspunkt ikke muligt for personer under 40 år at få tilkendt førtidspension, medmindre det er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres. I stedet tildeles et ressourceforløb.

I 2014 blev seniorførtidspension indført som led i tilbagetrækningsreformen fra 2011. Med ordningen kunne nedslidte med højst fem år tilbage til folkepensionsalderen lettere få adgang til førtidspension i form af seniorførtidspension. Med seniorførtidspension var der ikke krav om udvikling af arbejdsevne – som ved førtidspension – og dermed var der ikke krav om, at man skulle gennemgå praktik og ressourceforløb, hvis man var i betragtning til seniorførtidspension. Seniorpension erstattede seniorførtidspension den 1. januar 2020. Kravene for at få tilkendt seniorpension er lidt lempeligere end for almindelig førtidspension, og dermed får flere mulighed for at trække sig tilbage.

Seniorpension kan tilkendes borgere, der har seks år eller mindre til folkepensionsalderen, har haft en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet (dvs. mindst 20-25 års beskæftigelse) og højest kan arbejde 15 timer

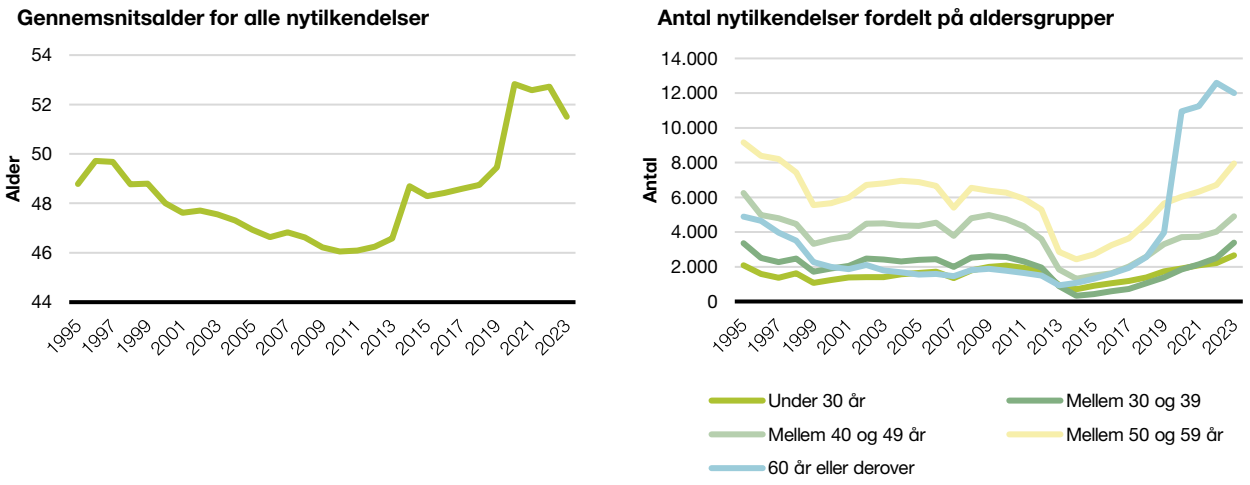
om ugen – vurderet i forhold til deres seneste job. Personer, der tilkendes seniorpension, modtager en ydelse, der svarer til satsen for førtidspension frem til folkepensionsalderen.

Tal fra Jobindsats viser, at antallet af nytilkendelser af førtidspension faldt markant i de første år efter reformen i 2013 - fra omkring 14.700 personer i 2012 til omkring 6.400 personer i 2014.

Den primære årsag til, at tilgangen til førtidspensionsordningen faldt kraftigt efter reformen i 2012, er, at man med reformen (som nævnt) indførte ressourceforløb, som betød, at mange ikke kunne tilkendes en ordinær førtidspension, før de havde gennemgået et 5-årigt ressourceforløb. Dette indebar, at antallet af nytilkendelser faldt markant i årene efter reformen. Fra 2012 til 2013 blev antallet af nytilkendelser næsten halveret (fra 14.700 til 7.900) og faldt helt ned til 6.400 personer i 2014. Efter 2014 begyndte tilkendelserne dog at stige igen, og siden 2019 har antallet af nytilkendelser været på samme niveau som før reformen. Tilkendelserne er fortsat med at stige efter 2019, og i 2023 nåede niveauet op på 23.200 personer, hvilket er det højeste niveau siden den nuværende førtidspensionsordning, blev indført i 2003. Tilkendelserne faldt dog en anelse i 2024 til 22.400 personer.

Figur 3.1.2 nedenfor viser, at gennemsnitsalderen for en nytilkendelse af førtids- og seniorpension steg i årene efter reformen, og antallet af personer over 50 år, som fik tilkendt en førtids- eller seniorpension, har været stigende.

Figur 3.1.2 Antal nytilkendelser til førtidspension inkl. seniorpension opdelt på aldersgrupper og gennemsnitsalderen for en nytilkendelse – 2003-2023

Note: Figuren til venstre viser gennemsnitsalderen for alle nytilkendelser. Figuren til højre viser antal af nytilkendelser fordelt på aldersgrupper. Fra 2020 er seniorpension inkluderet i opgørelserne.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

Særligt efter, at det var muligt at blive visiteret via seniorpensionsordningen (fra 2020), har der været en kraftig stigning i antallet af nytilkendelser for 60+-årige. Seniorpension tildeles på mere lempelige vilkår end den klassiske førtidspension.

Desuden viser figuren, at siden 2014 har gruppen mellem 30 og 39 år, udgjort en stigende andel af nytilkendelser, og i dag udgør denne gruppe omtrent den samme andel af nytilkendelser som før reformen. Der har især været en stor stigning efter 2019. Målt fra 2012 (før reformen) og frem til 2023, er antallet af nytilkendelser steget for alle grupper, dog er den største stigning sket for 60-årige og derover, hvilket kan skyldes, at tilbagetrækningsalderen gradvist er blevet hævet fra 65 til 67 år i perioden 2018–2022, og indførelsen af seniorpension i 2020. Herefter er det gruppen 30-39-årige, der er steget mest, hvor nytilkendelserne er steget med 74 pct.

I den seneste tid har der blandt centrale aktører været fokus på, at ikke-vestlige indvandrere i den arbejdsdygtige alder oftere er på førtidspension end personer med dansk oprindelse. 12 pct. af de ikke-vestlige indvandrere i den arbejdsdygtige alder er på førtidspension, mens kun 7 pct. af personer med dansk oprindelse er på førtidspension.[11]

Ultimo 2020 indgik Folketinget en 'Aftale om Bedre Ressourceforløb', som blandt andet betød, at et ressourceforløb maksimalt kan vare tre år, hvis ressourceforløbet er tildelt fra den 1. januar 2022. Desuden blev der indført aldersdifferentierede krav til ressourceforløbene. I 2025 blev det – i 'Aftalen om reform af beskæftigelsesindsatsen' - besluttet, at ressourceforløbene skal afskaffes.[12]

Førtidspensionen og ressourceforløb er finansieret på de løbende kommunale budgetter, og i 2023 udgjorde udgiften til førtidspension omkring 50,4 mia. kr., mens udgifterne til ressourceforløb var 2,8 mia. kr.[13] Bopælskommunen afholder udgiften til førtidspension, dog med 30 pct. refusion fra staten.

Seniorpension finansieres, ligesom førtidspensionen af kommunerne, og i 2023 modtog ca. 31.500 personer seniorpension. De offentlige udgifter til seniorpension var ca. 5,3 mia. kr. i 2023. I 2024 modtog ca. 34.500 personer seniorpension.

Fleksjob og fleksydelse

Fleksjob, som blev indført i 1998, er et arbejdsmarkedspolitisk initiativ målrettet borgere, der ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet på grund af en væsentlig og varigt nedsat arbejdsevne, men som stadig vurderes at kunne arbejde i et vist omfang. Fleksjob kan også tilbydes personer med meget begrænset arbejdsevne, hvis der er mulighed for, at arbejdsevnen kan udvikles inden for en rimelig periode.[14] Formålet med ordningen er at sikre tilknytningen til arbejdsmarkedet for så mange personer som muligt og samtidig begrænse tilgangen til førtidspension. Man kan være ansat i fleksjob frem til folkepensionsalderen.

[11] Pressemeddelelse fra Beskæftigelsesministeriet: "Ikke-vestlige indvandrere er næsten dobbelt så ofte på førtidspension sammenlignet med etniske danske. Se https://bm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2025/03/ikke-vestlige-indvandrere-er-naesten-dobbelt-saa-ofte-paa-foertidspension-sammenlignet-med-etniske-danskere

[12] https://bm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2025/04/danmarkshistoriens-stoerste-forenkling-af-beskaeftigelsessystemet

[13] Antal personer, gennemsnitligt forløb og udgifter til fleksjob og førtidspension fra Jobindsats, der indsamler data fra KMD's register for sociale personer: https://jobindsats.dk/databank/ydelser/alle-ydelser-under-et/

[14] Der er ikke fastlagt et bestemt antal timer for, hvornår man kan få bevilliget et fleksjob. Det vil sige, at arbejdsevnen ikke alene skal vurderes på grundlag af antallet af arbejdstimer, som borgeren kan klare, men også i forhold til effektiviteten i de præsterede timer.

I 2004 var der omkring 278.000 personer på førtidspension. Fleksjobordningen oplevede en stor tilgang fra starten, og rundede i 2007 50.000 personer, dog uden at man observerede en tilsvarende nedgang i antallet af førtidspensionister. Den manglende nedadgående effekt på antallet af førtidspensionister førte til, at den daværende SR-regering til at reformere førtidspension og fleksjob med virkning fra 1. januar 2013. Adgangen til førtidspension blev som nævnt begrænset, mens fleksjobordningen blev udvidet til også at omfatte fleksjob med ganske få timer. Udvidelsen af fleksjobordningen har betydet, at antallet af personer i ordningen er fortsat med at stige, og i 2024 nåede ordningen 109.000 personer.

Udgiften til fleksjobordningen afholdes af kommunen, der dog modtager refusion af udgifterne fra staten. Det samlede statslige fleksløntilskud (refusion af løntilskud) udgjorde i 2024 20,0 mia. kr.[15]

Fleksydelse blev indført i 2001 og er en tilbagetrækningsordning for borgere, der er visiteret til et fleksjob og tilmeldt fleksydelsesordningen, og som ønsker at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet før folkepensionsalderen. Man kan få fleksydelse på samme alderstrin, som man kan få efterløn, men der er forholdsvis få, der modtager ydelsen.

Efterløn

Efterlønnen blev indført i 1979 og optjenes ved forudgående anciennitet i en a-kasse og bidrag til ordningen. Ordningen havde til hensigt at give plads til de unge på arbejdsmarkedet samt give nedslidte borgere en mulighed for at trække sig tilbage før folkepensionsalderen.

Efterlønsordningen var en stor succes fra starten, og ved udgangen af 1979 var der næsten 50.000 personer, der havde valgt at gå på efterløn. Frem mod 2004 nåede antallet af personer på efterløn det højeste niveau på omkring 220.000 personer.[16]

Der har været flere reformer af hele eller dele af efterlønsområdet i 1992, 1999, 2006 og 2011, og de fleste har haft fokus på at dæmpe tilgangen til ordningen. Nogle af reformerne har primært haft fokus på de økonomiske incitamenter, fx modregningen af private pensioner og muligheden for at optjene en skattefri præmie, andre på længden af den mulige efterlønsperiode. Således er efterlønsperioden trinvist blevet afkortet fra syv til tre år, samtidig med at de økonomiske incitamenter til at blive på arbejdsmarkedet er blevet skærpet kraftigt. Derudover er efterlønsalderen blevet underlagt den samme indeksering af stigningen i levealderen som folkepensionsalderen.

Antallet af personer på efterløn er reduceret kraftigt siden 2004, hvor ordningen toppede med 220.000 personer. I 2024 var blot ca. 39.000 personer på efterløn. Samtidig er antallet af bidragsbetalende medlemmer også reduceret kraftigt. I september 2000 indbetalte 1,5 mio. personer til efterlønnen, mens det tilsvarende tal i september 2024 var ca. 207.000 personer. Det svarer til 9,2 pct. af alle dagpengeforsikrede. Blandt andet skete der et stort fald fra 2011 til 2012, hvor det i forbindelse med tilbagetrækningsreformen i 2012 var muligt at få sit efterlønsbidrag udbetalt skattefrit. Dette førte til, at antallet af personer, der indbetalte

[15] De samlede kommunale udgifter til fleksløntilskud kommer fra Danmarks Statistik, Statistikbanken tabel REGKC.
[16] Antal personer og offentlige udgifter til efterløn fra Jobindsats, der indsamler og præsenterer data fra Registeret for arbejdsmarkedsstatistik (RAM): https://jobindsats.dk/databank/ydelser/tilbagetraekningsydelser/?gruppe-id=1630

efterlønsbidrag, faldt med ca. 509.000 personer, svarende til knap 48 pct.[17] Med reformen om tidlig pension blev det, første halvår af 2022, igen muligt at få udbetalt sit efterlønsbidrag skattefrit, det benyttede ca. 48.000 personer sig af, som samlet set fik udbetalt 4,5 mia. kr. skattefrit.[18]

Efterlønnen er finansieret delvist af medlemmernes egne bidrag, der i 2024 var henholdsvis 548 kr. pr. måned for fuldtidsforsikrede og 365 kr. pr. måned for deltidsforsikrede. De offentlige udgifter til efterlønnen er faldet fra 24,6 mia. kr. i 2004 til 4,6 mia. kr. i 2024.

Fra 2022 forventes en vis del af personer, der ellers ville gå på efterløn at vælge Tidlig Pension (se herunder) i stedet, da modregningen er mildere end efterlønsordningen, hvor der er et bundfradrag på 109.100 kr. i 2024 for tidlig pension, mens efterløn modregnes fra første krone. Desuden modregnes pensionsudbetalingerne forskelligt – se Tabel 3.1.1.

Tabel 3.1.1 Sammenligning af bundfradrag og modregning i tidlig pension og efterløn

	Tidlig Pension	Efterløn
Bundfradrag	109.100 kr. i 2024	0 kr.
Livrente – værdien der indgår i grundlaget for modregningen	80 pct. af den forventede årlige udbetaling	64 pct. af den forventede eller faktiske udbetaling
Ratepension – værdien der indgår i grundlaget for modregningen	5 pct. af depotværdien	4 pct. af depotværdien, hvis ratepensionen ikke udbetales. 64 pct. af udbetalingen, hvis ratepensionen udbetales
Aldersopsparing	5 pct. af depotværdien	4 pct. af depotværdien

Note: Tabellen sammenligner bundfradraget og modregningen i livrente, ratepension og aldersopsparing mellem tidlig pension og efterløn.

Tidlig pension

Fra 2022 er det muligt at benytte sig af tidlig pension, hvis der er 3 år eller mindre til, at man kan gå på folkepension. For at kunne få tidlig pension skal man have optjent 42, 43 eller 44 års anciennitet på arbejdsmarkedet. I anciennitetsberegningen tæller flere forskellige forhold ud over beskæftigelse med. Det gælder fx perioder med barsels-, syge- eller arbejdsløshedsdagpenge, og perioder som selvstændig. Satsen udgør 173.472 kr. (2024) årligt. Private pensionsudbetalinger modregnes i ydelsen med 80 pct. af den

[17] Antal personer, der betaler efterlønsbidrag fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekrutterings (STAR) statistikker om emnet: https://www.jobindsats.dk/databank/ydelser/tilbagetraekningsydelser/
[18] Se mere her: https://bm.dk/nyheder/nyheder/2023/03/knap-50000-har-faaet-udbetalt-efterloensbidrag-skattefrit-i-2022/

forventede årlige pensionsudbetaling i livsvarige pensioner (2024) og 5 pct. af depotværdien i ratepension og kapitalpension/aldersopsparing, dog er der et bundfradrag på 109.100 kr. (2024).

I 2024 modtog ca. 17.500 personer en udbetaling fra tidlig pension og de offentlige udgifter for samme periode var på ca. 2,0 mia. kr.

Overgangsydelse

I 1992 indførte man overgangsydelsen, som gav 55-59-årige langtidsledige mulighed for at trække sig permanent tilbage før efterlønsalderen. Ordningen blev i 1994 udvidet til også at omfatte 50-54-årige, og da ordningen var størst, havde den en tilslutning på ca. 45.000 personer. Overgangsydelsesordningen blev afskaffet i 1996 og var endelig udfaset i 2007.

Folkepension

Folkepensionen blev indført i 1957 og er en universel ydelse til alle danske statsborgere over folkepensionsalderen, der opfylder kravene om bopælsår fra det fyldte 15. år.[19] Hvis man ikke opfylder kravet for bopælsår i optjeningsperioden, kan man stadig have ret til en del af folkepensionen. Denne del kaldes brøkpension, idet den beregnes som en brøk på baggrund af den tid, man har boet i Danmark i optjeningsperioden, i forhold til kravet for det fulde grundbeløb.

Folkepensionsalderen var frem til 2004, 67 år, hvorefter den blev sænket til 65 år. Med Velfærdsforliget i 2006 og Tilbagetrækningsreformen i 2011 blev det vedtaget, at folkepensionsalderen indekseres til de forventede fremtidige levetidsforbedringer. Velfærdsforliget i 2006 betød, at pensionsalderen i fremtiden skulle stige i takt med stigningen i den forventede levealder for en 60-årig. Forliget medførte indførelsen af en såkaldt levetidsmekanisme, som betød, at Folketinget hvert femte år, begyndende i 2015, skulle beslutte, om pensionsalderen 15 år senere (det vil sige første gang i 2030) skulle hæves. Folketinget har således besluttet at hæve pensionsalderen i 2030 til 68 år, i 2035 til 69 år og i 2040 til 70 år. Derudover betød reformen, at folkepensionsalderen i perioden 2019-2022 blev løftet fra 65 til 67 år.

Der blev udbetalt 138,9 mia. kr. i folkepension i 2023 til ca. 1,01 mio. folkepensionister.[20] Heraf udgjorde grundbeløbet ca. 80,2 mia. kr., pensionstillægget 53,8 mia. kr., ældrechecken 4,5 mia. kr., og mediecheck 0,4 mia. kr.

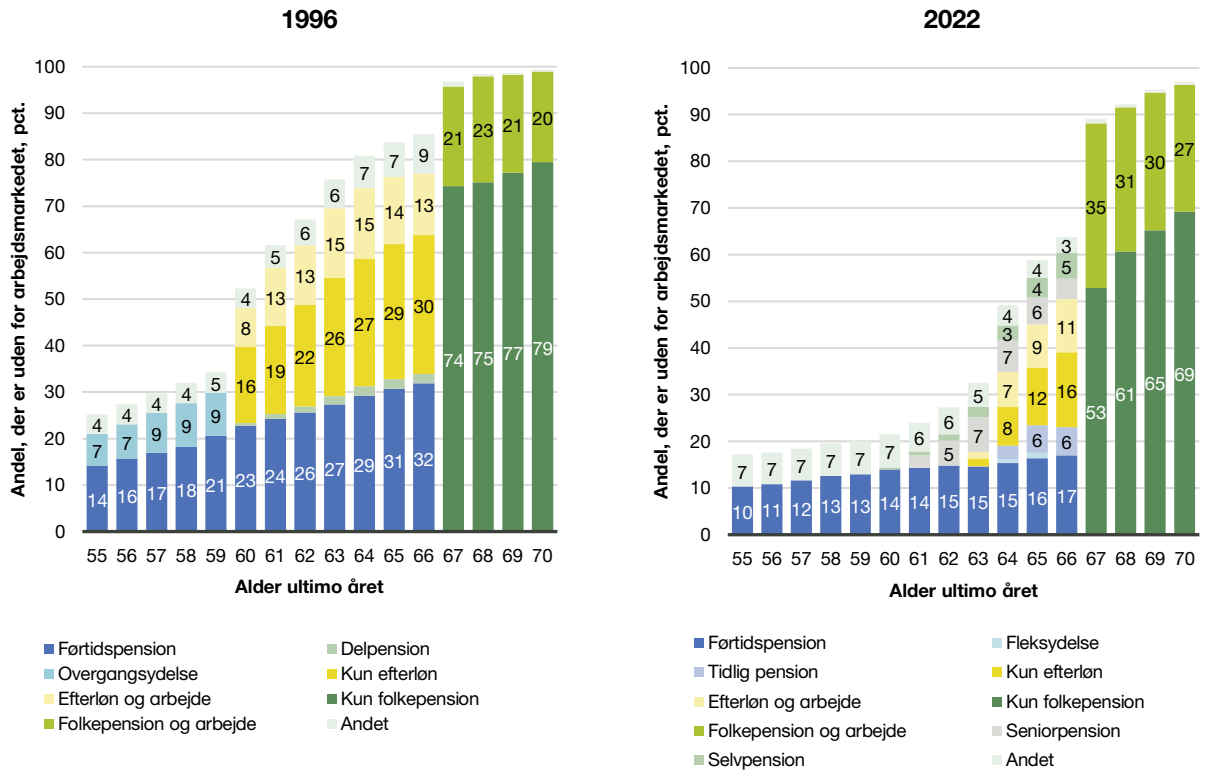
3.2 De seneste 25 års udvikling i tilbagetrækningen

De sidste 25 års reformer har i høj grad haft det formål at øge incitamentet til at udskyde tilbagetrækningen fra arbejdsmarkedet.

[19] Kravet i dag er at have boet i Danmark i mindst 3 år fra det fyldte 15. år til folkepensionsalderen. For at opnå fuld folkepension skal man have boet i 40 år i Danmark, hvis man er gået på pension før 1. juli 2025. Reglerne er ændret som følge af den stigende folkepensionsalder, og for personer, der når folkepensionsalderen 1. juli 2025 eller senere, er kravet, at man skal have boet svarende til 9/10 af perioden fra det fyldte 15. år til folkepensionsalderen i Danmark.
[20] Defineret som personer på 68 år og ældre i 2023, der modtager en udbetaling fra folkepensionens grundbeløb.

Reformerne på tilbagetrækningsområdet har særligt påvirket danskernes adfærd i slutningen af deres arbejdsliv – se Figur 3.2.1. I 1996 var det ca. halvdelen af de 60-årige danskere, der modtog førtidspension, efterløn eller delpension. I 2022 var andelen faldet til 14 pct., hvilket skyldes at man ikke længere kunne modtage efterløn som 60-årig, og fordi andelen af 60-årige på førtidspension var reduceret med næsten 40 pct. siden 1996.

Figur 3.2.1 Andele af de 55-70-årige, der var uden for arbejdsmarkedet i hhv. 1996 og 2022

Note: Andelene, der arbejder ved siden af, at de modtager efterløn og folkepension, er i overgangsåret betinget på en positiv erhvervsindkomst året efter (for at udelukke sammenblanding med erhvervsindkomst tjent før tilbagetrækning). I øvrige år er betingelsen en positiv erhvervsindkomst i samme år. Selvpension er personer, der ikke modtager offentlige ydelser, har en løbende udbetaling fra sin pensionsopsparing inkl. tjenestemandspension og erhvervsindkomsten må maksimalt udgøre 25.000 i 2020-kr. Andet omfatter personer som er permanent eller midlertidigt ude af arbejdsstyrken. I 1996 er 'andet' også inklusive selvpensionister.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

Hvis man ser på tilbagetrækningsmønsteret for danskerne året inden folkepensionsalderen, er der også sket et markant fald. I 1996 var det 86 pct., som var uden for arbejdsmarkedet som 66-årige, og 32 procentpoint var på førtidspension. I 2022 var andelen, der var uden for arbejdsmarkedet året før folkepensionsalderen, dvs. 66-årige, 64 pct., og kun 21 procentpoint modtog førtidspension inkl. seniorpension.

På længere sigt må det også forventes, at billedet af tilbagetrækning fortsat forandrer sig, idet efterlønsordningen, fx, ikke længere vil være en bredt tilgængelig tilbagetrækningsmulighed. Finansministeriet (2023) skønner, at antallet af efterlønsmodtagere falder fra 46.700 helårspersoner i 2022 til 10.800 helårspersoner i 2030. Finansministeriets opgørelse viser yderligere, at knap 40 pct. af personer, født i 1955,

indbetaler til efterlønsordningen. Dette tal falder til knap 5 pct. for personer født efter 1983. Med *Aftalen om senere tilbagetrækning* bliver personer, født efter 1983, ikke automatisk meldt ind i efterlønsordningen, men de skal aktivt melde sig ind.

Selvom mulighederne for tilbagetrækning på efterløn vil være begrænsede i fremtiden, er der i de seneste år dog også kommet andre tilbagetrækningsmuligheder. Der er indført "Tidlig Pension" fra 2022, som er særligt målrettet personer med lang anciennitet på arbejdsmarkedet (42-44 år), og der er indført "Seniorpension" i 2020, som er målrettet personer, der er nedslidte og har mindre end 7 år til folkepensionsalderen. Derudover bliver der lidt flere, som vil have mulighed for at trække sig tilbage for egne midler (selvpension) som følge af de stigende pensionsformuer.

Der vil i fremtidens arbejdsmarked være behov for at fastholde de ældre i beskæftigelse og skabe plads og jobs til et betydeligt større antal ældre i takt med en stigende pensionsalder, og at flere arbejder efter folkepensionsalderen. Udviklingen er allerede i gang, og der er stigende beskæftigelsesfrekvenser for aldersgrupperne lige inden folkepensionsalderen – se afsnit 3.6.

Tabel 3.2.1 viser, at seniorpension bliver anvendt af markant flere personer, end man forventede, mens antallet, der anvender tidlig pension er omtrent en tredjedel af, hvad man skønnede.

Tabel 3.2.1 Sammenligning af reformskøn og faktiske personer, der anvender seniorpension og tidlig pension

	2020	2021	2022	2023	2024
Seniorpension: Antal reformskøn	6.200	12.600	16.600	16.600	17.600
Seniorpension: faktiske antal	3.300	11.900	19.400	25.900	29.300
Tidlig pension: Antal reformskøn			24.500	29.300	32.300
Tidlig pension: faktiske antal			7.200	11.700	12.500

Note: Tabellen viser antallet af personer, der blev skønnet at ville anvende seniorpension og tidlig pension og de faktiske antal personer, der anvendte ordningerne. Antallet er opgjort som helårspersoner.
Kilde: Jobindsats, Beskæftigelsesministeriet og Finansministeriet.

Da aftalen om seniorpension blev indgået forventede man, at de offentlige udgifter i 2030 til ordningen ville være 800 mio. kr. I 2024 blev dette tal justeret til 1,8 mia. kr.[21] Omvendt er skønnet for de offentlige udgifter til tidlig pension i 2030 blevet nedjusteret i 2025 fra 3,5 mia. kr. til 1,1 mia. kr.[22]

[21] https://bm.dk/media/g1jfusbr/evaluering-af-seniorpension.pdf
[22] https://fm.dk/media/kc5nv1og/opdateret-model-og-fremskrivning-for-tidlig-pension.pdf

3.3 Udvikling i den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder

Danskernes levetid er steget igennem mange år, hvilket har fået politikere til at vedtage reformer, der skal få folk til at arbejde længere. Det er i høj grad lykkedes, og tilbagetrækningsalderen har været støt stigende siden midten af 00'erne. I dette afsnit gennemgås udviklingen og de reformer, der har fået tilbagetrækningen til at stige.

I denne gennemgang viser vi den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder fra 2000 og frem opgjort ud fra fire forskellige metoder. De fire tilgange viser, at den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder er ret forskellige afhængig af tilgangen.

Den første tilgang (tilgang 1) opgør tilbagetrækning til efterløn, tidlig pension, folkepension og udbetaling af privat pension inkl. tjenestemandspension fra 59-årsalderen. Denne tilgang er ofte brugt, når man taler om den gennemsnitlige tilbagetrækning, men den er måske mindre god, hvis man er interesseret i at følge udviklingen i det reelle arbejdsudbud, da tilgangen udelader "tilbagetrækningen" til flere tilstande/ordninger – både før og efter 59-årsalderen. Fx medtager tilgangen ikke tilbagetrækning til førtidspension/seniorpension eller de personer, som af den ene eller anden årsag befinder sig på kanten af arbejdsmarkedet. Gruppen på kanten af arbejdsmarkedet kan fx være personer der modtager et ressourceforløb, er på længevarende sygedagpenge, modtager kontanthjælp som ikke-arbejdsmarkedsparat, modtager ledighedsydelsen eller som er "hjemmegående". Grupperne på kanten af arbejdsmarkedet, har vi i analysen kaldt "andet". Andet repræsenterer ikke nødvendigvis en permanent tilbagetrækning, men mere en meget svag tilknytning til arbejdsmarkedet.

De øvrige tre tilgange i denne analyse prøver at tage højde for flere af disse tilstande samt det faktum, at mange også trækker sig tilbage før 59-års-alderen. Nedenfor ses en definition af de fire tilgange vi har valgt at bruge i denne rapport:

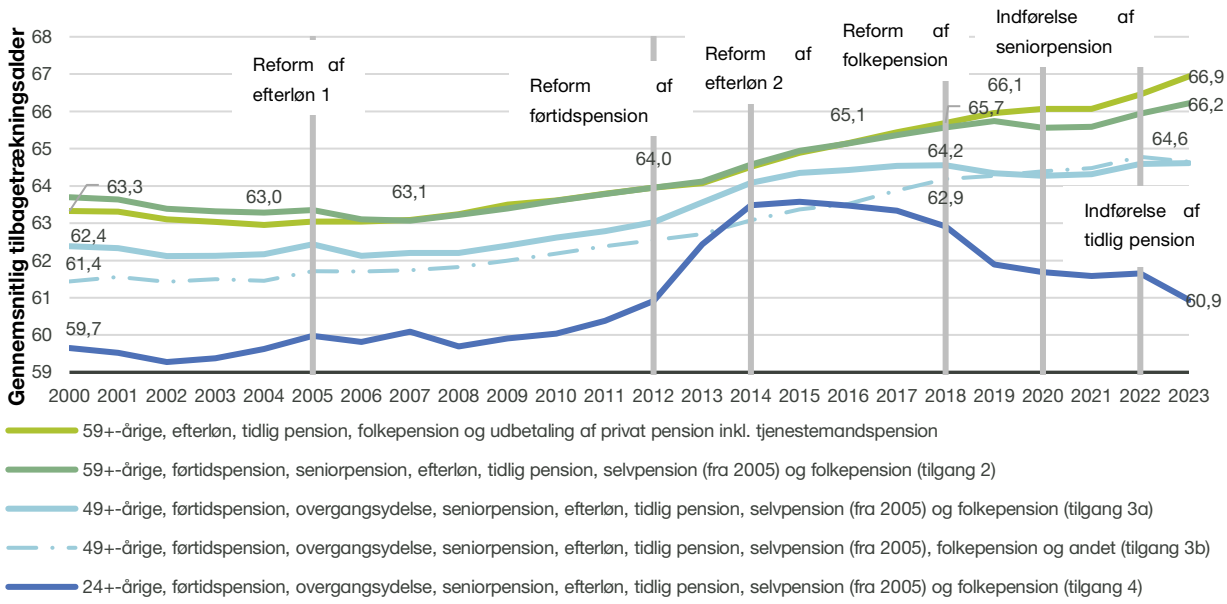
- Tilgang 1 - Tilbagetrækning til efterløn, tidlig pension, folkepension og privat pension inkl. tjenestemandspension fra alder 59: Tilgang 1 opgør tilbagetrækningsalderen for personer, der er 59 år eller ældre, når de første gang modtager en permanent tilbagetrækningsydelse, her defineret som efterløn, tidlig pension, udbetaling af privat pension inkl. tjenestemandspension eller folkepension. Det er en betingelse for at tælle med som tilbagetrukket, at personen ikke har erhvervsindkomst over 149.175 kr. (2020-priser) efter tilbagetrækning.[23]
- Tilgang 2 - Tilbagetrækning til førtidspension, seniorpension, efterløn, tidlig pension, selvpension og folkepension fra alder 59: Metode 2 opgør tilsvarende tilbagetrækningsalderen for 59+-årige. Men her medtages personer, der trækker sig tilbage på førtidspension og seniorpension. Betingelsen på erhvervsindkomst er den samme som i tilgang 1.
- Tilgang 3a -Tilbagetrækning til førtidspension, seniorpension, efterløn, tidlig pension, selvpension og folkepension fra alder 49: Tilgang 3a udvider aldersgruppen, således at der ses på personer der er 49 år eller ældre, når de første gang modtager en af de nævnte ydelser. Betingelsen på erhvervsindkomst er den samme som i metode 1 og 2.
- Tilgang 3b -Tilbagetrækning til førtidspension, seniorpension efterløn, tidlig pension, selvpension, folkepension og andet fra alder 49: Tilgang 3b udvider tilgang 3a ved at inkludere gruppen "andet".

[23] Denne metode bruges også af Forsikring og Pension i deres opgørelser af den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder, se F&P (2025).

- Tilgang 4 - Tilbagetrækning til førtidspension, seniorpension, efterløn, tidlig pension, selvpension og folkepension fra alder 24: Tilgang 4 udvider aldersgruppen, således at der ses på personer der er 24 år eller ældre, når de første gang modtager en af de nævnte ydelser. Betingelsen på erhvervsindkomst er den samme som i de foregående metoder.

Analyserne viser, at selvom det overordnede billede med en stigende tilbagetrækningsalder siden 2007 generelt holder, så er tilbagetrækningsalderen væsentligt lavere, end den, der ofte rapporteres når man alene ser på tilbagetrækning til efterløn, tidlig pension, folkepension og udbetaling af privat pension inkl. tjenestemandspension for de 59+-årige – se Figur 3.3.1.

Figur 3.3.1 Gennemsnitlige tilbagetrækningsalder målt ved fire tilgange, hvor startalder og tilbagetrækningsruter varierer - 2000-2023

Note: Tilbagetrækning defineres som første gang en person modtager en permanent tilbagetrækningsydelse, samtidig med at personens erhvervsindkomst (lønindkomst og overskud af selvstændig virksomhed) i året og det efterfølgende år er mindre end 149.175 kr. (2020-priser). Selvpensionister indgår fra 2005 i kurverne inklusive selvpension. En selvpensionist er defineret som en, der ikke modtager offentlige ydelser, har en løbende udbetaling fra sin pensionsopsparing og erhvervsindkomsten må maksimalt udgøre 25.000 i 2020-kr. Andet omfatter personer på kanten af arbejdsmarkedet fx ressourceforløb og ledige fleksjobber.
Kilde: ATP og Danmarks Statistik, 2025

Hvis man ser overordnet på "Tilgang 1 - Tilbagetrækning til efterløn, tidlig pension, folkepension og udbetaling af privat pension inkl. tjenestemandspension fra alder 59"[24], så faldt den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder frem til omkring 2007, fordi tilgangen til efterlønsordningen blev ved med at stige. Det var selvom, man i 1999 indførte en efterlønsreform, der havde til formål at begrænse tilgangen til efterlønsordningen. Forklaringen på, at tilgangen blev ved med at stige, skal findes i den måde man reformerede efterlønsordningen på. Man afkortede efterlønsperioden fra 7 til 5 år, og sænkede samtidig

[24] Følgende personer ekskluderes i tilgang 1: 1) Modtaget førtidspension, seniorpension eller invalidepension inden modtagelse af folkepension, 2) modtaget kontanthjælp, revalideringsydelse, ressourceforløbsydelse, kommunalt flekslønstilskud eller fleksydelse enten et år op til folkepensionsalderen eller et år op til registreret tilbagetrækning eller 3) er indvandret til Danmark efter efterlønsalderen.

folkepensionsalderen fra 67 til 65 år for personer født efter d. 1. juli 1939. Derudover indførte man en 62-årsregel i stedet for en 63-års regel, fordi efterlønsperioden nu var blevet forkortet. Disse elementer bidrog isoleret set til, at tilbagetrækningsalderen fortsatte med at stige. De nye elementer, som skulle bremse tilgangen til ordningen, var indførelsen af en skærpet modregning for egne pensionsopsparinger og et øget optjeningskrav ift. efterlønnen. Man skulle nu have været medlem i 25 år ud af 30 år i stedet for 20 år ud af 25 år.

Fra 2007 til 2023 har den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder været støt stigende fra 63,1 til 66,9 år, målt ved tilgang 1. Det må i høj grad tilskrives flere reformer i den mellemliggende periode, som alle har haft til formål at udskyde tilbagetrækningstidspunktet, samt at efterlønsreformen fra 1999 begyndte at virke. Velfærdsreformen (2006) sammenkoblede udviklingen i tilbagetrækningsalderen med den forventede udvikling i levetiden fremover, således at både efterlønsalder og folkepensionsalder skulle stige i takt med den forventede levetid. Tilbagetrækningsreformen i 2011 fremrykkede, hvornår efterløns- og folkepensionsalderen skulle begynde at stige, så efterlønsalderen blev sat op med et halvt år om året fra 2014 til 2017 og folkepensionsalderen blev sat op med et halvt år om året fra 2019 til 2022. Samtidig forkortede man efterlønsperioden fra 5 til 3 år gradvist med virkning fra 2018 til 2023. Alle disse ændringer har bidraget til, at den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder er steget i perioden fra 2013 og frem.

Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder for "Tilgang 1 - Tilbagetrækning til efterløn, tidlig pension, folkepension og udbetaling af privat pension inkl. tjenestemandspension fra alder 59" er fra 2013 til 2023 samlet steget med 2,9 år. I samme periode er efterlønsalderen og folkepensionsalderen steget, hvilket betyder, at de seneste ændringer i folkepensions- og efterlønsalderen har haft en effekt på arbejdsudbuddet for de 59+-årige.

Figur 3.3.1 viser dog, at tilbagetrækningsalderen for personer, der går på efterløn, tidlig pension, udbetaling af privat pension inkl. tjenestemandspension eller folkepension som 59-årige eller ældre, ikke er hele fortællingen om danskernes tilbagetrækningsalder. Kurven for de 59+-årige ved denne tilgang "skjuler" den del af tilbagetrækningen, der fx sker via førtidspension, seniorpension og "andet"[25]. Hvis man medregner førtidspension og seniorpension som en tilbagetrækning for de 59+-årige, falder den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder fra 66,9 år til 66,2 år i 2023, dog følges de to kurver ad i perioden 2006 til 2019. I 2020 blev seniorpension indført, hvilket kan forklare afvigelsen mellem de to kurver fra 2020.

Kurven i Figur 3.3.1 – "Tilgang 3a - Tilbagetrækning til førtidspension, seniorpension, efterløn, tidlig pension, selvpension og folkepension fra alder 49" viser den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder, hvis man ser på 49+-årige, der trækker sig fra arbejdsmarkedet til enten førtidspension, seniorpension, efterløn, tidlig pension (og overgangsydelse), selvpension eller folkepension. Tilbagetrækningsalderen er her markant lavere, idet der er væsentligt flere, der får tilkendt førtidspension som 49-58-årige, end som 59+-årige. Med denne definition var den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder 64,6 år i 2023. Hvis man også inkluderer *andet* (dvs. – "Tilgang 3b - Tilbagetrækning til førtidspension seniorpension, efterløn, tidlig pension, selvpension, folkepension og andet fra alder 49"), så var der efter førtidsreformen i 2012 en væsentlig lavere

[25] Eller overgangsydelse, hvis vi ser på de 50+-årige i starten af perioden. Overgangsydelsen blev afskaffet i 1996 og var endeligt udfaset i 2007

tilbagetrækningsalder. I 2014 var tilbagetrækningsalderen ét år lavere, hvis andet er inkluderet. Siden 2019 har der dog ikke været en nævneværdig forskel, om man inkluderer andet eller ej.

Men selv med den bredere definition af den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder for 49+- og 59+-årige, er den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder steget fra 2007 til 2018. Hvis man ser på de 24+-årige, er der ikke den samme tendens efter 2014.

Udover reformerne af efterløns- og folkepensionsaldrene har en anden vigtig reform været reformen af førtidspensionsordningen i 2012, som betød, at der blev strammet op på tilkendelserne til førtidspension, samtidig med at flere personer nu bliver arbejdsprøvet i en periode på op til 3 år (mens de modtager en lavere ydelse, og indtil 2022 var det op til 5 år), før de eventuelt kan få tilkendt førtidspension. Samtidig kan man kun i helt særlige tilfælde få tildelt en førtidspension før man fylder 40 år. Effekten af denne reform kan især ses ved "Tilgang 4 - Tilbagetrækning til førtidspension, seniorpension, efterløn, tidlig pension, selvpension og folkepension fra alder 24", som også inkluderer tilbagetrækningen for de personer, der "trækker" sig meget tidligt tilbage fra arbejdsmarkedet. Efter den nye reform steg den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder for denne gruppe med 2,6 år fra 2012 til 2014. Dog, er tilbagetrækningsalderen faldet med 2,5 år i perioden 2014 til 2023 med en gennemsnitlig tilbagetrækningsalder på 60,9 år i 2023.

Stagnationen i tilbagetrækningsalderen i 2019 til 2021 for de 59+-årige – på trods af, at folkepensionsalderen steg med 0,5 år både mellem 2019/2020 og 2020/2021 - skyldes indførslen af seniorpension, der gjorde det muligt for personer med nedsat arbejdsevne at trække sig tilbage op til seks år før folkepensionsalderen.

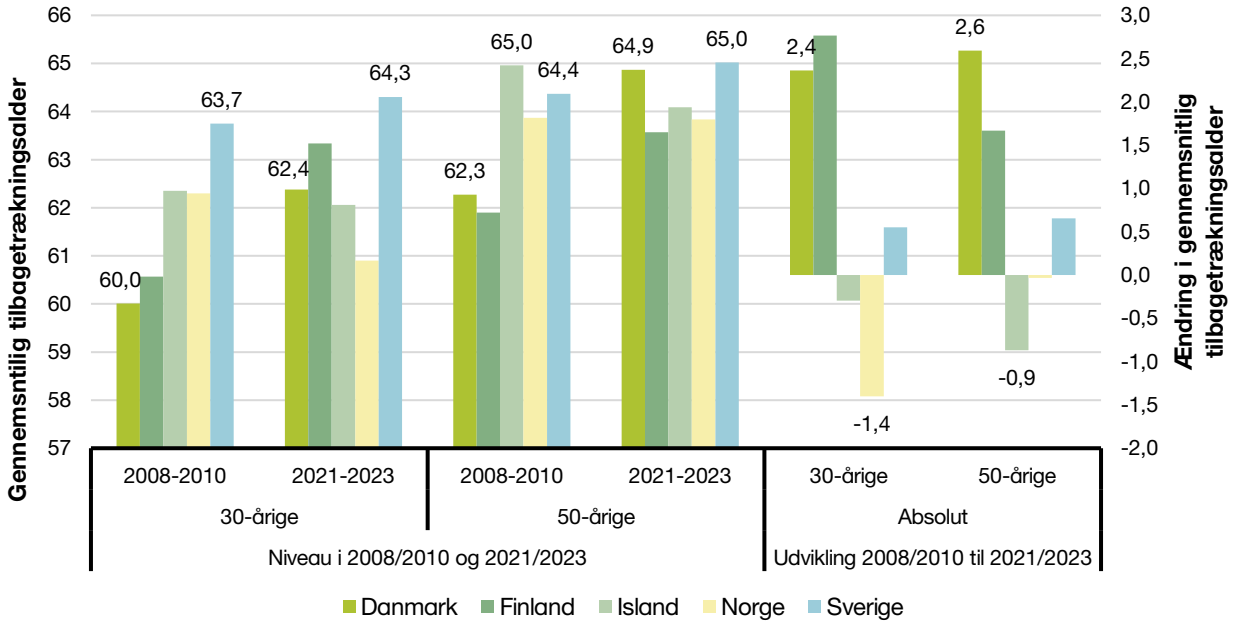
Amilon og Larsen (2023) har undersøgt ændringer i tilbagetrækningsmønstret mellem to kohorter – 1935 og 1950. I deres undersøgelse finder de, at kvinder og det, at der er færre selvstændige i 1950-kohorten sammenlignet med 1935-kohorten, trækker tilbagetrækningsalderen ned, mens bedre sundhed og et højere uddannelsesniveau trækker tilbagetrækningsalderen op.

3.4 Udviklingen i den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder i Norden

I de fleste lande i Europa (og i Norden) vil arbejdsstyrken falde i forhold til dem uden for arbejdsstyrken i de kommende årtier. Det sker i takt med, at store årgange går på pension. Mange af de nordiske lande har indført forskellige reformer for at tilpasse tilbagetrækningsalderen til stigningen i den forventede levetid. Vi har derfor set nærmere på udviklingen i tilbagetrækningen i de nordiske lande de seneste 15 år for at se på ligheder og forskelle.

Tilbagetrækningsruter kan både være de "meget tidlige afgange" fra arbejdsmarkedet, som fx førtidspension fra en yngre alder, eller det man typisk kalder den "tidlige" tilbagetrækning, som i Danmark fx er seniorpension, fleksydelse, efterløn, delpension og tidlig pension. For at fange udviklingen i både "den meget tidlige" tilbagetrækning og "den tidlige" tilbagetrækning måler vi både tilbagetrækningen for de 30+-årige (som er inkl. den meget tidlige tilbagetrækning) og de 50+-årige (som fokuserer mere på den tidlige og sene tilbagetrækning). I Figur 3.4.1 ses udviklingen i den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder for en 30+-årig og 50+-årig fra "2008-2010" til "2021-2023" for de nordiske lande.

Figur 3.4.1 Udviklingen i den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder i de nordiske lande fra 2008/2010 til 2021/2023 - 30+-årige og 50+-årige

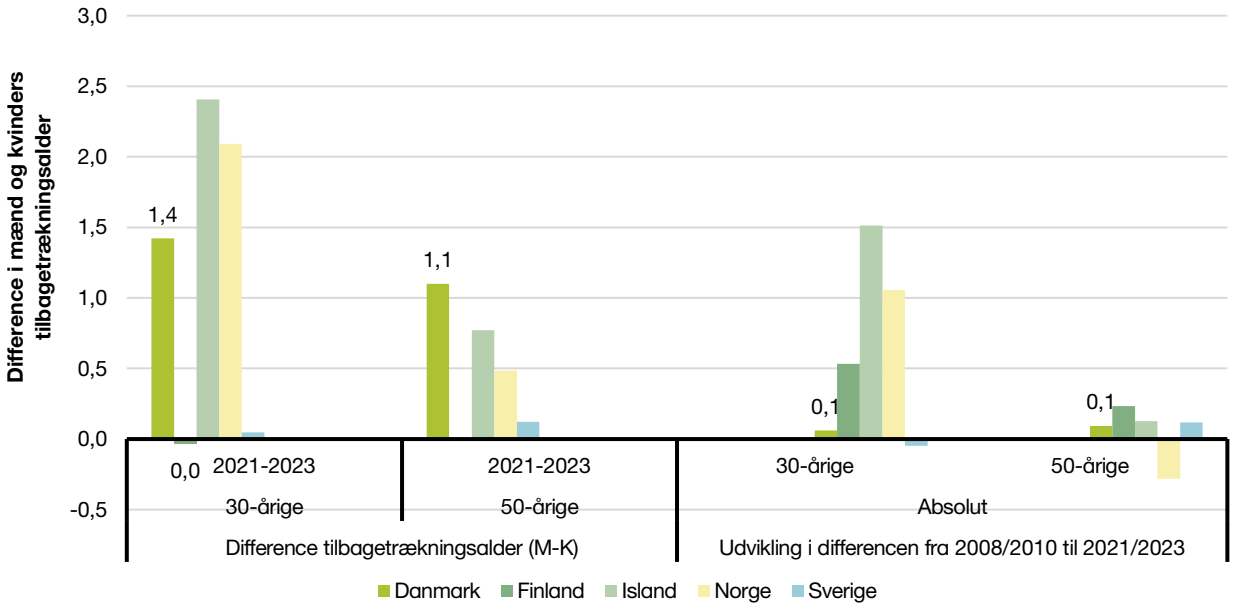
Note: Figuren viser den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder for Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige. Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder måler ved, hvilken alder man første gang modtager en offentlig pensionsydelse.
Kilde: ATP's egne beregninger på data fra DST, Pensionsmyndigheten, NAV, Finnish Centre for Pensions og Tryggingastofnun, 2025.

I analysen måles tilbagetrækning ved den "effektive tilbagetrækningsalder", som vi omtaler som den "gennemsnitlige tilbagetrækning". Denne tilgang tager højde for forskellen i størrelsen af de enkelte alderskohorter og tilbagetrækningen estimeres ved hjælp af ændringer i arbejdsstyrkens erhvervsfrekvenser, frem for arbejdsstyrkens niveauer. Derved bliver det nemmere at sammenligne den reelle tilbagetrækning på tværs af landene og over tid inden for landene. Vi har valgt at måle den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder som første gang, man modtager en "permanent" offentlig pensionsydelse.

Figur 3.4.1 viser, at den gennemsnitlige tilbagetrækning for en 30+-årig er steget i Finland, Danmark og Sverige (hhv. 2,8 år, 2,7 år og 0,6 år), mens den er faldet i Island og Norge (hhv. 0,3 år og 1,4 år). Danmark er således gået fra en sidsteplads i "2008-2010" til en placering midt i feltet. Hvis man derimod ser på de 50+-årige er Danmark gået fra bundplacering til en topplacering. En stor del af den ændrede danske position skyldes 'Velfærdsforliget' fra 2006 og "Efterløns- og førtidspensionsreformen" fra 2012.

Figur 3.4.2 viser forskellen på kvinders og mænds tilbagetrækning på tværs af landene. I Finland og Sverige er den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder for mænd og kvinder omtrent den samme i dag. Dette adskiller sig fra Danmark, Island og Norge, hvor mænd i gennemsnit trækker sig senere tilbage end kvinder. I Danmark, Island og Norge (målt ved de 30+-årige) trækker kvinder sig i gennemsnit hhv. 1,4 år, 2,4 år og 2,1 år tidligere tilbage end mænd. Siden "2008-2010" er denne forskel steget i Island og Norge, mens den er uændret i Danmark. I Island og Norge skyldes forskellen især, at noget flere kvinder end mænd trækker sig tilbage før 50-års alderen.

Figur 3.4.2 Den gennemsnitlige difference i tilbagetrækningsalder mellem mænd og kvinder i de nordiske lande fra 2008/2010 til 2021/2023 for hhv. 30+-årige og 50+-årige

Note: Figuren viser den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder for Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige. Den gennemsnitlige tilbagetrækningsalder måler ved, hvilken alder man første gang modtager en offentlig pensionsydelse. Differencen er beregnet som mænds gennemsnitlige tilbagetrækningsalder minus kvinders, så et positivt tal betyder, at mænd trækker sig senere tilbage end kvinder.
Kilde: ATP's egne beregninger på data fra DST, Pensionsmyndigheten, NAV, Finnish Centre for Pensions og Tryggingastofnun, 2025.

I Sverige, Finland og Norge er folkepensionen afhængig af ens indkomst i den erhvervsaktive periode, dog er der en garanteret ydelse for de personer, som har haft ingen eller lav indkomst. I dette system vil kvinder typisk have en lavere folkepension end mænd, da kvinder i højere grad har en længere periode uden for arbejdsmarkedet, fx i forbindelse med barsel og forældreorlov. Samtidig har de typisk en lavere livstidsindkomst i den erhvervsaktive periode end mænd.

I Danmark og Island er folkepensionen en universel ydelse, hvilket betyder, at ydelsen er uafhængig af, hvad ens indkomst har været i den erhvervsaktive periode. I Danmark og Island bliver de private pensioner modregnet i de offentlige pensioner, og derfor vil personer med høje indkomster typisk få mindre offentlig pension.

Vi henviser til 'Faktum 221 – Den danske tilbagetrækningsalder haler ind på de nordiske lande' for yderligere oplysninger om tilbagetrækningen i Norden.

3.5 Opsat pension

Tilbagetrækning drejer sig ikke kun om tidlig tilbagetrækning, idet nogle også vælger at arbejde efter folkepensionsalderen. Hvis man ser på personer over folkepensionsalderen, tegner der sig et billede af tre forskellige situationer.

Det første, og absolut mest almindelige, scenarie er, at personen går på folkepension uden at arbejde ved siden af.

Det andet scenarie er, at man bliver ved med at arbejde, samtidig med at man har startet udbetalingen af folkepensionen.

Det tredje scenarie er, at man opsætter sin pension, dvs. udskyder tidspunktet for udbetalingen af folkepensionen og dermed optjener et ventetillæg til folkepensionen.

Folketinget vedtog den 1. juni 2023, at arbejdsindkomsten ikke længere vil indgå i modregningen af folkepensionen. De nye regler trådte i kraft pr. 1. januar 2024 med tilbagevirkende kraft pr. 1. januar 2023. Det er derfor forventningen, at færre personer i fremtiden vil opsætte deres pension, når arbejdsindkomsten ikke længere modregnes i folkepensionen, da det for de fleste personer ikke kan svare sig at opsætte deres folkepension. Der vil stadig være nogle personer, som har incitament til at opsætte, fx hvis man betaler topskat eller ens ikke-pensioneret partner har en indtægt, som indebærer modregning i folkepensionen.[26]

Muligheden for at opsætte sin folkepension blev indført i 2004 med det formål at give de ældre en større tilskyndelse til at fortsætte på arbejdsmarkedet efter folkepensionsalderen. Når man rammer folkepensionsalderen, kan man vælge at udskyde – opsætte – tilbagetrækningen fra arbejdslivet til et senere tidspunkt og i stedet optjene et såkaldt ventetillæg, som betyder, at folkepensionen bliver højere resten af livet den dag, man vælger at gå på pension. For at have mulighed for at udskyde udbetalingen af folkepensionen skal man opfylde følgende tre betingelser:

- have ret til folkepension
- arbejde mindst 750 timer inden for et kalenderår, svarende til ca. 14 timer i gennemsnit om ugen
- kunne dokumentere arbejdsomfanget

I 2017 blev reglerne ændret. Der blev indført en mulighed for hurtigere udbetaling af ventetillægget, så det nu kan udbetales som en tiårig ydelse eller delvist som en engangsudbetaling. Tidligere blev ventetillægget automatisk udbetalt som en livsvarig forhøjelse af folkepensionen – dette er stadig en mulighed. Desuden blev det derudover muligt at søge om opsat pension med tilbagevirkende kraft.

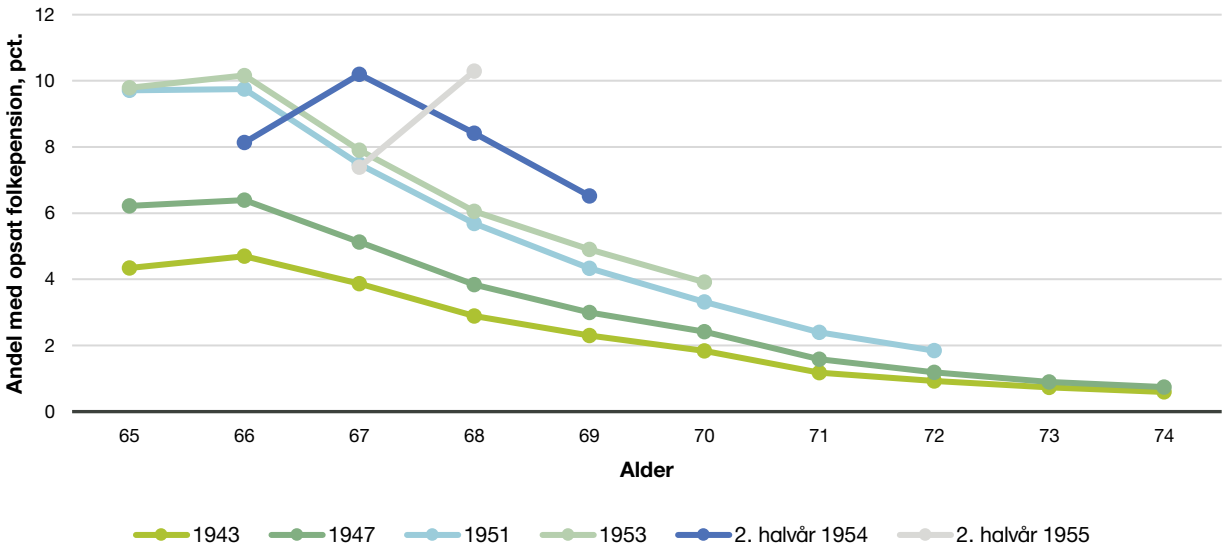
De nye udbetalingsmuligheder gør gevinsten ved opsat pension mere synlig og attraktiv for den enkelte, idet det er ganske store beløb, der kan opnås enten som engangssum eller som årligt tillæg enten livsvarigt eller i ti år.

Ordningen vinder stille og roligt indpas, idet andelen, der vælger at opsætte deres folkepension de første år efter folkepensionsalderen, er steget år for år siden indførslen og er mere end tidoblet fra 2004 til 2023. De nyeste årgange, der når folkepensionsalderen, er således i højere grad end tidligere tilbøjelige til at opsætte folkepensionen og udviklingen er sket støt siden indførslen. Således havde omkring 10 pct. af personer født i 1953 (folkepensionsalder 65 år i 2018) udskudt pensionen som 65- og 66-årig, mens det blot var 4-5 pct. af personerne født i 1943 (folkepensionsalder 65 år i 2008), der gjorde det samme – se Figur 3.5.1. Figuren viser

[26] Læs mere her: https://www.ft.dk/samling/20211/lovforslag/L1/spm/16/svar/1837115/2496145.pdf

også, at andelen af årgangen, der fortsætter med at opsætte folkepensionen, falder over tid – de fleste opsætter pensionen et enkelt eller to år.

Figur 3.5.1 Andel af alderstrin 65-75-år, der har opsat folkepension for fødselsårgangene 1943-1953

Note: En person tæller som havende opsat pension, hvis vedkommende havde en eller flere perioder med opsat pension på det enkelte alderstrin. Den opsatte periode kan godt derefter være ophørt. For årgangene 1943, 1947, 1951 og 1953 er folkepensionsalderen 65 år, mens den er 66 år for personer født i 2. halvår 1954 og 67 år for personer født i 2. halvår 1955.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

Tilsvarende har man mulighed for at udskyde udbetalingen af sin ATP Livslang Pension i op til 10 år efter folkepensionsalderen, hvilket på samme måde giver en livsvarigt højere udbetaling. Da ATP-pensionen ikke er arbejdsindkomst, modregnes den fortsat i de offentlige pensioner ligesom andre skattepligtige indkomster (ud over en vis grænse). Derfor kan det for nogle være en fordel at udskyde deres ATP-pension, afhængigt af deres samlede skatte- og modregningsforhold. I 2023 udskød omkring 4 pct. af de 67-årige udbetalingen af deres ATP – altså omkring hver 25.

Der har de seneste år været en stigende tendens i andelen af personer, som fortsætter beskæftigelsen efter de når folkepensionsalderen. Denne udvikling kan forventes at blive yderligere forstærket i de kommende år, hvor det økonomiske incitament til at blive på arbejdsmarkedet er forbedret, efter at egen arbejdsindkomst ikke længere modregnes i pensionstillægget.

Som det fremgår af Tabel 3.5.1, er andelen af personer, som arbejder i de første fem år efter folkepensionsalderen, steget siden 2014. Men udviklingen handler dels om, at flere fortsætter beskæftigelsen. Hvis man ser på lønmodtagergraden, ses det også, at de arbejder flere timer, og der er således en dobbelteffekt. Dette sker oven i, at folkepensionsalderen i perioden er blevet hævet som led i Velfærdsforliget fra 2006 og efterfølgende reformer. Stigningen i andelen, der arbejder de første fem år efter folkepensionsalderen, indebærer dermed også, at flere arbejder frem mod en senere pensionsalder – og

fortsætter derefter. Det indikerer, at ændringerne i adfærd i høj grad skyldes politisk vedtagne reformer, der har styrket incitamentet til at blive længere på arbejdsmarkedet – ikke mindst justeringerne i ordningen for opsat folkepension. Siden 1. januar 2014 har det været muligt at opsætte folkepension med et lavere beskæftigelseskrav (sænket fra 1.000 til 750 timer), og samtidig blev reglerne lempet, så pensionen ikke længere skulle søges forud. Det har gjort det nemmere og mere attraktivt at udskyde pensionen og få ventetillæg. Sammen med hævelsen af pensionsalderen har det medvirket til, at flere fortsætter i arbejde – både før og efter pensionsalderen.

Tabel 3.5.1 Arbejdsmarkedstilknytning og indkomster 5 år før og efter folkepensionsalderen, 2014, 2022 og 2023

	5 år før folkepensionsalderen			5 år efter folkepensionsalderen		
	2014	2022	2023	2014	2022	2023
Antal	304.075	343.676	347.089	351.880	191.236	192.536
Andel der modtager tilbagetrækningsydelser i løbet af året	48,0	37,0	35,1	93,7	88,9	89,3
Andel lønmodtagere	52,8	58,8	60,7	21,7	24,2	26,4
Median lønindkomst for lønmodtagere	429.531	426.604	427.279	204.809	202.537	233.893
Lønmodtagergrad hos lønmodtagere	77,8	77,7	78,4	48,7	50,6	53,1
Lønmodtagergrad hos alle i aldersgruppen	41,1	45,7	47,6	10,5	12,2	14,0
Gennemsnitlige månedlige løntimer	124,5	124,3	125,5	77,9	81,0	84,9
Andel der har en positiv selvstændigindkomst	9,0	9,7	9,4	7,7	7,9	7,7
Median selvstændigindkomst for personer med positiv indkomst	95.999	77.717	74.398	69.438	53.346	53.326

Note: Lønmodtagere ved folkepensionsalderen er kun inkluderet, hvis de har arbejdet i månederne efter de fylder folkepensionsalderen. I folkepensionsåret er både timerne og indkomsten for perioden over folkepensionsalderen opregnet så det svarer til et år. Folkepensionsåret indgår som det første år i opgørelsen af de fem år efter folkepensionsalderen. Selvstændigindkomsten er for hele året og overvurderer derfor omfanget og indkomsten i første år i 5 år efter folkepensionsalderen. Selvstændigindkomsten inkluderer ikke kapitalindkomst. Indkomsterne er i 2023-lønkroner.
Lønmodtagergrad angiver, i hvor høj grad en person har haft lønnet beskæftigelse i løbet af et år, målt i forhold til fuldtidsarbejde (1924 timer om året). I folkepensionsåret er det målt i forhold til 160 gange månederne over folkepensionsalderen.
Tilbagetrækningsydelser dækker over folkepension, førtidspension, efterløn, seniorpension, tidlig pension og fleksydelse. Personer kan godt indgå både som lønmodtager og selvstændig.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

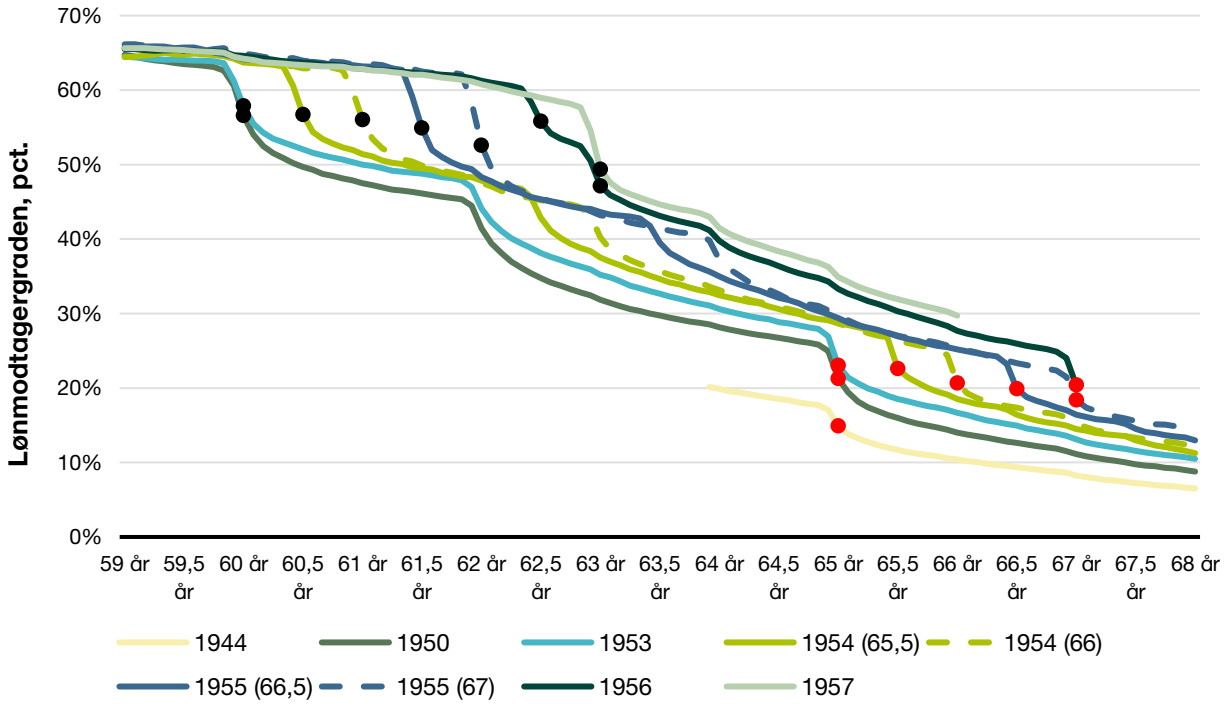
Den samme udvikling gør sig gældende blandt personer, der endnu ikke har nået folkepensionsalderen. Ser man i stedet på gruppen i de fem år før pensionsalderen, ses et markant fald i andelen, som modtager

tilbagetrækningsydelser. I 2014 modtog 48 pct. i denne aldersgruppe en eller flere tilbagetrækningsydelser, mens andelen i 2023 var faldet til 35,1 pct. Faldet er tæt forbundet med de reformer, der har indskrænket adgangen til tidlig tilbagetrækning – særligt Velfærdsforliget fra 2006, hvor det blev besluttet, at efterløns- og folkepensionsalderen skulle hæves gradvist, og Tilbagetrækningsreformen fra 2011, hvor efterlønsperioden blev reduceret fra fem til tre år, og efterlønsalderen samtidig blev sat op.

Konsekvensen af disse reformer er, at færre har mulighed for eller vælger at trække sig tidligt tilbage, og flere i stedet forbliver i beskæftigelse. Det ses tydeligt i stigningen i beskæftigelsesandelen, hvor andelen af fuldtidspersoner i beskæftigelse (Lønmodtagergrad hos alle) er steget med 16 pct. (47,6/41,1) fra 2014 til 2023, for personer i de 5 år før folkepensionsalderen. Igen oveni at personerne er ældre, når de når folkepensionsalderen i 2023 end 2014. Det indikerer, at reformerne ikke blot har forskudt tilbagetrækningstidspunktet, men også har ført til, at flere vælger at blive længere på arbejdsmarkedet – uanset hvornår pensionsalderen falder – og dermed har bidraget til en varig styrkelse af seniorers arbejdsmarkedstilknytning.

Udviklingen fremgår tydeligt af Figur 3.5.2, som viser lønmodtagergraden fra 59 til 68-årsalderen for årgangene 1944 til 1957.

Figur 3.5.2 Udviklingen i lønmodtagergraden for årgang 1944-1957 i alderen 59 – 68-årige

Note: Lønmodtagergrad angiver, i hvor høj grad en person har haft lønnet beskæftigelse i løbet af et år, målt i forhold til fuldtidsarbejde (1924 timer om året), beregnet som gennemsnit for hele aldersgruppen. De sorte prikker indikerer efterlønsalderen, og de røde prikker indikerer folkepensionsalderen for de forskellige årgange. Parentesen indikerer folkepensionsalderen.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

Figuren illustrerer, hvordan beskæftigelsen blandt ældre har ændret sig over tid, og hvordan reformerne gradvist har skubbet beskæftigelsen op i højere alderstrin. Det samlede arbejdsomfang er steget markant, og det er især tilbagetrækningsreformerne, som har spillet en central rolle i at ændre adfærden.

Sammenligner man fx andelen af fuldtidspersoner i lønmodtagerbeskæftigelse blandt personer, der befinder sig et år før folkepensionsalderen, ses en markant udvikling. For personer født i 1944, som havde en folkepensionsalder på 65 år i 2009, var omkring 20 pct. i fuldtidsbeskæftigelse som 64-årige. For personer født i 1957, som nåede folkepensionsalderen ved 67 år i 2024, var andelen steget til omkring 30 pct. i fuldtidsbeskæftigelse som 66-årige – altså 12 måneder før folkepension.

Udviklingen afspejler, at de to kohorter har været omfattet af vidt forskellige tilbagetrækningsvilkår som følge af ændringerne i pensionssystemet. Årgang 1944 kunne fortsat trække sig tilbage som 60-årige med op til fem års efterløn frem til folkepensionsalderen på 65 år. For årgang 1957 blev efterlønsalderen derimod hævet til 63, mens folkepensionsalderen var steget til 67 år. Ændringerne følger af Velfærdsaftalen fra 2006 og Tilbagetrækningsreformen fra 2011, som gradvist hævede aldersgrænserne og reducerede efterlønsperioden fra fem til tre år. For årgang 1957 betød det en forkortelse af perioden fra fem til fire år. De senere årgange har således mødt både kortere efterlønsperioder og højere pensionsalder, hvilket har bidraget til et gradvist højere arbejdsudbud i årene op til folkepension. De senere årgange har således mødt både kortere efterlønsperioder og højere pensionsalder, hvilket har bidraget til et gradvist højere arbejdsudbud i årene op til folkepensionen. Det vidner om, at beskæftigelsen ikke blot er rykket til højere aldersgrupper i takt med en hævet pensionsalder, men også er blevet markant styrket i perioden op til pensionsretten. Med andre ord er beskæftigelsen ikke kun forskudt, men også intensiveret, og flere fortsætter i dag beskæftigelsen helt frem til og forbi pensionsalderen.

Mønstret i figuren afspejler reformernes samlede indflydelse: Den gradvise forhøjelse af folkepensionsalderen, som har haft effekt fra 2019, samt forhøjelsen af efterlønsalderen gennem tilbagetrækningsreformen fra 2011, har trukket beskæftigelsen mod højere aldersgrupper. Kurverne for de yngre årgange forskydes tydeligt mod højre, hvilket illustrerer, at personer i dag, i gennemsnit, arbejder længere og trækker sig senere tilbage end tidligere generationer.

3.6 Arbejdsudbud og selvpension

I de seneste år har beskæftigelsen været høj og undersøgelser har vist, at mange virksomheder mangler arbejdskraft. Dette kan i sidste ende bremse den økonomiske vækst i Danmark. SVM-regeringen, erhvervslivet og diverse eksperter har derfor et øget fokus på arbejdsudbuddet, dvs. de antal timer ledige og beskæftigede udbyder til arbejdsmarkedet.

Diverse interesseorganisationer har opgjort, at der i fremtiden vil være større efterspørgsel på arbejdskraft.

ROCKWOOL Fonden har i 2025 udgivet en ny publikation – 'Danmark går i gråt' – hvor de forventer, at den offentlige beskæftigelse over de næste 10 år forventes at få brug for 88.000 flere personer, mens arbejdsstyrken kun forventes at stige med 47.000 personer. Det vil derfor kræve et fald i den private

beskæftigelse på 41.000 personer for at imødekomme dette behov. Det er formentlig ikke realistisk, at disse personer nemt kan flyttes, da de sandsynligvis har andre kvalifikationer.

Kommunernes Landsforening forventer, at hvis antallet af SOSU'er pr. bruger skal være det samme i 2035 som i 2023, skal der ansættes 23.000 flere SOSU'ere i ældreplejen for at imødekomme, at der vil være 124.000 flere personer over 80 år i 2035 sammenlignet med 2023.

Finansministeriet forventer – i publikationen 'Økonomisk analyse – Rekruttering af velfærdsmedarbejdere nu og i fremtiden' - at der fra 2023 til 2035 er brug for 49.000 flere personer i den offentlige beskæftigelse samtidig med, at den strukturelle arbejdsstyrke kun stiger med 24.000 personer i samme periode.

Dansk Arbejdsgiverforening forventer, at der vil være 150.000 færre faglærte i 2035 sammenlignet med 2023, hvilket svarer til et fald i antallet af faglærte på ca. 20 pct.

Dansk Erhverv forventer, at der vil mangle omkring 130.000 fuldtidspersoner i 2033 på det danske arbejdsmarked.[27]

Arbejdsbevægelsens Erhvervsråd har opgjort, at der i 2030 vil mangle 99.000 faglærte, 24.000 KVU'ere (korte videregående uddannelser) og 13.000 MVU'ere (mellemlange videregående uddannelser) samtidig med, at der vil være et overskud af akademikere på 25.000 personer, personer med gymnasiale uddannelser på 51.000 personer og ufaglærte på 59.000 personer.[28]

På den baggrund er der politisk foretaget en række initiativer til at øge - især seniorernes - incitament til at fortsætte med at arbejde efter folkepensionsalderen. Fra 2023 er modregningen i pensionisternes indkomst som følge af egen og partnerens arbejdsindkomst blevet fjernet. Ultimo 2023 blev der indgået en skatteaftale, som vil give de arbejdende pensionister skattelettelser herunder, er seniorpræmien blevet forbedret.[29]

Analysen i dette underafsnit (3.6) er todelt, i den første del (afsnit 3.6.1) vil vi se på andelen af beskæftigede seniorer både før og efter folkepensionsalderen, og hvordan udviklingen har været igennem tiden. I den anden del (3.6.2) vil vi se nærmere på fænomenet 'selvpension', og se på hvor mange selvpensionister, der er, samt om der er nogle særlige karakteristika for denne gruppe af personer.

3.6.1 Den overordnede tilbagetrækning blandt personer, som er 50+

Den danske befolkning er en aldrende befolkning, hvor store fødselsårgange er gået på pension og små årgange kommer ind på arbejdsmarkedet, kombineret med en stigende levetid. Det vil sige, at en relativt mindre andel af den danske befolkning er i den erhvervsaktive alder ift. andelen af befolkningen over fx 65 år.

Dette kan udfordre arbejdsmarkedet i de kommende år, og her kan seniorerne på arbejdsmarkedet være et aktiv. ROCKWOOL Fonden forventer, at andelen af befolkningen, som er mindst 60 år vil stige fra 27 pct. i

[27] Læs mere om analysen her: https://www.danskerhverv.dk/contentassets/c56ee11838bb43f5b16dfe084fb2374d/one_pager_mangel_arbejd_sept23.pdf
[28] Læs mere om analysen her: https://www.ae.dk/analyse/2021-03-danmark-mangler-99000-faglaerte-i-2030
[29] Læs mere om skatteaftalen her: https://fm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2023/december/regeringen-indgaar-bred-aftale-om-skattereform/

dag til at udgøre omkring 37 pct. af befolkningen i 2100, men i samme periode vil folkepensionsalderen også stige.

Tabel 3.6.1 viser, at den forventede andel af personer over folkepensionsalderen stiger frem mod 2040 fra 18,2 pct. i 2023 til 18,8 pct. Fra 2040 og frem mod 2100 forventes andelen af falde til 14,5 pct.

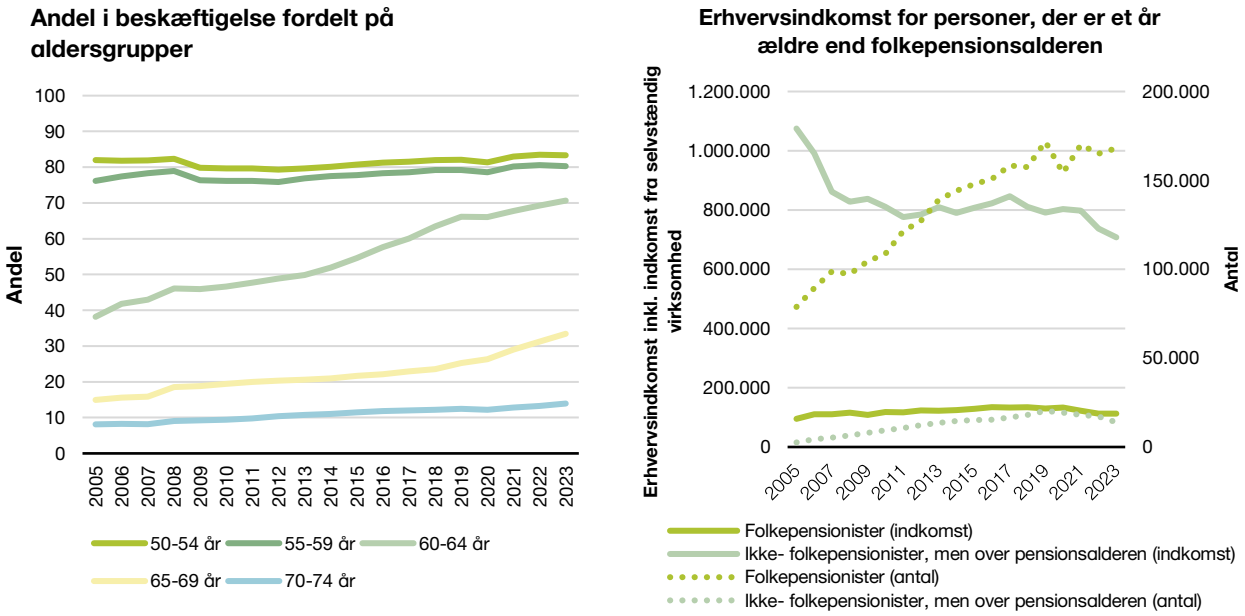
Tabel 3.6.1 Forventet udvikling i andelen af folkepensionister frem til 2100

Pct.	2023	2030	2040	2050	2060	2070	2080	2090	2100
Andel over folkepensionsalderen	18,2	18,7	18,8	18,4	16,3	16,1	16,3	15,7	14,5
Andel folkepensionister	18,0	19,1	19,2	18,4	16,3	16,2	16,4	15,7	14,6

Kilde: Ældre Sagens publikation 'Befolkning og Fremtid – 2023', oktober 2023; DREAM's befolkningsfremskrivning 2023.

Figur 3.6.1 opgør andel i beskæftigelse fordelt på aldersgrupper og på hvor mange pensionister, som er beskæftigede og pensionisternes gennemsnitlige erhvervsindkomst. Personen skal mindst være et år ældre end pensionsalderen for at sikre, at beskæftigelsen ikke stammer fra, inden man overgik til pension.

Figur 3.6.1 Andel beskæftigede 50-74-årige (venstre figur) og beskæftigede der har opnået folkepensionsalderen (højre figur)

Note: Figuren til venstre viser andel beskæftigede seniorer, der er opgjort på baggrund af RAS-registret. Figuren til højre viser erhvervsindkomst og antal, der arbejder efter, at de har opnået folkepensionsalderen (personen skal være mindst ét år ældre end folkepensionsalderen).
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

Figuren til venstre i Figur 3.6.1 viser, at andelen i beskæftigelse (også kaldet beskæftigelsesfrekvensen) for aldersgruppen 60-64 år er steget markant fra 2005 til 2023 - fra 38 pct. til 71 pct. Det hænger blandt andet sammen med flere reformer: efterlønsreformen af 1999, førtidspensionsreformen af 2012 og Velfærdsforliget af 2006, som hævede efterlønsalderen og forkortede den fra 5 til 3 år fra 2014 til 2022. Derudover er der – i perioden 2005 - 2023 - også sket en stigning i beskæftigelsesfrekvensen for aldersgruppen 65-69 år fra 15 pct. til 33 pct. Dette skal også ses i lyset af Velfærdsforliget 2006, som medførte, at folkepensionsalderen er steget med et halvt år for hvert år siden 2018, dvs. folkepensionsalderen er steget fra 65 år i 2018 til 67 år i 2022.

Kurven i Figur 3.6.1 viser, at siden 2005 har antallet af personer, der arbejder ved siden af folkepensionen, været stigende. Dog var der et knæk i kurven i 2020, hvor Corona-krisen og den stigende folkepensionsalder formentlig slog igennem. I perioden 2005 til 2019 har der været en løbende stigning i antallet af personer, der har en erhvervsindkomst og samtidig ikke har startet udbetalingen af folkepensionen. Dette er typisk personer, der har opsat deres folkepension. Fra 2020 har der været et fald for denne gruppe, hvilket kan skyldes stigende pensionsalder og at arbejdsindkomst – fra 2023 - ikke længere modregnes i folkepensionen.

Selvom der er flere og flere, som arbejder efter folkepensionsalderen, så er der også et stigende antal, som er selvpensionister.

3.6.2 Selvpensionering blandt 60+-årige

Selvpension skal forstås som, at man har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet før pensionsalderen og samtidig ikke modtager nogen offentlige overførselsindkomster. Man har med andre ord trukket sig tilbage for egne midler. Dette kan fx være formueindkomst, privat pensionsopsparing eller at man forsørges af en partner. Man kan typisk starte udbetaling af ens pensionsopsparing 3 eller 5 år før folkepensionsalderen.

Hvordan defineres selvpension?

Der er ikke en entydig definition af selvpension. I det følgende vil vi se nærmere på forskellige definitioner af en selvpensionist, der er blevet brugt i tidligere analyser. I Tabel 3.6.2 nedenfor har vi opsummeret antagelser vedr. de forskellige definitioner af selvpension.

Tabel 3.6.2 Opsummering af antagelser vedr. selvpension

	Dansk Arbejdsgiverforening	Forsikring og Pension	Finansministeriet	ATP (inkl. Tjenestemænd)	ATP (ekskl. Tjenestemænd)
Alder man kan gå på selvpension	Op til 5 år før folkepensionsalderen.	Mindst 60 år.	Mindst 60 år.	Mindst 60 år.	Mindst 60 år.
Arbejde	Sortere personer fra med lønmodtagerbeskæftigelse, tilbagetrækningsydelse eller	Erhvervsindkomsten udgør mindre end 165.400 i 2023-lønkroner årligt	Maksimalt 1 time om måneden i gennemsnit.	Erhvervsindkomst udgør mindre end 28.550 i 2023-lønkroner årligt.	Erhvervsindkomst udgør mindre end 28.550 i 2023-lønkroner årligt.

	Dansk Arbejdsgiverforening	Forsikring og Pension	Finansministeriet	ATP (inkl. Tjenestemænd)	ATP (ekskl. Tjenestemænd)
Offentlig forsørgelse	modtager anden offentlig ydelse ud fra socioøkonomisk status eller E-indkomst data.	Ingen offentlige ydelser i måneder med egen pension.	Ingen offentlige ydelser.	Ingen offentlige ydelser og den primære socioøkonomiske status må ikke være i arbejdsstyrken eller på en tilbagetrækningsydelse.	Ingen offentlige ydelser og den primære socioøkonomiske status må ikke være i arbejdsstyrken eller på en tilbagetrækningsydelse.
Pensionsudbetaling	Udbetalinger af egen pension i mindst 6 måneder i træk.	Løbende udbetalinger af egen pension i mindst 3 måneder i træk.	Løbende udbetalinger af egen pension.	Løbende udbetalinger af egen pension.	Løbende udbetalinger af egen pension.
Er opgørelsen af selvpensionister inkl. tjenestemænd?	Ja	Nej, da den løbende udbetaling fra egen pension skal være større end udbetaling af tjenestemandspension., hvilket fjerner de fleste tjenestemænd	Nej	Ja	Nej
Antal i 2023	12.300[30]	11.500	6.300[31]	11.400	6.900

Dansk Arbejdsgiverforening (herefter DA) definerer en selvpensionist – i artiklen "*Markant flere trækker sig tilbage før pensionsalderen for egne midler (2023)*"- som en, der hverken har lønmodtagerbeskæftigelse, er på en tilbagetrækningsydelse eller modtager anden offentlig ydelse. Desuden skal personen have modtaget udbetalinger fra en privat pensionsordning i minimum 6 måneder. Selvstændige og modtagere af private invalidepensioner er blevet sorteret fra. DA's opgørelse af selvpensionister er inklusive tjenestemandspensionister og DA begrænser antallet af selvpensionister til, at man kan trække sig tilbage for egne midler op til 5 år før folkepensionsalderen.

Forsikring og Pension (herefter F&P) definerer en selvpensionist[32], som en, der er fyldt mindst 60 år og er yngre end folkepensionsalderen samt modtager løbende udbetalinger fra egen pension med udbetalinger i mindst 3 måneder i træk. De løbende udbetalinger er større end evt. udbetaling af tjenestemandspension.

[30] Vi har estimeret tallet på baggrund af Dansk Arbejdsgiverforenings antagelser.
[31] Vi har estimeret tallet på baggrund af Finansministeriets antagelser, dog ligger det på samme niveau, som Finansministeriet forventede i 2023.
[32] Se mere her: https://fogp.dk/media/l5sdx4kr/webinar-selvpension.pdf eller artiklen 'Få selvpensionerede både i dag og i fremtiden' (Kjærsgaard, Nielsen og Hansen), Finans/Invest nr. 3 - 2024

Man må desuden ikke modtage offentlige ydelser i måneder med udbetaling af egen pension og ens erhvervsindkomst skal være begrænset (dvs. maksimalt en erhvervsindkomst på 7.500 i 2001-kr. pr. måned).

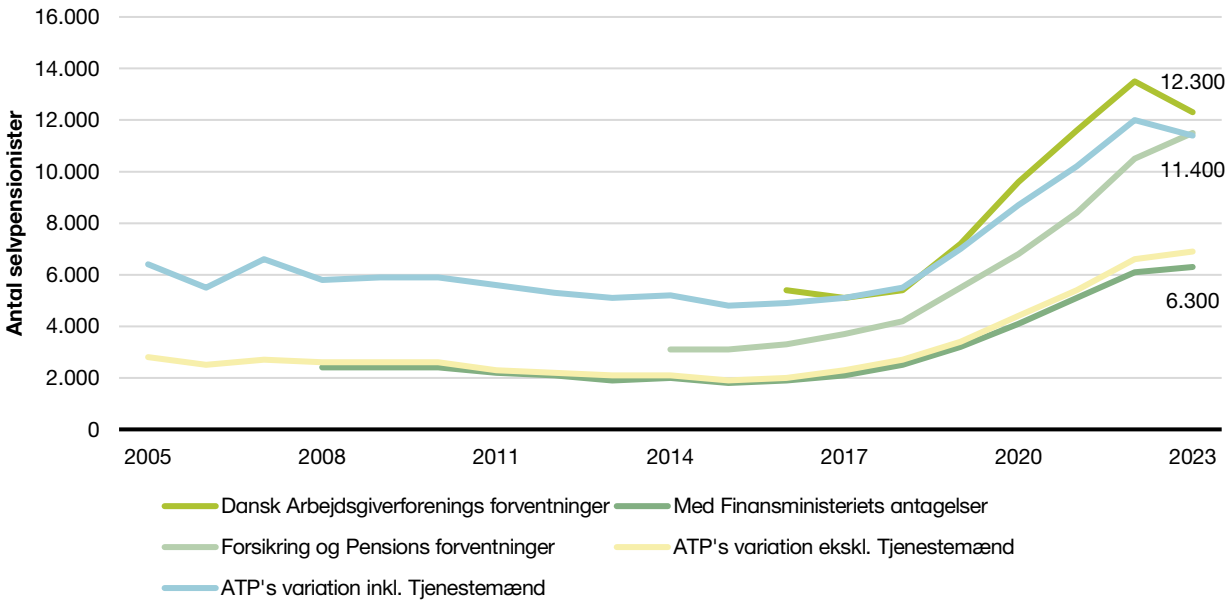
Finansministeriet (herefter FM) definerer en selvpensionist, som en, der er fyldt mindst 60 år og er yngre end folkepensionsalderen. Man må ikke modtage nogen form for forsørgelse fra det offentlige herunder tjenestemandspension, efterløn mv. Desuden må man ikke være i beskæftigelse, defineret som at man i gennemsnit maksimalt må arbejde én time om måneden.

I Figur 3.6.2, nedenfor, har vi også beregnet vores egne definitioner af selvpensionister, hvor den ene er inklusive tjenestemænd og den anden er eksklusive tjenestemænd.

Vi definerer en selvpensionist som værende en, der er mindst 60 år og yngre end folkepensionsalderen. Desuden må personen ikke i løbet af året modtage nogen form for offentlige ydelser og ens erhvervsindkomst må maksimalt udgøre 25.000 i 2020-kr. årligt. Personen må heller ikke være på nogen tilbagetrækningsydelse eller have en socioøkonomisk status som selvstændig eller lønmodtager.[33]

Figur 3.6.2, ovenfor, viser udviklingen i antallet af selvpensionister fra 2005 til 2023, hvor vi har anvendt F&P's faktisk estimerede antal selvpensionister. For FM har vi estimeret det historiske antal af selvpensionister på

Figur 3.6.2 Antal selvpensionister i perioden 2005 – 2023

Note: For Forsikring og Pension har vi anvendt tallene fra deres analyser. For Dansk Arbejdsgiverforening har vi anvendt tallene fra deres analyse hvis de har været tilgængelige, ellers har vi estimeret tallene på baggrund af deres antagelser. Den historiske serie for Finansministeriet har vi estimeret tallene fra før 2024, på baggrund af Finansministeriets anvendte antagelser.
Kilde: Dansk Arbejdsgiverforening, Forsikring og Pension, Finansministeriet, Danmarks Statistik og ATP, 2025.

[33] Den socioøkonomiske status følger Danmarks Statistik socioøkonomisk kode (Socio13), som dannes ud fra den væsentligste indkomstkilde.

baggrund af deres antagelse. For DA har vi anvendt deres faktisk estimerede antal af selvpensionister frem til 2022, dog har vi i 2023 estimerede antallet af selvpensionister på baggrund af deres antagelser.

Det er vores vurdering, at tjenestemænd skal indgå i opgørelsen af antallet af selvpensionister, da man optjener en ret til tjenestemandspension lidt ligesom, man sparer op til sin arbejdsmarkedspension. Desuden vurderer vi, at for at være en selvpensionist må man ikke modtage nogen midler fra det offentlige eller være i arbejdsstyrken. Dette gøres ved at fjerne de personer, som har modtaget offentlige ydelser eller har en socioøkonomisk status som er i arbejdsstyrken eller på en tilbagetrækningsydelse.

Derudover bør man kun have en begrænset erhvervsindkomst. Vi definerer en begrænset erhvervsindkomst som 25.000 i 2020-kr årligt. Det skyldes, at man reelt skal have trukket sig tilbage, samtidig vil vi ikke udelukke personer, der har haft en begrænset erhvervsindkomst.

På den baggrund vil vi nedenfor bruge definitionen fra den blå linje ('ATP's variation inkl. Tjenestemænd').

I Figur 3.6.2 vises det desuden, at der har været en kraftig vækst i antallet af selvpensionister siden 2015. I perioden 2015 til 2022 er efterlønsordningen afkortet fra 5 til 3 år, og pensionsalderen er løftet med 2 år for både efterlønnen og folkepensionen.

Hvorfor ser vi sådan en kraftig stigning i selvpensionering de seneste år?

Der kan være mange forklaringer til stigningen i antallet af personer som går på selvpension, men det vil typisk være et udtryk for, at man har et så stort økonomisk råderum, at man kan finansiere en tidligere tilbagetrækning uden offentlige midler eller, at man dels kan blive finansieret af sin partners indkomst. Hovedparten af dem som er selvpensionister, har en indkomst, som er lavere end dagpengesatsen. En mandlig selvpensionist havde i 2023 i gennemsnit en bruttoindkomst på 334.000 kr., hvilket er på omtrent samme niveau som den gennemsnitlige husstandsindkomst fordelt ud på individer (341.000 kr.). En kvindelig selvpensionist havde derimod en indkomst på 233.000 kr., hvilket var 151.000 kr. lavere end den gennemsnitlige husstandsindkomst fordelt ud på individer. Dette indikerer, at kvindelige selvpensionister i større grad er finansieret af deres partner.

En forklaring til stigningen i antallet af selvpensionister kan også være, fordi Fælleserklæringen i 1987 sørgede for, at de fleste lønmodtagere i dag sparer op til deres egen pension. Det har betydet, at pensionsformuerne er steget for mange pensionister i dag, og i fremtiden forventes pensionerne at stige endnu mere. Det er dog stadig kun de færreste der forventes at have råd til en selvfinansieret pension.

Måske den mest bidragende faktor til selvpensionering er de stigninger i tilbagetrækningsalderen vi har set siden 2014, hvor efterlønsperioden er blevet forkortet med 2 år, samtidig med at efterlønsalderen og folkepensionsalderen er steget med 2 år. Disse stigninger i pensionsalderen medfører også, at selve populationen der kan gå på selvpension, er blevet større. Fra 2018 til 2023 er andelen af personer på selvpension, der er mindst 60 år, men yngre end folkepensionsalderen, steget fra 1,6 pct. til 2,3 pct.

Hvad karakteriserer dem, der vælger at bruge selvpensionering?

Vi vil nedenfor se nærmere på, hvad der karakteriserede en selvpensionist i 2023 herunder køn, formue, branche, uddannelsesniveau, parstatus, ens eventuelle partners arbejdsmarkedstilknytning og alder.

Man bliver typisk selvpensionist 2-3 år før pensionsalderen, dog går tjenestemænd lidt tidligere. Blandt selvpensionister, der ikke er tjenestemænd, har kun 22 pct. mere end 3 år til folkepensionsalderen, mens det gælder for hele 34 pct. af tjenestemændene, der er selvpensionister.

Selvpensionister har i gennemsnit en højere samlet nettoformue inkl. pensionsformuen end den resterende del af aldersgruppen. Siden 2014 har nettoformuen, i gennemsnit, været mellem 3,5 – 4,0 mio. kr. højere for selvpensionister. Dette indikerer, at man skal have et stort økonomisk råderum for at kunne trække sig tilbage for egne midler. F&P (2024) kalder også selvpension for et velhaverfænomen, da disse personer typisk har en høj pensionsformue og dermed høje forventede udbetalinger, hvor 30 pct. kan forvente en pensionsudbetaling på over 20.000 kr. per måned, hvor det kun er tilfældet for 5 pct. af ikke-selvpensionisterne (Kjærsgaard et.al., 2024).

I 2005 udgjorde enlige 22 pct. af selvpensionisterne, hvilket var uændret i 2023. Men I samme periode er andelen af enlige ikke-selvpensionister steget fra 26 pct. til 32 pct., så der er blevet relativt færre enlige blandt selvpensionisterne, da enlige generelt fylder mere i 2023.

I 2005 var 42 pct. af selvpensionisterne kvinder, og i 2023 var andelen steget til 59 pct. Andelen af selvpensionisterne der er kvinder er dermed vokset markant i perioden.

Stigningen i andelen af kvinder og par-personer hænger sammen med, at efterlønsordningen er blevet strammet op. Der var både en reform af efterlønsordningen i 1999 (øget modregning og mindre ydelse) og igen i 2012 (afkortning fra 5 til 3 år og stigende efterlønsalder fra 60 til 65 år). Det har gjort det svære for kvinder i parforhold at lade sig pensionere samtidig med deres mandlige partner (joint retirement)[34], som ofte pensionere sig omkring folkepensionsalderen, fordi det er meget dyrt at selvpensionere sig, hvis man ikke har en meget stor formue eller en partner til at hjælpe med at forsørge sig.

Derfor ser vi også en stigning i aldersforskellen mellem par, der er selvpensionister, og par der ikke er selvpensionister, fordi det især er de par, der ikke kan vente på, at kvinden når folkepensionsalderen, der bliver nødt til at lade sig selvpensionere, hvis de ønsker at trække sig tilbage samtidig. Samtidig ser vi også, at selvpensionisternes partner oftere modtager folkepension i 2023 end i 2005, hvilket understøtter tesen om, at man ønsker at pensionere sig samtidig.

Blandt selvpensionister, der er tjenestemænd, er uddannelsesniveauerne kort, mellemlang og lang videregående uddannelse overrepræsenteret. De kommer typisk fra undervisning, 'transport og godshåndtering' eller 'offentlig forvaltning og forsvar'. Selvpensionerede tjenestemænd kommer primært fra den offentlige sektor.

[34] At mange trækker sig tilbage samtidig, kan fx ses i Faktum nr. 156 "*Par trækker sig tilbage sammen når de forlader arbejdsmarkedet*".

Blandt selvpensionister, der ikke er tjenestemænd, er uddannelsesniveauerne kort og mellemlang videregående uddannelse overrepræsenteret og særligt personer, der har været i den finansielle sektor, er overrepræsenteret. Brancherne 'offentlig forvaltning og forsvar', undervisning og 'information og kommunikation' er også overrepræsenteret. Selvpensionister, der ikke er tjenestemænd, kommer hyppigere fra den private sektor.

Hvad kan vi forvente i fremtiden mht. selvpensionering?

Igennem 1990'erne blev de danske pensionsordninger udvidet kraftigt med introduktionen af en række arbejdsmarkedspensionsselskaber og overenskomster med krav om pensionsopsparing. Derfor sparer de fleste personer i den erhvervsaktive alder i dag op til pension i ATP, i en arbejdsmarkedspensionsordning eller i en individuel ordning.

I nullerne vedtog Folketinget, at vi skal arbejde længere, fordi vi lever længere. Tilsammen har det medført, at flere sparer op til pension, og at danskerne kommer til at spare op i en længere periode i fremtiden, og dermed vil få en større pensionsopsparing.

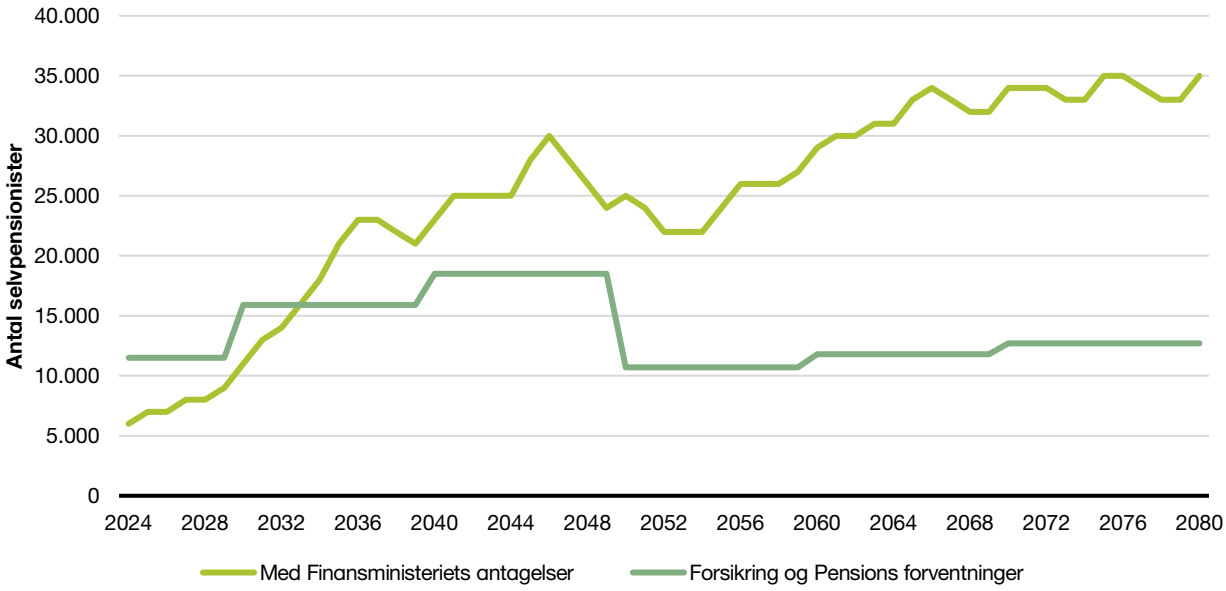
Med de større pensionsopsparinger i fremtiden har der været udtrykt en bekymring for, om der vil være et stort antal personer, som vil lade sig selvpensionere i fremtiden. Det skyldes, at selvpensionering kan skabe en udfordring for det velfærdssamfund, vi kender i dag, hvis det medfører, at en større andel trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet før folkepensionsalderen. Den nuværende velfærdsmodel bygger på, at dem der kan arbejde, bidrager til velfærdssamfundet. Hvis der fremover er flere, der går på selvpension, og den samlede tilbagetrækning stiger, vil det betyde færre skatteindtægter til at finansiere velfærdsydelserne i samfundet, og det vil desuden reducere arbejdsudbuddet.[35] Effekten afhænger dog af, om tilbagetrækningen blot flytter fra fx efterløn til selvpension. Hvis tilbagetrækningsmønstret flytter fra en offentlig tilbagetrækningsydelse til selvpension, vil det blive billigere for samfundet, da staten ikke skal betale offentlige ydelser til disse personer.

Figur 3.6.3 viser en fremskrivning af antallet af selvpensionister fra 2024 til 2080 for FM og F&P. FM har fremskrevet antallet af selvpensionister for samtlige år, mens F&P har lavet en fremskrivning for årene 2030, 2040, 2050, 2060 og 2070.

Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning (herefter Pensionskommissionen), som kom med deres afrapportering i 2022, forventer, at selvpensionering på de fem alderstrin før folkepensionsalderen kommer til at stige fra omkring 6.000 personer i dag til 30.000 personer i 2060 og 35.000 i 2080. Forsikring og Pension forventer derimod, at der kun vil være 11.800 personer på selvpension i 2060, jf. Kjærsgaard, et.al. (2024). Kjærsgaard et.al. (2024) forventer desuden et fald i antallet af selvpensionister mellem 2040 og 2050 – se Figur 3.6.3 - hvilket primært skyldes, at retten til at få udbetalt private pensioner som 60-årig udfases, og man fremover først kan få udbetalt sin private pension 3-5 år før folkepensionsalderen.

[35] Læs mere her: https://avisendanmark.dk/erhverv/eksperter-naar-flere-danskere-pensionerer-sig-selv-tidligt-i-livet-kommer-velfaerdssamfundet-under-pres

Figur 3.6.3 Antal selvpensionister i perioden 2024 – 2080 ifølge Finansministeriet og F&P

Note: Figuren viser en fremskrivning af antallet af selvpensionister fra 2024 til 2080 for FM og F&P. FM har fremskrevet antallet af selvpensionister for samtlige år, mens F&P har lavet en fremskrivning for årene 2030, 2040, 2050, 2060 og 2070.
Kilde: Forsikring og Pension og Finansministeriet, 2025.

Denne pointe har meget stor effekt på fremskrivningen, da det betyder, at antallet af alderstrin, hvor man kan aktivere sin private pension og gå på selvpension, falder fra omkring syv alderstrin i dag til omkring tre alderstrin i fremtiden. Det vil først være omkring 2040, at en pensionsudbetalingsalder på mindst 60 år er udfaset. Dette betyder også, at i årene med en pensionsalder på 69 år, vil der være personer, der har mulighed for at aktivere deres private pension i op til ni år før folkepensionsalderen. F&P forventer desuden en stigning i antallet af selvpensionister mellem 2050 og 2070, hvilket primært drives af højere forventede pensionsudbetalinger, men niveauet er stadig meget lavere end Pensionskommissionens forventninger.

Kommissionen forventer ikke, at den samlede andel, der har trukket sig tilbage året før folkepensionsalderen, stiger – selvom man forventer at nogle flere selvpensionere sig i fremtiden – de forventer, at den forbliver omkring 60 pct. Det skyldes, at man forventer et markant fald i andelen som går på efterløn i fremtiden – et fald - fra 35 pct. i dag til 7 pct. for årgang 1990. Og dette fald forventes at blive udlignet af både selvpensionering, tidlig pension og seniorpension. Det vil sige, at det vurderes, at andelen som trækker sig tilbage før folkepensionsalderen i fremtiden, vil være uændret sammenlignet med i dag.

I nyhedsbrevet Faktum nr. 217 med titlen ”Sparer danskerne for meget eller for lidt op” vises det også, at langt de fleste danskere ikke sparer ”for meget” op til pension og forventningen er, at det kun er en mindre gruppe af danskerne, som vil have råd til at trække sig tidligt tilbage for egne midler. Analysen viser:

1. Få personer (10 pct.) sparer 12, 15 eller 18 pct. op til pension igennem hele arbejdslivet, og vil kunne trække sig tilbage for egne midler.
2. Dækningsgraden kommer især til at stige for lav- og mellemindkomsterne for hvem det (relativt set)

er meget dyrt at trække sig tidligt tilbage for egne midler.

3. DØRS 2021 og analysen ovenfor har vist, at danskerne har valgt at arbejde længere i takt med at efterløns- og folkepensionsalderen er steget, og det er selvom mange personer har fået højere pensionsformuer i samme periode.
4. Så selvom selvpensionering stiger og er steget, så er den samlede tilbagetrækning ikke steget, og forventes heller ikke at gøre det i fremtiden, fordi færre bruger de offentlige ordninger.

Det er især lav- og mellemindkomsterne som kommer til at opleve en stigning i deres indkomster og dækningsgrader i pensionstilværelsen i fremtiden, da det er disse grupper, der – i forlængelse af Fælleserklæringen fra 1987 og udvidelsen af ATP-ordningen – har fået en pensionsordning. Det er dog en stigning fra relative lave pensionsformueniveauer, og vi har vist, at selvpension er mest udbredt blandt personer, der har høje formuer.

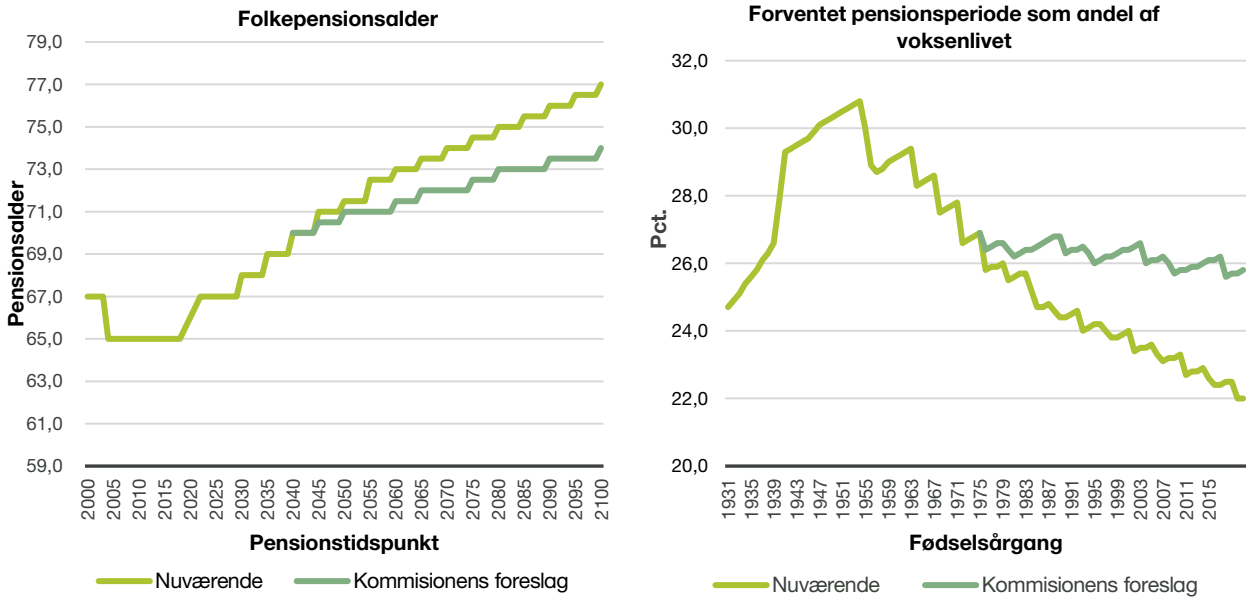
3.7 Længere levetider og højere folkepensionsalder

Øget levetid betyder, alt andet lige, at færre erhvervsaktive skal brødføde større grupper udenfor de aktive aldre. Den såkaldte ældrebyrde bliver tungere. Den øgede levetid lægger et yderligere pres på ældrebyrden, der allerede øges af den demografiske udvikling, nemlig at det er relativt store årgange, der er begyndt at gå på pension, samtidig med at de årgange, der "erstatter" dem på arbejdsmarkedet, er relativt små.

Der er i dag kun begrænset forskel på hvor mange år, man er på en tilbagetrækningsordning på tværs af uddannelsesniveau, men der er dog forskelle på, hvor mange år de forskellige uddannelsesniveauer - i gennemsnit - er på de førtidige tilbagetrækningsordninger.[36] For staten er længere levetid en udfordring, fordi flere ældre betyder øgede pensionsudgifter til folkepensionen og de supplerende sociale ydelser. Samtidig øges udgifterne også på pleje- og sundhedsområderne, fordi ældre i langt højere grad end andre generationer trækker på sådanne ydelser. De offentlige pensioner finansieres over de løbende skatteindtægter, og når der skal udbetales pensioner i flere år, stiger statens udgifter. Med Velfærdsaftalen i 2006 vedtog Folketinget en indeksering af folkepensionsalderen (og efterlønsalderen), der betyder, at folkepensionsalderen stiger i takt med befolkningens forventede levetid. I 2011 blev det klart at levetidsforventningerne var undervurderede, og indekseringen blev fremrykket i forbindelse med Tilbagetrækningsreformen. Velfærdsaftalen og Tilbagetrækningsreformen var i høj grad med til at fremtidssikre pensionssystemet og sikre den langsigtede finansielle stabilitet. De nuværende regler betyder, at Folketinget hvert femte år tager stilling til, om folkepensionsalderen (og efterlønsalderen) skal opjusteres 15 år ude i fremtiden på baggrund af den levetidsudvikling, man p.t. forventer at have i fremtiden. Reglerne foreskriver, at man maksimalt kan hæve folkepensionsalderen et år ad gangen hvert femte år. I 2020 vedtog Folketinget således, at folkepensionsalderen fra 2035 skal være 69 år, og i 2025 vedtog Folketinget, at folkepensionsalderen fra 2040 skal være 70 år. Siden Velfærdsaftalen er levetiden steget markant mere end forventet, og stigningen forventes at fortsætte. Med de nuværende fremskrivninger af levetiden forventes folkepensionsalderen at være 75 år i 2080 og 77 år i 2100 – se Figur 3.7.1.

[36] Se afsnit 4.2 i Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidnings rapport 'Fremtidssikring af et stærkt pensionssystem'

Figur 3.7.1 Udvikling i folkepensionsalder og den forventede pensionsperiode (som andel af voksenlivet) ved nuværende indeksering og ved Pensionskommissionens forslag

Note: Venstre figur illustrerer de forventede folkepensionsaldre på baggrund af befolkningsprognosen med hhv. den nuværende indeksering og med Pensionskommissionens forslag til ændret indeksering. Højre figur viser den andel, som pensionsperioden vil udgøre af et voksenliv givet, at man går på pension ved den forventede pensionsalder.
Kilde: Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning (Pensionskommissionen), 2022

Den stigende levetid har dermed betydet, at særligt den yngre del af befolkningen ser frem mod en væsentligt højere folkepensionsalder end den ældre del af befolkningen, samtidig med at de nuværende pensionister kan se frem til en længere pensionsperiode end hidtil antaget. Dette har ført til diskussion af, hvorvidt den eksisterende indeksering skulle ændres, og førte bl.a. også til at Kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning – i daglig tale kaldt Pensionskommissionen – blev nedsat i 2020. Kommissionen skulle bl.a. se på udviklingen i levetid og sunde leveår i forhold til folkepensionsalderen og vurdering af konsekvenserne af en lempeligere indeksering af folkepensionsalderen.

Pensionskommissionens analyser[37] understreger, at der fortsat er behov for at indeksere folkepensionsalderen til levetidsudviklingen både for at sikre de offentlige finanser og sikre lighed i pensionsvilkårene over generationer. Indekseringen af folkepensionsalderen til den forventede stigning i levealderen betyder, at danskerne kan forvente en kortere periode (både relativt og absolut) på pension fremtiden, hvilket giver dem flere år til at spare op i. Begge dele bidrager isoleret set til en højere årlig pensionsudbetaling i fremtiden, men også til et mindre pres på de offentlige finanser, da man får færre år med udbetalinger fra offentlige pensioner.

Men kommissionen påpeger også, at den nuværende indeksering betyder, at kommende pensionister får en stadigt mindre andel af voksenlivet på pension – netop fordi levetidsforbedringer slår igennem 1:1 i den nuværende indeksering. Som det ses af Figur 3.7.1 kan en person født i 1954 forvente at tilbringe mere end 30 pct. af voksenlivet som folkepensionist. Derimod vil en person født i 2020 med de nuværende regler kun

[37] Beskæftigelsesministeriet (2022).

kunne forvente at være på pension omkring 22 pct. af voksenlivet. Derfor foreslår kommissionen en lempeligere indeksering end den nuværende, hvor stigningen i den forventede levetid fordeles med 80 pct. til arbejdslivet og 20 pct. til pensionsperioden (i den nuværende indeksering går 100 pct. af stigningen til arbejdslivet). Denne ændring medfører, at pensionsperiodens andel af voksenlivet fastholdes omkring 26 pct. for fremtidige pensionister i takt med, at levetiden forbedres.

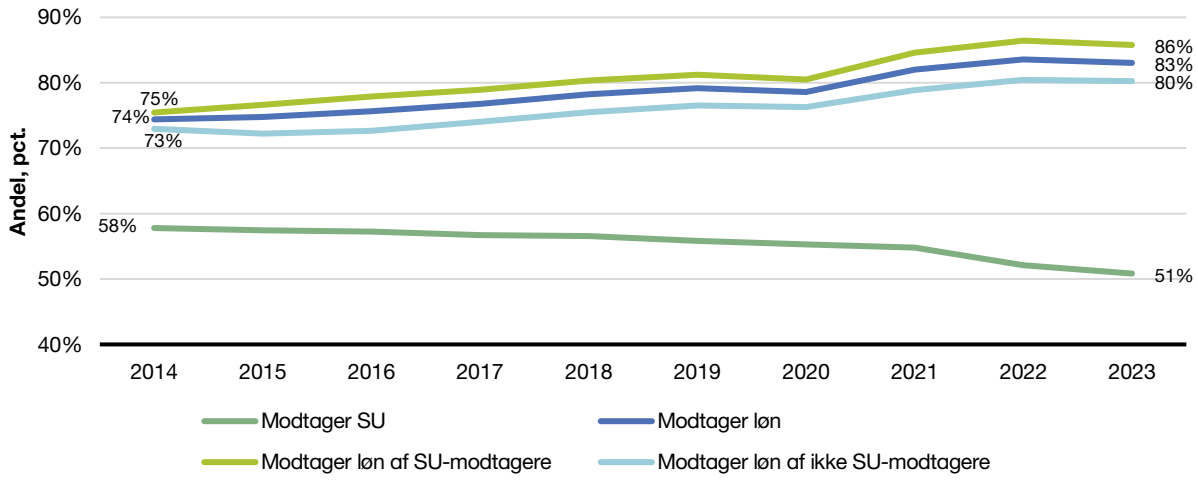
3.8 Beskæftigelsen de seneste 10 år (2014-2023)

Beskæftigelsen i Danmark er steget markant over de seneste ti år. Som tidligere nævnt i kapitlet skyldes en væsentlig del af stigningen, at flere seniorer er blevet længere på arbejdsmarkedet – en udvikling, der er understøttet af reformer, som har hævet efterløns- og folkepensionsalderen. Beskæftigelsesfremgangen drives dog også af andre strukturelle og demografiske ændringer, herunder en markant tilgang af udenlandsk arbejdskraft, men også af ændrede mønstre blandt unge.

Flere unge kombinerer uddannelse og arbejde

De 18-25-årige har i stigende grad bidraget til arbejdsmarkedet i løbet af de seneste ti år, især gennem deltidsbeskæftigelse ved siden af studier. Figur 3.8.1 viser udviklingen i de unges tilknytning til arbejdsmarkedet.

Figur 3.8.1 Udviklingen i andel 18-25-årige fordelt på studerende og lønmodtagere

Note: Lønmodtagere er bredt defineret som personer, der arbejder over 1 time i løbet af et år. Det skal bemærkes, at SU-modtagelse her blot dækker om, personen har modtaget SU i løbet af året.

Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

Af de omkring 600.000 18-25-årige er andelen, der er studerende, faldet fra 58 pct. i 2014 til 51 pct. i 2023. Samtidig er det blevet mere almindeligt at kombinere studie og arbejde – andelen af studerende med lønindkomst er steget fra 75 pct. i 2014 til 86 pct. i 2023.

På trods af denne fremgang er beskæftigelsesniveauet dog stadig lavere end i 2008, hvor beskæftigelsen blandt unge toppede før finanskrisen. Dengang var 86 pct. af de 18-25-årige lønmodtagere, sammenlignet

med 83 pct. i 2023. Også andelen af fuldtidslønmodtagere er lavere – faldet fra 45 pct. i 2008 til 40 pct. i 2023, trods en stigning siden bunden i 2014. Faldet i fuldtidsbeskæftigelse skyldes især færre unge udenfor studier, der arbejder fuldtid. Blandt studerende har der faktisk været en lille stigning i andelen, der arbejder fuldtid, siden 2008.

Mange unge fordeler deres arbejdstid på flere deltidsjob frem for at have én fast ansættelse. Tabel 3.8.1 viser, at omkring en fjerdedel af SU-modtagerne har lønindkomst fra flere arbejdsgivere i samme måned. De unge, der kombinerer flere jobs, arbejder i gennemsnit også flere timer end andre SU-modtagere. Alligevel er det fortsat de unge, der slet ikke modtager SU, som arbejder flest timer samlet set. Blandt SU-modtagerne er arbejdstiden dog steget en smule de seneste år, hvilket understøtter et gradvist øget arbejdsudbud i denne aldersgruppe for perioden.

Tabel 3.8.1 Andel 18-25-årige lønmodtagere med flere samtidige jobs og gennemsnitligt antal løntimer, fordelt på SU

		2014	2019	2020	2021	2022	2023*
Modtager ikke SU	Andel med flere samtidige jobs	15 %	17 %	16 %	19 %	19 %	18 %
	1 job - antal månedlige løntimer	106	105	106	107	106	106
	Flere jobs – antal månedlige løntimer	121	114	117	120	118	117
Modtager SU	Andel med flere samtidige jobs	21 %	23 %	21 %	26 %	26 %	24 %
	1 job - antal månedlige løntimer	36	40	40	43	43	43
	Flere jobs – antal månedlige løntimer	58	60	62	63	62	63

Note: Samtidige jobs defineres, som at personen modtager løn fra flere arbejdsgivere i løbet af en måned. For at tage højde for, at flere arbejdsgivere i én måned kan skyldes feriepengeudbetalinger eller efterbetalinger, stilles et supplerende krav: skal også have lønindkomst fra flere arbejdsgivere i samme måned to eller tre måneder efter udgangspunktet. 2023 markerer, at der ikke kan tjekkes for primo 2024, hvilket kan trække andelen lidt ned. En tilsvarende afgrænsning i 2022 giver samme andel som i 2023*, så der er ikke tale om et reelt fald i 2023.*
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

Flere personer med udenlandsk herkomst i beskæftigelse

En anden væsentlig drivkraft bag beskæftigelsesstigningen de seneste ti år er den stigende beskæftigelse blandt personer med udenlandsk herkomst – både indvandrere, efterkommere og udenlandsk bosatte, der arbejder i Danmark. Udviklingen har især været markant i aldersgruppen 30-59 år.

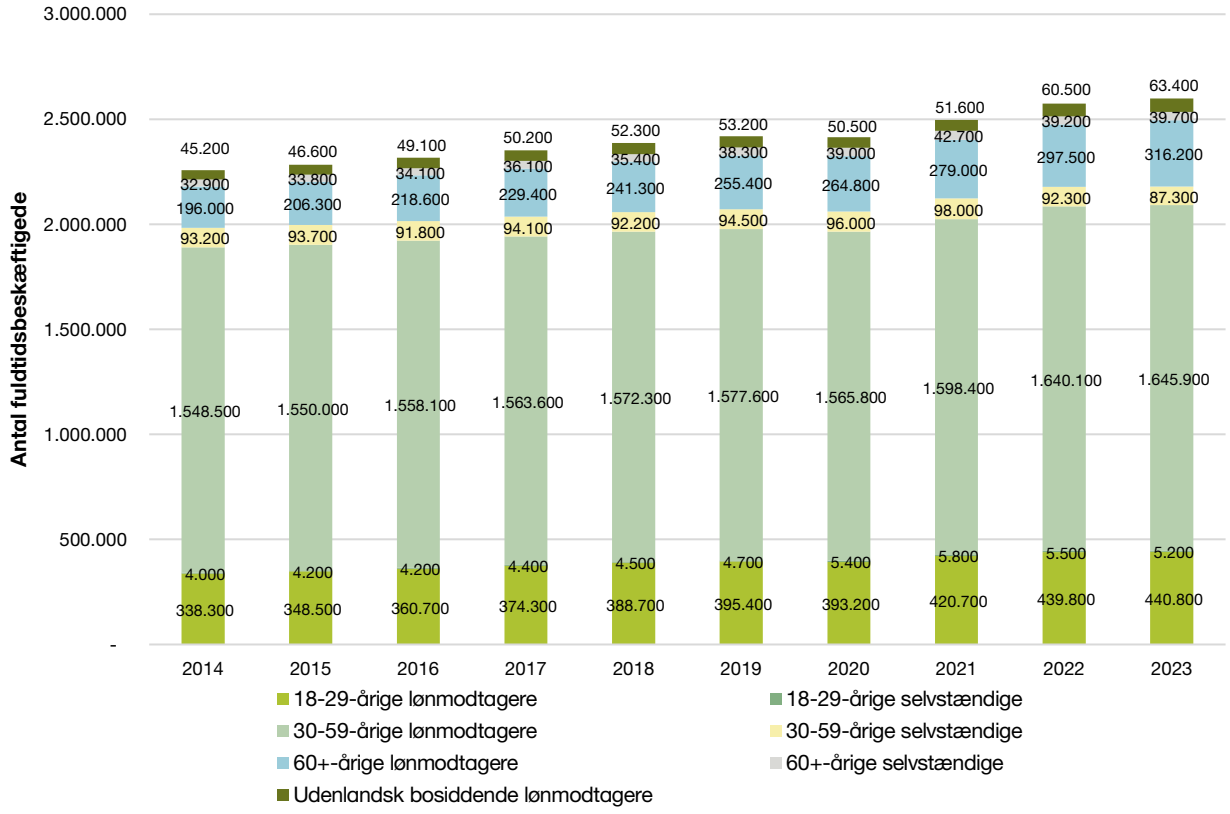
Beskæftigelsesandelen er steget i alle herkomstgrupper, men væksten har været mest markant blandt personer med vestlig og ikke-vestlig herkomst. For personer med ikke-vestlig herkomst er andelen i beskæftigelse steget fra 59 pct. til 74 pct., mens den for personer med vestlig herkomst er gået fra 76 pct. til 82 pct. i perioden. Til sammenligning har andelen blandt personer med dansk herkomst været stort set stabil.

Samtidig er befolkningssammensætningen ændret. Antallet af 30-59-årige med ikke-vestlig herkomst er steget fra omkring 176.000 til 235.000 personer, og antallet med vestlig herkomst er næsten fordoblet – fra 125.000 til 225.000 personer. Til gengæld er antallet af personer med dansk herkomst i samme aldersgruppe faldet med cirka 100.000 personer til 1.826.000. Dermed skyldes en betydelig del af den samlede beskæftigelsesfremgang både, at flere personer med udenlandsk herkomst er i beskæftigelse, og at disse grupper udgør en voksende andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder.

Stigning i fuldtidsbeskæftigede på tværs af grupper

Ud over den generelle vækst i antallet af personer med tilknytning til arbejdsmarkedet er der også sket en stigning i det samlede antal fuldtidsbeskæftigede de seneste ti år. Figur 3.8.2 viser udviklingen i perioden 2014-2023 fordelt på alder for både lønmodtagere, selvstændige og udenlandsk bosatte lønmodtagere.

Figur 3.8.2 Udviklingen i antal fuldtidsbeskæftigede, 2014-2023

Note: Fuldtidsbeskæftigelse er defineret som 1.920 løntimer årligt. Timer som selvstændig er estimeret med en proxy, hvor én time svarer til 225 kr. (2023-kr.) i selvstændig indkomst. Det samlede timetal er afgrænset til maksimalt 2.880 timer pr. person (svarende til 1,5 fuldtidsbeskæftigelse). Lønmodtagergraden sættes til 1 og selvstændiggraden til 0,5 for personer med over 1.920 løntimer og over 216.000 kr. (2023-kr.) i selvstændig indkomst (svarende til 960 timer).

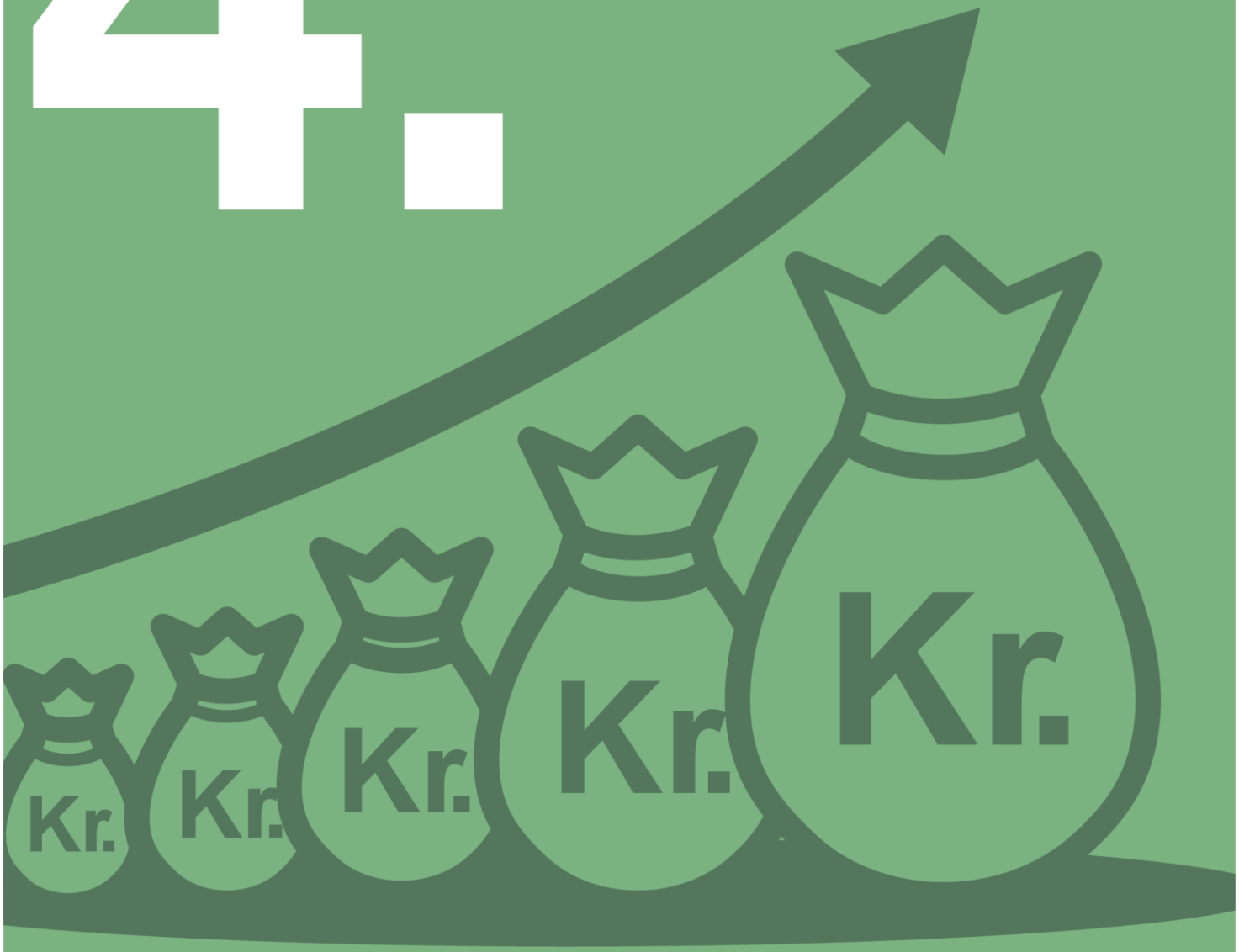
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

Der har været vækst i fuldtidsbeskæftigelsen i stort set alle grupper i perioden. De 60+-årige har haft den største stigning i absolutte tal, hvilket især afspejler, at flere seniorer bliver længere på arbejdsmarkedet – i tråd med de senere års reformer, der har hævet pensionsalderen. De 30-59-årige har også bidraget betydeligt

til væksten, mens de 18-29-årige og de 60+-årige har haft den største relative fremgang. For de yngre skyldes udviklingen primært, at flere deltidsansatte unge arbejder flere timer og i højere grad når op på fuldtidsomfang. Endelig er antallet af udenlandsk bosatte lønmodtagere, der arbejder i danske virksomheder, steget og har bidraget til den samlede vækst. Nogle af personerne har været bosat i Danmark, men er flyttet i løbet af året.

Samlet er antallet af fuldtidsbeskæftigede steget fra omkring 2.260.000 personer i 2014 til knap 2.600.000 personer i 2023. Beskæftigelsesfremgangen skyldes både, at flere personer har en tilknytning til arbejdsmarkedet, men også at flere grupper arbejder flere timer.

4.

Danskernes pensionsformuer

4. Danskernes pensionsformuer

Det danske pensionssystem har dækket bredt siden vedtagelsen af de store arbejdsmarkedspensioner i slutningen af 1980'erne. Men selvom opbygningen af arbejdsmarkedspensionerne dermed har været undervejs i omkring 30 år, er det først i løbet af de sidste 15 år, at bidragssatserne nåede de erklærede mål. Indbetalingerne som de ser ud i dag afspejler, hvad de kommende pensionister kan forvente at få ud fra deres pension, mens pensionsformuerne i dag – særligt for personer tæt på pensionsalderen – afspejler, hvordan indbetalingsreglerne og adfærden har været historisk.

Kapitlet har fokus på de opsparede pensionsformuer og gennemgår først i afsnit 4.1 den overordnede udvikling i de samlede pensionsformuer. Afsnit 4.2 dykker dernæst ned i fordelingen af pensionsformuerne og udviklingen i denne både ift. alder og formue.

4.1 Udviklingen i danskernes bruttopensionsformuer 1994-2023

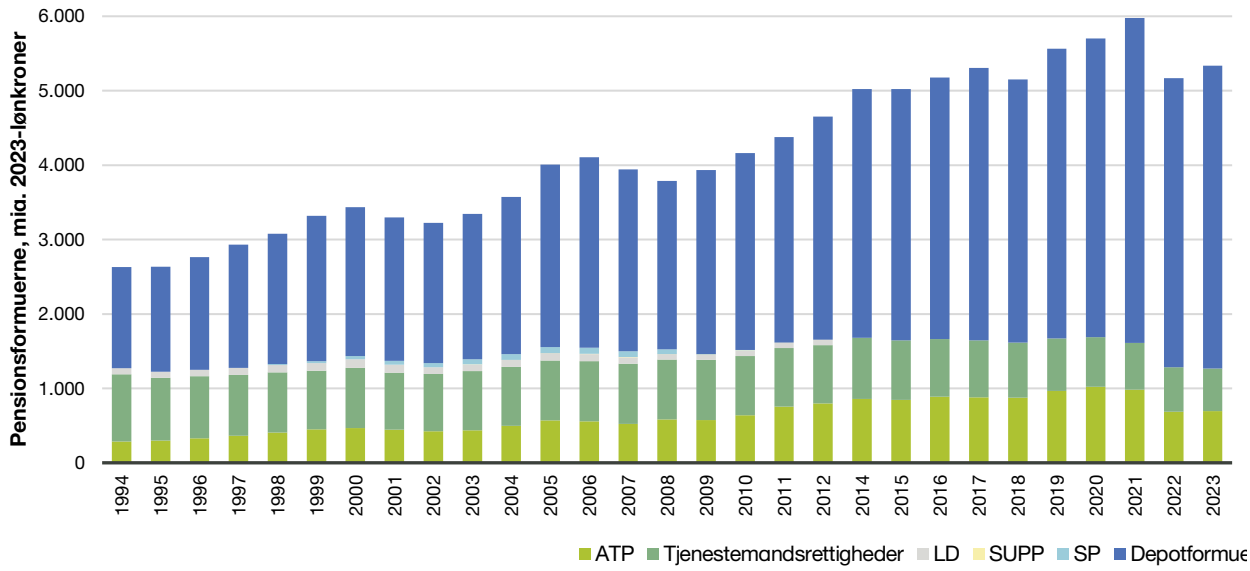
Pensionsformuens størrelse på tilbagetrækningstidspunktet har afgørende betydning for en persons forbrugsmuligheder i pensionisttilværelsen. På tilbagetrækningstidspunktet vil pensionsformuen være den totale sum af det, der er blevet opsparet gennem arbejdslivet (minus arbejdsmarkedsbidrag og risikobidrag til forsikringsordninger), plus det opnåede afkast og fratrukket omkostninger (ÅOP). Det er denne sum, der er grundlaget for de private pensionsindkomster i pensionsalderen, og som sammen med folkepension og andre potentielle indkomster – som supplerende sociale ydelser (fx boligstøtte, mediecheck og ældrecheck), anden opsparing og erhvervsindkomst – udgør pensionistens samlede indkomst.

I 2024 udgjorde den samlede pensionsformue i danske pensionskasser og -selskaber 4.351 mia. kr. ifølge Nationalbanken. I dette kapitel bliver de samlede pensionsformuer opgjort på en lidt anden måde. For det første beregnes en "fiktiv" tjenestemandsformue, svarende til den værdi, der skulle til for at honorere de optjente tjenestemandsrettigheder, for det andet er pensionsformuerne i dette kapitel opgjort i bruttokroner – og aldersopsparingsformuen er derfor løftet til før skat niveau (bruttoficeret) for at kunne sammenligne direkte med de øvrige formuetyper. For det tredje analyserer vi pensionsformuerne på individniveau, hvilket begrænser data, idet de senest tilgængelige pensionsformuedata er fra 2023.

Når alt dette tages i betragtning, var den samlede pensionsformue i 2023 på 5.455 mia. kr. En del af denne formue tilhører personer, der ikke bor i Danmark, men som på et eller andet tidspunkt har arbejdet og indbetalt til en dansk pensionsordning. Personer, der havde en "dansk" pensionsrettighed, og som ikke boede i Danmark ultimo 2023, havde tilsammen en pensionsformue på 120 mia. kr. Tilsvarende vil der være personer bosat i Danmark, der har pensionsformuer i udlandet, som ikke opgøres som en del af pensionsformuen i Danmark. Hvis man dermed definerer pensionsformuen som pensionsrettighederne for personer bosat i Danmark og optjent i danske ordninger var den samlede pensionsformue 5.335 mia. kr. ultimo 2023.

Den samlede pensionsformue er vokset meget over tid. Dette skyldes især modningen af de nye arbejdsmarkedspensioner og udvidelsen af ATP Livslang Pension. Pensionsformuen er vokset fra 2.632 mia. 2023-lønkroner i 1994 til 5.335 mia. 2023-lønkroner i 2023 – se Figur 4.1.1. Den største procentvise stigning

Figur 4.1.1 Bruttopensionsformuerne 1994-2023 fordelt på ordninger, 2023-lønkroner

Note: Data dækker alle herboende personer over 16 år. Der er et databrud fra 2012 til 2014, og derfor indgår 2013 ikke i figuren – se nærmere i Boks 4.4.1. Før 2014 er pensionsformuerne opgjort vha. data fra Velfærdskommissionen og DST's registre med ind- og udbetalinger. Fra 2014 er opgørelsen baseret på de pensionsformuer der findes i DST's registre. Efter 2013 kan LD, SP, SUPP og depotformuen ikke adskilles. Disse er derfor samlet under betegnelsen "Depotformuer". Beløbene er i 2023-lønkroner.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

har været i ATP Livslang Pension, mens den største volumenmæssige stigning har været i depotformuerne. Det hænger sammen med at ATP allerede var næsten fuldmodnet for 2/3 af arbejdsstyrken i start 1990'erne, hvor ordningen blev udvidet til også at omfatte personer der modtager overførselsindkomster, mens arbejdsmarkedspensionerne blev kraftigt udvidet i 1987 med Fælleserklæringen, så ordningen gik fra at dække omkring 25 pct. af lønmodtagerne til i dag at dække 89 pct. af lønmodtagerne.

Boks 4.4.1 Databrud i pensionsformuerne

Der er et markant databrud fra 2012 til 2014 i opgørelsen af pensionsformuerne over tid. De tilgængelige formuedatasæt er hhv. fra 1994-2012 og 2014-2017. For perioden 1994-2012 er formuerne beregnet på baggrund af en dataindsamling af formuerne i 2003 af Velfærdskommissionen. Beregningen af formuen er foretaget på baggrund af ind- og udbetalingerne i perioden samt kendskabet til makroformuerne. I denne periode kan arbejdsmarkedspensioner, firmapensioner og individuelle ordninger ikke adskilles. Data for 2013 er ikke blevet beregnet og mangler derfor i opgørelserne. I perioden 2014-2020 er formuerne indsamlet for Nationalbanken i samarbejde med Danmarks Statistik. I denne periode er depotformuer og Lønmodtagernes Dyrtidsfond (LD) ikke adskilte. Supplerende arbejdsmarkedspension (SUPP) blev flyttet ind under ATP Livslang Pension i 2013 og indgår dermed i ATP-formuen fra 2014 og frem.

Opgørelsesprincipperne for pensionsformuerne fra 1994-2012 er nærmere beskrevet i rapporten "Danskernes pensionsopsparing" (Jørgensen, 2007), s. 32.

Folkepensionens formueværdi

Selvom de private pensionsformuer er vokset markant i perioden 1994-2023, er fundamentet i pensionssystemet stadigvæk folkepensionen. Værdien af den løbende udbetaling af folkepension (grundbeløb og pensionstillæg) var i 2023 i gennemsnit 137.165 kr. Hvis en folkepensionist selv skulle have sparet op til en udbetaling på det niveau (i hele pensionstilværelsen) ville det svare til, at en 67-årig pensionist skulle have en pensionsopsparing på ca. 2,5 mio. kr.[38] Den gennemsnitlige private pensionsformue inklusive ATP Livslang Pension og tjenestemandspensioner, for en person, der var 66 år ved årets udgang, var i 2023 på ca. 2,6 mio. kr. Den gennemsnitlige udbetaling fra ATP og søjle 2 og 3 var i 2023 på 102.000 kr., men dette dækker alle pensionister over pensionsalderen og er dermed ikke fuldt sammenligneligt med formuen for en 66-årig. Hvis man kun ser på de 67-årige i 2023, der havde en udbetaling fra private pensioner, var den gennemsnitlige løbende udbetaling ca. 131.908 kr. Hertil skal regnes engangsudbetalinger fra kapitalpension og aldersopsparing, der ikke er med i de løbende udbetalinger.

4.2 Fordelingen af pensionsformuerne

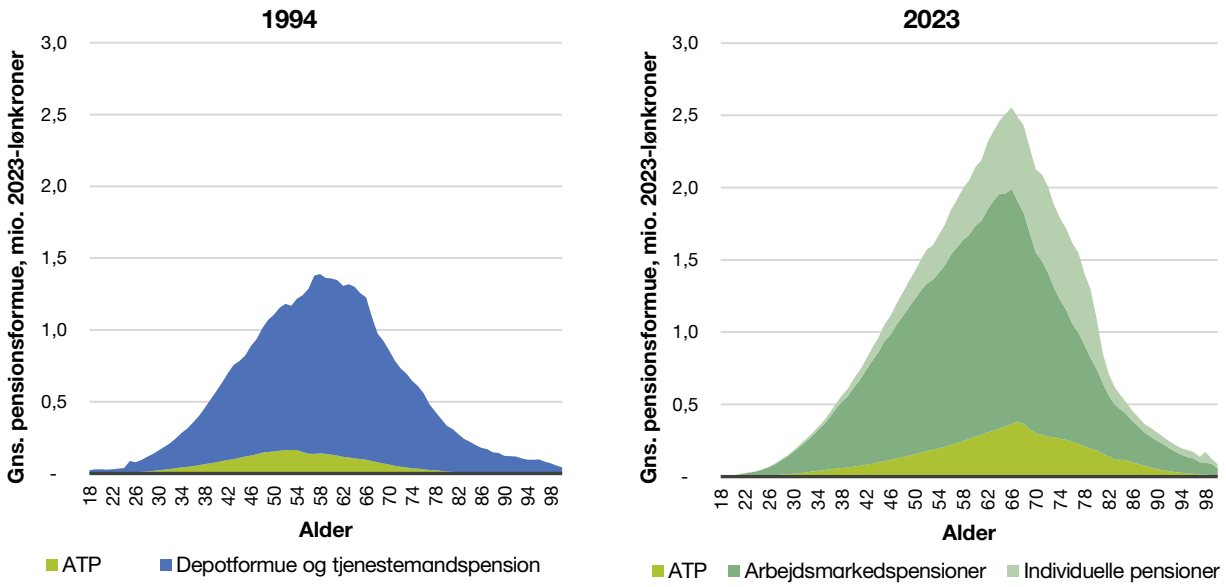
Selvom der er betydelig spredning i pensionsformuernes størrelse i befolkningen, så er der betydelig større spredning i pensionsformuernes størrelse blandt de ældre generationer end blandt de yngre. Dette hænger sammen med, at arbejdsmarkedsordningerne først blev udbredt på store områder efter Fælleserklæringen i 1987, og at overførselsindkomstmodtagere først blev omfattet af ATP Livslang Pension i hhv. 1993 og 1997.

Pensionsformuerne er en beholdning på et givent tidspunkt og viser en kumulativ effekt af de foregående års indbetalinger (tilknytning til arbejdsmarkedet), omkostninger og afkast. Dette påvirker i højere grad fordelingen af de ældre generationers pensionsformuer, da de har gennemlevet et fuldt arbejdsliv med udsving på grund af arbejdsløshed, sygdom, konjunktur m.m. Spredningen er mindre blandt de yngre generationer, alene på grund af at der ikke har været så meget tid til at skabe forskellene endnu.

Den gennemsnitlige pensionsformue er vokset markant både overordnet og fordelt på alder. I 1994 var danskernes gennemsnitlige pensionsformue blandt herboende danskere med en pensionsformue på 687.833 2023-lønkroner, mens den i 2023 var vokset til 1,14 mio. i 2023-lønkroner. Figur 4.2.1 viser, at den gennemsnitlige formue fordelt på alder som nævnt er vokset fra 1994 til 2023, hvilket skyldes, at folk generelt har sparet mere op i 2023 end i 1994, fordi arbejdsmarkedspensionerne og ATP er blevet udbygget i hhv. 1987 og i 1990'erne.

[38] Beregningen tager udgangspunkt i, hvad en person skulle have sparet op, for at kunne få en løbende livsvarig udbetaling svarende til den gennemsnitlige udbetaling fra folkepensionen fra pensionstidspunktet ved 67 år og resten af den forventede levetid på 20,4 år. I beregningen er forudsat, at alle satser, regler, afkast mv. ellers fastholdes. Der tages udgangspunkt i samfundsforudsætningerne for afkast og omkostninger fra maj 2025 og beløbene er i 2023-lønkroner.
I standardberegningerne anvendes en lav-risiko profil, hvor 75 pct. investeres i obligationer og 25 pct. i aktier, og hvor afkastet de første 10 år er lavere end på lang sigt. Fordi det er et lav-risiko produkt, så er de årlige omkostninger (her angivet som ÅOP) til investering og administration "kun" 0,32 pct. (0,30 + 0,02). Havde man alternativt anvendt et mellem-risiko produkt, med 50 pct. obligationer og 50 pct. aktier kombineret med den gennemsnitlige ÅOP (vægtet efter indbetalinger) for danske livsforsikrings- og pensionsselskaber på 0,94 pct., så ville det give nogenlunde samme forventede pensionsopsparing

Figur 4.2.1 Den gennemsnitlige pensionsformue blandt personer med en pensionsformue fordelt på alder i 1994 og 2023

Note: Begge opgørelser er i 2023-lønkroner. Opgørelsen dækker de 18-100-årige.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

Når en person begynder på pensionstilværelse, så starter udbetalingen af den opsparede pensionsformue, hvilket helt naturligt får pensionsformuen til at falde. Derfor vil toppunktet – altså den alder, hvor den gennemsnitlige pensionsformue topper – typisk også ligge ret tæt på den gennemsnitlige pensionsalder. I 1994 var det de 58-årige, der i gennemsnit havde den største formue, mens det i 2023 var de 66-årige. Dette skyldes bl.a. ændringer i tilbagetrækningsmønsteret som følge af tilbagetrækningsreformer indekseringen af folkepensionsalderen.

Figuren viser også, at personer, der var under 40 år i 2023, stort set kun har sparet op i obligatoriske ordninger, dvs. ATP Livslang Pension og arbejdsmarkedspensioner (ikke søjle 3).

For de 80-81-årige og ældre ses et tydeligt fald i pensionsformuen i søjle 3. Dette kan forklares med, at mange ratepensioner på dette tidspunkt er ved at være udbetalt, og næsten alle kapitalpensionerne og aldersopsparingerne er blevet udbetalt.

En anden forklaring kan være kvindernes store indtog på arbejdsmarkedet i 1970'erne og 80'erne som betød, at mange flere kvinder fra disse nye årgange sparede op til deres egen private pension. Det har særligt betydning for de kvinder der er 75+-år i dag.

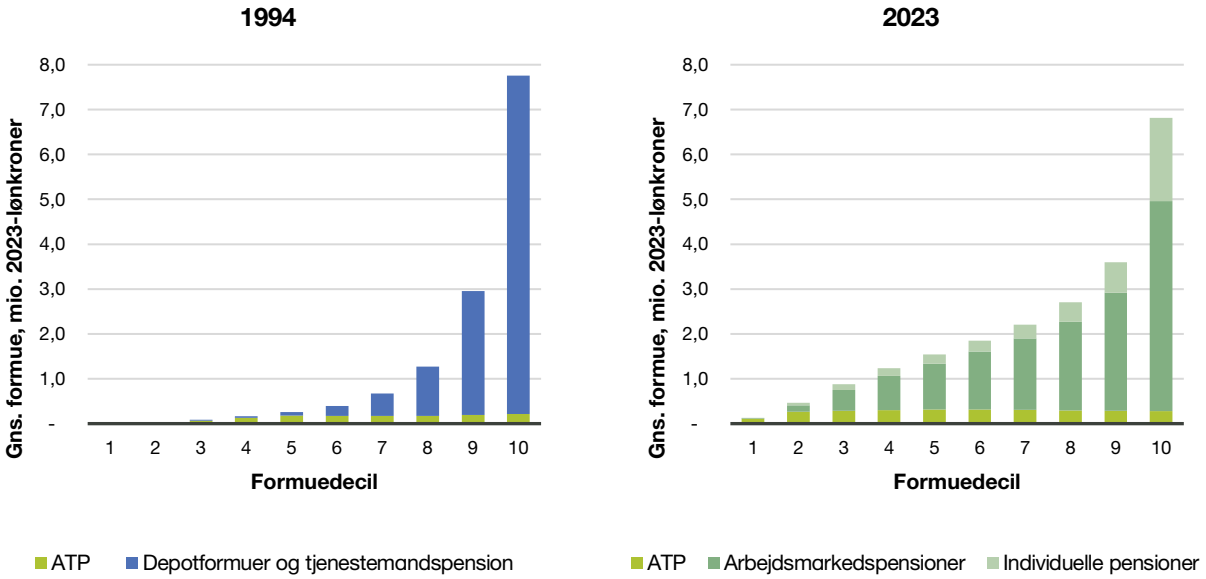
Pensionsformuen er mindre skævt fordelt i dag end tidligere

Både ens arbejdsmarkedsstatus og indkomst har stor indflydelse på, hvilke muligheder den enkelte har for at spare op til pension, da tilknytningen til arbejdsmarkedet bestemmer, om man obligatorisk skal indbetale

til en arbejdsmarkedspension, mens højere indkomst giver mulighed for højere indbetalinger. Denne sammenhæng blev særligt forstærket med Fælleserklæringen i 1987, som sikrede at store grupper af lønmodtagere fremover skulle bidrage obligatorisk til deres egen pensionsopsparing.

Udbygningen af arbejdsmarkedspensionerne og ATP op igennem 1990'erne har derfor været medvirkende til, at langt flere har sparet op til deres egen pension, og dermed er fordelingen af pensionsformuerne blevet mere ligeligt fordelt – se Figur 4.2.2.

Figur 4.2.2 Gennemsnitlige pensionsformuer for 60-årige i 1994 og 2023, fordelt på formuedeciler

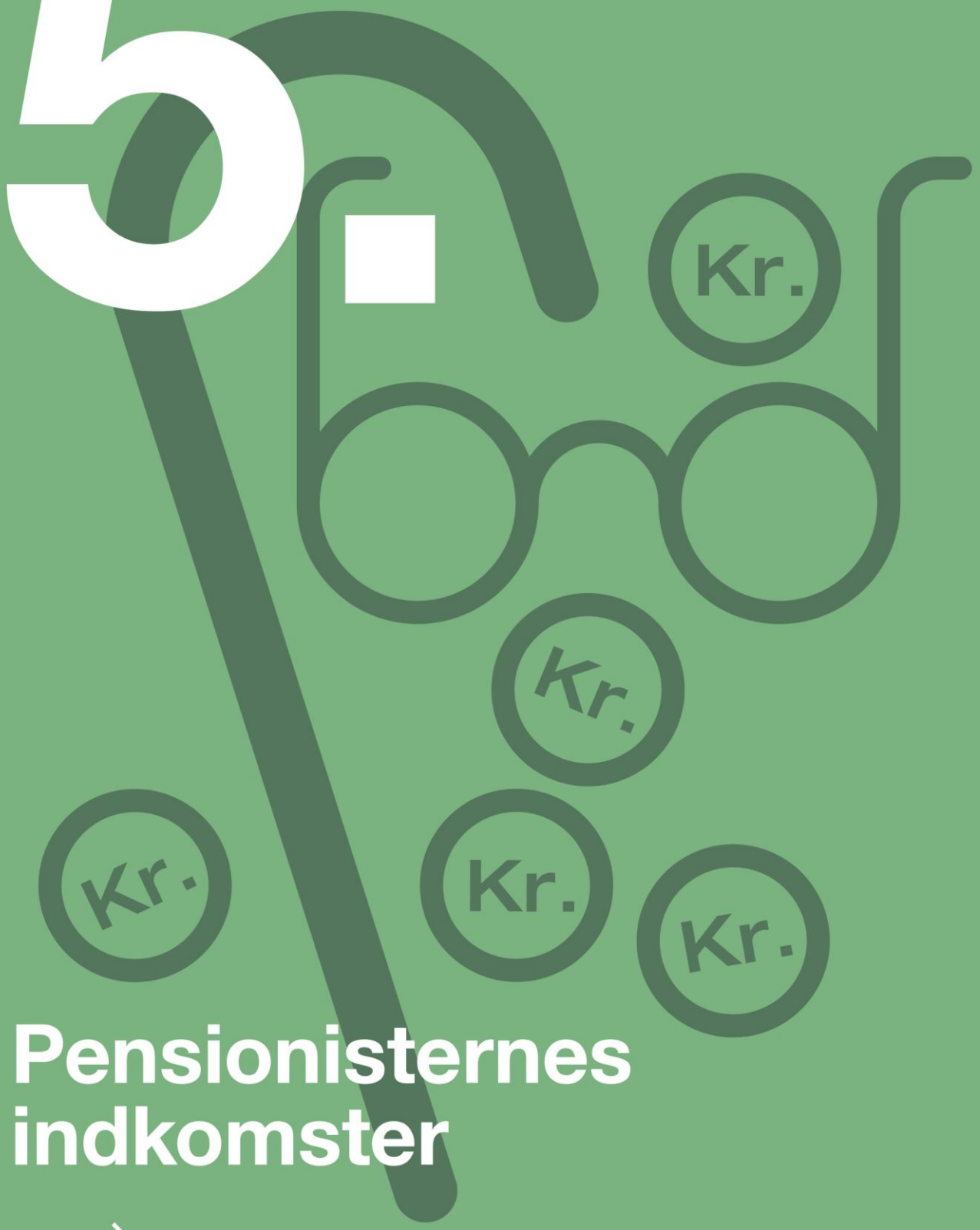
Note: Decilinddelingen er foretaget på baggrund af formuerne blandt 60-årige personer, hvor personer uden formue også er inkluderet. Beløbene er 2023-lønkroner i begge år.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

I 1994 rådede de 20 pct. mest formuende over 79 pct. af den samlede pensionsformue og reelt havde halvdelen af de 60-årige ingen reel pensionsformue, og den gennemsnitlige pensionsformue for en 60-årig var 1,4 mio. kr. (2023-lønkroner). I 2023 var billedet markant ændret, idet de fleste 60-årige havde en pensionsformue, og samtidig var pensionsformuen mere jævnt fordelt. Den gennemsnitlige pensionsformue for en 60-årig var 2,1 mio. kr. (2023-lønkroner). De 20 pct. mest formuende i 2023 rådede nu "kun" over 49 pct. af pensionsformuen.

Gruppen fra 3. til 7. decil ejede i 1994 21 pct. af den samlede pensionsformue. I 2023 ejede disse grupper 49 pct. af den samlede pensionsformue. Udbygningen af pensionssystemet har dermed først og fremmest været meget gavnlig for den store midtergruppe i 2. til 7. decil og gør, at disse grupper nu har en reel pensionsopsparing, men der er stadig en restgruppe med meget små formuer.

Figur 4.2.2 viser dermed tydeligt, at formuefordelingen er blevet mindre skæv fra 1994 til 2023 og at det særligt bygger på ATP Livslang Pension og arbejdsmarkedspensionerne, der er steget for de mindst formuende i 2. til 6. decil. Formuen i ATP Livslang Pension udgør således mellem 17 og 57 pct. af den gennemsnitlige pensionsformue i 2. til 6. decil for en 60-årig.

5.

Pensionisternes indkomster

5. Pensionisternes indkomster

Det danske pensionssystem har været mere eller mindre under konstant forandring siden de første kim blev lagt med alderdomsunderstøttelsen tilbage i 1891. Forandringen fortsætter i dag, hvor store nye grupper på arbejdsmarkedet er i gang med at opbygge arbejdsmarkedspensioner i forlængelse af Fælleserklæringen fra 1987. Det betyder, at pensionisternes indkomster har forandret sig historisk og også vil gøre det fremadrettet.

I dette kapitel gennemgås først i afsnit 5.1 de samlede udbetalinger i pensionssystemet. Afsnit 5.2 gennemgår udbredelsen af private pensionsudbetalinger, mens afsnit 5.3 ser på de nuværende pensionisters dækningsgrader. Afsnit 5.4 ser på betydningen af offentlige pensioner i pensionisternes indkomster. Afsnit 5.5 ser på om der er sket en ændringen i andelen af folkepensionister, der bliver modregnet, som er samlevende med en ikke-folkepensionist på baggrund af en ændret lovgivning.

I hele kapitlet er fokus på de borgere, der er gået på folkepension og modtager folkepensionens grundbeløb. Indkomsterne beskrives kun for dem, der modtager folkepension og medtager ikke de borgere, der trækker sig før pensionsalderen. De borgere, der vælger at udskyde (opsætte) folkepensionen, indgår således ikke i opgørelserne, da deres indkomstbillede er væsentligt forskelligt fra dem, der er pensionerede.

5.1 Udbetalingerne i pensionssystemet

Det danske pensionssystem har berøring med størstedelen af befolkningen, og hvert år bevæger meget store beløb sig igennem systemet både i forhold til indbetalinger og i forhold til udbetalinger.

Overordnet opdeler vi befolkningen over 18 år i enten den erhvervsaktive alder, altså de 18-66-årige, eller som folkepensionister. Folkepensionister defineres i denne rapport som 68+-årige, der modtager folkepensionens grundbeløb, idet man dermed sikrer, at personen har haft mulighed for at være på folkepension i hele året. Det medfører, at de 67-årige falder mellem disse to inddelinger, de kan i et kalenderår nå både at være i arbejde og på folkepension. I 2023 var der 3.715.758 personer, der var 18-66 år, 66.100 personer, der var 67 år og 1,03 mio. personer, der var 68 år eller ældre.

Blandt de personer, der havde haft mulighed for at være på folkepension i hele 2023 – dvs. de 68-årige og ældre modtog 98 pct. folkepension (de sidste 2 pct. har udskudt folkepensionen). Hvis man alene ser på pensionisternes indkomster – dvs. personer over folkepensionsalderen, der modtager folkepensionens grundbeløb – udgør folkepensionens ydelser alene 41 pct. af de samlede indkomster på 342,5 mia. kr., se Tabel 5.1.1.

Værdien af folkepensionens grundbeløb var ca. 80 mia. kr. i 2023, svarende til 58 pct. af folkepensionens ydelser. Folkepensionens grundbeløb udgør dermed langt den største udbetaling til de danske pensionister. Langt de fleste folkepensionister – 94 pct. – modtager også en udbetaling fra ATP Livslang Pension, hvilket understreger ATP's placering i søjle 1 som en del af grundpensionen. Ca. 65 pct. af folkepensionisterne modtager en løbende udbetaling fra private pensioner (inkl. tjenestemandspensioner, men ekskl. ATP). Det tal er steget støt gennem de sidste mange år og vil fortsat stige gennem de næste mange år, i takt med at de "nye" arbejdsmarkedspensioner modnes frem mod 2080. De private pensioner får altså en noget større

udbredelse og tyngde i fremtiden. Grundpensionen vil dog stadig have stor betydning for pensionisterne i fremtiden, da ca. halvdelen af pensionskronerne fortsat forventes at komme herfra i 2080.[39]

Tabel 5.1.1 Folkepensionisternes samlede indkomster, antal modtagere og størrelsen af indkomsterne i 2023

	Personer	Andel, pct.	I alt udbetalt, mia. kr.	Gennemsnitlig indkomst (blandt alle), kr.	Gennemsnitlig indkomst (blandt modtagere), kr.
Folkepensionister	1.012.815	100	342,5	338.153	338.153
Folkepensionens grundbeløb	1.012.815	100	80,2	79.189	79.189
Folkepension tillæg	927.114	92	53,8	53.153	58.066
Supplerende pensionsydelse (ældrecheck)	265.730	26	4,5	4.430	16.884
Boligydelse	272.487	27	14,4	14.240	52.929
Varmetillæg	121.755	12	0,5	480	3.996
Mediecheck	353.865	35	0,4	355	1.015
ATP Livslang Pension	956.399	94	15,9	15.691	16.616
Arbejdsmarkedspension og individuelle pensioner (ekskl. Tjenestemandspension)	559.194	55	54,9	54.228	98.219
Tjenestemandspension	174.742	17	30,1	29.726	172.292
Arbejdsmarkedspension og individuelle pensioner (inkl. tjenestemandspension)	659.996	65	85,0	83.954	128.834
Formueindkomst (løbende)	963.874	95	28,6	28.218	29.651
Erhvervsindkomst	186.643	18	21,5	21.254	115.335
Lejeværdi af egen bolig	525.926	52	37,7	37.189	71.618
Engangsudbetalinger af kapitalpension	27.068	2,7	2,4	2.355	88.123
Engangsudbetalinger af aldersopsparing	34.418	3,4	5,1	5.073	149.270
Delvise udbetalinger af aldersopsparing	6.448	0,6	1,0	968	152.045

Note: Folkepensionister defineres her som herboende personer, der er 68 år eller ældre ultimo året og som modtager folkepensionens grundbeløb. Folkepensionens ydelser består tilsammen af grundbeløbet, pensionstillægget, medie- og ældrechecken. Udbetaling fra ATP Livslang Pension indeholder også udbetaling fra SUPP og OP. For aldersopsparing har vi brugt Danmarks Statistiks metode 3, der er betydelige usikkerheder med de delvise udbetalinger, mens engangsudbetalinger er relativt sikre. Begge størrelser er estimeret. Beløb er 2023-kr. før skat.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

[39] Se ATP (2019), "Hver anden pensionskrone kommer også i fremtiden fra det offentlige og ATP", *Faktum* nr. 184.

I Tabel 5.1.1 vises også udbetalingerne fra kapitalpension og aldersopsparing. Kapitalpension er en ordning under udfasning, og man har ikke kunnet indbetale et beløb til ordningen siden 2012. I 2023 havde 27.100 personer en udbetaling fra kapitalpension. Aldersopsparing erstattede kapitalpension, og den primære forskel mellem de ordninger er beskatningen, hvor det er indbetalingerne som beskattes i aldersopsparing, mens det er udbetalingerne der beskattes i kapitalpension.

Fordelen ved at indbetalingerne bliver beskattet, er, at pensionerne fra en aldersopsparing ikke indgår i modregningen af de offentlige pensioner. Datamæssigt skaber det nogle udfordringer, da der ikke er oplysninger om udbetalingerne i skatteregistrene samtidig med, at der også er sket en liberalisering i udbetalingerne af aldersopsparing, hvor man både kan vælge at få det hele udbetalt på én gang, eller få det udbetalt over flere rater. Danmarks Statistik og Nationalbanken har estimeret udbetalingerne fra aldersopsparing, som vi har anvendt i Tabel 5.1.1. De fulde udbetalinger af aldersopsparing er relativt sikre, mens de delvise udbetalinger er forbundet med væsentlige usikkerheder. Danmarks Statistik har estimeret udbetalingerne af aldersopsparing på tre forskellige måder. Vi har valgt at bruge den metode, hvor udbetalingsgrænsen fastsættes på baggrund af standardafvigelsen i de enkelte selskaber. Standardafvigelsen vil typisk være høj i selskaber, der opfordrer til individuelle investeringsvalg.[40]

I Tabel 5.1.1 fremgår det, at udbetalinger fra aldersopsparing primært er fulde udbetalinger, dog er det værd at bemærke, at for dem der modtager én udbetaling fra aldersopsparing, er beløbsniveauet – ca. 150.000. For dem der får en delvis udbetaling, er det gennemsnitlige beløb på omtrent samme niveau. Dette kan indikere, at de personer, der har en delvis udbetaling, har en større formue i aldersopsparing.

5.2 Næsten alle folkepensionister modtager privat pension i dag

Igennem de seneste årtier er andelen, der indbetaler til pension, steget ganske meget. Det har medført, at andelen af folkepensionister, der modtager en udbetaling fra private pensioner, også er steget markant fra 67 pct. i 1995 til 96 pct. i 2023 – se Figur 5.2.1. De primære årsager til denne markante stigning er kvindernes indtræden på arbejdsmarkedet i 1970'erne og 1980'erne, udbredelsen af arbejdsmarkedspensionerne med Fælleserklæringen i 1987 og udvidelsen af ATP-ordningen i 1990'erne.

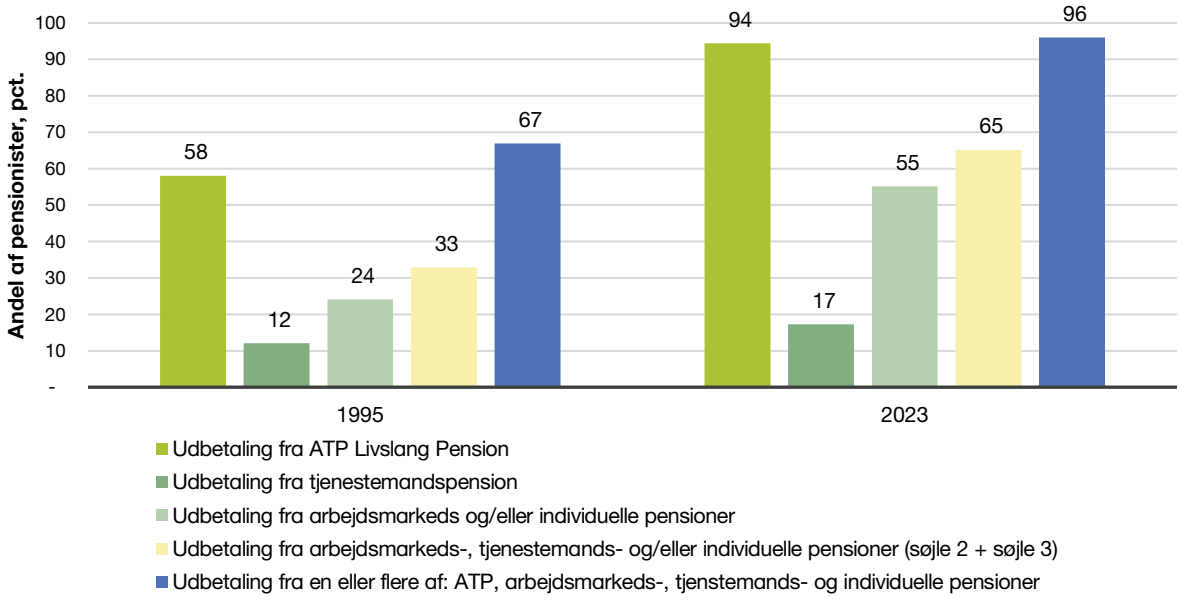
Den markante udvikling i den samlede andel, der modtager en udbetaling fra en pension, i løbet af de seneste to årtier skyldes især stigningen i andelen af pensionister, der modtager en pensionsudbetaling fra ATP Livslang Pension fra 58 pct. i 1995 til 94 pct. i 2023. Der er også sket en markant stigning i andelen, som får udbetalt en arbejdsmarkedspension eller individuel pensionsopsparing i perioden, idet perioden netop dækker perioden, hvor arbejdsmarkedspensionerne bliver bredere udbredt.

Selvom det er ATP Livslang Pension, der især er årsagen til, at de fleste i dag modtager en privat pensionsudbetaling, er det arbejdsmarkedspensionerne, tjenestemandspensionerne og de individuelle pensioner, der fylder mest i kroner og ører. Udbetalingen fra disse ordninger er steget med 52,4 mia. kr. ud af en samlet stigning på 65 mia. kr. i de private pensioner. Samlet set udbetaltes der i 2023 101 mia. kr. fra

[40] Se Danmarks Statistik (2023), "Estimering af udbetalinger fra aldersopsparing".

ATP Livslang Pension, arbejdsmarkedspensioner, tjenestemandspension og individuelle pensionsordninger.

Figur 5.2.1 Andel af folkepensionisterne, der modtager en løbende udbetaling fra en privat pensionsordning

Note: Privat pension dækker over ATP Livslang Pension, arbejdsmarkedspensioner, tjenestemandspensioner og individuelle pensioner. Figuren viser andelen af folkepensionisterne, der modtog den/de pågældende private pensioner i hhv. 1995 og 2023. Pensionister defineres som 68+-årige, der modtager folkepensionens grundbeløb.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

Selvom udviklingen allerede har været markant, er det stadig kun en del af effekten af udbygningen af arbejdsmarkedspensionerne og ATP, vi ser. Det skyldes, at det varer mange årtier, før alle har haft et helt arbejdsliv, hvor de har kunne indbetale til arbejdsmarkedspension og ATP fra de tilstande der i dag er omfattet af de to ordninger.

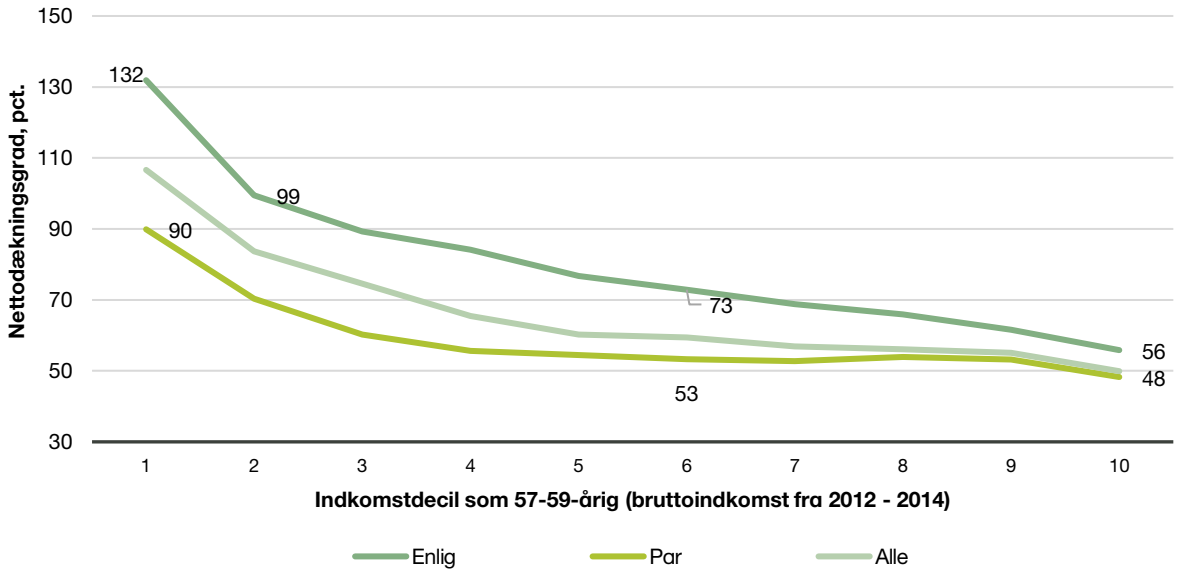
5.3 Dækningsgrader for pensionister i 2023 og i fremtiden

Nogle gange måler man pensionisternes indkomster – eller relative velstand – via såkaldte dækningsgrader, som er forholdet mellem indkomsten som pensionist ift. indkomsten som erhvervsaktiv. Flere pensionsselskaber anbefaler en målsætning om en dækningsgrad som pensionist på omkring 80 pct. Selvom det kan være en fin anbefaling for en gennemsnitsindkomst, vil det ofte ikke være en god anbefaling for en person med en relativt lav indkomst eller relativt høj indkomst. En person med en relativt lav indkomst vil ofte være bedre tjent med en dækningsgrad på 100 pct. eller mere, mens en person med en relativt høj indkomst måske kan nøjes med en dækningsgrad på omkring 60 pct.

En persons indkomst som pensionist – og dermed vedkommendes dækningsgrad – vil i høj grad være bestemt af kombinationen af indkomsten gennem arbejdslivet samt hvor stor en del af denne indkomst som man indbetalte til pension – altså ens gennemsnitlige indbetalingsprocent. Både indbetalingsprocenter og dækningsgrader har stor sammenhæng til den indkomst man har som erhvervsaktiv – højere lønnede betaler

typisk en højere andel ind til pension, men oplever typisk også at få en lavere dækningsgrad efter pensionering. I 2023 var mediannettodækningsgraden blandt de 68-årige pensionister 64 pct. målt ift. den gennemsnitlige indkomst, de havde som 57-59-årige. Figur 5.3.1 viser de observerede dækningsgrader i 2023 for alle 68-årige, som modtager folkepension og uanset hvilke sociale ydelser, man modtager. Der er stor spredning i dækningsgraderne, som pensionist – både på tværs af indkomstdeciler, men også i forhold til om man som pensionist indgår i et parforhold eller er enlig. Årsagerne til at mediannettodækningsgraden for enlige (78 pct.) er højere end for par (58 pct.), er, at folkepensionstillægget for enlige er dobbelt så stort end det for par, og at der er meget få par-personer der modtager ret meget i boligydelse og varmetillæg.

Figur 5.3.1 Den observerede nettodækningsgrad (median) som 68-årig i 2023 målt ift. indkomsten som 57-59-årig og fordelt på par og enlig

Note: Nettodækningsgraden for en 68-årig i 2023 er regnet som forholdet mellem en persons nettoindkomst (efter skat) som 68-årig folkepensionist og den gennemsnitlige nettoindkomst som 57-59-årig. Indkomstdecilerne er beregnet på baggrund af den gennemsnitlige bruttoindkomst for de samme personer i perioden 2012-2014 for en 68-årig i 2023.
Kilde: ATP og Danmarks Statistik, 2025

Variationen bliver dog mindre henover indkomstdecilerne. Det kan skyldes, at forskellen i det, man kan modtage af offentlige pensioner og sociale ydelser bliver mindre.

Når man bruger en indkomst over tre år af et liv som erhvervsaktiv (dvs. 57-59-årige), kan der være nogle individuelle faktorer, som gør, at man har en ekstraordinær lav eller høj indkomst i de år, fx arbejdsløshed. Men når vi bruger en længere periode, så ser det ikke ud til at have den store betydning.

Hvor Figur 5.3.1 viser dækningsgraden for pensionisterne i dag, som er en funktion af historiske opsparingsmønstre. Med Fælleserklæringen[41] kom mange flere lønmodtagere med på opsparingstoget.

[41] Se Faktum nr. 218, "Fælleserklæringen har stor betydning for pensionisterne og velfærdssamfundet"

Bidragsprocenterne var dog beskedne for de nye ordninger i starten, hvor det i 1993 kun var 0,9 pct. af lønnen, men i 2009 var bidragsprocenten nået op på 12 pct, som var målsætningen for de nye ordninger. I overenskomstforhandlingerne i 2025 er bidragsprocenten hævet til 13 pct. ATP-ordningen er også blevet udvidet af flere gange. Først i 1990-erne til at dække personer på overførselsindkomster, senere med SUPP-ordningen (2012) og senest med OP-ordningen i 2020.

Dækningsgraderne som en 68-årig pensionist i 2023 hænger derfor i høj grad sammen med indbetalingsprocenterne i perioden fra 1980 til 2023., og afspejler ikke særlig godt, hvilke dækningsgrader det system vi har i dag, vil give i fremtiden. For eksempel ved vi at en enlig person, som ikke kan modtage boligydelse eller varmetillæg, og der igennem hele sit arbejdsliv indbetaler ca. 13 pct. af en gennemsnitlig indkomst på ca. 460.000 kr. (i 2025) vil kunne forvente at få en nettodækningsgrad på omkring 85 pct, hvilket er noget højere end de 78 pct. vi ser for en enlig i Figur 5.3.1, hvor boligydelse og varmetillæg endda kan indgå.[42] Derfor forventes det at dækningsgraderne vil stige fra 2023 til 2080, hvor de "nyere" pensionsordninger forventes at være næsten fuldmodne.

I Figur 5.3.2 har vi derfor også beregnet den forventede nettodækningsgrad som 75-årig i 2080. Beregningen er lavet ved at fremskrive det nuværende indbetalingsmønster blandt de erhvervsaktive, og beregningen for 2080 er baseret på en bred vifte af typepersonsberegninger[43], som så er vægtet med typepersonernes relative forventede tyngde i 2080 ud fra DREAMS fremskrivningspanel.

Som Figur 5.3.2 illustrerer, så er der stadig stor spredning i indbetalingsprocenter inden for decilet, når man ser på den gennemsnitlige indbetalingsprocent for de 30-66-årige i 2023 over en 10-årig periode. Dette omfatter perioden 2014-2023, hvor målsætningen på en bidragsprocent på 12 pct. var nået. Figur 5.3.2 viser også, at den gennemsnitlige indbetalingsprocent for langt de fleste lå under 12 pct. over den 10-årige periode.

Generelt negativ korrelation mellem indkomstniveau, indbetalingsprocent og dækningsgrad

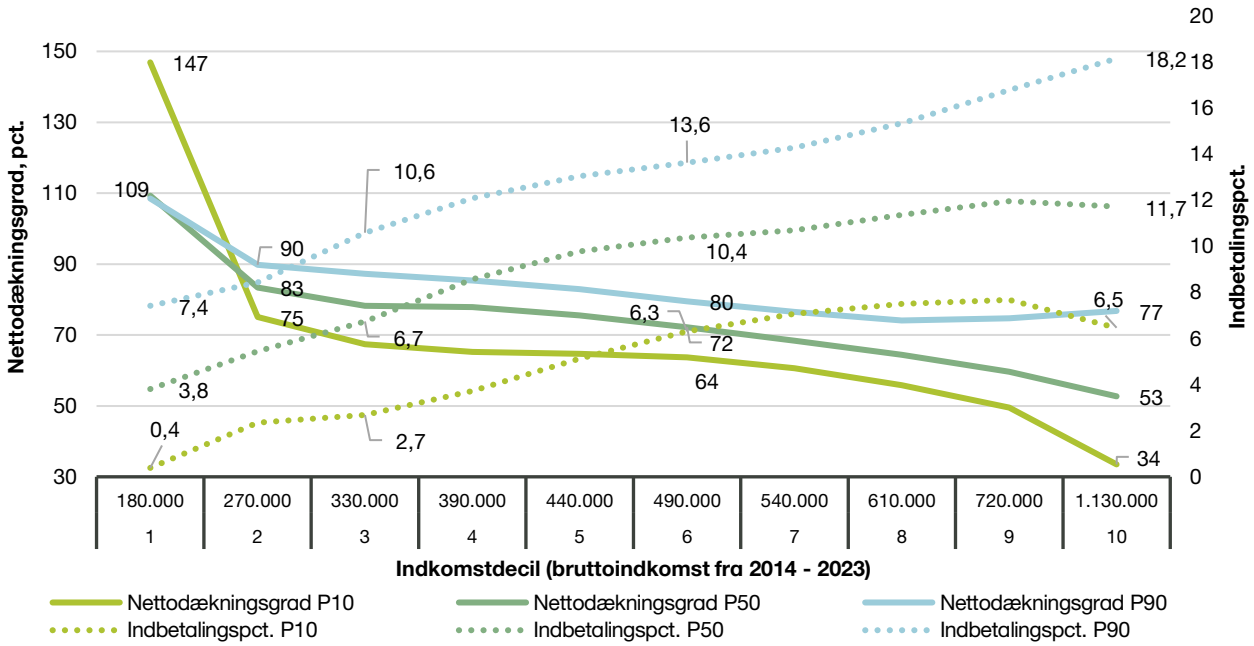
Årsagen til, at der generelt er en negativ korrelation imellem dækningsgraden og indbetalingsprocenten, er, at folkepension og ATP i udgangspunktet giver samme grundpension (før modregning og beskatning) for alle, hvilket betyder, at personer med høje indkomster får et noget lavere bidrag til dækningsgraden fra grundpensionen end personer med lave indkomster. Derudover modregnes stigende private indkomster i de offentlige pensioner via samspilsmekanismen, hvilket forstærker den negative sammenhæng.

Hvis man kommer fra en relativt lav og midlertidig indkomst i de erhvervsaktive år, kan en dækningsgrad på 80 pct. være forbundet med en meget lav indkomst som pensionist. Derfor ser vi også i Figur 5.3.1, at personer, der havde de laveste indkomster i de erhvervsaktive år, får de største dækningsgrader som pensionist (en dækningsgrad på over 100 pct. for medianen). De høje dækningsgrader skyldes næsten altid at indkomsten som erhvervsaktiv var meget lav.

[42] Se Faktum nr. 209, "Sådan hænger din opsparing og indkomst sammen som pensionist".

[43] En typepersonsberegning omfatter, at vi har taget udgangspunkt i en, der er 20 år i dag, som starter sin opsparing til ATP, OP og SUPP som 20-årig og arbejdsmarkedspension som 25-årig. Personen sparer op ind til pensionsalderen (typepersonsberegning). Personen går på pension i 2080 som 75-årig. Nettodækningsgraden er vægtet i forhold til forventningen af andelen af par og enlige samt andelen, der forventes at modtage ældrecheck og boligydelse

Figur 5.3.2 Den forventede nettodækningsgrad som 75-årig i 2080 og indbetalingsprocenten i 2014-2023 for 30-66-årige. Opgjort ved P10, P50 og P90

Note: De stiplede linjer viser indbetalingsprocenten over 10 år for alle dem der var 30-66-årige i 2023, og de fuldt optrukne linjer viser den tilhørende forventede dækningsgrad ved pensionsalderen (modelberegning). Beregningerne af dækningsgraderne tager udgangspunkt i en person, der er 20 år i dag, og som starter sin opsparing til ATP, OP og SUPP som 20-årig og opsparing til arbejdsmarkedspension som 25-årig. Personen sparer op frem til pensionsalderen. Personen går på pension som 75-årig og er på pension i 18,9 år. P10 henviser til det niveau, hvor 10 pct. indbetaler mindre eller det samme ind til pension, medianen til det niveau, hvor 50 pct. indbetaler mindre eller det samme og P90 henviser til det niveau, hvor 90 pct. indbetaler mindre eller det samme.
Kilde: ATP og Danmarks Statistik, 2025

Omvendt har personer med de højeste indkomster inden pensionsalderen de laveste dækningsgrader – på omkring 50-60 pct. – når de går på pension. Disse personer vil måske godt kunne nøjes med en lavere dækningsgrad. Dels fordi deres basale økonomiske behov er mere end dækket ved dette niveau, dels fordi gruppen typisk har større friværdier eller andre private indkomster, de kan supplere pensionsindkomsten med.

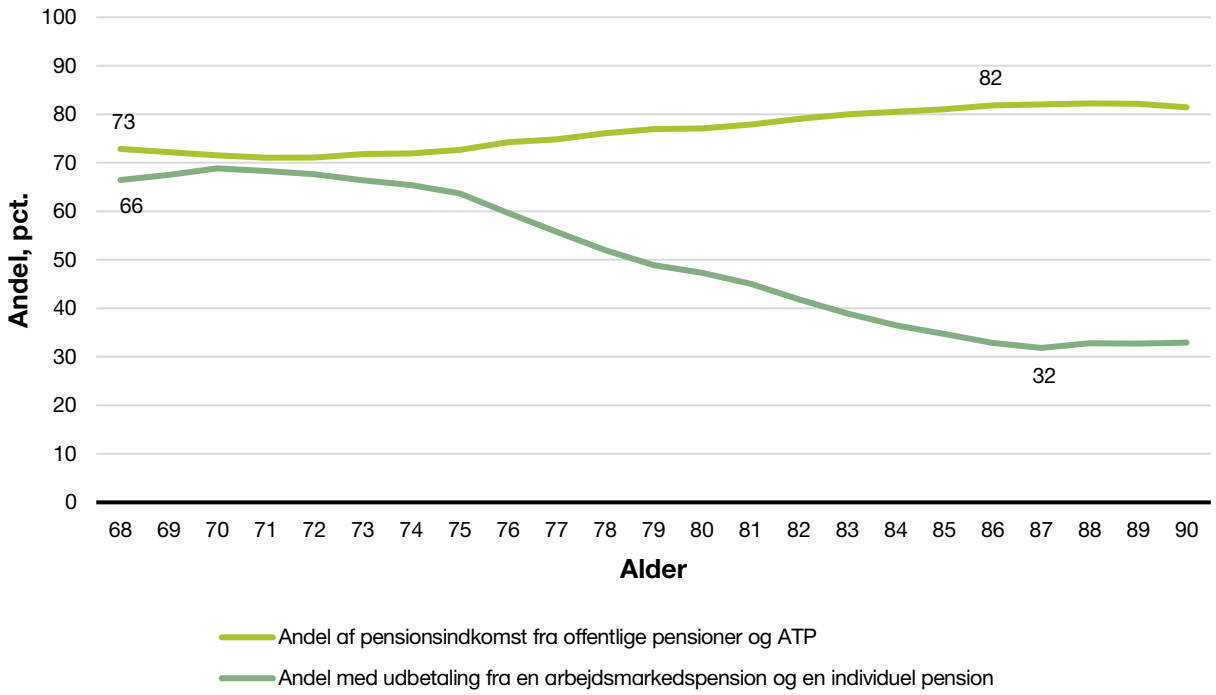
Dækningsgrader bør derfor mere ses som ét af flere mål for en pensionists indkomstforhold. Det er også vigtigt at se på den absolutte indkomst. I Figur 5.3.1 svarer mediannettodækningsgraden for enlige på 132 pct., der i 2023 havde den laveste indkomst som erhvervsaktiv (decil 1), til en årlig indkomst efter skat på 180.000 kr., mens den tilsvarende mediannettodækningsgrad for par på 90 pct. svarer til en årlig indkomst efter skat på 130.000 kr.

Mediannettodækningsgraden for enlige på 56 pct. blandt de 10 pct. der havde højest indkomst som erhvervsaktiv (decil 10) svarer til en årlig indkomst efter skat på 330.000 kr., mens den tilsvarende mediannettodækningsgrad for par på 48 pct. svarer til en indkomst efter skat på 390.000 kr. Det vil sige, at selvom mediannettodækningsgraden for par i 10. decil er lavere end den for enlige, så har de en højere absolut indkomst.

5.4 Grundpensionen får større betydning med alderen

For langt de fleste er det at gå på pension ensbetydende med en nedgang i indkomsten. Men de færreste ved at indkomstnedgangen for rigtig mange fortsætter efter pensionering, og at grundpensionen (offentlige pensioner og ATP) får større betydning med alderen – se Figur 5.4.1. Dette vises også i faktum nr. 214 – 'Grundpensionen får større betydning med alderen'.

Figur 5.4.1 Andelen af folkepensionisterne der modtog en løbende udbetaling fra en arbejdsmarkedspension eller en individuel ordning samt andelen af indkomsten fra offentlige pensioner og ATP - opdelt efter alder i 2023

Note: Figuren viser de offentlige pensioner og ATP-pensionen, som andel af de samlede pensionsindkomster (folkepension, ældrecheck, varmetillæg, mediecheck, boligydelse, ATP, arbejdsmarkedspensioner og individuelle pensioner). I opgørelsen indgår alle folkepensionister, der er 1 år over folkepensionsalderen, og som modtog folkepension. Derudover viser figuren også andelen af folkepensionisterne, der modtog en løbende pensionsudbetaling fra en arbejdsmarkedspension og/eller en individuel pensionsordning.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

Blandt de nye pensionister er der dobbelt så mange, som har en løbende udbetaling fra en privat arbejdsmarkedspension eller en individuel ordning, som blandt de ældste pensionister. Der kan være flere årsager til, at grundpensionen kommer til at fylde mere med alderen.

1) For det første er der de seneste 30 år sket en stor opbygning af nye arbejdsmarkedspensioner og flere kvinder har haft en tættere tilknytning til arbejdsmarkedet. Dette har bidraget til, at de yngre pensionister typisk har en løbende privat pensionsudbetaling fra en arbejdsmarkedspension.[44]

[44] Se Faktum nr. 214: "Grundpension får større betydning med alderen"

2) For det andet bliver flere pensionister enlige med alderen, og dette vil isoleret set øge de offentlige pensioner, idet de offentlige pensioner tager højde for de stordriftsfordele, der er ved at være par. Det sker ved at pensionstillægget for enlige er dobbelt så stort som det for par-pensionister. Derudover er de offentlige supplerende pensionsydelser som ældrecheck, mediecheck, boligydelse og varmetillægget især rettet mod enlige pensionister.
3) For det tredje er der mange danskere, som har en andel af deres pensionsudbetalinger i ratepensioner, som udbetales over 10-30 år og ophører derfor i løbet af pensionstilværelsen, da langt størstedelen udbetales over 10 år. Mange med faldende pensionsudbetalinger har enten sparet op udelukkende i ratepensioner eller i høj grad i ratepensioner. Udviklingen kan forventes at fortsætte, idet andelen, der blev indbetalt til en ratepension, har været stigende, og i 2023 blev der i gennemsnit sat 36,8 pct. af indbetalingerne i hele pensionssystemet ind på en ratepension, mens 11,4 pct. blev indbetalt til en aldersopsparing. En stor del af de kommende pensionisters opsparing er dermed sket i pensioner med en tidsbegrænset udbetalingsprofil.
4) For det fjerde oplever tre ud af fire pensionister en nedgang i købekraften af deres pensionsudbetalinger efter 11 år på pension, og hver fjerde oplever at løbe tør for pension eller at deres pension er halveret efter 11 år – se Figur 5.4.2.

Hvis man ser på pensionistens samlede købekraft – altså pensionsudbetalingernes værdi i forhold til den generelle udvikling i priser – har 77 pct. af pensionisterne efter 11 år på pension i perioden 2013 til 2023 oplevet, at deres samlede pensionsudbetaling er steget mindre end prisudviklingen, heraf har 9 procentpoint oplevet, at deres pensionsudbetaling er mere end halveret og for 16 procentpoint er den helt ophørt.

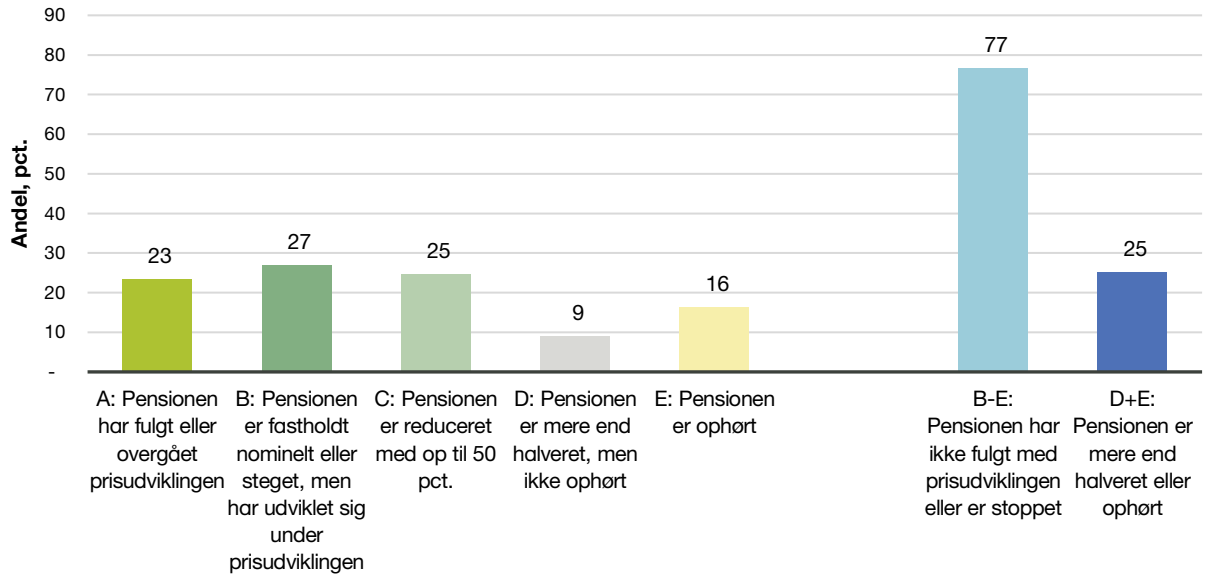
1 ud af 6 løber tør for pension efter ti år på pension

For 1 ud af 4 pensionister er oplevelsen altså, at deres pensionsudbetaling er mere end halveret eller helt forsvundet.

For 23 pct. af pensionisterne var udviklingen i perioden mere positiv, idet deres købekraft blev fastholdt eller forbedret, men det efterlader stadig størstedelen, hvor pensionen ikke har fulgt med prisudviklingen. Analysen viser situationen i en periode, hvor prisudviklingen har været nogenlunde afdæmpet og stabil, dog med undtagelse af slutningen af 2021 og igennem 2022. I lyset af de voldsomt stigende priser igennem 2022 og et højt prisniveau i første halvdel af 2023, kan der være flere pensionister i fremtiden, der vil opleve, at deres pensioner ikke har kunnet følge med priserne. På den anden side er pensionsopsparing en langsigtet investering, hvor de enkelte års stigninger og fald både ift. afkast og prisudvikling, ikke nødvendigvis påvirker pensionen i det lange løb, og de fleste pensionsselskaber har indhentet det tabte i 2022 ved udgangen af 2024[45]. Indtil videre er andelen af pensionister, der oplever, at deres pensioner ikke har kunnet følge med priserne været omtrent uændret ift. 'Pension i tal 2023' og 'Pension i tal 2024'.

[45] Se Finanswatch artiklen 'Pensionsopsparerne fik et afkast på 353 milliarder sidste år': https://finanswatch.dk/Finansnyt/Pension/article17861630.ece

Figur 5.4.2 Generel udvikling i de private pensionsudbetalinger (ekskl. ATP) ift. købekraften over 11 år – 2013-2023

Note: I analysen indgår alle 68-årige folkepensionister i 2013 med udbetaling fra en løbende pensionsudbetaling (ekskl. ATP), og som stadig var i live i 2023. I perioden 2013 til 2023 steg priserne med 19,5 pct. og lønningerne med 26,6 pct.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

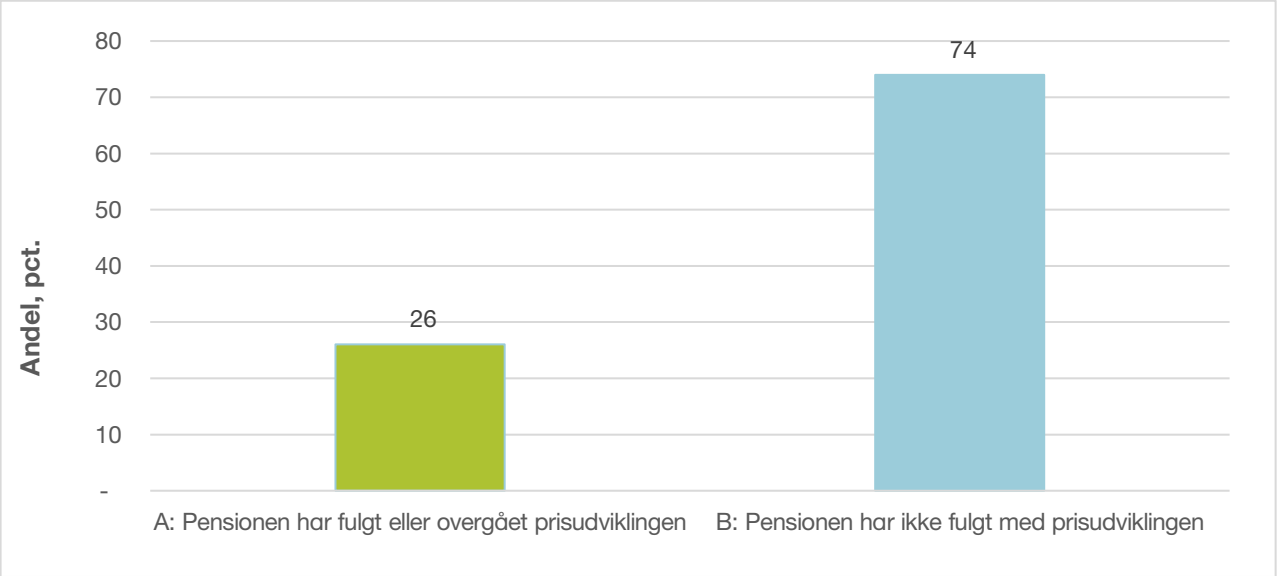
Ønsker man at se den mere "rene" udvikling i de enkelte pensionsordninger i forhold til prisudviklingen i Figur 5.4.2, kan det være relevant at "rense" for den del af faldet, som skyldes, at ratepensioner ophører efter 10 år, samt muligheden for, at nye pensionsordninger starter i årene efter, at man er gået på pension. Derfor har vi også lavet en beregning over en kortere periode (8 år) i Figur 5.4.3 for at sikre, at ratepensionerne ikke stopper undervejs. Derudover har vi betinget på, at pensionen ikke stiger mere end inflationen + 3 pct., for at sikre, at nye ordninger, der starter efter overgangen til pensionisttilværelsen, ikke opgøres som stigninger i eksisterende pensionsordninger.

Figur 5.4.3 viser dermed den mere "rene" udvikling i købekraften for en given pensionsordning. Denne opgørelse giver anledning til følgende femte pointe om faldet i pensionen i løbet af udbetalingsperioden.

5) For det femte gælder det, at der er en udhuling af de private pensionsudbetalinger, selv når man ser bort fra de ratepensioner, der ophører som planlagt. Følger man pensionisterne fra det tidspunkt, hvor deres udbetaling begynder, og over en periode, der er kortere end den minimumsperiode, en ratepension skal udbetales over, oplevede 74 pct., at deres pensionsudbetaling ikke fulgte prisudviklingen.

I den supplerende opgørelse følges i stedet de personer, der gik på folkepension som 65-årige i 2015, og som startede udbetalingen af deres private løbende pensionsordning samme år. Udviklingen opgøres over perioden 2016 til 2023.

Figur 5.4.3 Udviklingen i de private pensionsudbetalinger (ekskl. ATP og tjenestemandspensioner) ift. udviklingen i købekraften, 2016-2023

Note: Analysen omfatter alle 65-årige folkepensionister i 2015, som startede udbetaling af deres private løbende pensionsordning (ekskl. ATP og tjenestemandspensioner) i 2015, som fortsat var i live i 2023, og tjenestemandspensionister er ekskluderet. Første udbetalingsår er udeladt, fordi udbetalingen i 2015 kan dække et halvt år eller mindre og derfor ikke er sammenlignelig med et helt kalenderår. Ved at lade opgørelsen begynde i 2016 sikres det, at både start- og slutåret er hele udbetalingsår. Udbetalinger, der i gennemsnit er steget mere end prisudviklingen tillagt 3 pct. om året over hele perioden, er sorteret fra. Stigninger af denne størrelse ligger markant over, hvad der normalt er sandsynligt i udbetalingsfasen, og data tillader ikke at skelne direkte mellem udbetalinger fra nye ordninger. Beregningen indgår også i BEU-svar nr. 55 fra 2026, hvor tallene er regnet for perioden 2017-2024. Da er resultatet 22 og 78 pct.

Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2026

Sammenholdes resultaterne fra de to analyser, så kan man se, at købekraften for den enkelte ordning typisk ikke følger med købekraften (gælder omkring 3 ud af 4 ordninger), og 1 ud af 4 oplever at deres samlede pension stopper helt eller halveres i udbetalingsperioden.

Når værdien af de private pensionsudbetalinger falder, vil samspillet med de offentlige ydelser som folkepension, ældrecheck og boligydelse betyde, at man får mere offentlig pension, fordi den private pension modregnes i disse ydelser. Dette gør sig ikke alene gældende, når en tidsbegrænset ordning ophører, men også ved den mere gradvise udhuling af udbetalingernes købekraft, hvor et faldende modregningsgrundlag over tid udløser gradvist større offentlige ydelser.

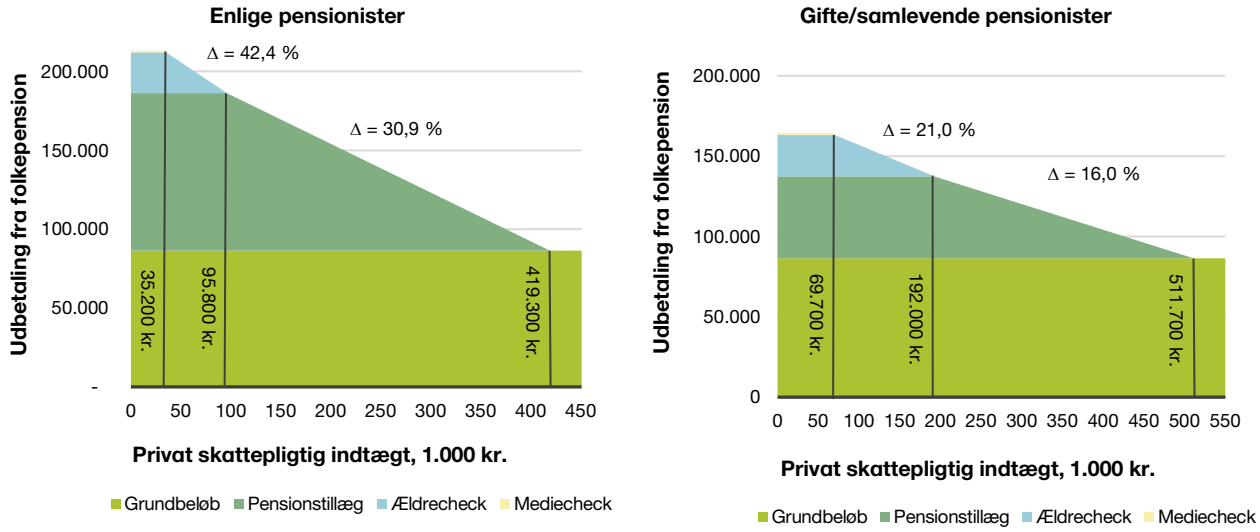
Sammenholdt med de øvrige hændelser, der naturligt sker gennem pensionstilværelsen, betyder det, at pensionisterne bliver mere og mere afhængige af de offentlige pensioner i takt med, at de bliver ældre.

De offentlige pensioner yder en forsikring mod faldende private pensioner

Det danske pensionssystem er indrettet således, at jo mindre ens egen pensionsopsparing er, jo mere offentlig pension er der udsigt til – og omvendt. Dette skyldes, at private skattepligtige indkomster modregnes i folkepensionens pensionstillæg, ældrechecken, mediechecken, varmetillæg og boligydelsen. Denne modregningsmekanisme – som også kaldes samspilseffekten – betyder således, at pensionister med relativt høje indkomster får mindre i offentlig pension – se Figur 5.4.4.

Når der er udsigt til, at størrelsen på pensionsopspareres egen pension falder, så stiger udbetalingen af de offentlige pensioner typisk. Beskyttelseseffekten eller "forsikringen" i samspillet mellem offentlig og private pensioner gør sig gældende uanset årsagen til den mindre udbetaling fra private pensioner. Årsagerne kan være mange, fx barsel, orlov, deltidsperioder, ledighed og sygdom, men det kan også skyldes samfundsmæssige faktorer som svage økonomiske konjunkturer eller lignende.

Figur 5.4.4 Sammenhæng mellem offentlige pensioner og privat skattepligtig indtægt

Note: Beregnet på baggrund af 2025-satser og regler fra Beskæftigelsesministeriet. Det er antaget, at den gifte/samlevende person er gift/samlevende med en pensionist.
Kilde: Beskæftigelsesministeriet og ATP, 2025

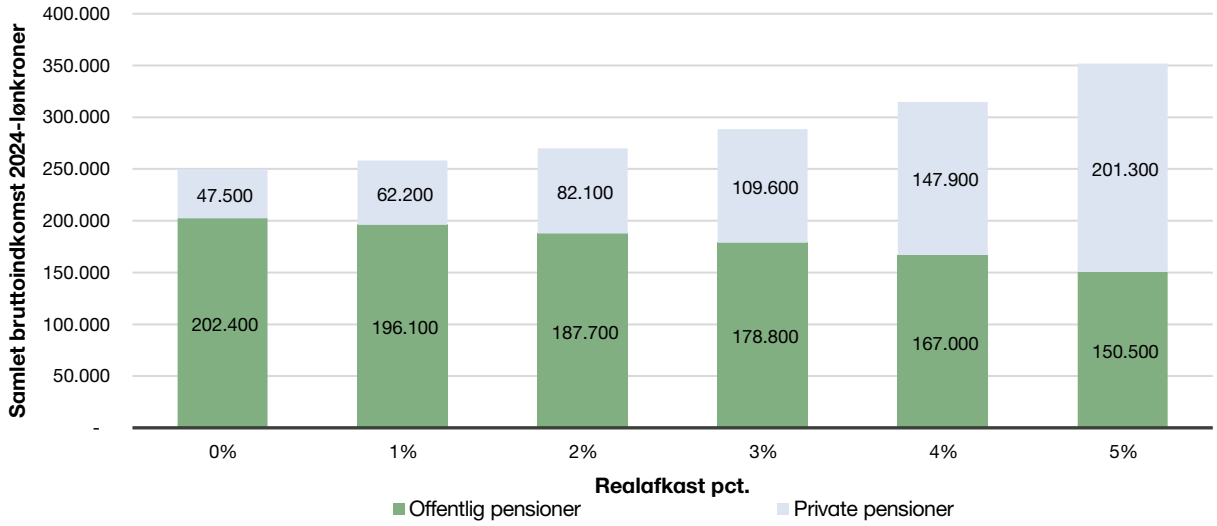
Samspillet beskytter således i høj grad den enkelte mod sådanne risici, som man ikke altid har mulighed for selv at tage hånd om på en systematisk måde. Den modsatte effekt er så, at den automatiske beskyttelse ved mindre private pensioner også kan mindske incitamentet til selv at spare op i private pensioner. Et eksempel på dette er "free riding", hvor personer, der ikke er omfattet af obligatoriske pensioner, vælger slet ikke at spare op, fordi de i høj grad bliver kompenseret for den manglende opsparing i private pensioner i form af højere offentlige pensioner. Mekanismen går til gengæld også den anden vej, hvis den enkelte borger oplever, at den private pension af den ene eller den anden grund bliver mindre. I en sådan situation vil en større offentlig pension kompensere for mindre private pensioner, idet personen så vil opleve mindre modregning i den offentlige pension og dermed bevæge sig tilbage op ad kurven i Figur 5.4.4. Et andet

forsikringselement i de offentlige pensioner og i livsvarige pensioner som ATP Livslang Pension er ift. levetiden. Danskerne lever længere og derfor skal pensionerne strækkes stadigt længere, og borgeren risikerer ganske enkelt at overleve sine ressourcer.[46]

Selvom den enkeltes private pension bliver lavere eller bortfalder når den skal fordeles over flere år, vil den samlede indkomstnedgang ikke være helt så stor som nedgangen i de private pensioner, fordi de offentlige pensioner til dels kompenserer for de laver private pensioner. Ved et realafkast på 3 pct., i Figur 5.4.5, udgør den samlede bruttoindkomst som pensionist 288.400 kr. – hvoraf de offentlige pensioner udgør 62 pct. Hvis det gennemsnitlige realafkast igennem opsparingsforløbet derimod falder til 1 pct., så reduceres de private

pensionsudbetalinger til 62.200 kr. – et fald på 47.400 kr. På grund af modregningsmekanismen stiger de offentlige pensioner, når de private udbetalinger falder.

Figur 5.4.5 Sammenhæng mellem offentlig pension og privat pension ved forskellige niveauer for private pensioner grundet varierende realafkast – inkl. ældrecheck, ekskl. boligydelse – 2025-lønkroner

Note: Beregningen er lavet for en enlig pensionist, der er berettiget til ældrecheck som pensionist, og som starter sit arbejdsliv i 2025 og igennem arbejdslivet indbetaler 12 pct. af sin årlige bruttoindkomst på 350.000 kr. frem til pensionsalderen. Alle beløb er i 2025-lønkroner.
Kilde: ATP, 2025

De offentlige pensioner stiger (for den valgte typeperson) med 17.300 kr. fra 178.800 kr. til 196.100 kr., og udgør nu 76 pct. af bruttoindkomsten mod tidligere 62 pct. De offentlige pensioner kompenserer i dette tilfælde dermed for 1/3 af nedgangen i de private pensioner via modregningsmekanismen. Havde type-personen også været berettiget til boligydelse, som også modregnes i de private pensioner, ville de offentlige pensioner have kompenseret for op til 50 pct. af nedgangen i de private pensionsudbetalinger.

[46] Se ATP (2021), "Øget levetid har lagt stort pres på opsparingsbehovet", *Faktum* nr. 205.

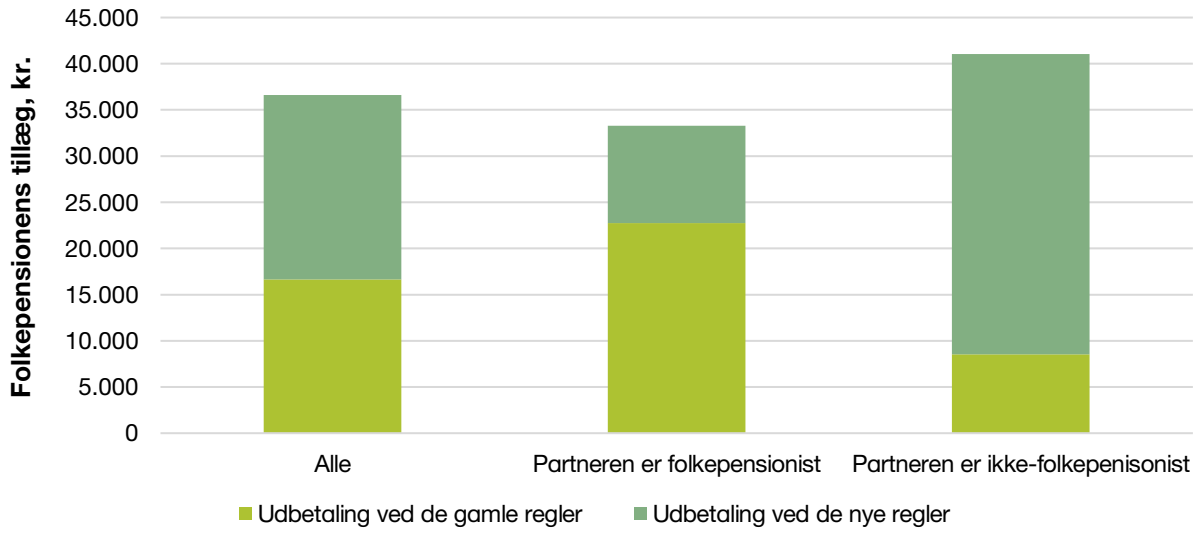
5.5 Fjernelse af modregning i pension for arbejdsindkomst

I 2022 besluttede Folketinget at fjerne modregningen i folke-, senior- og førtidspensionen som følge af en ægtefælles eller samlevers arbejdsindkomst.

Lovændringen trådte i kraft pr. 1. januar 2023. Det er vores vurdering, at ændringen, i 2023, har haft en betydning for ca. 66.000 folkepensionister, der – i gennemsnit - har fået udbetalt ca. 20.000 kr. mere i folkepensionens tillæg, og 28.000 førtids- og seniorpensionister, der – i gennemsnit – har fået udbetalt 40.000 kr. mere i førtids- eller seniorpensionen.[47]

Figur 5.5.1 viser, hvilken betydning, at partnerens arbejdsindkomst ikke længere modregnes i folkepensionens pensionstillæg, har for pensionen.

Figur 5.5.1 Betydning af at partnerens arbejdsindkomst ikke modregnes i folkepensionens pensionstillæg

Note: Figuren viser forskellen i udbetalingen af folkepensionens pensionstillæg, når partnerens arbejdsindkomst ikke indgår i modregningen af folkepensionens pensionstillæg. I 'alle' indgår både når partneren er folkepensionist og ikke-folkepensionist. Alle beløb er i 2023-kr., og er beregnet før skat.
Kilde: ATP og Danmarks Statistik, 2025.

Det er primært personer, som har en partner, der er en ikke-folkepensionist, der har fået et betydeligt større pensionstillæg. I gennemsnit får disse personer udbetalt 32.500 kr. mere. Til sammenligning får en person, som har en partner, der er folkepensionist udbetalt 10.500 kr. mere i pensionstillæg.

I juni 2023 besluttede Folketinget at pensionister ikke længere bliver modregnet i folkepensionens grundbeløb og pensionstillæg som følge af egen indtægt. Forslaget havde virkning fra januar 2024, men med

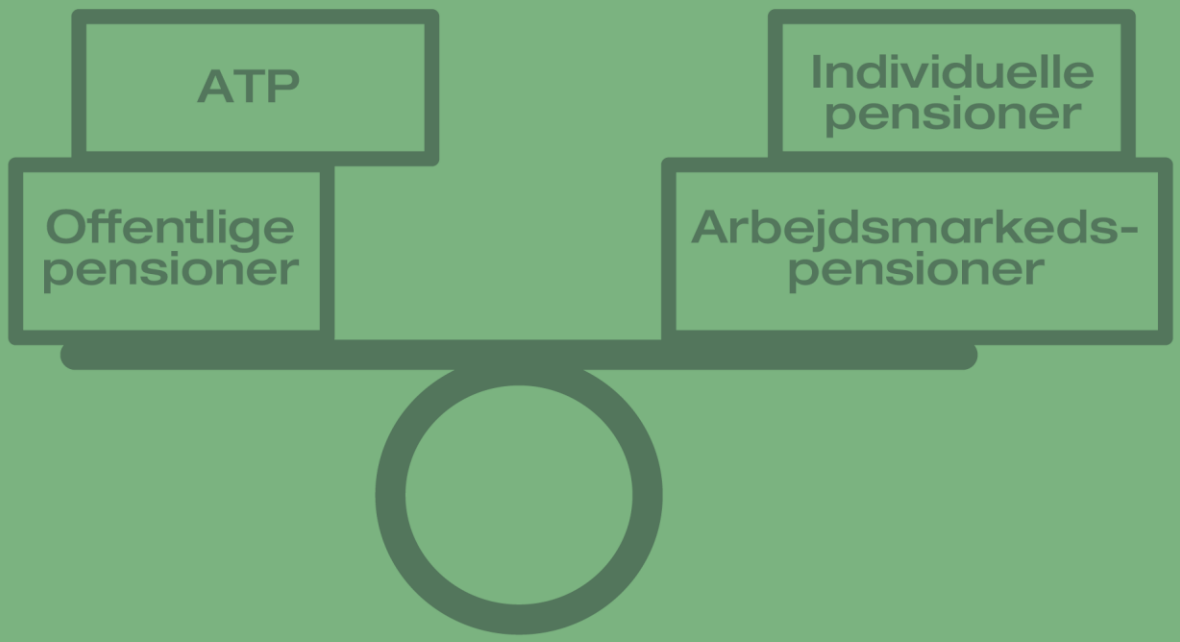
[47] For at indgå i beregningen skal pensionen være tilkendt før 2023, så man har været pensionist hele år. For førtidspensionister indgår kun de personer, som har fået tilkendt pensionen fra 2003 og frem til 2022.

tilbagevirkende kraft fra 1. januar 2023. Tidligere kunne man tjene op til 122.004 kr. efter arbejdsmarkedsbidrag uden, at det påvirkede ens folkepension.

Det forventes, at 50.000 personer vil få glæde af afskaffelsen af modregning i folkepensionens grundbeløb og pensionstillæg som følge af egen arbejdsindtægt. Det forventes, at de berørte folkepensionister i gennemsnit vil modtage omkring 30.000 kr. (før skat) mere i årlig udbetalt folkepension som følge af afskaffelsen af modregningen.[48] I Beskæftigelsesministeriet har i deres publikation "Status på Arbejdsmarkedet – tema om modregning i folkepension" skønnet at fjernelsen af modregningen i folkepensionen fra egen arbejdspension har øget beskæftigelsen med 1.200 fuldtidspersoner, hvoraf enlige udgør 500 fuldtidspersoner og par udgør 700 fuldtidspersoner.[49]

[48] Læs mere her: https://bm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2023/06/50000-pensionister-slipper-for-modregning-i-folkepension/
[49] Læs mere her: https://bm.dk/media/ckzcuafs/spa_okt25_pub.pdf

6.

ATP's rolle i det danske pensionssystem

6. ATP's rolle i det danske pensionssystem

Det danske pensionssystem er i dag kendetegnet ved at være bygget op som en pyramide med tre lag – også kaldet systemets tre søjler – se Figur 1.3.1 i kapitel 1. ATP skal sammen med de offentlige pensioner sikre en livslang og stabil grundpension i søjle 1. Da en stadigt større del af pensionsopsparingerne i søjle 2 sker i markedsrenteprodukter og tidsbegrænsede pensioner, bliver det ekstra vigtigt at have en garanteret og livslang basispension, hvilket understreger, at ATP spiller en vigtig rolle sammen med de offentlige pensioner i søjle 1.

Dette kapitel gennemgår ATP's overordnede rolle i afsnit 6.1. Afsnit 6.2 ser på dækningen af ordningerne under ATP – ATP Livslang Pension, SUPP og OP. Afsnit 6.3 fortæller om den garanti, som ATP giver medlemmerne, og endelig gennemgår afsnit 6.4 betydningen af grundpensionen – folkepensionen og ATP Livslang Pension – både for de nuværende og kommende pensionister.

6.1 Fortællingen om ATP Livslang Pension og rollen i pensionssystemet

Tilblivelsen af ordningen

ATP Livslang Pension er ikke en traditionel arbejdsmarkedspensionsordning, men derimod en obligatorisk lovfæstet socialforsikringsordning, der blev vedtaget ved lov i 1964.

Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP) blev etableret som resultat af et bredt kompromis mellem staten og arbejdsmarkedets parter. Baggrunden var de store forskelle i pensionsdækning mellem funktionærer og arbejdere i 1950'erne, hvor kun førstnævnte havde ordnede pensionsordninger, mens andre måtte nøjes med folkepensionen. LO (i dag Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH)) pressede på for en kollektiv ordning, der kunne sikre lavtlønnede en supplerende, livsvarig pension, og Dansk Arbejdsgiverforening (DA) gik med til, under forudsætning af, at ordningen blev opsparingsbaseret og ikke skattefinansieret. Den socialdemokratiske regering under Jens Otto Krag gennemførte loven i 1963 med bred opbakning i Folketinget. Formålet var at skabe social og økonomisk tryghed i alderdommen, udligne forskelle mellem grupper på arbejdsmarkedet og samtidig styrke den nationale opsparing uden at belaste statsbudgettet. ATP blev finansieret gennem obligatoriske bidrag fra både arbejdsgivere og arbejdstagere og blev dermed et varigt kompromis mellem fællesskab og individuelt ansvar. Ordningen kom til at danne et centralt grundlag for det moderne danske pensionssystem som bindeled mellem folkepensionen og de senere arbejdsmarkedspensioner.

En del af grundpensionen og dækker derfor alle

Ordningen dækker alle lønmodtagere med mere end 9 timers arbejde om ugen og stort set alle overførselsindkomstmodtagere. Fordi ATP Livslang Pension dækker stort set alle danskere, er vedtaget ved lov, har et bidrag der er uafhængigt af indkomstniveauet, er livslang og garanteret, så betragtes ATP Livslang Pension som en del af grundpensionen i søjle 1 sammen med folkepensionen og er dermed med til at gøre en del af grundpensionen opsparingsbaseret. Da den enkelte borger ikke ved, hvilket arbejdsliv

vedkommende får, er ATP Livslang Pension med til at sikre alle borgere en rimelig grundpension uanset, hvilket arbejdsliv de ender med at have haft.

Hver søjle spiller en særlig rolle

De to øvrige søjler – arbejdsmarkedspensionerne i søjle 2 og de individuelle pensioner i søjle 3 – har andre roller. Arbejdsmarkedspensionernes rolle er at sikre en rimelig økonomisk dækningsgrad i pensionstilværelsen, dvs. en sammenhæng mellem indtægten før og efter pensionering. De individuelle pensioners rolle er at sikre den enkelte borgers mulighed for fleksibilitet i sin pensionsopsparing. I 2023 var det lige godt halvdelen – 52 pct. – af de samlede indbetalinger i søjle 2 og 3, der blev indbetalt til ratepensioner eller aldersopsparing, som er produkter, der udbetales over en begrænset tidshorisont. Derfor er det særlig vigtigt, at grundpensionen (herunder ATP) udbetales hele livet.

ATP består af flere ordninger

Udover ATP Livslang Pension varetager ATP Koncernen også ordningerne OP og SUPP. OP-ordningen har til formål at reducere restgruppen på pensionsområdet og sikre en større pensionsopsparing blandt flere grupper, der ellers har de allerlaveste pensionsindbetalinger. I fremtiden forventes restgruppen at udgøre 25 pct. af pensionisterne, og disse personister vil være særligt afhængig af grundpensionen – dvs. offentlige pensioner og ATP.

OP er dermed også i høj grad en ordning under søjle 1. SUPP er en supplerende arbejdsmarkedspensionsordning for førtidspensionister, hvor staten supplerer og indbetaler 2 kr. til pension, hver gang førtidspensionisten indbetaler 1 kr.[50] Gennem SUPP får førtidspensionisterne dermed mulighed for at spare op til en livslang pension – omkring halvdelen af førtidspensionisterne indbetaler til SUPP.[51]

En garanteret pension som har en værdi for mange

ATP Livslang Pension er en garanteret pension. Store dele af ordningerne i søjle 2 har de senere 15-20 år bevæget sig væk fra de garanterede produkter over til markedsrenteprodukter, hvor der ikke er tilknyttet garantier. Andelen af pensionshensættelser til markedsrenteprodukter i forhold til de samlede pensionshensættelser er ifølge Forsikring & Pension steget fra 4 pct. i 2005 til 57,2 pct. i 2024, og 82 pct. af bruttopræmieindtægterne gik i 2023 til markedsrenteprodukter[52]. Garantien i ATP Livslang Pension bliver dermed ekstra vigtig, når størstedelen af indbetalingerne ellers placeres i markedsrenteprodukter. Værdien af en garanti bliver nogle gange overset i den offentlige debat. Garantier i et pensionsprodukt kan på en måde sammenlignes med et fastforrentet obligationslån, hvor mange vælger et fastforrentet lån frem for et variabelt forrentet lån. I første kvartal 2024, valgte 66 pct. af boligkøberne et fastforrentet lån.

[50] Når en overførselsmodtager indbetaler til ATP Livslang Pension, så indbetaler staten også 2 ud af 3 kroner.
[51] ATP (2024), "Stadig flere førtidspensionister får glæde af SUPP – særligt i nogle kommuner", *Faktum* nr. 219.
[52] Se Forsikring & Pensions opgørelse for bruttopræmieindtægter og hensættelser fordelt på markeds- og gennemsnitsrente. Via: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Ffogp.dk%2Fmedia%2Fuhibxbvc%2Fbruttopraemieindtaegter-og-hensaettelser.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK

Deler levetidsrisiko og investeringsrisiko kollektivt

Samtidig er ATP Livslang Pension en kollektiv ordning, hvor alle medlemmer har del i bonuspotentialet. Dermed bæres både investerings- og levetidsrisikoen kollektivt af alle medlemmer. Risikoen for tab på de finansielle markeder og for længere levetid bæres således igennem det kollektive bonuspotentiale. Dette er til forskel fra markedsrenteprodukterne, hvor det er kunden selv, der bærer den direkte risiko for tab på de finansielle markeder eller for længere levetid. For at ATP kan være med til at sikre en forudsigelig økonomisk grundtryghed igennem hele alderdommen, giver ATP som nævnt en pensionsgaranti, hvilket dog også har betydning for den risiko, ATP kan tage ved investeringen af medlemmernes penge. For at kunne give en pensionsgaranti kræver det, at pengene i højere grad investeres i sikre aktiver, og derfor tager ATP generelt en lavere risiko end hvad man gør i markedsrenteprodukter, hvor man ingenting garanterer, og individet løber hele investeringsrisikoen.

ATP er opsparingsbaseret og aflaster de skattefinansierede ordninger

Udbetaling fra ATP Livslang Pension til de danske pensionister er ikke blot med til at skabe økonomisk tryghed – særligt for de svagest stillede – men er samtidigt med til at aflaste de offentlige finanser og bidrage positivt til den finansielle holdbarhed. Dette skyldes, at ATP-ordningen er opsparingsbaseret modsat de offentlige ydelser, der er skattefinansierede. ATP Livslang Pension udbetaler årligt omkring 19 mia. kr. – svarende til boligydelse og ældrechecken tilsammen - og aflaster dermed de offentlige pensioner med et betydeligt beløb.

ATP Livslang Pension udbetaler årligt omkring 19 mia. kr.

Hvis ATP-pensionen reduceres, så vil udgifterne til de offentlige pensioner stige (typisk med 30 til 50 pct. af faldet i udbetalingen) som følge af modregningsmekanismen. Det vil sige at faldet vil blive delvist opvejet af højere offentlige pensioner, og det vil især ske for dem der modregnes i deres egne pensioner i dag – dvs. de mest velstående pensionister.

ATP sikrer opsparing fra man er meget ung til man går på pension

ATP-pensionen dækker næsten alle på arbejdsmarkedet, fordi alle lønmodtagere og næsten alle overførselsmodtagere indbetaler til ATP. Det betyder, at 91 pct. af de 18-66-årige i dag i et givent år indbetaler til ATP, mens omkring 66 pct. indbetaler til en arbejdsmarkedspension og 15 pct. indbetaler til en individuel ordning.

91 pct. af de 18-66-årige indbetaler til ATP i et givent år

ATP-pensionen er dermed også med til at sikre, at der ikke bliver for mange huller i opsparingen, når man befinder sig uden for en lønmodtager ansættelse med en arbejdsmarkedspension. Den brede dækning i ATP-pensionen, og det faktum, at man indbetaler til ATP i næsten alle livets situationer (beskæftigelse og på overførselsindkomster) sikrer, at alle danskere får sparet op til deres egen pension, hvilket giver en mindre skæv fordeling af pensionsformuerne og pensionsindkomsterne, samtidig med at det sikrer dem med de laveste indkomster en højere grundpension.

Et simpelt obligatorisk produkt sikrer meget lave omkostninger

Fordi ATP-pensionen er et simpelt produkt, (næsten) uden nogen form for valgmuligheder, og samtidig har næsten alle danskere som medlemmer, så er omkostningerne meget lave – en ÅOP på 0,32 pct. i 2024 mod et gennemsnit på 0,95 pct. i pensionsbranchen som helhed.

ATP's ÅOP var 0,32 pct. i 2024 og resten af pensionbranchens ÅOP var 0,95 pct.

De lave omkostninger sikrer at man får meget pension for de opsparede midler. Man skal være opmærksom på, at selskaberne leverer forskellige produkter og har forskellige medlemsgrundlag, hvilket forklare noget af forskellen på ÅOP'erne.

ATP-pensionen er livsvarig og modvirker dermed at flere pensioner "kun" udbetales over 10 år

34,8 pct. af indbetalingerne til pension sker i dag til ratepensioner og 12,7 pct. til alderspension (brutto). Ratepensionerne udbetales typisk over 10-15 år, mens aldersopsparing ofte udbetales som en éngangssum. Det er selvom, at en 67-årig pensionist i dag kan forvente at være på pension i gennemsnit 20 år, og 41 pct. kan forvente at blive mindst 90 år eller mere (dvs. 23 år eller mere på pension). Det svarer til en stigning på 33 pct. inden for 10 år. I takt med at levetiden er steget så meget, så bliver en pension, som ATP-pensionen endnu vigtigere, da den udbetales så længe man lever.

6.2 ATP, SUPP og OP dækker tilsammen næsten alle danskere

ATP havde 5,7 mio. medlemmer ultimo 2024, hvoraf 3,7 mio. borgere indbetalte til ATP Livslang Pension og godt 1 mio. personer modtog udbetaling fra ordningen. ATP's medlemmer dækker både herboende personer og personer bosat i udlandet, der arbejder eller har arbejdet eller boet i Danmark.

Når et medlem bliver folkepensionist, kommer ATP Livslang Pension til udbetaling. ATP udbetalte i 2024 i alt 19,5 mia. kr. i pensionsydelser. Udbetalingen består af de garanterede pensioner reguleret med de bonustilskrivninger, der er foretaget løbende igennem opsparingsperioden. En fuld årlig pension for en 67-årig, der har indbetalt et helt arbejdsliv, udgjorde 26.600 kr. i 2024 (den årlige ATP-pension for en 67-årig udgjorde i gennemsnit 18.700 kr. i 2024).

Den maksimale ATP-pension for en 67-årig i 2024 udgjorde 26.600 kr.

I 2023 indbetalte 88 pct. af den danske befolkning mellem 18 og 66 år til ATP Livslang Pension, og for kernetropperne, de 30-59-årige, da udgjorde andelen hele 91 pct. – se Tabel 6.2.1 og Figur 6.2.1. Tilsvarende indbetalte 66 pct. af de 18-66-årige til en arbejdsmarkedspension og kun 15 pct. til en individuel pension. ATP er dermed klart den bredest dækkende pensionsordning i Danmark. Efter indførelsen af den nye Obligatoriske Pensionsordning (OP) er endnu flere dækket af en pensionsordning i ATP og i 2023 indbetalte 91 pct. af de 18-66-årige til en pensionsordning under ATP.

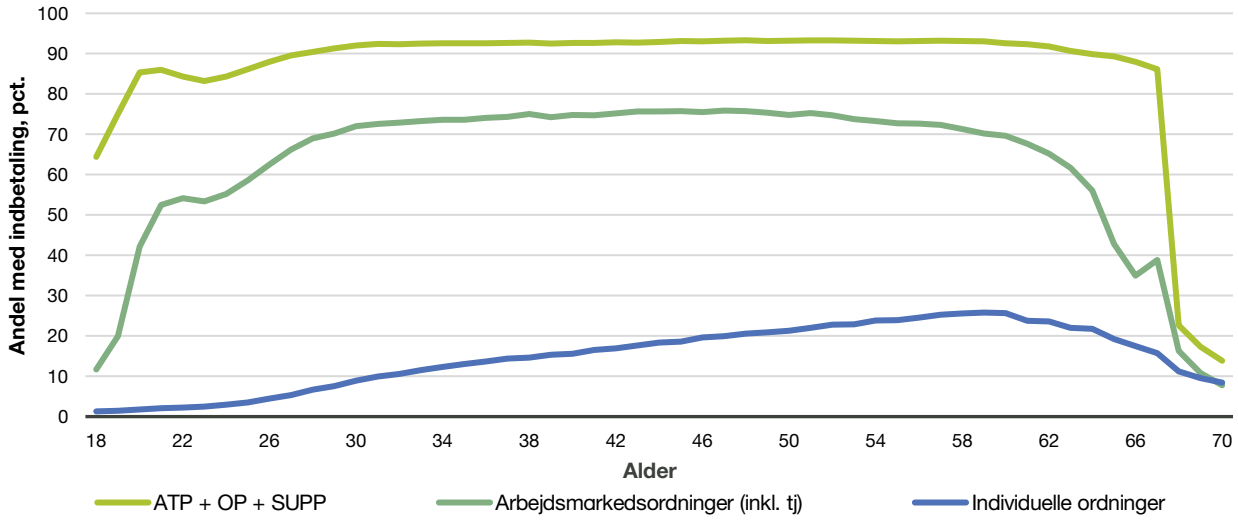
Tabel 6.2.1 Andel af befolkningen med indbetalinger til ATP Livslang Pension i 2023, fordelt på aldersgrupper

	18-66-årige	25-66-årige	30-59-årige
Antal personer i aldersgruppen	3.715.758	3.199.414	2.287.130
Andel i pct. med indbetalinger til ATP	88	90	91
Andel i pct. med indbetalinger til SUPP	4	4	3
Andel i pct. med indbetalinger til OP	24	27	24
Andel i pct. med indbetalinger til ATP, SUPP eller OP	91	92	93
I alt indbetalt, mia. 2023-lønkroner (1)	12,2	11,5	8,2
Gns. indbetaling blandt dem der indbetaler, 2023-lønkroner.	3.618	3.886	3.874

Note: Antallet af personer dækker over herboende personer i aldersgruppen 18-66 år med en positiv indbetaling af den pågældende type. Beløbene er i 2023-lønkroner. (1) I 2024 blev der samlet set indbetalt 13,7 mia. kr.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

ATP Livslang Pension er obligatorisk for alle lønmodtagere, der er fyldt 16 år og arbejder mindst 9 timer om ugen, samt for de fleste modtagere af offentlige overførsler. Nogle få grupper er ikke omfattet af ATP Livslang Pension – det gælder selvstændige, studerende (uden bibeskæftigelse), efterlønsmodtagere, førtidspensionister på den gamle ordning, personer på fleksydelse og modtagere af delpension. Men de fleste af disse grupper blev i 2020 omfattet af OP (se herunder), hvorved det reelt kun er selvstændige og studerende (uden bibeskæftigelse), der står udenfor en ATP-ordning.

Figur 6.2.1 Næsten alle indbetaler til ATP på alle alderstrin, 2023

Note: Data for 2023. Andelen er et tværsnit blandt personer mellem 18 og 70 år med en positiv indbetaling til en pensionsordning. De beregnede bidrag til tjenestemandspension er inkluderet i kategorien "Arbejdsmarkedsordninger" i figuren. Den gennemsnitlige indbetaling er beregnet blandt personer med en positiv indbetaling til den pågældende pensionsordningstype. Beløb er i 2023-kr.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

Obligatorisk Pensionsordning (OP) blev indført af VLAK-regeringen i 2018, og dækker stort set alle overførselsindkomstmodtagere. OP er også tænkt som et supplement til grundpensionen for dem med de allerlaveste pensioner, og opsparingen i OP er dermed med til at gøre denne gruppe mindre afhængige af offentlige supplerende pensioner. OP trådte i kraft fra 1. januar 2020 med en bidragssats på 0,3 pct., hvorefter der sker en gradvis indfasning, hvor bidragssatsen hæves hvert år med 0,3 procentpoint til den i 2030 når op på 3,3 pct. Når OP-bidraget når op på de 3,3 pct., forventes OP-bidraget at udgøre omkring 40 pct. af ATP-bidraget. Efter indførslen af ordningen i 2020 er knap 1,7 mio. personer omfattet af OP. OP bliver administreret af ATP, og indbetalingerne indgår i den samlede opsparing i ATP Livslang Pension, når pensionen udbetales.

Næsten 1,7 mio. personer var i 2024 omfattet af OP-ordningen

Supplerende arbejdsmarkedspension for førtidspensionister (SUPP) blev indført i 2003. SUPP er en frivillig pensionsordning for førtidspensionister, hvor staten betaler 2/3 af bidraget. SUPP blev fra starten af 2013 flyttet over i ATP, så pensionen indgår i ATP Livslang Pension, når den udbetales. Pensionen er dermed en livrente, der kan udbetales, når man når folkepensionsalderen. SUPP betragtes som en del af arbejdsmarkedspensionerne, selvom ordningen administreres af ATP.

ATP er som nævnt den klart bredest dækkende pensionsordning i Danmark. Det gælder lige meget om man ser på de unge, de gamle, eller dem midt imellem. Fordi ATP Livslang Pension dækker næsten alle danskere, er ordningen med til at sikre, at alle danskere får andel i den vækst i samfundet, som investeringsafkast er med til at levere. Når alle danskere får skabt sig eller opsparet en formue og får andel i det løbende afkast af den investerede formue, så modvirker man den fordelingsudfordring, som den franske økonom Thomas Piketty gjorde opmærksom på i 2013 i værket "Kapitalen i det 21. århundrede". Dette gør ATP velegnet til at investerer i fx dansk infrastruktur eller i strategisk vigtige selskaber, som alle danskere bør have gavn af.

6.3 En moderne garanti og lave omkostninger

ATP udbetales som en livsvarig ydelse til pensionisterne. Dermed supplerer ATP grundpensionen i hele pensionstilværelsen. Den livsvarige ydelse har også en værdi, idet en stor del – omkring 52 pct. – af indbetalinger i sølje 2 og 3 sker i ratepensioner eller aldersopsparing. Samtidig er ATP Livslang Pension en garanteret ydelse, hvor størstedelen af pensionsordningerne i søjle 2 og 3 har bevæget sig væk fra garantierne og over i markedsrentemiljøet.

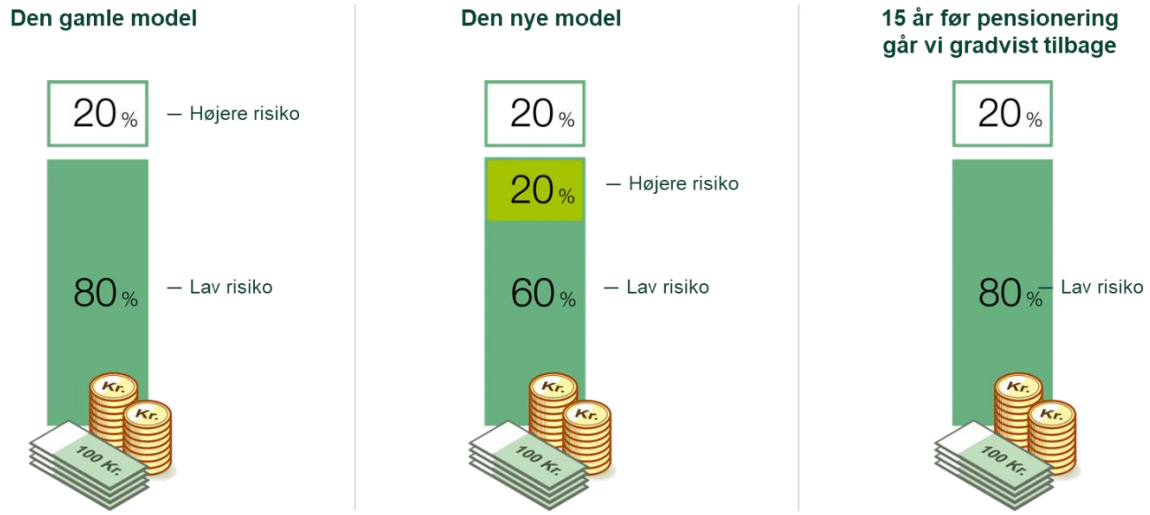
I 2024 indbetalte ATP's medlemmer samlet 13,7 mia. kr. For en typisk lønmodtager blev der indbetalt 3.564 kr. til ATP, hvoraf 2/3 betales af arbejdsgiveren. Der er en entydig sammenhæng mellem det indbetalte bidrag og det enkelte medlems ret til pension. Hvor meget garanteret pension det enkelte medlem får for sine bidrag, afhænger dog af, hvor langt medlemmet er fra pensionsalderen, fremtidig forrentning af midlerne og forventet levetid.

I 2024 indbetalte ATP's medlemmer samlet 13,7 mia. kr.

Frem til og med 2021 blev 80 pct. af de indbetalte ATP-bidrag (efter arbejdsmarkedsbidrag og betaling for dækning ved død) brugt til optjening af pension – det såkaldte garantibidrag. Garantibidraget afdækkes, så ATP altid kan leve op til de pensioner, der er lovet medlemmerne. De sidste 20 pct. af de indbetalte ATP-bidrag er bonusbidraget, som ATP investerer med en højere risiko for at få et forventet højere afkast. Bonusbidraget skal som udgangspunkt bruges til at forhøje medlemmernes pension, så pensionen kan bevare købekraften.

For at sikre muligheden for at udbetale højere og realværdisikrede pensioner ændrede ATP sin forretningsmodel fra starten af 2022. De overordnede principper i ATP's forretningsmodel bevares, nemlig at 80 pct. af bidraget anvendes til optjening af pension (garantibidraget), og at de resterende 20 pct. fortsat er midler, der investeres for at kunne forhøje medlemmernes pension med bonus (bonusbidrag). Samtidig er de 80 pct. fortsat garanteret, hvad angår den forventede levetid. Ændringen består i, at fra 2022 vil de 80 pct. blive delt i to dele for de medlemmer, der har mere end 15 år til folkepensionsalderen. 60 procentpoint vil fortsat blive investeret med lav risiko – rentebidraget – mens 20 procentpoint vil blive investeret med en højere risiko – markedsbidraget.

Figur 6.3.1 Gammel og ny forretningsmodel for ATP Livslang Pension

Note: Figuren viser forretningsmodellen for ATP Livslang Pension under den gamle og nye model.
Kilde: ATP

Den pension, der optjenes for markedsbidraget, vil blive baseret på det afkast, der opnås ved at investere med en højere risiko. Den optjente pension af disse bidrag vil derfor kunne svinge både op og ned, afhængig af det opnåede afkast. Pensionen optjent for rentebidraget vil fortsat blive baseret på markedsrenten.

Den pension, der optjenes for rentebidraget, er allerede kendt på indbetalingstidspunkt, og vil ikke efterfølgende kunne nedsættes, hvis der er under 15 år til folkepensionsalderen – hvis der er mere end 15 år til pension, vil pensionen blive reguleret i forhold til den aktuelle markedsrente hvert 15. år. Rentebidraget kan

derfor ses som en obligation med fast rente, der bliver fastsat på indbetalingstidspunktet. Dette indebærer også, at ATP's formue er volatil i forhold til renteniveauet, fx vil en betaling om 30 år på 100 kr. ved en rente på 1 pct., have en nutidsværdi på 74 kr., mens den samme betaling ved et renteniveau på 3 pct., har en nutidsværdi på 41 kr.

Rentetilpasning og moderne garanti

ATP Livslang Pension giver en moderne garanti. Det betyder, at den del af årets indbetaling, der går til garantierne, omregnes til en garanteret pension på baggrund af den forrentning man kan opnå i markedet i det år, indbetalingerne finder sted. Garantien indeholder dermed allerede en forrentning som historisk har ligget over inflationen).

Tidligere anvendte branchen garantier, som lovede en bestemt forrentning på alle indbetalinger år efter år. Med den moderne garanti sikrer man, at år med lave forrentninger kun kommer til at påvirke indbetalingerne fra det år, hvor forrentningen er lav, samtidig med at det hjælper ATP med at gøre det lettere at leve op til de garantier, der gives til medlemmerne. Den ATP-pension, medlemmet modtager ved pensionering, er både summen af den garanterede pension (som indeholder en løbende forrentning) samt de bonusser der er tilskrevet gennem opsparingsperioden fra bonuspotentialet. For nye ATP-bidrag, da gives garantien for perioder på 15 år af gangen, for at sikre, at man ikke skal give garantier for fx 30 år, hvis forrentningen i det pågældende år er meget lav[53].

Lave omkostninger

Omkostninger er den betaling, det enkelte medlem giver livsforsikrings- eller pensionsselskabet for, at de administrerer og sikrer købekraften af pensionsopsparingen. Omkostninger har en vigtig pensionsmæssig betydning. Høje omkostninger kan betyde, at pensionsudbetalingen falder, hvis afkastet ikke stiger som følge af de højere omkostninger. Både blandt ATP og den øvrige pensionsbranche er der et obligatorisk element, der er med til at holde omkostningerne nede. I pensionsbranchen er opsparing i arbejdsmarkedspensioner typisk obligatoriske, og der er ikke frit valg mht. bidragets størrelse eller selskab.

Tvang er en del af den danske models måde at sikre, at alle dem der kan bidrage til deres egen pension gør det, og det er med til at modvirke free-rider problematikken – dvs. at de personer, der sparer op til pension både kommer til at finansiere deres egne pensioner og medfinansiere de højere offentlige pensioner (via skatten) for dem, der ikke sparer op, men som godt kunne.

Meget høje omkostninger kan koste halvdelen af pensionsudbetalingerne ift. meget lave omkostninger

Et selskab som ATP har meget lave administrationsomkostninger. Dette skyldes, at ATP Livslang Pension er et meget simpelt produkt, at administrationen er effektiv, at ordningen er obligatorisk for næsten alle danskere, at medlemsskaren er stor samt at det ikke er muligt at melde sig ud af ordningen. Dette er qua

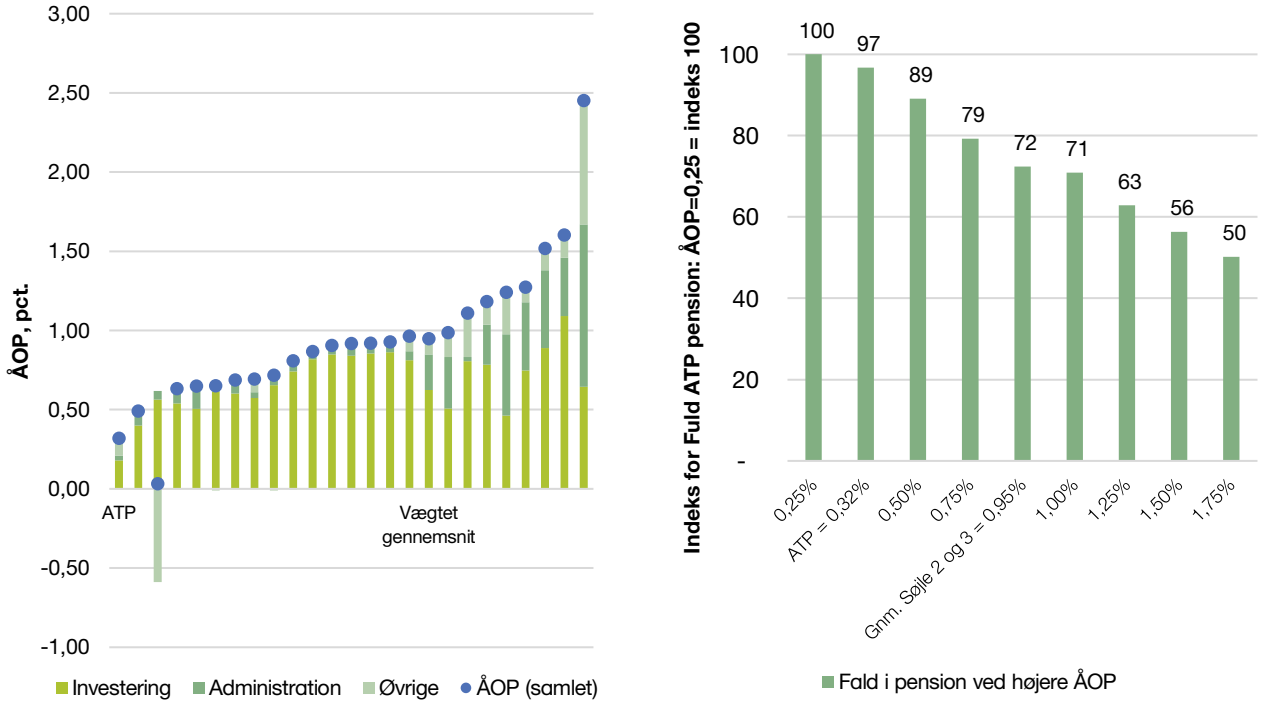
[53] Se ATP koncernens årsrapport 2024 for en uddybende beskrivelse.

ATP's rolle, der skal sikre et forudsigeligt, livsvarigt supplement til folkepensionen, og derfor er der ikke ret mange valgmulighed. ATP har dermed visse stordriftsfordele, som andre danske pensionskasser ikke har. De fleste har flere valgmuligheder i deres arbejdsmarkedspensioner og endnu flere i deres individuelle ordninger fx risikoprofilen.

I 2024 havde ATP administrationsomkostninger på 37 kr. pr. forsikrede svarende til en årlig omkostning på 0,03 pct. af hensættelserne, hvilket er langt den laveste i branchen. Den samlede årlige ÅOP (inkl. investeringsomkostninger) for ATP lå i 2024 på 0,32 pct. Den gennemsnitlige ÅOP i pensionssektoren (ekskl. ATP) som helhed lå på omkring 0,95 pct.

Niveauet for omkostninger har stor betydning for den fremtidige pension, der kommer til udbetaling. Små stigninger i omkostningerne kan over et langt opsparingsforløb vokse til betydelige forskelle i de pensionsmæssige udbetalinger. Venstre side af Figur 6.3.2 viser fordelingen af omkostningsniveauerne (ÅOP)

Figur 6.3.2 Betydningen for den årlige pensionsudbetaling ved ændring i omkostningssatsen. ÅOP på 0,25 pct. = indeks 100 (ATP's ÅOP var i 2024 0,32 pct. og branchens ÅOP var i 2024 0,95 pct.).

Note: Figuren til venstre viser ÅOP blandt selskaberne i pensionsbranchen fordelt på omkostninger til investering, administration og øvrige omkostninger. Øvrige omkostninger er fx risikoforrentning og garantibetaling. Den blå prik er summen af årlige omkostninger til investeringer, administration og øvrige omkostninger. Vægtet gennemsnit i branchen er ekskl. ATP.
Figuren til højre viser, hvor meget en årlig pensionsudbetaling kan falde i værdi ved en højere omkostningssats. Antagelser bag typepersoner bygger på Rådet for Afkastforventningers langsigtede samfundsforudsætninger for 2025.
Kilde: ATP, Finanstilsynet og selskabernes omkostningsregnskaber, 2025

i pensionsbranchen i 2024, og højre side viser, hvad de forskellige ÅOP-niveauer ville betyde for en ATP-udbetaling for en person med en fuld ATP-pension.

For eksempel viser figuren, at hvis man gik fra ATP's ÅOP i 2024 til gennemsnittet for branchen (ekskl. ATP), så ville "den fulde ATP-pension" falde med ca. 25 pct. Stigningen i omkostningen svarer alt andet lige til en tilsvarende reduktion i afkastet over de 50 år.

ATP's investeringsstrategi relateret til formålene med ATP-pensionen

ATP-pensionens rolle i pensionssystemet er, sammen med de offentlige pensioner, at levere stabile, forudsigelige og livslange pensioner, og derfor er ATP-pensionen designet som en garanteret livslang pension.

Garantien gør, at ATP-pensionen både skal tage hensyn til, at man på ethvert givent tidspunkt skal kunne udbetale de garanterede pensioner, at de aldrig må sættes ned og at man skaffer det bedst mulige afkast til medlemmerne. Derigennem kan man løbende øge pensionerne så købekraften af de garanterede pensioner bevares bedst muligt.

For bedst muligt at kunne håndtere de to modsatrettede hensyn, dvs. høj sikkerhed og høje afkast, har ATP valgt en konstruktion, hvor man har opdelt investeringerne i to porteføljer: afdæknings- og investeringsporteføljen. I afdækningsporteføljen forvaltes garantibidraget – den andel af indbetalingen, hvor medlemmet ved indbetalingstidspunktet bliver lovet en sikker og fast pension fra sit pensionstidspunkt og resten af livet. ATP dækker denne forpligtelse fuldt ud i markedet ved at købe obligationer og renteswaps, der "matcher" denne forpligtelse.

I investeringsporteføljen indgår bonusbidraget, der udgør den resterende andel af indbetalinger. Den overordnede målsætning for investeringsporteføljen er at skabe et afkast, der giver mulighed for at udbetale bonus til ATP's medlemmer.

For bedst muligt at kunne opfylde de to porteføljers formål, har ATP valgt en gearet og risikobalanceret investeringsstrategi, da den isoleret set skaber høje afkast på lang sigt, der er tilpasset den risiko som porteføljen kan bære, og kombineret med fuld afdækning af renterisikoen i afdækningsporteføljen stabiliserer det også bonusevnen.

Tabel 6.3.1 giver et overblik over forskellige investeringsstrategier (Se Faktum nr. 220 for en uddybning), der går fra mere vidtgående alternativer uden renteafdækning, som er medtaget for illustrationsformål til mere realistiske strategier, herunder ATP's nuværende strategi. De seks analyserede strategier varierer i anvendelsen af renteafdækning samt allokeringsstrategier for risikoaktiver.

H beskriver en afdækningsportefølje, der afdækker ATP's passiver, EQ15 er en 100 pct. aktiestrategi med 15 pct. volatilitet, EQ30 er en 100 pct. aktiestrategi med 30 pct. volatilitet (2x gearet), RP30 er en Risk Parity-portefølje med 30 pct. volatilitet (repræsenterer ATP's strategi), 60/40 er en portefølje med 60 pct. aktier og 40 pct. obligationer og EQ er en portefølje med 100 pct. aktier.

Tabel 6.3.1 Overblik over de analyserede strategier samt resultater af de analyserede strategier

Strategi	Rente-afdækning (H)	Aktiv allokering	Gennemsnitlig årlig bonus, pct.	Sandsynligheden for mere end 2 pct. i årlig bonus, pct.	Sandsynligheden for at fundinggraden kommer under 100 pct. over 10 år, pct.
H + EQ15	Ja	100 pct. af BP i aktier 15 pct. vol.	1,32	18,7	0
H + EQ30	Ja	100 pct. af BP i aktier 30 pct. vol.	1,77	42,9	0,3
H + RP30 (ATP)	Ja	100 pct. af BP i Risk Parity-portefølje med 30 pct. vol.	1,85	44,8	0
60/40	Nej	100 pct. af GY + BP i 60/40 portefølje	2,93	66,2	67,8
EQ	Nej	100 pct. af GY + BP i aktier	3,50	65,6	91,2

Note: Tabellen viser de seks analyserede strategier, der varierer i anvendelsen af renteafdækning samt allokeringsstrategier for risikoaktiver. H beskriver en afdækningsportefølje, der afdækker ATP's passiver, EQ15 er en 100 pct. aktiestrategi med 15 pct. volatilitet, EQ30 er en 100 pct. aktiestrategi med 30 pct. volatilitet (2x gearet), RP30 er en Risk Parity-portefølje med 30 pct. volatilitet (repræsenterer ATP's strategi), 60/40 er en portefølje med 60 pct. aktier og 40 pct. obligationer og EQ er en portefølje med 100 pct. aktier.
Kilde: Svenstrup og Japhetson, 2023

Spørgsmålet er hvilken af disse investeringsstrategier, der giver den højeste bonus over tid, men som også balancerer hensynet til, at man skal være solvent i perioden – dvs. opretholde en fundinggrad over 100 pct.

Tabel 6.3.1 viser, at strategier uden renteafdækning (60/40 og EQ) med meget stor sandsynlighed bliver teknisk insolvente ift. garantierne – så de i praksis ikke er mulige løsninger som samlede investeringsstrategier for et produkt som ATP Livslang, der tilhører grundpensionen og derfor leverer en livsvarige garanti. I den hollandske pensionssektor, som historisk har haft et produkt der på nogle områder minder om ATP's, har de siden finanskrisen i gennemsnit været insolvent i fire perioder (2008/2009, 2011/2012, 2016 og 2020). Hvilket resulterede i nedsættelser af de garanterede pensioner og stor utilfredshed i befolkningen.

Med en strategi der ligner ATP's investeringsstrategi (H + RP30), kan man over en 10-årig periode forvente en årlig gennemsnitlig bonus på 1,85 pct., og strategien sørger samtidig for, at ATP er solvent i hele perioden. Til sammenligning vil en strategi med fuld afdækning og 100 pct. af BP i aktier med 30 pct. volatilitet (H + EQ30) – dvs. samme risikoniveau som ATP's portefølje – have en gennemsnitlig årlig bonus på 1,77 pct., og blive insolvent med en sandsynlighed på 0,3 pct. over en 10-årig periode. Strategien ventes dermed at give en lavere bonus til medlemmerne med en lidt højere risiko for insolvens.

En ugearet investeringsstrategi (H +EQ) vil i gennemsnit levere en årlig bonus på 1,32 pct., hvilket er væsentligt lavere end 1,86 pct., der kan ventes med ATP's strategi (H + RP30). Årsagen til det lave forventede afkast

er, at en ugearet investeringsstrategi ikke indeholder nok risiko til at skabe et tilstrækkeligt afkast. Derfor har strategien H + EQ også kun en sandsynlighed på 19 pct. for at levere en årlig bonus på mindst 2 pct., mens sandsynligheden med ATP's strategi er 43 pct.

Når ATP har valgt en investeringsstrategi, hvor vi afdækker garantibidraget med 100 pct. og vælger en risk parity-strategi med 30 pct. volatilitet, er det fordi ATP vurderer, at det er attraktivt at kunne betale godt 0,53 pct. point mere i gennemsnitlig årlig bonus (næsten 5,5 pct. højere pension over 10 år) ved at anvende denne strategi (H + RP30) frem for (H + EQ) samtidig med, at den stabiliserer evnen til at tilskrive bonus regelmæssigt.[54]

6.4 ATP og grundpensionen er vigtig i dag og i fremtiden

Grundpensionen – folkepensionen og ATP Livslang Pension – har som nævnt til formål at sikre en grundlæggende pensionsindtægt for alle pensionister. Sammen med de supplerende sociale ydelser udgør grundpensionen altså et slags fattigdomsværn og skal i det perspektiv være socialt målrettet og i særlig grad komme svagere stillede til gode. ATP Livslang Pension er derfor med til at sørge for den økonomiske grundsikkerhed for alle pensionister, mens arbejdsmarkedspensionerne i søjle 2 er med til at sikre pensionisterne en indkomst, der er rimelige i forhold til indkomsten gennem arbejdslivet. Endelig er de individuelle pensioner i søjle 3 med til bl.a. at sikre borgerne fleksibilitet i deres pensionsopsparing.

3 ud af 4 pensionskroner kommer fra de offentlige pensioner og ATP Livslang Pension

Selvom større grupper i dag løbende indbetaler til arbejdsmarkedspensioner og har gjort det siden slutningen af 1980'erne, udgør de offentlige pensioner og ATP Livslang Pension stadig langt den største andel af indkomsten for de fleste pensionister. I 2024 udbetalte ATP ca. 19,5 mia. kr. i pensionsydelser og udgjorde i gennemsnit sammen med folkepensionen og de supplerende sociale ydelser 75 pct. af pensionisternes individuelle pensionsindkomst fra søjle 1-3 i 2023.

Udbetalingerne fra private pensioner er steget støt i takt med udbygningen af arbejdsmarkedspensionerne, og udviklingen vil fortsætte mange år endnu med at bevæge sig mod en mindre afhængighed af folkepensionen på lang sigt, hvilket sikre den finansielle holdbarhed.[55] Arbejdsmarkedspensionerne vil først være fuldt modnede, når alle pensionister har haft mulighed for at betale et fuldt pensionsbidrag gennem et helt arbejdsliv, hvilket med de nuværende regler vil ske omkring 2080. På dette tidspunkt vil grundpensionen stadig have en stor betydning for pensionisternes pensionsindkomster. Faktisk viser en fremskrivning af de nuværende opsparingsmønstre, at omkring halvdelen af pensionskronerne fortsat forventes at komme fra grundpensionen i 2080 – se Figur 6.4.1.

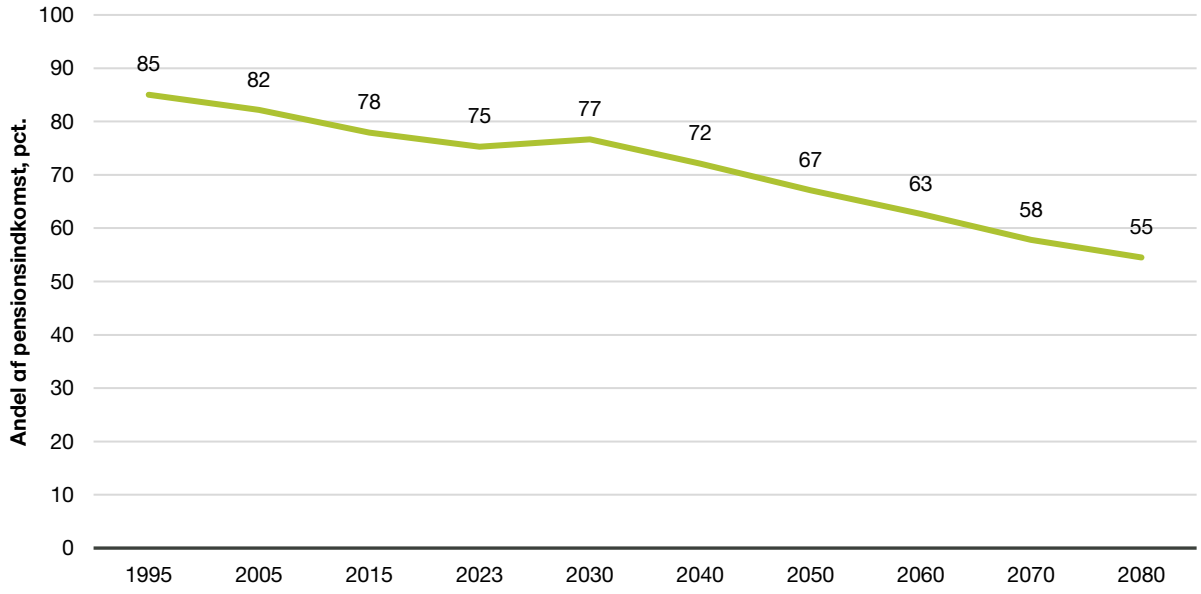
[54] ATP (2024), "ATP's investeringsstrategi balancerer formålene med ATP-pensionen", *Faktum* nr. 220.
[55] Finansiel holdbarhed betyder, at de offentlige finanser er sunde på lang sigt. Grundlæggende er det et spørgsmål om, at der skal være balance i det offentliges udgifter og indtægter. Når flere får udbetalinger fra opsparingsbaserede pensioner og i tiltagende grad så store udbetalinger, at de vil blive modregnet i de offentlige ydelser, mindskes statens udgifter til offentlige pensioner, hvilket øger den finansielle holdbarhed.

Grundpensionen har stor betydning for de fleste pensionister både i dag og i fremtiden, men særligt for de pensionister, der har de laveste indtægter. Faktisk udgør de offentlige ydelser og ATP Livslang Pension mere end 90 pct. af pensionsindkomsten for den fjerdedel af pensionisterne, der har de laveste indtægter – og ATP Livslang Pension udgør omkring 10 pct. af indkomsten for de 25 pct. med de laveste indkomster.

Der er flere årsager til, at grundpensionen står for så stor en andel af pensionskronerne.

For det første har omkring 35 pct. af pensionisterne i dag stadig kun offentlige pensioner og ATP Livslang Pension som pensionsindkomst, fordi de ikke har løbende udbetalinger fra en arbejdsmarkedspension eller en individuel pensionsopsparing.

Figur 6.4.1 Søjle 1's andel af pensionsindkomsten fra 1995 til 2080

Note: Figuren viser søjle 1 (de offentlige pensioner og ATP-pensionen), som andel af den samlede pensionsindkomst (folkepension, ældrecheck, mediecheck, varmetillæg, boligydelse, ATP, arbejdsmarkedspensioner og individuelle pensioner). I opgørelsen indgår alle folkepensionister, der er 1 år over folkepensionsalderen, og som modtog folkepension. Perioden 1995-2023 er baseret på registerdata, mens tallene fra 2030-2080 er baseret på egne beregninger på baggrund af en fremskrivning af den danske befolkning fra DREAM-gruppen.
Kilde: ATP's beregninger på baggrund af registerdata fra DST og en fremskrivning fra DREAM, 2025

For det andet er systemet slet ikke indstillet på at skulle "erstatte" folkepensionens ydelser med opsparingsbaserede ordninger. Den enkelte borger ville skulle spare voldsomt meget mere op til pension, hvis man selv skulle spare op svarende til folkepensionens ydelser – og i endnu højere grad, hvis man også indregner de supplerende sociale ydelser som boligydelse og varmetillæg.

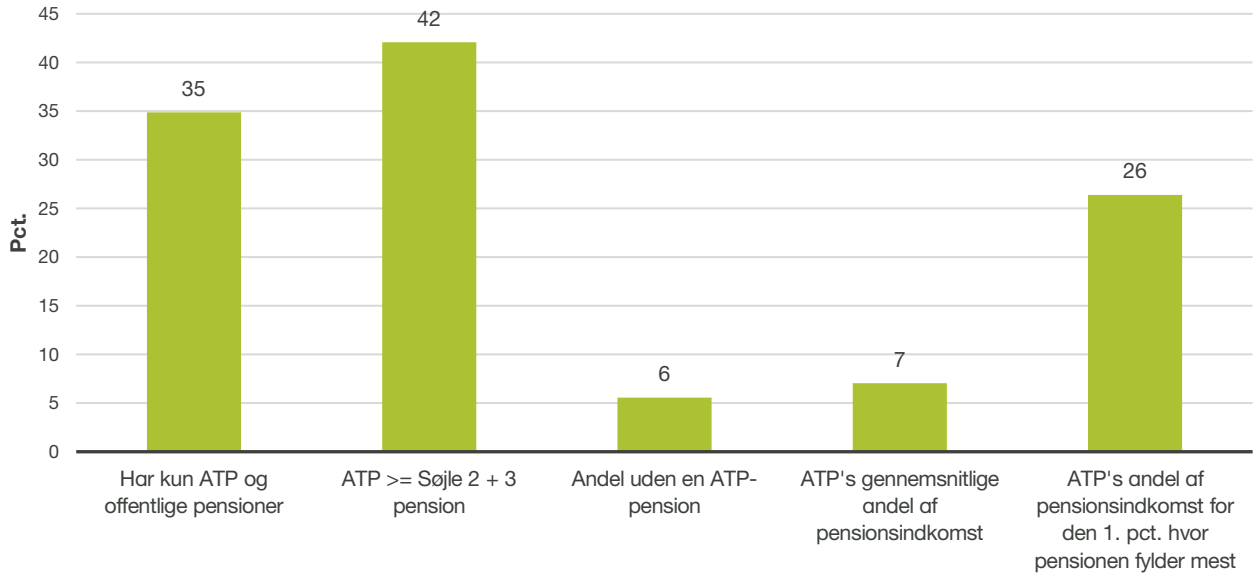
For det tredje har de nye arbejdsmarkedspensioner godt nok eksisteret i knap 30 år, i den periode har bidragssatserne kun været på fuldt niveau det seneste årti, hvilket i pensionssammenhænge er relativt kort tid. Der er også mange beskæftigede, der slet ikke har været omfattet af en arbejdsmarkedspension, fordi de har arbejdet på den uorganiserede del af arbejdsmarkedet eller fordi deres overenskomst endnu ikke

havde en arbejdsmarkedspension. Endelig har nogle personer tilbragt længere perioder på kanten af arbejdsmarkedet på overførsler og har derfor ikke indbetalt ret meget til en arbejdsmarkedspension eller en individuel ordning.

ATP-pensionens andel af indkomsten på tværs af pensionisterne

De samme forklaringer betyder, at for over 42 pct. af de danske pensionister er ATP-pensionen faktisk lige så stor som – eller større end – de samlede udbetalinger fra pensionistens arbejdsmarkedspension og individuelle pension. I 2023 modtog 94 pct. af de danske pensionister en udbetaling fra ATP Livslang Pension. Men ATP-pensionen har vidt forskellig betydning for de enkelte pensionister, afhængigt af hvilket arbejdsliv de har haft – se Figur 6.4.2.

Figur 6.4.2 ATP-pensionens betydning for pensionisterne – 68+-årige pensionister i 2023

Note: Figuren viser ATP-pensionens betydning for forskellige grupper af pensionister.
Kilde: Danmarks Statistik og ATP, 2025

Der er som nævnt en stor gruppe af pensionister, som aldrig har været omfattet af en arbejdsmarkedspension eller en individuel pension. Disse 35 pct. af pensionisterne har kun ATP Livslang Pension og offentlige pensioner.

35 pct. har kun ATP Livslang Pension og offentlige pensioner

ATP-pensionens betydning varierer som sagt meget på tværs af forskellige grupper, afhængig af hvor meget de modtager fra søjle 2+3 og fra de offentlige supplerende pensioner. For eksempel fylder ATP i gennemsnit 26 pct. For den ene procent hvor ATP udgør mest af pensionsindkomsten fra søjle 1-3. For denne gruppe udgør deres ATP-pension i gennemsnit 24.985 kr. årligt.

I den anden ende af skalaen befinder sig de personer, der aldrig har været på arbejdsmarkedet (eller overførselsindkomster) eller som har været selvstændige hele livet. De har aldrig indbetalt til ATP, og ATP-pensionen udgør derfor 0 pct. for denne gruppe. Gruppen udgør i dag 6 pct., men vil over tid stort set forsvinde.

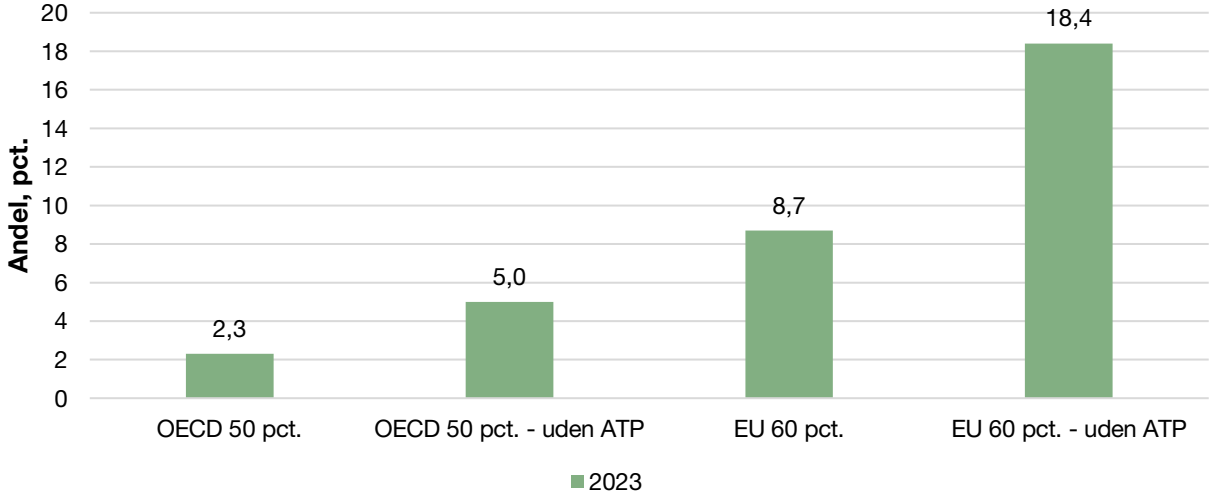
På tværs af alle pensionister udgjorde ATP Livslang Pension i gennemsnit 7 pct. af pensionsindkomsten, svarende til en gennemsnitlig udbetaling på 15.683 kr. For 42 pct. af pensionisterne er udbetalingen fra ATP Livslang Pension større end eller lige så stor som udbetalingerne fra søjle 2 og 3, hvilket understreger, at ATP Livslang Pensions betydning for rigtig mange pensionister. ATP-pensionen får også større betydning blandt de private pensioner med alderen i takt med, at ratepensionerne i søjle 2 og 3 udløber. De fleste ratepensioner udbetales over 10 år, mens ATP-pensionen udbetales livsvarigt.

ATP bidrager til at reducerer andelen af "fattige" pensionister

Figur 6.4.3 viser, hvilken betydning ATP-udbetalingen har på OECD's og EU's fattigdomsbegreber blandt pensionisterne i 2023. I forhold til OECD's fattigdomsmål som opgør andelen af personer, der har mindre end 50 pct. af medianindkomsten i samfundet, da reducerer ATP-pensionen (alt andet lige) andelen fra 5 pct. til 2,3 pct. – over en halvering.

I forhold til EU's "At risk of poverty" som måler andelen, der har under 60 pct. af medianindkomsten, da reducerer ATP-pensionen andelen fra 18,4 pct. til 8,7 pct.

Figur 6.4.3 Andel af folkepensionister i 2023, der lå under OECD's 50 pct. af medianindkomsten og EU's 60 pct. af medianindkomsten - med og uden ATP-pensionen (alt andet lige)

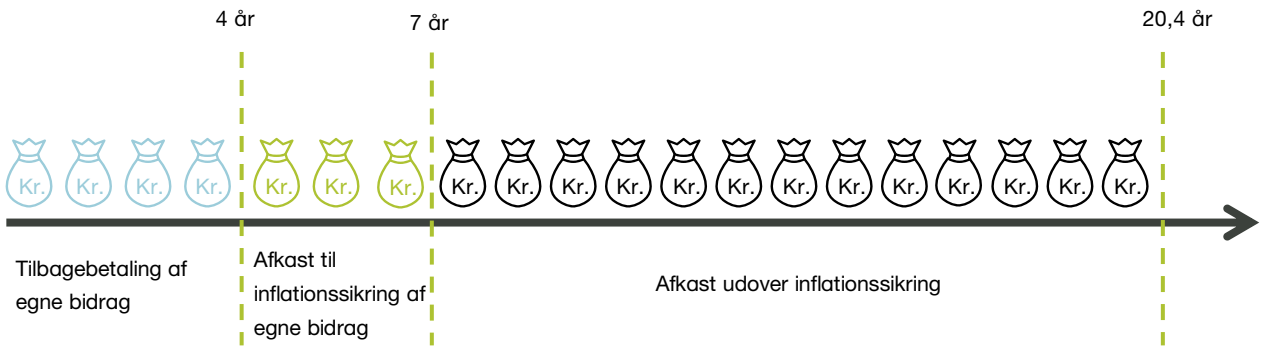
Note: Figuren viser andelen af 68+-årige folkepensionister, der lå under OECD's 50 pct. af medianindkomsten og EU's 60 pct. af medianindkomsten – både med og uden ATP.
Kilde: ATP og Danmarks Statistik, 2025

80 pct. af udbetalingen fra ATP-pensionen for en 67-årig er skabt via afkast

I ATP-loven står det at ATP skal tilstræbe at inflationssikre de garanterede pensioner, hvilket har været svært i årene efter Corona, hvor inflationen steg voldsomt. Man skal dog være opmærksom på, at de garanterede pensioner allerede indeholder en forrentning som typisk ligger over inflationen, så at inflationssikre de garanterede pensioner er meget svære end at inflationssikre de indbetalinger man har lavet til ATP. Det sidste har ATP ikke haft problemer med – se nedenfor.

En måde at vurdere, hvordan ATP har været i stand til at forrente de indbetalte bidrag, er ved at se på, hvor meget pension en nystartet pensionist i dag har fået for de penge, som vedkommende har indbetalt til ATP gennem arbejdslivet. Dette kan illustreres som i figur 6.4.4.

Figur 6.4.4 ATP-pensionen for en 67-årig der starter på pension i 2025

Note: Illustrationen viser, hvornår man har fået sine egne bidrag igen, hvornår man har fået hvad der svarer til sine egne bidrag løbende opskrevet med inflationen (dvs. bidragene er realværdisikrede) , samt yderligere afkast. Udgangspunktet for den historiske beregning, er en person der er født I 1958, der har bidraget til ATP Livslang Pension hele arbejdslivet, og som går på pension som 67-årig i 2025. Personen kan forvente at være på pension i 20,4 år i gennemsnit.
Kilde: ATP's beregninger på egne data, 2025

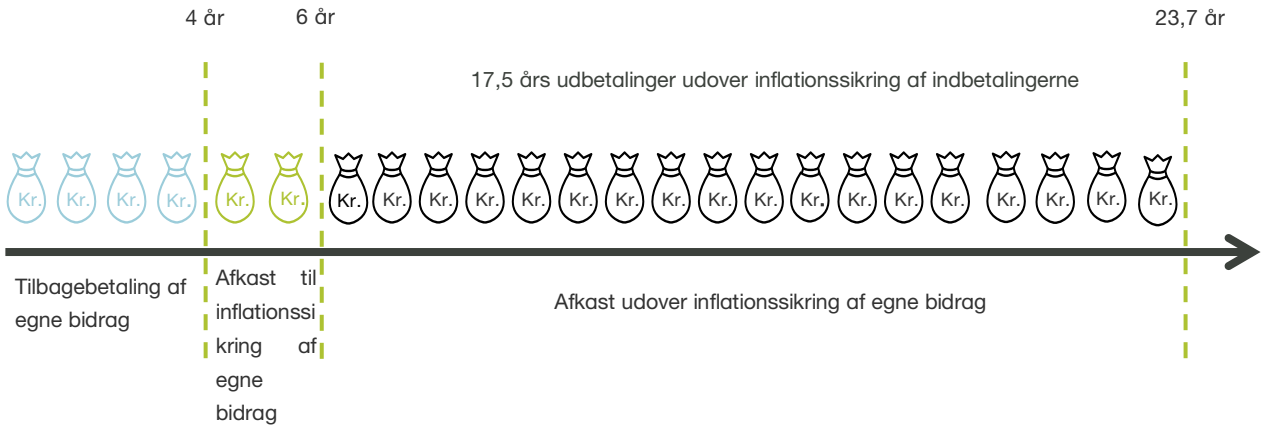
Figur 6.4.4 viser, at en pensionist, der gik på folkepension som 67-årig i 2025, i gennemsnit, kan forvente at være på pension i 20,4 år. Udbetalingerne fra ATP-pensionen i de første 4,4 år svarer til de penge pensionisten, nominelt har bidraget med til ATP i sit arbejdsliv, og efter 7,1 års udbetalinger har personen også fået sine bidrag inflationssikret. De resterende 13,3 års udbetalinger er afkast.[56]

En tilsvarende opgørelse kan laves for en person, der er født i 2007 og går på pension i 2077 som 70-årig – se Figur 6.4.5. ATP's levetidsmodel SAINT forventer, at denne person – i gennemsnit - er 23,7 år på pension. I dette tilfælde vil de første 3,7 år af ATP-udbetalingen være tilbagebetaling af egne bidrag og efter 6,2 år vil

[56] Samt indbetalinger fra personer der lever kortere end gennemsnittet.

udbetalingerne svarer til inflationssikringen af personens egne bidrag. De resterende 17,5 års udbetalinger er afkast.

Figur 6.4.5 Forventede ATP-pensionen for en 18-årige i 2025 der går på pension som 70-årig i 2077

Note: Illustrationen viser, hvornår man har fået sine egne bidrag igen, hvornår man har fået hvad der svarer til sine egne bidrag løbende opskrevet med inflationen (dvs. bidragene er inflationssikret), samt yderligere afkast. Udgangspunktet for den historiske beregning, er en person der er født i 2007, og bidrager til ATP Livslang Pension hele arbejdslivet fra 18-69 år, og går på pension som 70-årig i 2077. Personen kan forvente at være på pension i 23,7 år i gennemsnit.
Kilde: ATP's beregninger på egne data og data fra Rådet for afkastforventninger, 2025.

7.

Appendiks

7. Appendiks

7.1 Ordbog

Administrationsomkostning
Administrationsomkostninger er de omkostninger der er forbundet med at administrere en pensionsordning. Omkostningerne dækker fx pensionsselskabets udgifter til løn, husleje, it, revision, kundeservice, informationsmateriale. Administrationsomkostningerne indeholder også omkostninger forbundet med administration af tilknyttede forsikringsdækninger.

Aldersopsparing
Aldersopsparing blev indført i 2013 som en afløser for den afskaffede kapitalpension. Aldersopsparing er en pensionsordning, der kan oprettes privat i et pengeinstitut eller pensionsselskab eller via en arbejdsgiver.

Der er ikke fradrag for indbetalingerne til en aldersopsparing, da indbetalingen beskattes med det samme. Til gengæld skal der ikke betales skat eller afgift af udbetalingen fra en aldersopsparing. Aldersopsparingen udbetales normalt som et engangsbeløb, men kan også udskydes eller udbetales i mindre dele.

Alderen på indbetalingstidspunktet afgør, hvor meget der må indbetales til en aldersopsparing uden betaling af ekstra afgift. Hvis der er mere end 7 år til folkepensionsalderen må der indbetales 8.800 kr. (2024-sats) årligt. Hvis der er 7 år eller mindre til folkepensionsalderen, eller hvis man er folkepensionist, må der indbetales op til 58.900 kr. (2024-sats).

ATP Livsvarig Pension
ATP Livslang Pension er en garanteret livsvarig pensionsordning, som man indbetaler til obligatorisk via sit arbejde eller via sin overførselsindkomst. Arbejdsgiveren og staten indbetaler 2/3 af pensionsbidraget, mens lønmodtageren og overførselsindkomstmodtageren selv bidrager med 1/3. Alle, der er fyldt 16 år og har mere end ni timers arbejde pr. uge, indbetaler til ATP Livslang Pension. Er man ikke omfattet obligatorisk, kan man i nogle tilfælde vælge frivilligt at indbetale til ATP Livslang Pension. Man betaler indkomstskat, men ikke AM-bidrag (det betales på indbetalingstidspunktet) af den livsvarige udbetaling fra ATP Livslang Pension.

Boligydelse
Boligstøtte til folkepensionister kaldes for boligydelse. Boligydelsens størrelse afhænger blandt andet af husstandens indkomst og formue samt af behov og konkrete boligudgifter. Boligydelsen er skattefri og kunne i 2025 for almindelige pensionister maksimalt udgøre 56.892 kr. I visse tilfælde kan boligydelsen forhøjes, fx i ældrebolig eller plejebolig, hvis der er hjemmeboende børn, en i husstanden er stærkt bevægelseshæmmet, m.fl.

Decil
Decil – eller tiendedel – er et opdelingsprincip, hvor en population opdeles i 10 lige store grupper rangeret efter størrelsen på en bestemt variabel. I decil 1 placeres den tiendedel med de laveste værdier på sorteringsvariablen, og så fremdeles.

Folkepensionens grundbeløb

Folkepensionens grundbeløb – eller bare grundbeløbet – er den grundlæggende ydelse i folkepensionen (der også består af pensionstillægget og den supplerende pensionsydelse (ældrecheck)). Grundbeløbet er ikke påvirket af størrelsen af private pensionsudbetalinger. Den 1. juni 2023 vedtog Folketinget dog nye regler, der betyder, at fra 1. januar 2024, vil folkepensionen ikke blive modregnet, uanset størrelsen af arbejdsindkomsten – dette omfatter dog ikke ældrechecken. Selvom reglerne først træder i kraft pr. 1. januar 2024, vil reglerne gælde med tilbagevirkende kraft fra 1. januar 2023. Grundbeløbet kunne i 2025 maksimalt udgøre 86.376 kr. årligt. Grundbeløbet er skattepligtigt i lighed med pensionstillægget, ældrechecken og mediechecken. Der betales ikke AM-bidrag af grundbeløbet.

Gennemsnitsrenteprodukt

Et gennemsnitsrenteprodukt er traditionelt en pensionsordning, hvor selskabet garanterer en fast rente på kundens pensionsopsparing, for at udjævne udsving i de årlige investeringsafkast. Gennemsnitsrenteprodukterne kaldes også for garanterede ordninger. Et gennemsnitsrenteprodukt består typisk af en individuel garanti og en kollektiv pulje – nogle gange kaldet bonuspotentialet eller det kollektive bonuspotentiale. Bonuspotentialet skal være med til at sikre at garantierne kan bevare deres købekraft, og at pensionerne kan udbetales hele livet når levetiden stiger (uventet). Kollektivet bærer således investerings- og levetidsrisikoen i et gennemsnitsrenteprodukt.

En variation af gennemsnitsrenteproduktet findes i ATP Livslang Pension, hvor 80 pct. af årets indbetaling går til køb af en garanteret livslang pension, baseret på de aktuelle markedsforhold (vedrørende forventet levetid og rente) på tidspunktet for udstedelsen af garantierne.

Grundpension

Grundpensionen består af de offentlige pensioner (folkepensionens ydelser og supplerende sociale ydelser som boligydelse og varmetillæg) og ATP Livslang Pension. Grundpensionen skal sikre grundtryghed og beskytte mod fattigdom.

Indtægtsregulering (modregning)

Offentlige pensioner og supplerende sociale ydelser nedreguleres typisk, i takt med at den private skattepligtige indkomst vokser – dette kaldes også for modregning. Ofte er der en nedre grænse for, hvornår modregningen af ydelserne begynder. Indtægtsreguleringen kan afhænge af personens egen personlige indkomst, eller af husstandens samlede indkomst, hvis man er gift/samlevende.

Investeringsomkostning

Investeringsomkostningen er de omkostninger, der følger af at investere en pensionsordnings midler. Det overordnede princip er, at alle omkostninger i alle lag af alle investeringer skal opgøres og medregnes i investeringsomkostningerne.

Kapitalpension

Kapitalpension er en pensionsordning, der udbetales som et engangsbeløb. Kapitalpensionen har ikke kunnet tegnes siden 2013, hvor de blev erstattet af aldersopsparing, og derfor kan man ikke længere indbetale til kapitalpensioner. Der betales en afgift på 40 pct. når kapitalpensionen udbetales. Man kan vælge at ændre

en kapitalpension til en ratepension, aldersopsparing eller livrente, så længe afgiften til staten ikke er blevet betalt.

Livrente (Livsvarig pension)
Livsvarig pension – også kaldet livrente – er en pensionsordning, som sikrer udbetaling fra det tidspunkt, man går på pension og resten af livet. Pensionen udbetales typisk hver måned. Der betales indkomstskat, men ikke AM-bidrag (det betales på indbetalingstidspunktet) af udbetalinger fra livsvarige pensioner.

Indbetalinger til livsvarige pensioner er fuldt fradragsberettigede. Der er dermed ingen skattemæssige grænser for indbetalingens størrelse, der kan indbetales på en gang eller løbende. Hvis man selv opretter (privattegner) en livrente, og kun laver enkeltstående indbetalinger, skal fradraget for indbetalingerne deles ligeligt op over 10 år.

Marginalskat
Marginalskatten er den skattesats, der betales på den sidst tjente/udbetalte krone. En sammensat marginalskat er den samlede skat der betales af den sidst tjente krone, når man tager højde for både den almindelig beskatning samt indtægtsreguleringen (modregningen) i de offentlige ydelser pga. af den private skattepligtige indkomst.

Markedsrenteprodukt
Ved et markedsrenteprodukt bliver indbetalingerne til pension, forrentet med præcis det løbende afkast, der til enhver tid kan opnås på de finansielle markeder. Værdien af pensionsordningen vil derfor svinge med variationen på de finansielle markeder. Dermed bærer pensionsopspareren i et markedsrenteprodukt selv investeringsrisikoen. Opspareren bærer ofte også levetidsrisikoen. Mange markedsrenteprodukter er opbygget sådan, at risikoen er aftagende med alderen (livscyklusprodukt).

Mediecheck
Mediechecken er et tillæg til folke- og førtidspensionister (tilkendt før 2003), som har en personlig tillægsprocent på 100. Mediechecken har gradvist, frem mod 2022, erstattet den nedsatte medielicens for pensionister. Mediechecken udgør 1.085 kr. (2025), beløbet er skattepligtigt.

OP
Obligatorisk Pensionsordning (OP) dækker stort set alle overførselsindkomstmodtagere og skal være med til at sikre, at personer der i længere perioder modtager overførselsindkomster, får en højere pension når de når pensionsalderen. OP bliver gradvist indfaset fra 2020 med en bidragssats på 0,3 pct., hvorefter bidragssatsen hæves hvert år med 0,3 procentpoint til den i 2030 når op på 3,3 pct. Derefter skal der tages stilling til om bidragssatsen skal forhøjes yderligere. OP administreres af ATP og udbetales som en livrente sammen med ATP Livslang Pension.

Offentlige pensioner
De offentlige pensioner består af folkepensionens ydelser (grundbeløb, pensionstillæg, mediecheck og ældrecheck), samt de supplerende sociale ydelser som fx varmetillæg og boligydelse. De offentlige pensioner er finansieret via skatterne og er ikke betinget på forudgående bidrag (se evt. PAYG). Der kan være andre

krav ift. at modtage offentlige pension, fx er der krav om at man skal have boet en vis del af sit liv i Danmark for at kunne modtage fuld (eller delvis) folkepension.

PAL-skat
Pensionsafkastskatten (også kaldet PAL-skat efter pensionsafkastbeskatningsloven) er den skat, der årligt betales af det løbende afkast af al dansk pensionsopsparing. Skattesatsen har siden 2012 været på 15,3 pct.

PAYG
PAYG er forkortelsen for "pay as you go", som betyder, at en ydelse eller udgift finansieres indenfor samme år og dermed ikke har et opsparingselement som del af finansieringen. Begrebet bruges ofte om fx offentlige pensioner som folkepension og ældrecheck, hvor årets udgifter er finansieret af årets indtægter (skatter).

Pensionstillæg
Pensionstillægget er en af folkepensionens ydelser (udover grundbeløbet, den supplerende pensionsydelse (ældrecheck) og mediecheck). Pensionstillægget indkomstreguleres ift. den skattepligtige indkomst, som ikke er arbejdsindkomst, når indkomsten overstiger modregningsgrænsen. Tillæggets størrelse er ca. dobbelt så stort for enlige, som for par, for at kompenserer for de stordriftsfordele par har ift. enlige. Den maksimale sats for pensionstillægget i 2025 var 99.948 kr. årligt for reelt enlige og 51.144 kr. om året for øvrige. Pensionstillægget er skattepligtig indkomst i lighed med folkepensionens grundbeløb og ældrechecken. Der betales ikke AM-bidrag af pensionstillægget.

Personlig tillægsprocent
Den personlige tillægsprocent, som er mellem 0 og 100 pct., har betydning for, hvor meget fx ældrecheck, varmetillæg, mediecheck og helbredstillæg, en person kan få udover folkepensionen. Procentsatsens størrelse afgør, hvor stor en andel man kan få af de pågældende ydelser (hvis man er berettiget til dem). Tillægsprocenten aftrappes fra 100 til 0 pct. i takt med at den personlige skattepligtige indkomst stiger. For en enlig aftrappes den tillægsprocent fra 100 til 0 i indkomstintervallet 35.200 kr. til 95.800 kr. For par/gifte aftrappes tillægsprocenten fra 100 til 0 i indkomstintervallet 69.700 kr. til 192.000 kr. i 2025.

Private pensioner
De private pensioner er alle de pensioner, hvor der optjenes en individuel pensionsrettighed/pensionsformue enten via konkret bidrag eller via en løbende rettighedsoptjening (som i tjenestemandspensionsordningen). Private pensioner dækker over ATP Livslang Pension, arbejdsmarkedspensioner, tjenestemandspension og individuelle pensioner.

Ratepension
Ratepension er en pension, der udbetales i lige store rater (fx hver måned) i en nærmere aftalt periode på mindst 10 år og højst 30 år. Der betales indkomstskat, men ikke AM-bidrag (det betales på indbetalingstidspunktet) af udbetalinger fra ratepensionsordninger. Man kan få fradrag for indbetalinger til ratepension på op til 65.500 kr. i 2025. Indbetalinger udover dette er skattepligtige.

Restgruppe
Pensionssystemets restgruppen er de personer, der som pensionister ikke har en privat pension eller har en så lille privat pension, at de er afhængige af supplerende sociale ydelser i pensionstilværelsen. Restgruppen opgøres ofte ud fra indbetalingerne, men kan også opgøres blandt pensionisterne direkte vha. af en fremskrivning.

Satsregulering
Satsreguleringsprocenten, som blev indført i 1991, er den sats, hvormed de fleste offentlige ydelser reguleres årligt. Satsreguleringsprocenten er fra og med 1992 beregnet på baggrund af udviklingen i den almindelige lønudvikling 2 år tidligere, hvis denne overstiger 2 pct. Hvis udviklingen er under 2 pct., er satsreguleringsprocenten lig 2 pct. Fra 2012 har der været et fradrag til satspuljen på 0,3 procentpoint af stigningen (svarende til at satstilpasningsprocenten er 0-0,3 pct. point lavere end tilpasningsprocenten).

Selvpension
Selvpensionister har trukket sig tilbage for deres egne midler inden folkepensionsalderen. De har typisk en løbende udbetaling fra deres pensionsopsparing, de modtager ingen offentlige ydelser og har begrænset erhvervsindkomst.

SUPP
Supplerende arbejdsmarkedspension for førtidspensionister (SUPP) blev indført i 2003. SUPP er en frivillig pensionsordning for førtidspensionister, hvor staten betaler 2/3 af bidraget. SUPP blev fra starten af 2013 flyttet over i ATP, så pensionen indgår i ATP Livslang Pension, når den udbetales. Pensionen er en livrente, der kan udbetales, når man når folkepensionsalderen. SUPP betragtes som en del af grundpensionen, da ordningen administreres af ATP.

Varmetillæg
Varmetillæg er et offentligt tilskud til pensionister til el, gas, olie og andre former for brændsel til opvarmning. Varmetillæggets størrelse afhænger blandt andet af husstandens indtægter, formue og konkrete varmeudgifter. Både lejere og ejere kan søge om varmetillæg. Varmetillægget er skattefrit og kunne i 2025 maksimalt udgøre 11.544 kr. årligt for gifte/samlevende og 13.800 kr. årligt for enlige.

Ældrecheck (den supplerende pensionsydelse)
Ældrechecken hedder officielt "den supplerende pensionsydelse" og er målrettet de økonomisk dårligst stillede folkepensionister. Ældrechecken medregnes som en del af folkepensionens ydelser (sammen med grundbeløbet, pensionstillægget og mediecheck) og udgjorde i 2025 maksimalt 25.700 kr. årligt. Ældrechecken indtægtsreguleres (modregnes) på baggrund af øvrige skattepligtige indtægter og følger aftrapningen i den personlige tillægsprocent. Hvis den likvide formue er større end 103.100 kr. (2025-grænse), så kan man ikke modtage ældrecheck uanset størrelsen af den skattepligtige indkomst. Ældrechecken er skattepligtig.

7.2 Tal til figurerne i afsnit 3.6

Tal til Figur 3.6.1 Andel beskæftigede seniorer og antal beskæftigede pensionister

År	50-54 år	55-59 år	60-64 år	65-69 år	70-74 år	Folkepensionister (indkomst)	Folkepensionister (antal)	Ikke-folkepensionister, men over pensionsalderen (indkomst)	Ikke-folkepensionister, men over pensionsalderen (antal)
2005	82	76	38	15	8	95.032	78.801	1.075.006	2.554
2006	82	77	42	16	8	110.963	89.301	990.955	4.306
2007	82	78	43	16	8	110.799	98.651	861.348	5.348
2008	82	79	46	19	9	115.696	97.243	827.620	6.526
2009	80	76	46	19	9	108.526	104.408	837.535	7.914
2010	80	76	47	19	9	117.923	108.614	810.382	9.405
2011	80	76	48	20	10	116.563	121.426	776.439	10.725
2012	79	76	49	20	10	123.249	127.277	784.630	12.351
2013	80	77	50	21	11	122.723	139.065	809.245	13.487
2014	80	77	52	21	11	124.506	144.204	790.626	14.556
2015	81	78	55	22	11	129.318	147.914	807.889	15.099
2016	81	78	58	22	12	134.463	150.792	822.224	15.394
2017	82	79	60	23	12	132.657	158.272	846.517	16.565
2018	82	79	63	24	12	134.205	157.426	810.886	18.093
2019	82	79	66	25	12	129.442	171.786	791.283	20.291
2020	81	79	66	26	12	132.798	154.231	803.544	19.363
2021	83	80	68	29	13	121.806	170.066	798.199	17.989
2022	83	81	69	31	13	112.917	164.954	737.144	17.219
2023	83	80	71	33	14	113.061	167.982	707.673	13.927

Tal til Figur 3.6.2: Antal selvpensionister

År	Med Dansk Arbejdsgiverforenings antagelser	Med Finansministeriets antagelser	Med Forsikring og Pensions antagelser	ATP's variation ekskl. Tjenestemænd	ATP's variation inkl. Tjenestemænd
2005				2.800	6.400
2006				2.500	5.500
2007				2.700	6.600
2008		2.400		2.600	5.800
2009		2.400		2.600	5.900
2010		2.400		2.600	5.900
2011		2.200		2.300	5.600
2012		2.100		2.200	5.300
2013		1.900		2.100	5.100
2014		2.000	3.100	2.100	5.200
2015		1.800	3.100	1.900	4.800
2016	5.400	1.900	3.300	2.000	4.900
2017	5.100	2.100	3.700	2.300	5.100
2018	5.400	2.500	4.200	2.700	5.500
2019	7.200	3.200	5.500	3.400	7.000
2020	9.600	4.100	6.800	4.400	8.700
2021	11.600	5.100	8.400	5.400	10.200
2022	13.500	6.100	10.500	6.600	12.000
2023	12.300	6.300	11.500	6.900	11.400
2030		11.000	15.900		
2040		23.000	18.500		
2050		25.000	10.700		
2060		29.000	11.800		
2070		34.000	12.700		
2080		35.000			

Tal til afsnit 3.60: Karakteristika for en selvpensionist og en ikke-selvpensionist i alderen 60 og op til folkepensionsalderen for perioden 2005 – 2023

						Partnerens socioøkonomiske status, selvpensionister					Partnerens socioøkonomiske status, ikke-selvpensionister						
	Andel enlige, selv-pen-sionister	Andel enlige, ikke-selv-pension-ister	Andel kvinder, selvpen-sionister	Andel kvinder, ikke-selv-pension-ister	Forskel i partnerens gennem-snitlige alder mellem selv-pen-sionister og ikke-selvpen-sionister	Beskæf-tigelse	Arbej-dsløs eller under uddan-nelse	Folkepen-sionist	Førtid-spen-sionist eller efterløn	Andet	Beskæf-tigelse	Arbej-dsløs eller under uddannels e	Folkepen-sionist	Førtid-spen-sionist eller efterløn	Andet	Formue, selvpen-sionist (mid-del-værdi), i 1.000 kr.	Formue, ikke-selv-pensionist (middel-værdi), i 1.000 kr.
2005	22	26	42	50	0,0	38	3	17	30	14	47	4	15	30	4	7.582	3.065
2006	22	26	44	50	0,1	41	2	17	28	12	50	3	16	27	4	7.740	3.297
2007	21	26	46	50	0,2	42	1	17	29	11	51	2	16	27	4	7.864	3.490
2008	21	26	44	50	0,2	42	1	18	27	13	52	1	16	27	4	7.976	3.352
2009	21	26	45	50	0,3	42	1	20	25	12	52	1	17	26	3	7.514	3.200
2010	22	27	47	50	0,4	41	1	21	24	13	52	2	17	25	3	7.190	3.201
2011	22	27	48	51	0,6	42	1	22	24	12	53	2	18	24	3	7.022	3.206
2012	22	28	50	51	0,8	42	1	24	22	11	54	2	18	23	3	6.676	3.231
2013	23	28	50	51	0,9	41	1	24	23	11	55	2	18	22	3		
2014	22	29	52	51	0,9	43	1	25	20	10	56	2	19	20	3	7.466	3.626
2015	22	29	54	50	1,2	42	1	28	18	12	57	3	18	18	3	7.335	3.719
2016	23	29	54	50	1,2	42	1	29	16	11	59	3	18	16	3	7.437	3.802
2017	23	30	54	50	1,2	45	2	30	15	10	61	4	18	14	3	7.428	3.863
2018	23	30	55	50	1,4	45	2	31	13	10	63	4	18	12	3	7.340	3.795
2019	23	31	55	50	1,4	44	2	31	13	11	63	4	18	12	3	7.797	4.017
2020	23	31	56	50	1,5	40	2	32	14	11	63	5	17	13	3	7.959	4.195
2021	22	32	57	50	1,6	39	2	31	17	11	63	4	16	14	3	8.172	4.406

						Partnerens socioøkonomiske status, selvpensionister					Partnerens socioøkonomiske status, ikke-selvpensionister						
	Andel enlige, selv-pen-sionister	Andel enlige, ikke-selv-pension-ister	Andel kvinder, selvpen-sionister	Andel kvinder, ikke-selv-pension-ister	Forskel i partnerens gennem-snitlige alder mellem selv-pen-sionister og ikke-selvpen-sionister	Beskæf-tigelse	Arbej-dsløs eller under uddan-nelse	Folkepen-sionist	Førtid-spen-sionist eller efterløn	Andet	Beskæf-tigelse	Arbej-dsløs eller under uddannels e	Folkepen-sionist	Førtid-spen-sionist eller efterløn	Andet	Formue, selvpen-sionist (mid-del-værdi), i 1.000 kr.	Formue, ikke-selv-pensionist (middel-værdi), i 1.000 kr.
2022	23	32	57	50	1,7	37	1	31	20	11	63	4	15	15	3	7.024	3.741
2023	22	32	59	50	1,8	39	1	31	18	11	64	4	14	15	3	7.432	3.892

7.3 Rapportens datagrundlag

Rapporten bygger primært på et befolkningsdatasæt, der er dannet på baggrund af registre stillet til rådighed gennem Danmarks Statistiks forskerordning. De vigtigste data til dette befolkningsdatasæt er registrene over befolkningen, indkomsterne, arbejdsstyrkestatistikken, sociale pensioner og løn.

Danmarks Statistik stiller opdatering af data samt evt. nye data til rådighed løbende. Dog er opdatering af mikrodata for personindkomster, som er den vigtigste datakilde bag denne rapport, afhængig af SKATs årlige slutligning. Mikrodata for personindkomster er sædvanligvis til rådighed i marts/april – 15 måneder efter afslutningen af det år, de vedrører. Derfor vedrører de nyeste registerdata i denne rapport indkomståret 2023.

Det andet vigtige datasæt i rapporten er opgørelsen af pensionsformuerne. Siden 2014 er pensionsformuerne blevet indberettet på skattekodeniveau og har været tilgængelige via forskerordningen. ATP har sammensat et register dækkende fra 1994 til 2023, som følger individernes opsparing til pension – dog er der et databrud grundet manglende indsamling af data i 2013. Formuerne er opsplittet på skattekoder, hvilket vil sige, at der kan differentieres mellem de forskellige pensionstyper i formuerne.

7.4 Litteraturhenvisning

AE (2021). *"Danmark mangler 99.0000 faglærte i 2030"*. Analyse. Tilængelig via: https://www.ae.dk/analyse/2021-03-danmark-mangler-99000-faglaerte-i-2030

Amilon, A., Larsen, M. (2023). "*Increasing retirement ages in Denmark: Do changes in education, employment status and health matter?*" Tilgængelig via European Journal of Ageing, volume 20, artikel nr. 24.

ATP (2018). "*Hver femte løber tør for pension efter ti år på pension".* Analyse. *Faktum* nr. 180. Tilgængelig via: https://www.atp.dk/vores-opgaver/atp-livslang-pension/pensionsanalyser/nyhedsbrevet-faktum/180-hver-femte-loeber-toer

ATP (2019). "*Hver anden pensionskrone kommer også i fremtiden fra det offentlige og ATP"*. Analyse. *Faktum* nr. 184. Tilgængelig via: https://www.atp.dk/vores-opgaver/atp-livslang-pension/pensionsanalyser/nyhedsbrevet-faktum/184-hver-anden

ATP (2019). *"Færre nye førtidspensionister vælger at indbetale til SUPP"*. Analyse. *Faktum* nr. 186. Tilgængelig via: https://www.atp.dk/vores-opgaver/atp-livslang-pension/pensionsanalyser/nyhedsbrevet-faktum/186-faerre-nye

ATP (2020). "*Free-ridere der ikke sparer op til pension får en højere livstidsindkomst".* Analyse. *Faktum* nr. 200. Tilgængelig via: https://www.atp.dk/vores-opgaver/atp-livslang-pension/pensionsanalyser/nyhedsbrevet-faktum/200-free-ridere-der-ikke

ATP (2020). *"Aldersopsparingens popularitet vokser – men indbetalingerne er små".* Analyse. *Faktum* nr. 203. Tilgængelig via: https://www.atp.dk/vores-opgaver/atp-livslang-pension/pensionsanalyser/nyhedsbrevet-faktum/203-aldersopsparingens

ATP (2020): "*Langt flere arbejder frem til folkepensionen*". Analyse. *Faktum* nr. 202. Tilgængelig via: https://www.atp.dk/nyheder-og-indblik/202-langt-flere-arbejder-frem-til-folkepensionen

ATP (2021). *"Øget levetid har lagt stort pres på opsparingsbehovet".* Analyse. *Faktum* nr. 205. Tilgængelig via: https://www.atp.dk/vores-opgaver/atp-livslang-pension/pensionsanalyser/nyhedsbrevet-faktum/205-oeget-levetid-har-lagt

ATP (2022). "*Sådan hænger din opsparing og indkomst sammen som pensionist*". Analyse. *Faktum* nr. 209. Tilgængelig via: https://www.atp.dk/dokument/faktum-209-saadan-haenger-din-opsparing-og-indkomst-som-pensionist-sammen

ATP (2023). "*Grundpension får større betydning med alderen*". Analyse. *Faktum* nr. 214. Tilgængelig via: https://www.atp.dk/dokument/faktum-214-grundpension-faar-stoerre-betydning-med-alderen

ATP (2023). "*Sparer danskerne for meget eller for lidt op?*". Analyse. *Faktum* nr. 217. Tilgængelig via: https://www.atp.dk/vores-opgaver/atp-livslang-pension/atps-pensionsprodukt/pensionsanalyser/nyhedsbrevet-faktum-217

ATP (2024). ”*Fælleserklæringen har stor betydning for pensionister og velfærdssamfundet*”. Analyse. *Faktum* nr. 218. Tilgængelig via: https://www.atp.dk/vores-opgaver/atp-livslang-pension/atps-pensionsprodukt/pensionsanalyser/nyhedsbrevet-faktum/faktum-218-faelleserklaeringen-har-stor-betydning-pensionisterne-og-velfaerdssamfundet

ATP (2024). ”*Stadig flere førtidspensionister får glæde af SUPP – særligt i nogle kommuner*”. Analyse. *Faktum* nr. 219. Tilgængelig via: https://www.atp.dk/vores-opgaver/atp-livslang-pension/atps-pensionsprodukt/pensionsanalyser/nyhedsbrevet-faktum/faktum-219-stadig-flere-foertidspensionister-faar-glaede-af-supp-saerligt-i-nogle-kommuner

ATP (2024). ” *ATP's investeringsstrategi balancerer formålene med ATP-pensionen*”. Analyse. *Faktum* nr. 220. Tilgængelig via: https://www.atp.dk/vores-opgaver/atp-livslang-pension/atps-pensionsprodukt/pensionsanalyser/nyhedsbrevet-faktum/faktum-220-atps-investeringsstrategi-balancerer-formaalene-med-atp-pensionen

Avisen Danmark (2022): ”*Eksperter: Når flere danskere pensionerer sig selv tidligt i livet, kommer velfærdssamfundet under pres*”. Tilgængelig via: https://avisendanmark.dk/erhverv/eksperter-naar-flere-danskere-pensionerer-sig-selv-tidligt-i-livet-kommer-velfaerdssamfundet-under-pres

Beskæftigelsesministeriet (2022). ”*Fremtidssikring af et stærkt pensionssystem*”. Rapport fra kommissionen om tilbagetrækning og nedslidning. Tilgængelig via: https://bm.dk/arbejdsomraader/kommissioner-ekspertudvalg/kommissionen-om-tilbagetraekning-og-nedslidning/

Beskæftigelsesministeriet (2024). *”Status på arbejdsmarkedet – Tema om modregning i folkepension”*. Rapport. Tilgængelig via: https://bm.dk/media/ckzcuafs/spa_okt25_pub.pdf

Dansk Arbejdsgiverforening (2024). ”*Markant flere trækker sig tilbage før pensionsalderen for egne midler*”. Analyse. Tilgængelig via: https://www.da.dk/politik-og-analyser/beskaeftigelse/2024/markant-flere-traekker-sig-tilbage-foer-pensionsalderen-for-egne-midler/

Dansk Erhverv (2024). *”Om 10 år mangler vi 130.000 kollegaer i Danmark”*. Tilgængelig via: https://www.danskerhverv.dk/det-er-nu-vi-skal-handle/mangel-pa-arbejdskraft/

DØRS (2021). ”*Kapitel 3 – tilbagetrækningsaftalen*”. Tilgængelig via: https://dors.dk/vismandsrapporter/dansk-oekonomi-foraar-2021

Finansministeriet (2017). ”*Det danske pensionssystem nu og i fremtiden”*. Økonomisk analyse. Tilgængelig via: https://fm.dk/media/15330/detdanskepensionssystemnuogifremtiden.pdf

Finansministeriet (2023). ”*Opdateret fremskrivning af tilbagetrækning før folkepensionsalderen*”. Tilgængelig via: https://fm.dk/media/27131/opdateret-fremskrivning-af-tilbagetraekning-foer-folkepensionsalderen.pdf

Finanswatch (2025). ” *Pensionsopsparerne fik et afkast på 343 milliarder sidste år*”. Tilgængelig via: https://finanswatch.dk/Finansnyt/Pension/article17861630.ece

Forsikring og Pension (2023). ”*Ny opgørelse: Selvpensionering er et velhaverfænomen*”. Tilgængelig via: https://fogp.dk/nyheder/ny-opgoerelse-selvpensionering-er-et-velhaverfaenomen/

Forsikring og Pension (F&P) (2025). ”*Tilbagetrækningsalder*”. Nyhed inkl. statistikker og dokumentation. Tilgængelig via: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Ffogp.dk%2Fmedia%2Fglnp512m%2Ftilbagetraekningsstatistik-til-og-med-3kvt2024.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK

Japhetson, A., Svenstrup, M. (2023). ”*ATP's investeringsstrategi set i et ALM perspektiv*”. Teknisk baggrundsnotat. Tilgængelig via https://www.atp.dk/dokument/atps-investeringsstrategi-set-i-et-alm-perspektiv.

Kjærsgaard, Lene B., Nielsen, Andreas Ø. og Hansen, Jan V. (2024). ”*Få selvpensionerede både i dag og i fremtiden*”. Artikel. Tilgængelig via Finans/Invest nr. 3 – Maj 2024.

Jørgensen, Michael (2007). “*Danskernes pensionsopsparinger – en deskriptiv analyse*”. SFI – Det nationale forskningscenter for velfærd. Tilgængelig via: https://www.vive.dk/da/udgivelser/danskernes-pensionsopsparinger-3714/

Piketty, Thomas (2013). *”Le capital au XXie siècle*”. Udgivet på dansk i 2016 fra Gyldendal.

Social og indenrigsministeriet (2019). ”*Efterlønsordningen i dag”*. Økonomisk analyse nr. 37. Tilgængelig via: https://fm.dk/media/17269/efterloensordningen-i-dag_oekonomisk-analyse-januar-2019.pdf